

ITALIJA / PREDSEDNIK VLADE OCENIL, DA SE JE NJEGOV MANDAT IZČRPAL

Po današnji razpravi v zbornici bo Amato verjetno odstopil

SENAT / ODBOR ZA ODVZEM IMUNITETE

Andreotti odločno zavrnil vse obtožbe sodelovanja z mafijo

RIM - Kot se stopnjujejo obtožbe, tako se bivi italijanski premier Giulio Andreotti odločneje brani. Potem ko je v torek s kratkim sporocilom ostro zavrnil nove obtožbe, ki jih vsebuje drugo »dopolnilo« palermških sodnikov, je Giulio Andreotti včeraj popoldne izročil senatnemu odboru za odvzem parlamentarne imunitete daljši zapis, v katerem zavrača nove obtožbe. Svojemu zapisu je dodal se pismo župnika cerkve Kristus Kralj v rimskem predmestju in vidokaseto, ki je bila posneta ob posvetitvi ckeve in iz katere naj bi jasno izhajalo, da je bil morebitni stik z župnikovim nečakom Vincenzom Sinacorijem, domnevnim kilerjem palermške mafije povsem naključen.

Dober del Andreottijeve spomenice je usmerjen k demantiju obtožbe skesanca Baldassareja Di Maggio pa

katerem naj bi se Andreotti leta 1988 v Palermu na domu mafijskega veljaka Ignazia Salva sestal z nacelnikom Cose Nostre Totom Riino. Andreotti odločno zanika to okoliščino in poudarja med drugim, da je bil v tistem času predsednik vlade in ni pojmljivo, da bi se premikal sam brez kakršnegakoli varnostnega spremstva. Bivši premier spet poudarja, da ni poznal ne Ignazia Salva ne njegovega bratranca in pripominja, da ne ve, ali se je kdaj peljal v njunem blindiranem avtomobilu. »Potovanja so vselej organizirali varnostni organi, zato ne vem, cigavih avtomobilov so se posluževali,« trdi Giulio Andreotti.

Zelo odločen je tudi Andreottijev napad proti palermskim sodnikom, katere obtožuje tudi nekorektnosti, ces da »stalno spreminjajo obtožbe«, poleg tega pa

da nadaljujejo preiskavo in vodijo zasliševanja skesancev tudi v casu, ko bi morali kakati na predhodno dovoljenje senata.

Kar zadeva pričevanje policista iz Mazzare del Vallo, da naj bi se v tamkajšnjem hotelu srečal z mafjskim kilerjem Andreo Magiaricino, pa Andreotti trdi, da se je najpej sesel s predstavništvom ribicev, nato pa se sestal tudi s predstavniki enajsterice Trapanija. »In ne vem, kdo je bil med predstavniki nogometnega kluba,« pravi Andreotti ter zaključuje, da se bo poslužil vseh zakonov, da bi zavrnil obtožbe, ki jih ocenjuje kot »avtentične provokacije«.

Odbor bo danes začel s splošno razpravo o primeru Andreotti, najpozneje v torek pa bi moral koncati z delom in oblikovati svoje mnenje. (V.T.)

RIM - Giuliano Amato je spet presenetil poslance in novinarje. Presenetil jih je s konciznostjo svojega ekspozeja, presenetil s svojo analizo, presenetil z dejstvom, da ni izrecno napovedal svojega odstopa in se je omejil na ugotovitve, da se bo odločil na osnovi današnje razprave. S tem najbrz ni hotel podaljšati življenja svoji vladi, kot so nekateri zlobno tolmacili njegove besede, pač pa poudariti, kot je zahteval predsednik republike Oscar Luigi Scalfaro, da mora o usodi vlade - z glasovanjem ali brez njega - odločiti parlament.

Klopi poslanske zbornice so bile zasedene kot redkokdaj, ko je italijanski premier stopil pred mikrofonski svoj ekspoze. Nabito polne so bile tudi tribune novinarjev, televizijskih operaterjev in publike, medtem ko tokrat fotoreporterjem niso dovolili vstopa, kar je izzvalo nemalo protestov. Ni jasno, ali sodi tudi to v okvir strojnih varnostnih ukrepov po izgredih misovskih prenapetosteh, toda strožje nadzorstvo ni prepričilo neonacističnim provokatorjem, da bi postavili nedaleč od palače Montecitorioja, pred poslopjem, kjer imajo sedež parlamentarne skupine, petardo. Eksplozivni naboj je opazil eden od policajev, ki strazijo parlamentarne skupine in je poklical minerce, da so ga onesposobili.

Ta incident sicer ni zaostril vzdušja v zbornici, ki je tokrat zbrano prisluhnila predsedniku vlade s samo dvema prekinitvima. Ena od teh je bila aplavz Severne lige Mariu Segniju, ki je stopil v dvorano z nekajminutno zamudo, ko je Amato že govoril.

Premier je začel z ugotovitvijo, da so referendumski izidi zacrtali povsem novo fazo italijanske politike, ki se je začela oblikovati s referendmom o preferenčnih glasovih izpred dveh let. Volivci so jasno povedali, kaj želijo, je dejal Amato in ugotovil, da so volivci tudi nakazali pot reforme, ki ima politično, predvsem pa institucionalno vsebino. Italijani, po Amatovih besedah, želijo parlament, ki bo izvoljen z drugacnimi pravili. Zeli

VOJMIR TAVCAR

lijo drugacne stranke, ki naj ne bodo več istovetne z javnimi telesi kot doslej, želijo demokracijo izmeničnosti.

Potem, ko je ugotovil, da tudi ta parlament, ki je nastal s pravili, ki jih volivci hočejo preseči, lahko primerno odgovori na zahteve ljudi, je Amato ponudil v razmislek svoj recept: predvsem oblikovanje take levice, ki bo sposobna vladanja in bo zagotovila možnost izmeničnosti; nato nov pristop k odpravljanju državnega dolga, ki bo temeljil na izmenjavi med javnim premoženjem in zasebnimi prihranki; sklepanje družbenega dogovora, ki naj odpravi sedanje »italijan-

ske tolmačenje« socialne države z vzdrževanjem neproduktivnih delovnih mest in ki jih bo zamenjal z gospodarsko politiko, ki bo temeljila na industrijalizaciji, raziskovanju in strokovnem usposabljanju.

Ne tega in niti ekonomskega posega, ki naj bi popravil državni proračun za 13 tisoč milijard lir pa ne more sprejeti sedanja vlada, je dejal premier, ker je nastala na tistih pravilih, ki so jih volivci zbrisali s svojim glasovanjem. Amato je zato pozval stranke, naj vzpostavijo nove stike z družbo in opravijo tisto vlogo, ki jim jo narekuje ustava, zavzel pa se je tudi, da se oblikuje nova vlada, ki bo temeljila na avtonomiji parlamenta.

Premierov poseg je pohvalil nacelnik poslanske skupine KD Gerardo Bianco in pozitivna je bila tudi ocena Maria Segnija. Tajnik DSL Achille Occhetto je bil rezek: »Amato je imel eno samo točno ugotovitev: da je napočil čas sprememb.« Voditelj Severne lige Umberto Bossi pa je v Amatovih besedah zasnil poskus kandidature za novo vlado.

O tem bo moral tudi na osnovi današnje razprave sklepati predsednik republike Oscar Luigi Scalfaro in njegova naloga ne bo lahka. Stranke, ki so stopile v referendumsko fronto, so si zelo narazen, tako glede vlade, kot glede novih volilnih pravil, ceprav sta se včeraj po več kot enournem pogovoru zbližala Occhetto in tajnik PSI Giorgio Benvenuto.

BIH / OWEN ŠE ENKRAT V BEOGRADU

ZN branijo Srebrenico

Kanadska enota se pripravlja na morebitni spopad s Srbi

Na trnovo pot beguncev (Foto A. P.)

BEOGRAD, SARAJEVO - Lord Owen je po krajšem postanku v Zagrebu, kjer se je pogovarjal s hrvaškim obrambnim ministrom Gorkom Suskom, včeraj zvečer prispel v Beograd, da bi Milosevića in bosanske Srbe skušal prepričati, naj podpisajo mirovni sporazum, preden se bodo ZN odločili sprejeti se ostreje sankcije proti samozvani ZRJ. »Mislili, da se vsi zavedamo, da so to zelo resni in nevarni casi,« je bil ob prihodu na beografsko letališče dramatičen mirovni posrednik. Radovan Karadžić, vodja bosanskih Srbov, je njegov obisk označil kot pritisk na Jugoslavijo, spopade med Muslimani in Hrvati v Vitezu, ki so se včeraj nadaljevali kljub dan pred tem sklenjenemu premirju, pa kot dokaz, da Vance-Ownov mirovni načrt za Bosno ni uresničljiv. »Owen je narisal te grozne zemljevide, ki so zdaj vzrok spopadov med Hrvati in Muslimani,« je podkrepil svojo trditev Karadžić. Danes bo Owen odpoval se v Makedonijo in dan zatem v Grčijo, kjer se namerava pogovarjati o

vprašanjih grškega priznanja Makedonije, v soboto pa se bo enkrat ustavil v Zagrebu.

Vse bolj napeto postaja spet v Srebrenici. Srbski general Mladic je zavrnil zahtevo ZN po podaljšanju roka za razorožitev Muslimanov, sto petdeset kanadskih pripadnikov modrih celad pa se je udrilo na prihodih v mesto, saj so odločeni, da bodo v primeru srbskega napada mesto branili z orožjem, je povedal tiskovni predstavnik Unproforja Barry Frewer. »Odgovorni smo za te ljudi,« je dejal Frewer. Izjavi pripisujejo poseben pomen, saj so vojaški ZN doslej smeli uporabiti strelno oržje le v samoočrambi. Se dve enoti modrih celad, ki sta se v ponedeljek odpravili iz Tuzle, da bi se pridružili enoti v Srebrenici, pa zadržujejo v Srbiji. Iz mesta so v minulih dneh s helikopterji že evakuirali približno 500 hudo ranjenih, bolnih ali onemoglih civilistov. Predstavniki ZN pa se s Srbi pogajajo, da bi jim dovolili s helikopterji iz mesta odpeljati vsaj se 100 ljudi. (Agencije)

BCIKB
BANCA DI CREDITO DI TRIESTE
TRŽAŠKA KREDITNA BANKA

Nova agencija "Mitica - Barriera"
Ul. Carducci 41 - Korzo Saba 1
Trst - Telefon 040/636311

DANES V PRIMORSKEM DNEVNIKU

Skesanec obtožuje obrambnega ministra Andòja

Sodniki iz Catanie so zaprosili poslansko zbornico za dovoljenje za uvedbo sodnega postopka proti obrambnemu ministru Salvu Andòju. Ministra bremenijo izjave mafjskega skesanca Claudia Severina Samperija, po katerih naj bi se ministri sodelavci večkrat sestali z mafjskimi predstavniki, da bi Andòju zagotovili podporo mafije na volitvah.

..... stran 2

»Trieste & oltre«, revija usmerjena v prihodnost

V Trstu so včeraj predstavili novo revijo Trieste & oltre, ki želi - po izjavah pobudnikov - preseči sedanje ozke tržske okvire in dati mestu nov odpr glas.

..... stran 2

Politični razkol v tržaški PSI

Med tržskimi socialisti je prišlo do hudega političnega razkola. Po vsej verjetnosti bo do izrednega kongresa krajevno federacijo PSI vodil komisar, ki ga bo imenoval Rim.

..... stran 4

Gorica: ni denarja za pohod prijateljstva

Pomanjkanje (politične) volje ali denarja? Uradno navajajo pomanjkanje finančnih sredstev. Rezultat je sicer isti: 18. Pohoda prijateljstva ne bo. Tako so nam potrdili pri novogoriški športni zvezi. Glavni organizator, združenje TGS iz Gorice je kot glavni razlog navedlo finančne težave, nerazumevanje in se kaj.

..... stran 7

Šolska športna tekmovanja v polnem teku

Deželne faze šolskih športnih tekmovanj so v polnem teku, na njih pa nastopajo mošтва več naših sol. V okviru Mladinskih iger so odbojkarji goriske nižje srednje šole Trinko včeraj z 2:0 premagali videmskega prvaka, košarkarji tržaškega liceja Prešeren pa so s 96:78 izgubili proti videmski šoli Copernico. Teniška ekipa liceja je bila izločena v deželni polfinalu.

..... stran 21

V GORICI OD LETA 1897
ZLATARNA URARNA

Šuligoj

POPUSTI
DO 50%

NA VSEH ARTIKLIH Z IZJEMO ZLATA
UL. CARDUCCI 49 - Tel. 0481/535657

Sporočilo uslužbencev ZTT

Današnji Primorski dnevnik je izšel v običajni obliki in obsegu, ker smo se delavci oddelka fotostavnice odločili da prekinemo stavko in tako pustimo prizgano blede luc upanja, da je se mogoče doseči sporazum z upravnim svetom ZTT.

Nismo hoteli zaloputniti vrat in prekiniti pogovorov kljub ostremu in popolnoma zaprtemu staliscu uprave ZTT, ker gre za obstoj naših delovnih mest in prav toliko družin. Včerajsja stevalka je izšla z odločitvijo direktorja, da se po-

služi zunanjih operaterjev za opravljanje dela tiskarjev, ki stavejo.

Hočemo se poudariti, da se naš boj ni končal in da smo odločeni boriti se do konca za ohranitev naših delovnih mest in obstoj samega dnevnika.

PODKUPNINE / NOVA SODNA OBVESTILA

TRST / PREDSTAVILI SO JO VČERAJ

Obrambni minister Andò na muhi mafijских skesancev

Martellijev tajnik v zaporu, Romiti (FIAT) pred milanskimi sodniki

CATANIA, MILAN, RIM, CASERTA - Prošnja za uvedbo sodnega postopka proti obrambnemu ministru Andòju, novo jamstvo obvestilo za bivšega ministra Martellija, aretacija njegovega tajnika, zaslišanje bivšega predsednika vlade Craxija zaradi »belgijskih helikopterjev«, pričevanje Romitija pred milanskimi sodniki, jamstveni obvestili za demokristjanska parlamentarja v Caserti, pet občinskih odbornikov in trije občinski svetovalci iz tega kampanjskega mesta za zapahi. Tudi včeraj so agencije bruha le vesti in vesticke o podkupninah in podobnem, da se novinarju ob taki preobilici kar rado zastavi nevhvalno vprašanje: kje zaceti?

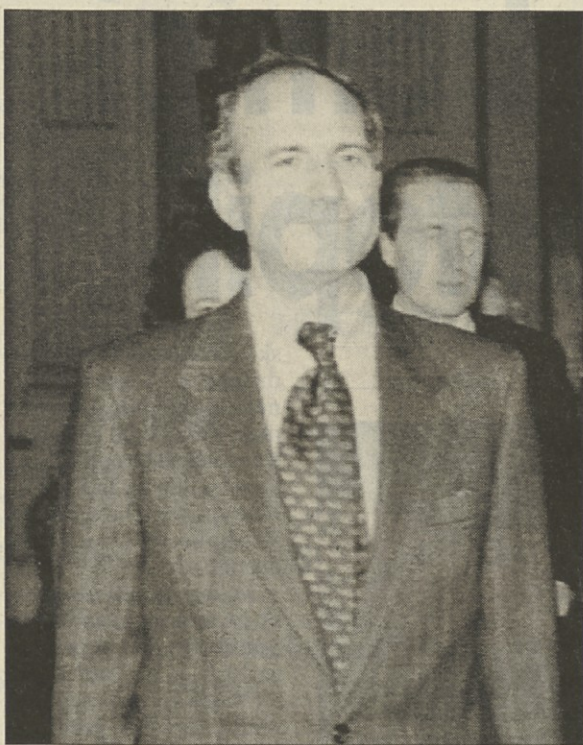
Pa zacnimo pri Andòju, bi se lahko malce po presernovski izmaza li. Socialističnega obrambnega ministra Salva Andòja imajo od včeraj na muhi sodniki iz Catanie. Poslansko zbornico so zaprosili za dovoljenje za začetek kazenskega postopka zoper ministra, ker naj bi prekršil volilni zakon. Andòja naj bi spravila v kaso pricavanja mafijskega skesanca Claudia Severina Samperija, bivšega pristasa mafijskega bossa benedetta Santapaole. Po njegovih izjavah naj bi se

Andòjevi sodelavci večkrat sestali z mafijskimi predstavniki, da bi zagotovili svojemu vodji glasove na političnih in upravnih volitvah. Poleg tega naj bi preiskovalci med spodletelim vdorom v vilo, v kateri so sumili, da se skriva Santapaola, nasli ministrov lastnoročni zapis s podpisom.

Minister Andò je ostro zavrnil obtožbe. Dejal je, da se zeli mafija s tem mascevat za poseg vojске na Siciliji, ki ga je pred meseci odredil prav obrambni minister.

Sodna odisejda bivšega pravosodnega ministra Claudia Martellija se je včeraj se bolj zavozlala. Milanski karabinjerji so zjutraj aretirali njegovega tajnika, 47-letnega Sergia Restellija. Obtožen je podkupovanja v obtežilnih okoliščinah in kršitve zakona o javnem finansiranju strank. Zaradi istih prekrskov so sodniki naslovili na Martellija tretje jamstveno obvestilo.

Oba, bivši minister in tajnik, naj bi bila vpletena v takolimenovano »vejo ENEL« glavne preiskave o podkupninah. Pooblašeni upravljatelj družbe Techint Paolo Scaroni ju obtožuje, da sta zahtevala 400 milijonov lir za oddajo v zakup del za izdelavo tekočega traku za prenos premoga iz pristanišča v

Obrambni minister Salvo Andò (telefoto AP)

Brindisiju do tamkajšnje nove termocentrale. 200 milijonov lir v gotovini naj bi »dvignil« bivši karabinjerjski castnik Roberto Arlati, ki so ga aretirali 9. aprila, preostalih 200 milijonov pa bi morala družba Techint nakazati na švicarski tekoci račun, ki ga je vodstvu podjetja posredoval prav Restelli.

Bivši tajnik PSI in predsednik vlade Bettino Craxi je včeraj kake pol ure odgovarjal na vprašanja belgijske sodnice

Veronique Anciat, ki vodi preiskavo o prodaji 40 bojnih helikopterjev agusta Belgiji. Sodnica je zaslislala Craxija, ker je bil za casa prodaje predsednik italijanske vlade in bi moral zaradi tega vedeti marsikatero podrobnost o tej »sporni« operaciji, ki je dvignila v Belgiji mnogo prahu.

Po tolikih političnih prihaja na vrsto gospodarstvenik. Pooblašeni upravljatelj Fiata Cesare Romiti je sel včeraj v svojo sodno Canosso v

Milan. Ob 15.30 je prestopil prag milanske kvesture in bil nekaj ur »na razpolago« Di Pietru in drugim milanskim sodnikom. Kot so le-ti poudarili ni slo za klasično zaslišanje, pac pa le za pricevanje cloveka, »ki bi lahko mnogokaj osvetlil, ker pac ve mnogokatero stvari o zadevah, ki nas zanimajo.« Fiatova številka 2 se je tako - po mesecih ne prav idilicnih odnosov z milanskimi sodniki - uklonil Agnellijevi volji in izpolnil tisto, kar je bil njegov nadrejeni napovedal na zasledanju Confindustrie v Benetkah. Kaj se bo iz tega izcimilo, bo mogoče izvedeti v prihodnjih dneh...

Podkupovanje, prekupcevanje in kršitev zakona o javnem finansiranju strank so obtožbe, ki bremenijo devet občinskih mož v Caserti. V zaporu so se znašli po en odbornik PSI, PRI in PSDI, dva odbornika KD, dva svetovalca KD in svetovalec DSL ter pokrajinski tajnik KD. Karabinjerji se iščejo pet drugih obtožencev. Zaradi podkupovanja v Caserti so sodniki tudi izdali jamstveno obvestilo za bivšega podtajnika za prevoze Giuseppeja Santonastasa (KD) in za evropskega poslanca Franca Lamanna (prav tako KD).

»Trieste & oltre«, revija usmerjena v prihodnost

Trst dobiva z njo nov odprt glas - Corrado Belci odgovorni urednik - Številni prispevki o Slovencih v Italiji

Giacomo Borruso (levo) in Corrado Belci (desno) na včerajšnji predstavitvi nove revije (foto Ferrari/KROMA)

TRST - Pred dvema mesecema so se trzaska sredstva javnega obveščanja po znani nacionalistično razburkani Lernerjevi televizijski oddaji Milano, Italia sprasevala, kje je in kaj počenja tista molceca trzaska večina, ki bi se lahko, ce bi hotela, zoperstavila demagosko kricavemu desničarskemu Trstu. Po par mesecih prihaja te dni na dan (ali bolje v knjigarne in kioske) odgovor. Njegov glas ni prav nič kricec: ovit je v platnice nove revije, trimesečnika, ki ze v naslovu Trieste & oltre (Trst in cez) jasno nakazuje svojo usmerjenost - preseganje Trsta, kakrsnega je doslej monopolizirala in omejevala njegova nacionalistično umazana vest, prese-ganje njegove krajevne zaprtosti, njegovih lokalističnih konfliktov in odpiranje novim potem, kot je v uvodniku v prvi številki zapisal rektor trzaskе univerze Giacomo Borruso.

Revija Trieste & oltre je nastala na pobudo desetih članov, ki so se združili v istoimensko založniško zdruogo prav z namenom, da bi dali Trstu nov, v prihodnost usmerjen glas, je na včerajšnji predstavitveni tiskovni konferenci dejal odgovorni urednik revije Corrado Belci. Pri-

sotnost dolgoletnega trzaskęga politika, morotca, bivšega demokristjanskega poslanca in sedanjega predsednika devinskega Zavoda združenega sveta Jadranskega morja v uredniškem odboru skupno z rektorjem univerze jasno kaze, iz katerih vrst je vzklil najnovejši trzaski casnikarski cvet. Predstavitelja sta poudarila, da sploh ne gre za ekskluzivno, zaprto revijo. Nasprotno: Trieste & oltre hoce poglobiti naj-

bolj zgoca trzaska vprašanja, pri cemer va bi razmisljujouce ljudi k sodelovanju in h kresenju mnenj.

Ze prva številka vsebuje vrsto prispevkov, ki se dotikajo nekaterih perecih trzaskih tem. Tudi tistih, ki se neposredno ticejo Slovencev in Italiji. Nekaterih ni mogoče zamolcati brez secepa kritike (na primer prispevek o normah, ki veljajo za Gornje Poadije in »jih ni mogoče uvesti na Trzaskem«, v katerem je

govor o »uravnovešenem Maccanicovem osnutku o zasciti slovenske narodnostne skupnosti v Italiji«), druge pa gre gotovo pohvaliti (na primer objava konvencije med vlado in RAI o uvedbi slovenske televizije). Splosno vzeto je Trieste & oltre vsekakor izredno zanimiva; branja vredna revija. Trst dobiva z njo nov glas, od Trsta bo sedaj odvisno, ali mu bo prisluhnil, ali pa ga bo ze spet preslisal...

NOVICE

Višarska žičnica bo zopet obratovala

TRBIZ - Po dolgotrajni negotovosti in po dveh letih zaprtja (zaradi stecaja podjetja, ki jo je upravljalo) bo ponovno zacela delovati žičnica, ki iz Ovcje vasi pelje na Visarje. Zacela bo delovati na osnovi sporazuma med družbo Promotur in stecajnim upraviteljem. Sedanjí predsednik družbe Paolo Bernes si je v zadnjih mesecih prizadeval za premostitev tehničnih, zakonskih in finančnih težav za pozitivno rešitev problema. Pred dnevi je bil podpisan sporazum s stecajnim sodnikom, na osnovi katerega bo upravljanje vlečnice preslo pod drugo upravo. Družba si tudi prizadeva, da bi čim prej izpolnila vse obveznosti in da bi žičnica lahko zacela redno obratovati z mesecem julijem. V to smer si je prizadevala tudi deželna uprava; za vsem pa so s svojim vztrajnim delom "stali" krajevni turistični operaterji, katerim je bilo delovanje tega objekta stalno pri strcu. Zadovoljstvo za ponovni začetek obratovanja žičnice je izrazil tudi deželni odbornik Francescutto, ki je mnenja, da bo ta obrat prispeval k rasti turizma na Trbiškem.

"Kakšno televizijo si želimo"

TRST - Dezelna komisija Slovenske skupnosti, ki obravnava vprašanja kulture in obcil, bo jutri, 23. t.m., ob 16. uri, v dvorani Vulcania na Pomorski postaji, priredila posvet na temo "Kakšno televizijo si želimo". V napovedni posveta SSK poudarja, da Slovenci v Italiji ze od leta 1975 cakamo na slovenske televizijske sporedke, ki jih je napovedal zakon št. 103/75, a so doslej ostale neuresničene. Uvodne besede bo podal deželni tajnik stranke Ivo Jevnikar, nakar bo na sporedu okrogla miza na temo "Izkusnje manjšinskih televizij"; pri njej bodo sodelovali Mirko Bogataj, Franz von Walter, Tullio Vianello in Barbara Zigante. Ob 17. uri pa bo na sporedu okrogla miza, ki se bo odvijala na temo "Kakšno televizijo si želimo"; sodelovali bodo Dragomir Legisa, Sergij Pahor, Sasa Rudolf, Filibert Benedetic, Fulvio Molinari, Romano Tamberlich, Giorgio Balzoni in Leonardo Valente.

Kraškega parka še ni na obzorju

TRST - Dezelna uprava Furlanije - Julijske krajine je sklenila omejiti stevilo naravnih parkov, ki jih je prvotno predvideval deželni urbanistični nacrt. Dezelni odborniki za gozdove in Parke Adino Cislino je povedal, da je bilo to potrebno zaradi klestenja sredstev iz državnih blagajn in zaradi posebne gospodarske konjunktore. Zaradi tega, kot je dejal Cislino, bodo dali prednost parkom, ki ze obstajajo ali katerih ustanovitev je ze stekla. S tem je verjetno vsaj za zdaj crtano iz dnevnega reda vprašanje ustanovitve kraškega parka, ki je med kraškimi prebivalstvom vzbujala vec skrbí kot pričakovanj. O kraškem parku bi morala včeraj razpravljati tudi pristojna deželna svetovalska komisija, vendar so razpravo o tem vprašanju sklenili odložiti.

REGGIO CALABRIA / SODNIK IZDAL 18 ZAPORNIM NALOGOV

Mafijški vrh naj bi ukazal umor sodnika Scopellitija

Pokončali naj bi ga pripadniki kalabrijske n'dranghete

REGGIO CALABRIA - Preiskovalni sodnik Domenico Ielasi je izdal zaporne naloge proti osemnajstim pripadnikom sicilske mafije in sorodne kalabrijske zlikovske organizacije n'drangheta pod obtožbo, da so vpleteni v umoru sodnika Antonia Scopellitija, do katerega je prišlo 8. avgusta 1991 v kraju Campo Calabro v Kalabriji. Agentje posebnih oddelkov za boj proti organiziranemu kriminalu (DIA) so v noči na sredo aretirala dva izmed obtožencev, in sicer brata Antonia in Antonina Garofolo, ki veljata za krajevna voditelja n'dranghete v kraju, kjer je padel sodnik Scopelliti. Kar 13 od ostalih obtožencev je ze v zaporih

in med temi so najvišji voditelji mafije, vključno domnevni »boss vseh bossov« Salvatore Riina. Ostali trije obtoženci pa so za zdaj nedosegljivi roki pravice.

Sodnik Antonio Scopelliti je bil leta 1990 javni tozilec na procesu pred kasacijskim sodiščem v Rimu proti vrhovni mafiske organizacije Cosa nostra. Umorjen je bil med krajšimi pocitnicami, ki si jih je privoščil v poletnem premoru v svojem rojstnem kraju. Morilci so ga pokončili z brzostrelkami in puskami, ko se je s svojim avtomobilom vračal s plaze na dom staršev. Bil je brez obo-rozenega spremljevalca. Sam se mu je odpravdal, ces da gre za svojevvrsten

»status symbol«, ki povrh izpostavlja življenja nedolžnih ljudi. Ta okolnost je takoj po umoru vzbudila polemike, preiskovalci pa so bili od vsega začetka prepričani, da so zlocin zakrivali mafijci.

Kalabrijski preiskovalci s sodnikom Ielasim na celu so se odločili za izdajo 18 zapornih nalogov na osnovi pričevanj skesanih mafijcev Gasparda Mutola, Giuseppe Marcheseja, Leonarda Messina in skesanih pripadnikov n'dranghete Giacomina Laura in Filipa Barreca. Pričevanja peterice, ki so jih preiskovalci zaslišali ločeno, naj bi si bila edina, da je umor sodnika Antonia Scopellitija ukazal vrh sicilske mafije, izvedla

pa ena izmed vej n'dranghete, in to kot protislugo za posredovanje mafije v notranjih sporih v kalabrijskem organiziranem kriminalu.

Vodstvo posebnih oboroženih oddelkov za boj proti mafiji (DIA) je v tiskovnem poročilu navedlo imena naslednjih mafijcev, ki naj bi bili vpleteni v Scopellitijev umor: Salvatore Riina, Francesco Madonia, Bernardo Brusca, Giacomo Gambino, Giuseppe Calò, Giuseppe Lucchese, Antonio Rotolo, Salvatore Montalto, Salvatore Buscemi, Antonio Gera-ce, Procopio Di Maggio, Francesco Intile in Giuseppe Bono. Gre za imena, ki sodijo v najvišji vrh organiziranega kriminala v južni Italiji.

JUŽNA TIROLSKA / SVP NE POPUŠČA

Z dvojezičnimi sodnimi procesi morajo pričeti 8. maja Nepripravljenost med sodniki, odvetniki in policijo

BOCEN - Pri južnotirolski ljudski stranki (SVP) pravijo, da je vsako odlasjanje nepojmljivo: z dvojezičnimi sodnimi procesi, na katerih bo nemščina izenacena z italijanscino, morajo pričeti 8. maja, kot predvideva zakon. Bocenski sodniki so se namreč pisмено obrnili celo do predsednika republike, katerega opozarjajo na »nerazumljivo in popolno brezbriznost tistih, ki bi morali poskrbeti za primerne prostore, orgánike ter potrebna ekonomska in tehnična sredstva.« Zato so zaprosili za zacasno odložitev dvojezičnih procesov, s čimer se strinjajo tudi odvetniki.

Tega mnenja pa ne delijo pri SVP: dogodek je tako pomemben za avtonomijo južne Tirolske, tr-

dijo, da ne sme priti do nikakrsnega zastoja. Nadalje poudarjajo, da se je prokrajinska uprava svojčas obvezala, da bo sodnikom zacasno dala na razpolago svoje osebje, kar pa sodniki zavrcajo. Pravijo namrec, da morajo razpolagati z lastnim osebjem, ce hocejo scititi sodno tajnost.

Tezave so tudi pri policiji, ki bo z državljaní morala govoriti v njihovem jeziku in v tem jeziku voditi tudi zapisnike. Kot pojasnjuje novi bocenski kvestor Locsciuto, nemščino sicer obvlada 35% osebja, le malo pa je agentov in funkcionarjev, ki pisмено obvladajo sodno izrazoslovje. Zato so za najbolj obicajne primere pripravili obrazce v nemščini, odprli pa bodo tudi poseben urad, v ka-

terem bodo pisali zapisnike. Za ta urad so namenili povsem dvojezično osebje.

Kaze pa, da podobnih težav nimajo pri karabinjerjih. Kot je pojasnil komandant Scandone, so si ze leta 1984 zaceli prizadevati, da bi v svoje vrste vključili cimvec takih, ki obvladajo nemščino. Poleg tega se je v zadnjih letih med karabinjerje prijavilo veliko nemško govorecih domacinov, na Južno Tirolsko so poslali vsakogar, ki je znal nemško, celo sinove emigrantov v Nemčiji. Poleg tega so omogočili obiskovanje tacejav na Goethe Institutu ter na Berliz Schoolu, a nekatere oficirje in podoficirje so poslali k bavarski policiji, kjer so se ucili, kako morajo sestavljati zapisnike.

Zbor Gallus na Naši pesmi

TRST - Konec tedna se bo v Ljubljani odvijala znana zborovska revija »Nasa pesem«. Na njej bo v soboto nastopil tudi mešani zbor Jacobus Gallus iz Trsta pod vodstvom Dolga Kureta. Slednji bo na reviji vodil tudi Akademski pevski zbor Tone Tomšić iz Ljubljane. Zbor Gallus bo izvajal dve skladbi Marija Kogoj, in sicer Kupo življenja - ki je na reviji obvezna pesem - ter Barcico. Sledil jim bo odlomek Cum sancto spiritu iz Male slovesne mase Gioacchina Rossinija, svoj spored pa bo zbor zaključil z rezijansko ljudsko v priredbi Pavleta Merkùja 'Injen ceua 'iti gna.

V svojem se ne dveletnem delovanju je zbor J. Gallus dosegel zelo dobre rezultate. Omenimo naj samo prvo mesto v kategoriji ljudskih pesmi na tekmovalstvu v Vittoriju Venetu, kjer si je zagotovil tudi nagrado »Efrém Casagrande«. Posebno pozornost posveca zbor skladatelju Mariju Kogoj. Glasbeni ustvarjalnosti slednjega je posvetil abonmajski koncert Glasbene matice novembra lani, ko so potekale slovesnosti ob Kogojevi stoletnici rojstva in ko je bila po njem poimenovala trzaska sola GM.

TRST / KROŽEK MARITAIN

Julija in avgusta glasba in teater na mestnih trgih

DRAGO GASPERLIN

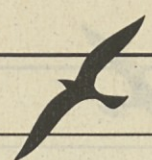
TRST - Trzaski kulturni krozek »Jacques Maritain« bo priredil tudi letošnih glasbenih in gledaliških predstav v zgodovinskem oziroma srednjeveškem jedru mesta. Odvijale se bodo julija in avgusta vsako nedeljo zvečer tako kot ze lani, ko jim je prisostvovalo kaksnih 800.000 oseb, ki so si jih prisle ogledat tudi izza slovenske, hrvaske in avstrijske meje ter se iz bolj oddaljenih dezel. Slo bo za Festival srednjeveške glasbe in teatra z nazivom »La sera del di di festa«, ki ustreza naslovu znane poezije Giacomina Leopardija, in bo peti zapovrstjo, tako da ga bo mogoče vključiti v vsedržavni, pa tudi mednarodni festivalski program, kar ni bilo doslej mogoče zaradi zemljepisne in siceršnje obrobnosti Trsta.

Kakor so pojasnili na tiskovni konferenci v prostorih pokrajinske ustanove za razvoj turizma (Azienda provinciale di promozione turistica) občinska odbornica Rosana Poletti, Maria Pia Monteduro in Luigi Silvi, bi moral omenjeni sklop predstav privabiti se vec ljudi kot v preteklosti, sicer pa so si prireditelji zagotovili nastop skupin z zvenecimi imeni, a med njimi utegne biti tudi kakšna iz Slovenije, saj so prireditelji v stiku z ustreznimi dejavniki in Ljubljani (program pa itak se ni dokončno izdalen).

Nastopili bodo »Ensamble Vocale Polivox« (glasba iz italijanskega preporodnega obdobja), »Gruppo Cameristico di Trieste« (italijanski in francoski trubadurji), »Rene Clemencic Consort« z Dunaja (srednjeveška glasba), »Ensemble Micrologus« iz Assisija (antična glasba), »Accademia Jaufre Rudel« iz Gradisca na Goriskem (pesmi romarjev in vitezo), gledališki skupini »Empide« in »Romapoesia« iz Rima, ansambel »Artisti Associati« iz Gorice, rimski gledališniki »I luoghi dell'arte«, ki so zmagali na lanskem festivalu, skupina »Scramasax« iz Cedada in Marcello Chiarenza s predmetnofiguralnim prikazom duhovnosti in univerzalnosti Speva bitij sv. Franciska.

Ob gornjih koncertnih in gledaliških prireditvah bodo uredili tudi posebno razstavo z naslovom »Agorà«, ki bo v obliki fotografij, tiskovin, katalogov, letakov in lepakov odrazala stopnjo združevanja Trzacanov na javnih prostorih v zadnjih dvesto letih.

Navedli smo samo okviren program, kajti pordrobneje bodo objavili sele prve dni julija, poudarimo pa naj, da bo ogled vseh prireditev brezplačen. Od tod poziv Polettijeve predsedniku turistične ustanove Eliu Tafaru, naj bi ta kaj finančno prispevala - on pa je odvrnil, da bi morala to storiti Trgovinska zbornica.

CENE / V APRILU

Zdravstvo vse dražje

Trst je postal že spet eno najdražjih mest v vsej državi

TRST - Statistični urad tržaškega zupanstva je objavil včeraj zacasne podatke o gibanju življenjskih stroškov v aprilu. Ti kažejo, da so se ta mesec cene na drobno povisale v povprečju za 0,4 odstotka v primerjavi z marcem oziroma za 5,2 odstotka v primerjavi z lanskim aprilom. Mesečni porast cen je v Trstu večji kot v Bologni in Milanu, a manjši kakor v Genovi, Neaplju, Palermu, Turinu in Benetkah, medtem ko je obklic letne rasti inflacije pri nas drugi najvišji v vsej državi za Turinom, kjer so zabeležili povisek za 5,5 odstotka.

Takšno zaostroitev inflacije v trzaski pokrajini je povzročila v prvi vrsti okoliščina, da so objavili običajni trimesečni pregled cen za stanovanjske najemnine, ki so poskocile za 0,6 odstotka nasproti marcu in za 5,3 odstotka nasproti lanskemu aprilu (Bologna +2,5 in +8,2, Milan +2,1 in +6,8, Turin +3 in +7,4, Genova +2,1 in +6,6 odstotka), sicer pa se druge postavke glasila tako: prehrana +1,1 in +2 odstotka (Bologna +0,5 in +0,8, Milan -0,1 in +0,4, Turin +0,4 in +2,9, Genova +1,1 in +2,7); oblačila +0,4 in +3,2 odstotka (Bologna +0,7 in +4,1,

Milan +0,7 in +3,4, Turin +1 in +3,6, Genova +0,8 in +3,7); električna goriva +1,4 in +3,7 (Bologna +0,9 in +3,9, Milan +0,4 in +4,2, Turin +1 in +4,7, Genova +0,9 in +3,6); izkoriščanje raznovrstnih storitev +0,1 in +5,2 odstotka (Bologna +0,1 in +4,5, Milan +0,1 in +4,4, Turin +0,1 in +3,6, Genova +0,2 in +3,9); zdravstvene usluge -0,2 in +14,3 odstotka (Bologna -0,2 in +12,3, Milan -0,2 in +6,8, Turin -0,2 in +15,4, Genova -0,3 in +13,8); občinski javni prevozi +0,1 in +5,4 odstotka (Bologna +0,2 in +4,9, Milan +0,2 in +5,6, Turin +0,2 in +4,8, Genova +0,1 in +4,3); rekreacija in prosti čas nespremenjeno oziroma +2,4 (Bologna -0,9 in +2,1, Milan -0,1 in +3,3, Turin +0,3 in +2,9, Genova +0,2 in +1,5); razne dobrine in storitve +0,3 in +10 odstotkov (Bologna +0,4 in +3,7, Milan +0,6 in +5, Turin +0,5 in +10,4, Genova +1,1 in +5,2); splosni indeks +0,4 in +5,2 odstotka (Bologna +0,3 in +3,7, Milan +0,3 in +3,9, Turin +0,5 in +5,5, Genova +0,7 in +4,1). Kakor je razvidno iz gornjega, je k porastu življenjskih stroškov prispevala predvsem podražitev zdravstvenih storitev.

Ne smemo dovoliti siromašenja naše kulturne stvarnosti

TRST - Izvršni odbor Slovenske kulturne gospodarske zveze je na zadnji seji razpravljal o položaju v kulturi in o Primorskem dnevniku, ki zaradi stavke fotostavcev nekaj dni ni izhajal. Gre za dve življenjsko pomembni vprašanji, ki sta značilni odraz stisk in težav, s katerimi se na valu posledic splosne gospodarske in družbene krize mora soočiti naša skupnost ob zavesti, da je preživetje in ustvarjanje perspektive za osrednje slovenske ustanove temeljna naloga, ki zahteva odgovorno in učinkovito iskanje ustreznih rešitev.

V razpravi je na izvršnem odboru prislo do izraza stališče, da pri ocenjevanju težav ni mogoče spregledati dejstva, da so vsled gospodarskega stanja in družbenih sprememb tako pri nas kot domala povsod v teku velike transformacije, ki pa manjšino prizadejajo tembolj, ob ugotovitvi, da je bilo v pojavnem času vloženih veliko naporov za njeno udrditev in razvoj.

Nacrt Primorski dnevnik - Republika je bil zastavljen z namenom, da se casopisu

dolgorocno zagotovi zadostna raven gospodarske trdnosti, da ne bo izpostavljen krizam, ki so v preteklosti pogosto ogrozale njegov obstoj. Gre za izredno zahteven podvig, ki je sele na začetku svoje poti in katerega razsežnosti se je treba do kraja zavdati. Predvsem pa gre podcrtati, da je nacrt lahko uspešen pod rigoroznimi pogoji upoštevanja gospodarske racunice zalozniske hise.

SKGZ se obenem zaveda, da napredovanje tehnoloskega procesa ustvarja pogoje za krcenje stvila zaposlenih, s tem pa prihaja do hudih cloveskih stisk, do katerih manjsinska organizacija ne more biti neobcutljiva, se posebno zato, ker je upadanje zaposlitvene ravni tudi na drugih podrocjih hud problem za vso naso skupnost.

Soočanju s kocljivimi problemi vsekakor ne koristi neobjektivno prikazovanje položaja, se zlasti ne strankarska demagogija, ki se omejuje na abstraktne kritike, ne da bi ponujala katekroli realno rešitev.

Krizno stanje je v tem trenutku se pose-

bej obcutiti na podrocu kulture, kjer se ob splošnem porastu potrebe in zelja po kulturi znotraj naše skupnosti kažejo zaskrbiljujoe tezave, saj gre nekaterim osrednjim institucijam za preživetje. Izvršni odbor je po globlji razpravi osvojil stališče, ki ga je o položaju v kulturi izdelala komisija za kulturo SKGZ (dokument bomo v celoti objavili v jutrisnjem dnevniku). Clani izvršnega odbora so se zlasti podcrtali potrebo, da se vzpostavi učinkovit dialog med kulturnimi, političnimi in gospodarskimi subjekti manjsine, kajti naša skupnost si siromašenja svojega bistvenega kulturnega potenciala ne more privosciti.

Dnevni red se je spodbudil tudi sirso razpravo o vlogi in najbolj aktualnih nalogah Slovenske kulturne gospodarske zveze, ki mora tako oblike lastne organiziranosti kot odgovore na mnoga odprta vprašanja iskati izhajajoč iz realne ocenjevanja in ustvarjanja dolgorocne vizije, ki za manjsino ne more pomeniti le golega preživetja ampak tudi možnosti razvoja.

VRSTA SVEČANOSTI

Bivši borci bodo proslavili vrsto petdesetletnic

Prva pomembna slovesnost bo že v soboto v Sezani

TRST - Leto 1993 je leto vrste pomembnih petdesetletnic dogodkov, ki so se po Sloveniji, posebej pa se na Primorskem in v našem, današnjem zamejstvu zvrstili v letu 1943. Borcevske organizacije jih bodo (delno pa so tudi ze) pocastile s priloznostnimi prireditvami in svecanostmi, katerih namen pa ni zgolj obujanje spominov, pac pa predvsem njih aktualiziranje v današnjih tako drugačnih casih, ki pa vendarle zahtevajo tudi od danasnega rodu, predvsem mladega, da iz naukov peteklosti crpa moc in navdih za soocanje in reševanje vprašanj, pred katerega je postavljen.

Prva na vrsti bo že to soboto, 24. t.m., v Sezani, kjer bo združenje Borcev NOB občine Sezana, v pocastitev državnega praznika Republike Slovenije 27. aprila, ki združuje po novem v en sam praznik Dan ustanovitve Osvobodilne fronte s 4. julijem - Dnevom Borca in 22. julijem - Dnevom vstaje, priredilo slovesnost v Kulturnem centru Srečka Kosovela z začetkom ob 19. uri. Slavnosti

govornik bo dr. Matjaz Kmecl, koncertni program pa bo izvedel Partizanski pevski zbor iz Ljubljane z izvajanjem partizanskih in narodnih pesmi.

Namen prirediteljev slovesnosti je ob ozivitvi uporne preteklosti na slovenskih tleh, dati slovesnosti tudi vsebino danasnega casa, v kateri se zrcali cloveska solidarnost s trpecimi v Bosni in drugih predelih bivše Jugoslavije pa tudi drugod po svetu, s tem pa tudi zelja po svobodi in konstruktivnemu sožitju, kar je se toliko bolj pomembno in nujno v obmejnih krajih.

Ob enotnem praznovanju omenjenih treh petdesetletnic bodo clani borcevskih organizacij pa tudi drugi rodoljubi uredili spomenike in grobišca padlih v NOB in poskrbeli za družabna srečanja borcev in drugih udeležencev upora z drugimi krajanji in simpatizerji.

Zveza borcev občine Sezana vabi na slovesnost tudi bivše borce, aktiviste in vse tiste iz našega zamejstva, ki nosijo v sebi zive ideale boja za svobodo. (j.k.)

NOVICE

V Špetru skupščina o možnosti sodelovanja s Slovenijo

SPETER - »Prosta cona: možnosti sodelovanja s Slovenijo v okviru nadgradnje Osimskih sporazumov«. To je tema izredne skupšnice Gorske skupnosti za Nadiške doline, ki so jo sklicali za ponedeljek, 26. aprila ob 18. uri v sejni dvorani spetskega zupanstva. Skupščina ima namen oceniti vse možnosti gospodarskega sodelovanja ob meji in predvsem ugotoviti, kolikšne so možnosti za urednitvev proste industrijske cone. O tem so na zadnjem srečanju gorske skupnosti že razpravljali in podprli dokument, ki ga je predstavil spetski zupan Firmino Marinig. V njem je govora o možnosti realizacije takšne cone, ki bi zajela območja Cedaške, Nadiških dolin in Gornje Posočja. Na ponedeljkovem srečanju bodo o tem vprašanju spregovorili Tito Favaretto, ravnatelj instituta za preučevanje in dokumentacijo Evropske skupnosti in Vzhodne Evrope (ISDEE), Enzo Bevilacqua in Guglielmo Querini, predsednika trgovniških zborov iz Gorice in Vidna, ter Vinicio Turello, predsednik deželne vlade. (R.P.)

Knjiga o življenju in delu msgr. Luigija Faiduttija

SVET LENART - Zalozniska zadruga Dom iz Ceda da je pred kratkim izdala knjigo posveceno delu in življenju msgr. Luigija Faiduttija. Gre za delo z naslovom »Lettere dalla Lituania«, ki ga avtor Gian Francesco Cromaz posveca diplomatski dejavnosti msgr. Faiduttija med leti 1924 in 1931 v Litvi. Knjigo bodo predstavili v petek, 23. aprila ob 19. uri v občinski dvorani v Svetem Lenartu. Spregovorila bosta Sergio Tavano, profesor na trzaski univerzi, in msgr. Marino Qualizza, odgovorni urednik petnajst dnevnika Dom in ravnatelj Visje teoloske sole iz Vidna.

Pomladanski koncert v Špetru

SPETER - Vodstvo in gojenci Glasbene sole iz Špetra bodo v soboto, 24. aprila ob 17. uri v spetski dvorani pripravili že tradicionalni Pomladanski koncert. Na njem bodo sodelovali gojenci domače glasbene sole ter njegovi vrstniki, ki se glasbo ucijo v podružnici sole iz Kanalski dolini.

Bardo praznuje zavetnika

BARDO - Center za kulturne raziskave iz Barda bo v nedeljo, 25. aprila organiziral praznik ob domacem zavetniku sv. Juriju. Praznovanje se bo zacelo v jutranjih urah s slavnostno maso, ki se bo priclala ob 11. uri. Popoldne pa bodo na prireditvenem prostoru nastopili clani zbora »La biele compagnie« iz Pocenie.

Ljudske noše v Ziljski dolini

CEADAD - Spoznavanje slovenskega ljudskega izročila. Takšno razmišljanje je vodilo zastopnike kulturnega društva Ivan Trinko, ki bodo za konec meseca v cedajskem vecnamenskem središču pripravili razstavo o ljudski noši v Ziljski dolini na avstrijskem Koroskem. Pobudo je cedajsko drustvo pripravilo ob sodelovanju s Krscansko kulturo zvezo iz Celovca in občino Cedad, ki je dala na razpolago vecnamenski center.

TRST / VRSTA KULTURNIH SREČANJ IN PRIREDITEV

Da bi strpnost ne bila zanemarjena vrlina

Zanimiv niz bo trajal do konca meseca

TRST - Strpnost ni bila nikoli med najbolj upostevanimi odlikami, zadnje case pa se v številnih državah ljudje obnašajo, kot da ne bi vedeli, da nestrpnost neizogibno vodi k sovratstvu in torej podira s trudom utrjene vezi medsebojnega spostovanja in sožitja. V tak-

snih obdobjih, kot je danasnje, ki ga ne oznacujejo samo krvavi dogodki v Bosni, temvec tudi številni primeri rasne, verske in kulturne nestrpnosti sirom po svetu, je sklicevanje na polpreteklo zgodovino in na pisce vseh dob bolj kot umestno, celo nujno potrebno. Naj se sliši se tako banalno in obrabljeno, vendar vseeno drži, da bi se moralo clovestvo na svojih napakah le cesa nauciti. Ocitno mu je treba od casa do casa osveziti spomin in iz njegove bogate kulturne dediscine in sodobne ustvarjalnosti izlusciti nekaj zgovornih drobcev, ki lahko nas vseh popelje »Preko strpnosti«. Tak je namrec naslov pomembnega in zanimivega niza, ki se se je pravkar zacel v gledaliscu Rossetti s prvo predstavo igre Gotholda Ephraima Lessinga Modri Nathan. Pred podrobnejsjo navedbo vseh pobud pa velja poudariti, da se je okrog »strpnosti« zbralo vec kulturnih institucij, kar je za Trst, ki ga posebna odprtost ne odlikuje prevec, se posebej pomembno. Niz »Preko strpnosti« (Oltre la tolle-

ranza) so namrec oblikovali Stalno gledaliscne FJK, Slovensko stalno gledaliscne, teater Miela in Goethe Institut, denarno pa ga je podprl bančni zavod CRTRIE-STE.

Pravljica iz preteklosti za razmislek o bodocnosti - tako oznacujejo delo Modri Nathan, ki ga v okviru abonmaja dezelnega stalnega gledaliscna predstavljata Teater iz Genove in Stalno gledaliscne iz Catanie. Predstavo, ki jo je reziral Guido De Monticelli, bodo v gledaliscu Rossetti izvajali se do 25. aprila po obicajnih urnikih. V glavnih vlogah nastopajo Eros Pagni, Ugo Maria Morosi, Virgilio Zernitz, Dorotea Aslanidis in Salvatore Landolina.

Druga pobuda iz niza je predvidevala predvajanje filmov, ki so obravnavali strpnost oziroma nestrpnost z raznih vidikov. Filme so vrteli prejšnji konec tedna v gledaliscu Miela. Naj omenimo samo nekaj naslovov: Barva svobode (rasna nestrpnost), Vsi drugi so mu pravili Ah (nestrpnost do priseljencev), My Beafiful Laundrette (nestrpnost do priseljencev in spolno »drugacnih«) in West Side Story (nestrpnost med različnimi skupinami priseljencev).

V ponedeljek so se na pobudo SSG na slovenskih srednjih solah zacela literarna srečanja Glas korenin, ki jih je za dijake pripravil Filibert Benedetic. Sirsemu

ocinstvu pa je namenjena konferenca književnika Draga Jancarja, ki bo danes, 22. aprila, ob 18. uri v prostorih Kulturnega doma govoril o strpnosti. Letos je Drago Jancar za svoje literarno delo prejel najvisjo slovensko nagrado, se pravi Presernovo nagrado.

Ze včeraj je bila v gledaliscu Miela okrogla miza, ki je povzela naslov po predstavi v gledaliscu Rossetti. Pod naslovom »Modri Nathan: premisa za dolgo obdobje sožitja med različnimi kulturami in verami«, so se v Mieli srečali Rinaldo Fabris, Khalid Fuad Allam, Amos Luzzatto, Alojz Rebula, Giacomo Todeschini in Giorgio Voghera. Pri pobudi je sodelovala tudi trzaska zidovska skupnost.

Trzaski niz strpnosti se bo zakljucil konec meseca z dvodnevni mednarodni posvetom na temo »Asimilacija - razlicnost - izkljucitev: Zidje nemskega jezika pred in po holokaustu«. Posvet prireja trzaski Goethe institut v sodelovanju s fakultetama za nemško filologijo pri trzaski in videmski univerzi, odvijal se bo na sedežu instituta v Ul. Coroneo 15, in sicer 28. in 29. aprila. Na njem bo od srede, 28. t.m. popoldne do cetrta, 29. zvečer, nastopila vrsta uglednih nemških in italijanskih univerzitetnih profesorjev, ki bodo predvsem osvetlili zgodovino nemških Židov od leta '33 do danasnjih dni.

Novo vodstv KD Rečan

GRMEK - Aldo Klodit, dolgoletni kulturni delavec iz Benecije, je bil imenovan za predsednika kulturnega društva Rečan iz Lese. To funkcijo je Klodit opravljati pred leti, ko je drustvo Rečan postalo eno najpomembnejših kulturnih središč med Slovenci na Videmskem. Ob tem gre povedati, da je Aldo Klodit, za nekaj let vodil videmski pokrajinski odbor Zveze slovenskih kulturnih drustev.

Predsedniku bosta stala ob strani podpredsednika Vittorio Scuoch in Carla Loszsch, tajnica pa bo Margherita Trusgnach. (R.P.)

NA VSEH PREHODIH OD PREBENEGA DO GROČANE

V soboto in nedeljo ponovno odprta meja

Tokrat tudi vrsta spremnih prireditvev, med temi okrogla miza o pomenu meja v današnji Evropi

TRST - Kot napovedano na zadnji seji občinskega sveta bo v soboto in nedeljo v Dolini spet na vrsti tradicionalna prireditvev odprte meje. Dva dni bo torej mogoče cez državno mejo med Italijo in Slovenijo brez obicajnih dokumentov (kot po navadi pa je zazeljena vsaj osebna izkaznica) in to na vseh mejnih prehodih od Prebenega oz. Socerba do Gročane oz. Vrhpolja. Pobudo, ki se je pred vec kot desetimi leti zacela v znamenju vrednot, kot so mir, sožitje in prijateljski, dobrososedski odnosi, kot vselej prirejajo tri obmejne občinske uprave: poleg Doline sta torej se Obcini Sezana in Koper.

Letošnjo spomladan-

ske odprto mejo bo dopolnjevala vrsta tematskih pobud. Tako bo sobotno jutro posveceno vodenim izletom po Parku Doline Glinscice, namenjenim predvsem solski mladini in skupinam mladinskih organizacij; na razpolago pa bodo usposobljeni vodici za razlago v slovenskem in italijanskem jeziku.

V soboto ob 18. uri bo v sejni dvorani na dolinskem zupanstvu na vrsti okrogla miza na temo »Kaj nam pomeni meja v Evropi danes«, na kateri bo uvodno porocilo podal prof. Joze Pirjevec. Drugo tematsko srečanje z razpravo o aktualnih vprašanjih bo dan zatem, ko se bodo v nedeljo na Beki srečali lovci z obeh strani meje in v razpravi

posvetili pozornost lovski dejavnosti vzdolz obmejnege pasa in na lov vezanemu prizadevanju za varstvo narave.

Poseben dogodek v okviru letošnje odprte meje bo sobotno kulturno srečanje v dvorani občinskega gledaliscna France Prešeren: z nastopom zborov in skupin, ki delujejo v občinski stvarnosti, bo tako ponovno odprl vrata javnosti kulturni dom, za katerega je občinska uprava v vec kot letu dni zaprtja poskrbela vse zahtevane prilagoditve evropskim varnostnim normam. (Damiana Ota)

Sprejem ob krstni uprizoritvi v Slovenskem stalnem gledališču

Ob krstni uprizoritvi dela Milana Kleča Vsega je kriva Marjana Deržaj je bil včeraj na slovenskem konzlatu v Trstu sprejem, ki se ga je poleg Deržajev udeležil tudi ravnatelj SSG Miroslav Košuta (foto Ferrari/KROMA)

Primorski dnevnik

Lastnik: ZIT d.d. Zaloznistvo trzaskega tiska - Trst
Izdajatelj: DZP - P.R.A.E. d.d. Druzba za zalozniske pobude
Trst, Ul. dei Montecchi 6, tel. 040-7796699 - fax 040-773715

Fotostavek: ZITT, Trst
Tisk: VITA, Videm

Odgovorni urednik: BOJAN BREZIGAR

Redakcija: Trst, Ul. dei Montecchi 6, tel. 040-7796600, fax 040-772418
Gorica, Drevored 24. maja 1, tel. 0481-533382, fax 0481-532958
Dopisništvo: Cedad, Ul. Ristori 28, tel. 0432-731190, fax 0432-730462
Ljubljana, NIA, Slovenska 54, tel. 061-113121, fax 061-322468
Celovec, Wullengasse 10/H, tel. 0463-318510, fax 0463-318506

Prodajno naročniskna služba
Italija: Trst, Ul. Montecchi 6, tel. 040-7796600, fax 040-772418
Gorica, Drevored 24. maja 1, tel. 0481-533723 fax 0481-532958
Ekonomiska propaganda: Trst in Gorica: Publist
tel. 040-779661, fax 040-768697

Italija: podružnice SPI
Slovenija: Studio Vista - Ljubljana
tel. 061-153244 int. 38, fax 061-224943

Cene oglasov
Italija: 1 oglasni modul (sirina 1 stolpec, visina 42 mm) 80.000 LIT,
financni in legalni 120.000 LIT, ob praznikih povisek 20%; mali oglasi
850 LIT beseda; osmrtnice, zalvalne in sozajla po formatu. IVA 19%

Cena: 1.200 LIT - 45 SIT
Naročnina za Italijo: letna 315.000 LIT
za Slovenijo: mesecna 1.300 SIT, placilja preko DISTRIEST,
Partizanska 75, Sezana, tel. 067-73373
Registriran na sodisu v Trstu st. 14 z dne 6. 12. 1948
Clan italijanske zveze casopisnih zaloznikov FIEG

BCTKB

BANCA DI CREDITO DI TRIESTE
TRŽAŠKA KREDITNA BANKA

VABILO DELNIČARJEM

na redni občni zbor, ki bo v prvem sklicu dne 27. aprila 1993
ob 18. uri v Kongresnem centru Pomorske postaje v Trstu, nabrezje Bersaglieri 3 in v drugem sklicu

V SREDO, 28. APRILA 1993

ob isti uri in v istem kraju z naslednjim vrstnim redom:

1. Porocili Upravnega sveta in nadzornega odbora;
2. Odobritev bilance poslovne dobe 1992 in zadevni sklepi;
3. Določitev sejnine upraviteljem in honorarja nadzornikom;
4. Imenovanje upraviteljev in nadzornikov za obdobje 1993 - 1996;

Za udeležbo na občnem zboru in pravico do glasovanja se upostevajo veljavni zakonski predpisi.

Upravni svet

GLASBA / POGOVOR S PEVOVODJO MATJAZEM ŠČEKOM

Zakaj in kako sem se posvetil zborovodstvu

Danes koncert ljubljanskih madrigalistov

LUIA ANTONI

Matjaz Šček

Na zadnjem koncertu sezone Glasbene matice, ki bo danes zvečer v cerkvi Madonna del mare, bodo nastopali ljubljanski madrigalisti. Za to prilžnost smo intrjuvali zborovodjo Matjaza Ščka.

Ali lahko rečemo, da izhaja iz glasbene družine, ker je bil tvoj oče Ivan Šček priznani skladatelj in glasbeni pedagog, tvoja sestra Alenka Šček-Lorenz pa je znana koncertistka?

V resnici je naša družina doma iz Vipavske doline, kjer so moji predniki imeli kovacijo, ki jo je podedoval vsak prvi sin; tudi moj oče se je izučil obrti, vendar v povojnih letih zaradi zdravstvenih razlogov ni več zmogel težakih del in se tako podal na glasbeni studij v Ljubljano. Tako je Ivan Šček, znan tudi s psevdonimom Stefan Kovac, prišel do Magisterija. Se pred očetom pa se je z glasbo ukvarjala tudi očetova teta Breda Šček.

Zakaj si izbral prav zborovodstvo?

Moj prvi glasbeni instrument je bil klavir, vendar so se moji interesi, že po srednji soli, usmerili v zborovsko vokalnno glasbo. Dirigiranje mi je toliko ugalajo, da sem polagoma zapustil studij klavirja in se posvetil zborovodstvu. Sprva sem sledil tečajem v razredu Antona Nanuta,

pozneje pa sem se vpisal na Pedagoško Akademijo v razredu Lojzeta Leblca, kjer sem se se največ naučil. Pozneje pa sem se udeleževal različnih seminarjev.

Kako pa je prišlo do ustanovitve ljubljanskih madrigalistov?

Velika izkusnja je bilo delo s Slovenskimi madrigalisti prof. Janeza Boleta, ki mi je ponudil mesto kot njegov asistent. Ko se je ta pevska skupina razšla, smo z mnogimi bivšimi pevci prej navedenega zbora ustanovili ljubljanske madrigaliste.

Kakšen repertoar najraje izvajate?

Nase izbire se uokvirujejo v renesančno časov-

no območje, kot daje slutiti ze samo ime zbora. Večkrat smo koncertirali z Gallusovimi skladbami; septembra bomo nastopali v sklopu proslav 350. obletnice rojstva koprškega skladatelja Antonia Tarsie. Obenem pa izvajamo tudi z velikim veseljem sodobne skladatelje.

Na sporedu tržskega koncerta bosta dve masi: poleg Slovenske mase »Kristus je vstal« za zbor in orgle Stefana Kovaca (Ivana Ščka), druga je masa za striglasna zbora svicarskega skladatelja Franka Martina. Zakaj ste izbrali prav tega skladatelja, ki ni sicer najbolj znan?

Globoko sem prepričan, da kriterij za izbiro skladb, ki jih pevska skupina izvaja, ni večji ali manjši sloves skladatelja, ampak vrednost skladbe same. Martinovo maso sem izbral, ko sem iskal nove partiture. Zelo me je prevzela. Kljub temu pa je dolgo ostala v predalu, ker nisem imel zbora, da bi to lahko izvajal. Maso Stefana Kovaca pa smo pripravili lani za dvajsetletnico očetove smrti in jo prvič izvajali v koncertni obliki v vipavski Farni cerkvi. Zelo sem hvaležen zboru, ki je sprejel predlog, da bi to maso izvajali.

Glede na spored bi skoraj lahko rekli, da posvečate posebno pozornost cerkveni oziroma sakralni gla-

sbi.

V renesansi je velika večina kompozicij tesno povezana z vero in verskimi obredi, skladbe tega obdobja nas torej skoraj obvezno približujejo spiritualnosti in veri. V sodobnosti pa je masa postala koncertna oblika, čeprav Kovacevo in Martinovo maso lahko uporabljamo tudi pri obredih. Nas repertoar pa zaobjame tudi slovensko ljudsko pesem in kompozicije slovenskih sodobnih skladateljev.

Kot zborovodja delujete v Sloveniji in tudi v tujini. Po tvoji izkušnji obstajajo razlike?

Zbore in njihove zborovodje delim samo na dobre in slabe, bodisi tostran ali onstran meje. V Trstu pa je vidno pomanjkanje zborovodske sole. Glasbenamatica je pred leti imela tak tečaj, ki ga je sedaj ukinila. Za studijsko izoblikovanje dobrega dirigenta ni dovolj splošno glasbeno izobraževanje ali pa občasni seminarji: poleg osebne nagnjenosti, je za zborovodjo nujno poznanje vokalne tehnike, obvladovanje kretnj in dobra zgodovinsko-glasbeno podlaga. V taki soli, ki bi ob tem ponudila tudi stranske predmete, kot npr. studij instrumenta, kontrapunkta in se kaj, naj bi se bodoči dirigent učil dve leti, zato da dobi primerno izkušnjo in pripravo.

lefonu za najnujnejše primere. **Lekarne odprte od 19.30 do 20.30** Istrska ulica 18, Skedenj - Ul. Soncini 179, Trg Libertà 6. **BAZOVICA** (tel. 226210) - samo po telefonu za najnujnejše primere. **NOCNA SLUŽBA** **Lekarna odprta od 20.30 do 8.30** Trg Libertà 6 (tel. 421125). Za dostavljanje zdravil na dom tla. 350505 - **TELEVITA** **Urad za informacije KZE-USL - tel. 39911.** **Urad za informacije KZE** deluje od ponedeljka do petka ob 8. do 13. ure. - tel. 39911. **Zdravstvena dežurna služba** **Nocna služba** ob 20. do 8. ure, tel. 399-111, predpraznična ob 14. do 20. ure in praznična ob 8. do 20. ure.

VČERAJ-DANES

Danes, ČETRTEK, 22. aprila, 1993
KAJTIMIR

Sonce vzide ob 6.07 in zatone ob 20.00 - Dolzina dneva 13.53 - Luna vzide ob 5.59 in zatone ob 20.51.

Jutri, PETEK, 23. aprila 1993
JURIJ

VREME VCERAJ: temperatura zraka 16,2 stopinje, zračni tlak 1020,1 mb ustaljen, brezvetrje, vlaga 62-odstotna, nebo jasno s slabo vidljivostjo, morje skoraj mirno, temperatura morja 12,2 stopinje.

ROJSTVA IN SMRTI

RODILI SO SE: Maya Boz, Andrea Federico Russo, Sara Capuano, Valentina Lobianco, Carlo Beltrame. **UMRLI SO:** 71-letna Clelia Lazzarini, 74-letna Antonio Morello, 87-letna Giovanna Barzelatto, 48-letni Gianni Bonifacio, 56-letni Giovanni Urbano, 79-letna Maria Calcina, 86-letni Attilio Vittori, 82-letna Dorothea Martinuzzi, 86-letni Francesco Zupancic, 68-letni Edoardo Caenazzo, 79-letna Maria Kolenc, 80-letna Maria Cernetic, 67-letna Maria Narducci in 63-letni Marcello Cova.

LEKARNE

Od ponedeljka, 19., do nedelje, 25. aprila 1993 **Normalen urnik lekarn:** od 8.30 do 13.00 in od 16.00 do 19.30. **Lekarne odprte od 13.00 do 16.00** Istrska ulica 18 (tel. 726265), Skedenj - Ul. Soncini 179 (tel. 816296).

BAZOVICA (tel. 226210) - samo po telefonu za najnujnejše primere. **Lekarne odprte od 19.30 do 20.30** Istrska ulica 18, Skedenj - Ul. Soncini 179, Trg Libertà 6. **BAZOVICA** (tel. 226210) - samo po telefonu za najnujnejše primere.

GLASBENA MATICA TRST
Koncertna sezona 92/93

Danes, 22. t. m., ob 20.30
v cerkvi Madonna del Mare v Trstu

LJUBLJANSKI MADRIGALISTI

Dirigent: Matjaz Šček
Na sporedu dve masi - I. Ščka in F. Martina

SLOVENSKO STALNO GLEDALIŠČE

KRSTNA UPRIZORITEV
Milan Kleč
VSEGA JE KRIVA MARJANA DERZAJ
Režija Dušan Mlakar
Danes, 22. t. m., ob 16. uri
Abonma RED I

Francesca Archibugi. **ALCIONE** - 18.00, 20.00, 22.00 »Caccia alle farfalle«, r. Otar Ioseliani. **RADIO** - 15.30, 21.30 »Fiona sesso e fuoco«, porn., prepovedan mladini pod 18. letom.

PIREIDITVE

SKD BARKOVLJE - Ul. Cerreto 12 prireja **POKUSNJO DOMACEGA KRUHA** IN VINA v soboto, 24. t. m. Zacetek ob 20. uri.

SLOVENSKI KULTURNI KLUB - Ul. Donizetti 3 vabi v soboto, 24. t. m., ob 18.30 na večer z naslovom **KONEC XX STOLETJA** - CAS VELIKIH SPREMENB: Govoril bo novinar Sergij Pahor.

ZUPNIJSKA SKUPNOST V NABREZINI obvešča, da je v domaći zupnijski dvorani na ogled tradicionalna razstava pirhov in velikonočnih motivov do nedelje, 25. t. m., vsak dan v popoldanskih urah. **ZVEZA UPOKOJENCEV SPI CGIL FJK** in **AUSER** vabita na ogled **RAZSTAVE DEL ZENSKO USTVARJAL** (rocna, likovna in literarna dela) v dvorani na Lgo Barriera Vecchia 15. Razstava bo odprta do 25. t. m., ob delavniških urah. **PODARIM** dvomesečne pšicke. Tel. 200169 ob urah obedov.

KOKOSJERJA KRALJIC - Prebened 99 obvešča, da začena s prodajo nove produkcije gob (pleurotus). Tel. st. 231846 ali 232577.

ISCEM knjigo Antologia della lingua italiana, v rabi leta 1940/42. Tel. st. 815478 ob urah kosila.

SUKANEC za kvakanje in se kaj nudim pridnim ženskim rokam. Tel. st. (0481) 533960.

KINO

ARISTON - Dvorana rezervirana. **EXCELSIOR** - 18.00, 20.00, 22.15 »Amore per sempre«, i. Mel Gibson. **EXCELSIOR AZZURRA** - 18.00, 20.00, 22.00 »La moglie del soldato« r. Neil Jordan, i. Stephen Rea, Miranda Richardson.

NAZIONALE 1 - 16.00, 17.30, 19.00, 20.30, 22.15 »Gli Aristogatti«, prod. Walt Disney. **NAZIONALE 2** - 16.30, 18.20, 20.15, 22.15 »Hellraiser 3«, r. Clive Barker, prepovedan mladini pod 14. letom. **NAZIONALE 3** - 16.00, 17.30, 19.00, 20.30, 22.15 »Gli sgangheroni«.

NAZIONALE 4 - 16.30, 18.20, 20.15, 22.15 »Ricominio da capo«, i. Bill Murray. **GRATTACIELO** - 17.45, 19.50, 22.00 »Alive - I sopravvissuti«, i. Ethan Hawke, Vincent Spano.

MIGNON - 16.00, 18.00, 20.00, 22.00 »Sommersby«, i. Richard Gere in Jodie Foster.

EDEN - 15.30, 22.10 »Casa d'appuntamento: puttana dalla testa ai piedi«, porn., prepovedan mladini pod 18. letom.

CAPITOL - 16.00, 18.00, 20.00, 22.00 »Eroe per caso«, i. Dustin Hoffman, Geena Davis, Andy Garcia.

LUMIERE - 17.00, 18.45, 20.30, 22.15 »Il grande cocomero«, r.

OSMICO je odprl Livio Pernarcic v Stivanu. **OSMICO** je odprl Miro Zigon v Zgoniku. **OSMICO** je odprl Slavko Svava - Trnovca 14.

OSMICO sta v Logu st. 243 odprla Maks in Doriano Komar. Tocita belo, crno, malvazijo in vitovsko.

AGRITURIZEM PRI CIRILI v Doberdolu je odprl vsak četrtek ob 16. do 24. ure, petek, soboto in nedeljo pa od 10. do 24. ure. Priporočamo se za obisk!

BERTO TONKIC je v Doberdolu na Trzaski ul. st. 25 odprl osmico. Toci belo in crno vino ter nudi domač prigrizek.

PRI PISCANCIH ima odprto osmico Sergio Ferfolja do 25. t. m. **V KOLUDROVCI** je odprla osmica do 25. t. m. **OSMICO** je odprl Franc Jelusić v Storhaj st. 7 pri Sezani. Odprta bo do 27. t. m. Za dobavo hrano, pijačo in zabavo je poskrbljeno. **OSMICO** je odprla v Slivnem st. 25 družina Frandoli. **OSMICO** je odprl Jurij

Stubelj v Sempolaju. **RIBOGONJICA AGRO-ITICA GLINSCICA** iz Boljunca je odprta vsak petek in soboto od 8.30 do 12.30. Na razpolago so prvovrstni majhni kanadski lososi. Tel. 228297. **VESPO 125**, automatic PK, letnik '87, modre barve prevoženih 2.960 km, v dobrem stanju, prodam po ugodni ceni. Tel. st. 575145 ali 369989.

PRODAM motorno kolo Suzuki mod DR 650 RSE, letnik '91 v odličnem stanju. Tel. st. 214527 v popoldanskih urah.

Y10 v odličnem stanju prodam. Tel. st. 823348 od 13.30 do 16. ure.

PRODAM zemljišče na Krasu. Tel. st. 200878 po 18. uri.

PRODAM klavir po ugodni ceni. Tel. st. 200620.

SEZANA - prodamo ali oddamo atraktivno hišo uporabne površine 240 kv. m v sedmi gradbeni fazi na parceli 400 kv. m, primerno tudi za poslovni objekt. Tel/fax Sigma (003861) 349390, 183599 od 9. do 18. ure, sobota od 10. do 14. ure.

MEDICINSKA SESTRA isče delo na domu ali varstvo in nego bolnika. Tel. st. 828251.

POSTENO in marljivo 22-letno dekle isče delo pri slovenski družini v Trstu, Opcinah za opravljanje raznih gospodarskih del ter varstvo otrok. Sprejem kakršnokoli delo. Tel. st. (003867) 31270.

GOSPA nemškega materinega jezika nudi lekcije za vse stopnje znanja, po zmernih cenah. Tel. st. 772155.

PODARIM dvomesečne pšicke. Tel. st. 200169 ob urah obedov.

KOKOSJERJA KRALJIC - Prebened 99 obvešča, da začena s prodajo nove produkcije gob (pleurotus). Tel. st. 231846 ali 232577.

ISCEM knjigo Antologia della lingua italiana, v rabi leta 1940/42. Tel. st. 815478 ob urah kosila.

SUKANEC za kvakanje in se kaj nudim pridnim ženskim rokam. Tel. st. (0481) 533960.

IZLETI

SKD CEROVLJE - MAVHINJE priredi v nedeljo, 25. t. m. pomladni orientacijski pohod po označeni poti po Mavhinjah in okolici. Odhod ob 8.30 do 10.30 iz Mavhinj. Vabljeni posamezniki in skupine.

V soboto, 15. maja bo izlet v Bassano del Grappa. Sodelujejo VESLI GODCI. Vpisovanje v Partizanskem klubu v Boljuncu vsak dan od 18. do 19.30 ali na tel. st. 228333 od 12. do 14. ure.

POKRAJINSKA ZVEZA CGIL-SPI NABREZINA priredi enodneveni izlet v petek, 14. maja na izliv reke Pad ter krizarjenje s colnom po delti. Rezervacije in vpisovanje pri Zvezi upokojencev SPI-CGIL, Trg sv. Roka 3 v Nabrezini, tel. st. 200036 ter Ida Bortolotti tel. st. 200007.

ČESTITKE

19. t. m. je ugasnila tri svečke naša **TAJDA MILIC**. Vse najboljše ji želijo očka, mama, Nastja, Aljaz, nonoti, Katja, Igor in Daria.

Eleonori in Mauru se je pridružila **FEDERICA**. Da bi zrasla v zdravo in pridno deklico v veselje svojim staršem ji želi **KD J. Rapotec iz Prebeneda**.

15. t. m. je zajokala **ma la FEDERICA**. Srečnica staršema iskreno čestitata družini Mene-

ghetti in Mauro. Danes se sreča z **Abrahamom** naša **MARCELA**. Draga **Marcela**, korajžno naprej, vso srečo, zdravja in veselja ter da bi bilo življenje lepše naprej. Vsi tvoji ti želimo se mnogo lepih dni in da bi s tabo praznovali se zmeraj vsi. Genka, Franco, Elda, Miro, Renata in Just z družinami.

Danes praznuje 50-letnico draga teta **MARCELA**. Se na mnoga leta ji vsočijo nekaki z družinami.

V Praprothu je danes veliko slavlje celi dan, z **MARCELO** se sreča **Abraham**! Prijatelji planinci temu srečanju nazdravljamo, Marceli pa želimo se in se planinskega in gorskega razvedrila v naši družbi in ji klicemo se na mnoga srečna in zdrava leta!

PRISPEVKI

V spomin na Draga Kluna darujeta Rika in Milan Kuret 30.000 lir za SD Breg.

V spomin na Ivanko Grilanc Svetlich daruje družina Milic (Zgonik 14) 20.000 lir za MPZ Rdeca zvezda.

Namesto cvetja na grob pok. Mire Stoka Lavrencić darujeta Anica in Franco Stefančić 50.000 lir za Sklad Mitje Cuka.

V spomin na Marijo Oblak in učitelja Vladimirja Pauletica darujeta Zora in Libero Polojaz 200.000 lir za Slovensko dobrodelno društvo.

V počastitev spomina Draga Kluna in Alojzija Granduc darujeta Lidija in Miro Zerjal 20.000 lir za vzdrževanje spomenika v Boljuncu.

Namesto cvetja na grob Alojzija Granduc darujeta družini Slapnik in Marusić 100.000 lir za Sklad Mitja Cuk.

V spomin na Velka Pavletiča daruje Vilma Sancin Sefić 50.000 lir za Dom Jakob Ukmar v Skednju.

Namesto cvetja na grob zene Draga Stoke daruje Nadja 10.000 lir za SKD Tabar.

V spomin na Marijo Kralj vd. Kalc daruje Ljudmila Jogan 10.000 lir za Sklad Mitja Cuk.

Ob 15. obletnici smrti Marija Debellija darujeta zena Mara in hči Lida z družino 50.000 lir za Sentjakobsko kulturno društvo.

V spomin na prijatelja in stanovskega sodelavca Velimira Pauletica darujeta Oskar, Miro, Stanko in Edi 100.000 lir za Dom Jakob Ukmar v Skednju.

V spomin na Anico Trobec darujeta Ljuba in Edi Kapun 20.000 lir za SD Kontovel.

Ob rojstnem dnevu Guerinia Husu daruje družina 50.000 lir za FC Primorje in 50.000 lir za VZPI-ANPI Prosek.

V spomin na Anico Trobec darujeta Zalka in Berto Bogatec 20.000 lir za KD Prosek-Kontovel.

Namesto cvetja na grob Marije Kalc daruje družina Musina 25.000 lir za KD Skala.

ZAHAVALA

Svojci
Casimira Ballarinija se zahvaljujejo vsem, ki so z njimi sočustvovali.
Sempolaj, 22.4.1993

ZAHAVALA

Svojci
Marije Lavrencić vd. Cunja se iskreno zahvaljujejo vsem, ki so na katerikoli način počastili njen spomin.
Trst, 22. aprila 1993

pogrebu naznanjamo žalostno vest, da nas je hitro in nepričakovano zapustil naš dragi

Josip Mahnic (Pepi)

Zalujoci zena Ida, sin Sergij z zeno ter vnuka Aleksej in Ivana.

Borst, 22. aprila 1993

Zalovanju se pridružujejo družine Sedmak, Clementini in Hrvatic.

Uprava občine Dolina izreka iskreno sozalcu občinskemu svetovalcu **Sergiju Mahnicu** in družini ob izgubi dragega očeta Josipa, bivšega občinskega svetovalca.

Fantovska in dekliska iz Borsta in Zabrca izreka iskreno sozalcu **Alekseju Mahnicu** ter družini ob izgubi dragega nonota.

Ob težki izgubi očeta in moza izreka iskreno sozalcu **Sergiju Mahnicu** in družini dolinska sekcija Slovenske skupnosti

Ob težki izgubi dragega očeta izreka svojemu dolinskemu sekciskemu tajniku **Sergiju Mahnicu** občuteno sozalcje Slovenske skupnosti

Ob težki izgubi izrekajo učiteljici **Tamari** in Aronu iskreno sozalcje uccenci in starsi I. razreda pri Sv. Ani.

Ob izgubi bivšega ravnatelja in učitelja **Velimira Pauletica** izreka najgloblje sozalcje družini ravnateljica, učno in neučno osebje Didaktičnega ravnateljstva v Dolini.

Ob izgubi drage mame izrekata Marku in Veri iskreno sozalcje Branka in Andrej.

ZGODOVINA / »ONDILE ČEZ STARI VRH«

Knjiga in razstava o zgodovini Banov

Predstavitev in odprtje bo jutri v Ovčarjevi hiši

DAMIANA OTA

Danes je Stari vrh vzpetina pri Banih, domačini mu rečejo »na Gradu«, na njem je bilo zelo verjetno v daljnih casih gradbišče: na oni strani vrha pa je slovenska vas, ne prav velika, a vendar ziva in zanimiva. Preteklosti te vasi in njenih prebivalcev - torej Banov in Banovcev - je posvečena razstava, ki nastaja istočasno z izidom knjige. »Ondile cez Stari vrh« - tako se glasi naslov knjige in razstave, ki jo bodo odprli jutri ob 20. uri v prostorih banovske Ovčarjeve hiše. Odprta bo mesec dni (do 23. maja), ob knjigi pa nam bo ponudila dragocen vpogled v preteklost tega kraškega naselja. Ob petkovem odprtju bo nastopila ženska pevska skupina Stu ledi, spregovoril pa bo istrski pisatelj Marjan Tomšic.

Za pobudo je poskrbelo banovsko SKD Grad ob sodelovanju Odseka za zgodovino pri NSK, zaslug več kot enoletnega dela pa gre pripisati nekaterim posameznikom, ki so z vztrajnim in natančnim zbiranjem podatkov po raznih arhivih uspeli »ustvariti« pripoved o življenju in vsakdanju ljudi pri Banih, vse od prvih začetkov do skoraj današnjih dni.

Knjigo o preteklosti Banov je uredila Kristina Kovacic, prava duša in motor celotne pobude, v njej pa so (v slovenskem in italijanskem jeziku) prispevki raziskovalcev, zgodovinarjev in publicistov, kot so Samo Pahor, Marta Verginella, Pavel Stranj, Enrico Halupca, Aleksej Kalc, Pavle Merku, Pavel Vidau, Peter Furlan in Dusan Kalc, s spremeno besedo ravnatelj NSK Milana Pahorja in uvodno mislijo predsednika ZSKD Aceta Mermolje.

Knjiga se dodatno opomenja razstavo, pri postavitvi le-te pa so posebej sodelovali se Martina Repinc, Giuliana Sosic, Dragica Maver in Danjela Rupel.

Razstava v Ovčarjevi hiši ponuja na ogled pravzaprav celotno arhivsko gradivo v zvezi s preteklostjo Banov, ki je bilo dosegljivo pri brskanju po starih dokumentih. Stare katastrske mape, listine in pričevanja so torej pomembna osnova, na kateri lahko »beremo« pripoved o vsakdanjem življenju pri Banih (in od tod tudi v bližnji zemljepisni sosescini): seveda gre za zgodovino skromnih ljudi,

OPERA / SODOBNO DELO V SEZONI GLEDALIŠČA VERDI

Gospodična Julija tokrat v viziji Bibala

JOZE KOREN

V teh dneh je na sporedu v Dvorani Tripčevič opera »Gospodična Julija« skladatelja Antonia Bibala, povzeta po Strindbergovi istoimenski drami in v italijanski ritmični verziji Daniela Spinija. Ze samo dejstvo, da se je umetniško vodstvo gledališča Verdi odločilo za vključitev tega dela v svoj letošnji repertoar predstavlja nedvomno dejanje vredno največjega priznanja iz več razlogov. Prvic gre za delo trzaskega, čeprav ze nekaj desetletij na Norveskem živečega skladatelja, drugič gre za prvo uprizoritev opere v Italiji sploh po skoraj dvajsetih letih od njenega nastanka in tretjič, pa ne nazadnje, gre za pogum, ki ga je (tudi to ne prvič!) pokazalo gledališče Verdi, ko je svoje občinstvo, znano po tradicionalističnem okusu, postavilo pred opero, ki zahteva od gledalca in poslušalca povsem drugačno zbranost in povsem drugačno sposobnost dojemanja od tistega »komodnega« ob poslušanju melodram.

Bibalov muzikalni jezik ne isče melodije zaradi melodije, ne teži k lahkim spevnim učinkom, marveč grebe v psihologijo nasto-

pajocih oseb in dejanja v celoti. Njegovo pojmovanje glasbe izhaja iz nekaterih vzorov in sol modernega izraza, nedvomno srka tudi iz skandinavskega ambienta, v katerem živi, vendar je izrazito samosvoje v izvirnem uporabljanju zvočnih efektov in v prepletanju besede in glasu, govora in petja, ki mu oba enako učinkovito služita za ustvarjanje tragične vzdušja, v katerem se odvija Strindbergova drama dveh bitij različnega stanu (grofove hčerke in služabnika), ki skozi ljubezen in sovražnost pripelje do tragedije. Prav zato Bibalo tudi ne potrebuje velikega orkestra, zadostuje mu reducirana zasedba, v kateri je posameznim instrumentom odmerjena vloga tolmaca trenutnih vzgibov, razpoloženj in čustev pa naj si bodo to solistični parti violin ali klavirja, predvsem pa trobil in tolkal (velikega bobna), ki delujejo kot strele v trenutnih najsilnejših konfliktnih izbruhov nosilcev dejanja, to je Julije in služabnika Jeana, pa obcasno tudi kuharice Kristine, pri čemer je glasba z vso svojo eruptivnostjo nevse-zadnje le sestavni del dramskega dialoga med

Jadranka Jovanović (Julija) in José Cura (Jean)

Julijo in Jeanom.

Postavitve tako zahtevnega in moderno koncipiranega dela je odgovorna naloga in avtorji trzasko in obenem italijanske uprizoritve so bili kos v vseh elementih od glasbenega vodstva v rokah dirigenta Franca Cramerja in orkestra gledališča Verdi, do režije Trzacana Franca Giraldirja in scene prav tako trzaskega mojstra Nina Perizzija, pa vse do nastopajočih pevcev-igralcev: beograjske mez-

zosopranistke Jadranke Jovanović, argentinskega tenorista Joseja Cure in sopranistke Cosette Tosetti.

Dirigent Cramer je vodil orkester z veliko preglednostjo in avtoriteto in izžvalil iz njega močne dramatične učinke, režija Franca Giraldirja je težila k poudarjanju konfliktnih stanj in psihološkemu izrisavanju oseb, k čemu je služila tudi uvodna projekcija njihovih obrazov na filmskem za-

slonu (ne smemo pozabiti, da je Giraldir eminentno filmski režiser), scena Nina Perizzija pa je s svojo mrakobnostjo dajala ustrezen podton odvijajoči se drami.

Mezzosopranistka Jadranka Jovanović, ki smo jo doslej poznali kot dražestno operetno pevko, je kot Julija izpričala ob pevski kulturi tudi izrazite igralske kvalitete in podajanju notranje razslojenosti te kompleksne in enigmatične osebnosti. Ne gre prezreti tudi njene lepe dikcije.

Prav tako prepričljiv lik služabnika Jeana je ustvaril mladi tenoristi José Cura, ki je v redkih trenutkih, ki mu jih je ponujala partitura, dal slutiti tudi lep kultiviran in prodoren glas. V podajanju kontrastnosti v neizogibnem razpletu k tragičnemu koncu, je bil Juliji enakovreden partner. Ob njiju je tudi Cosetta Tosetti ustvarila več kot dostojno podobo Kristine.

Vsaj omeniti je treba se bežno vlogo zbora in pa baletni motiv nočnega orgijskega plesa v koreografiji Corrada Canulija. Neglede na večje število nezasedenih prostorov je premiersko občinstvo sledilo predstavi s pozornostjo in izvajalce na koncu nagradilo s toplimi aplavzi.

GLEDALIŠČE / V TRŽAŠKEM ROSSETTIJU

Trajna sporočilnost Modrega Natana

Predstava je tudi začela niz pobud o strpnosti

BOJANA VATOVEC

živi v Jeruzalemu, o njegovi pohcerjenki Rehi, mlademu ognjevitemu temparju in dobrohotnem sultanu Saladinu alegorična parabola, so situacije in motivi združeni v otipljivo zgradbo, dramski liki pa so zakroženo

prikazani, zlasti Natan, v katerem je modrost filozofa združena s potezami uspešnega trgovca in svetovljana. Zato delo ni le abstraktni prikaz ideje, temveč prepričljiva zgodba, ki gledalca prevzame. Režiser Guido De

Eros Pagni (Natan) in Salvatore Landolina (Saladin)

Monticelli je delo postavil v pravilno okolje vitezkih pripovedk s temparjem v svetleem se oklepu in širokem belem plascu, s sultanom in mohamedskimi dvorjani in z zlatom okrasenimi oblekami, s kršćanskim patriarhom v bogatih svećanih paramentih, medtem ko obleke drugih oseb spominjajo na figure iz jaslje.

V naslovni vlogi igra Eros Pagni kot umirjeni, razumni in pragmatični Natan. Ob njem nastopajo se Salvatore Landolina kot se prevec dobrodusni in razstreseni Saladin, Virgilio Zernitz kot ponizni beraski menih, Ugo Maria Morosi kot revni dervis in Natanov prijatelj, ki ga je Saladin povzdignil v zakladnika, Dorotea Aslandinis kot Rehina družabnika Daja in drugi.

Avtor skoraj neotipljive, pravilne scene z lahkotnimi vijugami tenkih ograj in le nakazanimi obrisi bogatih kupolastih palač je Paolo Bregni. Razkošne kostume si je zamislila Zaira De Vincentiis, glasbeno opremo s carillonom, ki spremlja premikanje scenografskih elementov po odru pa Mario Boriani. Roberta De Monticelli je delo prevedla prav za to predstavo in sicer v prosti verz, ki nadomešča blankvers izvirnika.

LIKOVNOST / V TRŽAŠKI TKG

Razstava Roccaglija oz. najprej je bilo jajce

Umetnik po rodu iz Ancone živi v Furlaniji

SERGIJ ČESAR

V začetku je bilo jajce... bi lahko rekli ob vstopu v Galerijo Trzasko knjigarne, kjer je razstavil svoja dela Gianmarco Roccagli, slikar rojen pri Anconi, ki pa živi in dela v Furlaniji. Jajce je marsikaj: okvir slike, simbol začetka stvarnosti, oval, v katerem je zaobjeto ustvarjanje, posvetilo trenutnemu vzorniku Pieru della Francesca. Kot mnogi slikarji, se je tudi Roccagli, ob studiju ali ogledu del starih mojstrov zastavil pri detajlu na platnu velikega predhodnika, ki pa direktno v sami sliki ni imel velikega pomena; bil je nekakšen simbol-podpis umetnika, osebnostni vdor v po drugih naroceno delo. Bilo je to malo jajce, ki ga je Roccagli iztrgal iz celote, ga povečal in napolnil s svojimi vizijami in slikarsko

obdelavo njegove vsebine. Vsebinska pa je samo simbolna, so to mali in enostavni znaki in geometrijski elementi, ki izstopajo iz teksturnega ozadja, slikarsko-dekorativno potrpeljivo izrisanih geometrijskih likov Racionalnosti in z njo v zvezi geometrija kot izrazna oblika le-te je gonilna sila in znova razstavljenih del: tu sledimo idejni povezavi med omenjenima umetnikoma, Piera della Francesca bi lahko označili kot klasičnega racionalista v prostoru do svojih del, pri Roccagliju pa se ta racionalizem stopnjuje do uporabe same biti, to je geometrije same. V trinajstih inacihah enega in istega jajca si sledijo, kot pri nekakšnem geometrijskem krizevem potu, minimalistične oblike, ki pa nimajo v sosedstvu izrazne-

ga stopnjevanja, ki bi ga lahko pričakovali; so le variacije in igra v zaprtim okvirju ovalnega ekskluzivnega polja. Okrog tega razstavnega jedra pa lahko sledimo stilno skladnim delom večjega formata, v katerih umetnik ostaja zvest geometrijsko-optičnemu konceptu. Uporaba različnih materialov, kot lesketajoča se kovina v tesni zvezi s platnom, samo poudari optično igro teksturnih obdelav platnenih površin in tako se igra nadaljuje izven utesnjenih okvirov. Dela pridobijo s trodimenzionalno sestavo dodatno dimenzijo, kjer nam zunanji element svetlobe in sence samo se potrdi prvotno racionalno usmerjenost slikarjeve izrazne poti.

Na sliki Ferrarija umetnik ob svojih delih.

Pred nekaj dnevi, točneje 18. aprila, je minilo 100 let od rojstva pesnika Iga Grudna. Ob okrogli obletnici pevca primorskih krajev, ljubezenskih motivov, obenem pa predstavnika slovenskega socialnega realizma in vojne tematike, objavljamo nekatere

re izseke iz njegovega življenja:

Igo (Ignacij) Gruden je bil najstarejši od desetih otrok v družini. Pesniško zilico je imela tudi sedem let mlajša sestra Dora, ki je slovensko književnost obogatila s pesniško zbirko Rdece kamelije (1933). Manj znano je, da sta pesmi pisala tudi stiri leta mlajši brat Josip in predzadnji od sinov, Oskar. Ne eden ne drugi pa nista objavila nobene zbirke, saj je ob naglem vzponu Dore, zlasti pa Iga, postala konkurenca v družini očitno prehuda.

V dvajsetih letih se je Igo Gruden v Ljubljani pridružil penatom. Penati so bili skupina castilcev Prešernove poezije, ki se je zbirala na raznih koncih slovenske prestolnice, najraje pa v gostilni Pri kolovratu. Omizje penatov se je neprekinjeno sestajalo do začetka druge svetovne vojne, scasoma se je pomlajalo s penatskim naraščanjem. Najbolj znani člani skupine (mednje so sodili Oton Zupancic, Pavel Golia, Igo Gruden in drugi) so sedeli ob mizi pri peči, nedaleč pa je bila miza penatskih kandidatov. Ti so imeli - kot je svoj cas ugotovil Ciril Kosmac - podoben status kot so ga včasih imeli kandidati za vstop v partijo.

Igo Gruden je bil med vojnima aktivem v slovenskem PEN centru. Kot predstavnik te ustanove se je večkrat udeležil mednarodnih kongresov PEN centrov. Maja 1933 se je udeležil kongresa mednarodne pisateljske srenje v Dubrovniku, ki je - sprico zgodovinskega trenutka, v katerem je potekal - bil prelomnega pomena. Na njem so obsodili nacistični režim v Nemčiji (nacizem je prišel na oblast le nekaj mesecev poprej), po živahni razpravi pa izključili iz mednarodne pisateljske organizacije nemški PEN. Tik pred kongresom so namreč v Nemčiji javno sezgali knjige »neprimernih« piscev.

Med njimi tudi knjige Heineja, ki je približno sto let prej napovedal: »Tam, kjer seizgajo knjige, bodo kmalu seizgali tudi ljudi.«

Zanimivo je, da je Igo Gruden, tri leta pred dubrovniškim kongresom, stopil v zakonsko zvezo z Adelo Hayne, pranečakinjo prej omenjenega velikan nemške književnosti Heinricha Heineja in članico kranjske veje te rodbine...

V casu fašizma so skoraj vsi Igovi bratje in sestre (izjema je bil le Josip), zaradi pritiskov režima, zapustili Nabrezino. Razkropili so se po različnih koncih stare Jugoslavije, nekateri so sli na Dunaj. Da bi ne pretrgali stikov, so se člani rodbine obcasno zbirali, ta navada se je

ohranila vse do današnjih dni. Eno od tovrstnih srečanj (o njem je ohranjal dopis, ki ga je Igo Gruden poslal bodoci zeni Pepci Zajc) je bilo konec marca 1940 v Beogradu, se pravi leto dni preden je vojni plaz zajel Jugoslavijo.

50 let kasneje, maja 1990, so se Dudkovi (tako je domače ime rodbine Gruden), v okviru družinskih srečanj, ponovno sesli, tokrat v Ljubljani. Po nekem tragičnem naključju je leto dni potem v Jugoslaviji spet pocilo...

Gruden je bil eden od intelektualcev, ki so v drugi polovici tridesetih let zaslužili nevarnost vojne spopada. Ta slutnja je bila zelo izrazita v pesniški zbirki Dvanajsta ura (izšla je v

začetku 1939), se posebej pa v intervjuju in pesmih, ki so izšle za božic 1938 v emigrantskem casopisu Iskra. Tu se prvič pojavlja pesem Silvestrova zdravica (taisti motiv je nato izšel tudi v Dvanajsti uri), v intervjuju pa je Gruden zatrdil, da »bije danes clovestvu res dvanajsta ura in se je nad njim nakopilo toliko crnih oblakov, da grozi vesoljni potop.«

Manj kot leto dni potem je bila Evropa ze v vojni...

Zaradi antifasistične drže so Iga Grudna konec leta 1942 aretirali. Najprej je bil zaprt v Ljubljani, nato pa je moral v internacijo. Po padcu fašizma se je njegova medvojna odisejada nadaljevala na Visu, v be-

gunskih taboriscih v južni Italiji in Egiptu, proti koncu vojne pa je prišel v Beograd, kjer so ga dodeli slovenskemu oddelku na tamkajšnjem radiu. 17. maja 1945 je v dopisu, ki ga je poslal Pepci, zapisal takole: »Jutri, v petek ob poltreh popoldne imamo po radiu proslavo osvoboditve Slovenije; tudi jaz bom sodeloval. Oddaja bo na srednjih valovih 437, 3 in 325 m. Ce mores, poslušaj in povej tudi vsem drugim.«

Igo Gruden je ze od mladih nog prišel v stik z mnogimi znanimi kulturniki. Med prvo svetovno vojno je imel stike z Ivanom Cankarjem, na srečanjih PEN klubov je spoznal sodobnike kot so Karel Capek, Filippo Tommaso Marinetti, John Galsworthy in številne druge.

Bil je velik prijatelj s kulturniki iz Bolgarije in južnih republik Jugoslavije, mnoge od teh je tudi prevajal. Njegove pesmi so prav tako prevedli v tuje jezike: v angleščino, francosčino, nemščino, albansčino, madžarsčino in jezike skoraj vseh slovanskih narodov. Za prevode v italijansčino ima, med drugimi zasluge prof. Luigi Salvini, s katerim je Gruden imel pogoste stike ze med obema vojnama.

Na slikah: levo karikatura pesnika v ilustriranem slovenscu iz leta 1925, zraven pa rojstna hiša Iga Grudna v Nabrezini.

GORICA / ODPRLI GA BODO V SOBOTO, 24. T.M.

23. mednarodni goriški sejem

Poudarek obrtništvu in podjetnosti

VLADO KLEMSE

V soboto bodo na sejmisku v ulici della Barca odprli 23. Mednarodni blagovni sejem Expomego. Gre za sejamsko prireditev, katere zacetki segajo v šestdeseta leta v čas, ko je do tedaj tesno zaprta meja postala vse bolj prepustna in ko se je zacelo obdobje intenzivne blagovne menjave, pri čemer je Gorica odigrala pomembno vlogo.

Gospodarska kriza v osemdesetih letih se je odrazala tudi na mednarodnem blagovnem sejmu in prireditelji silila k iskanju novih smeri in specializacije. Iskanje se nadaljuje tudi danes, posebej se v vidu ponovnega zaostrovanja splošnih gospodarskih razmer. Na letosnjem sejmu naj bi dali večji poudarek drobnemu gospodarstvu in obrtništvu nasploh, vlogi žensk v gospodarstvu, kakovosti izdelkov itd.

Zapisali smo, da bodo na letosnjem sejmu skušali dati večji poudarek obrtniški dejavnosti. V ta okvir sodi tudi strokovno posvetovanje, ki ga pripravlja Dezelna ustanova za razvoj obrtništva, 30. aprila na temo: Nacrt - kakovost v obrtništvu. Dan prej bo na razstavišču posvetovanje na temo: Ženske podjetnice. Posvetovanje

prireja pokrajinsko obrtništvo za uveljavljanje enakopravnosti med spoloma, v sodelovanju s Trgovinsko zbornico iz Gorice. Zanimivo bo tudi posvetovanje, ki bo na sporedu že v soboto, 24. t.m., in sicer o problematiki presajanja organov v deželi Furlaniji - Julijski krajini.

Prvi in drugi dan sejma (v soboto in nedeljo) bo na razstavišču tudi prodajna razstava starinskih predmetov (antikvariat). Pripravljajo tudi likovno razstavo na temo Sodelovanje med starjšo in mlajšo genera-

cijo.

Poleg razstavne dejavnosti, zgoraj omenjenih strokovnih posvetovanj in raznih drugih prireditev, napovedujejo od 24. aprila do 2. maja se vrsto sportnih in razvedrilnih prireditev, ki bodo prav gotovo pritegnile pozornost obiskovalcev, ki se bodo na razstavišču lahko podali med 10. in 22. uro (ob sobotah in nedeljah) ter med 16. in 22. uro ob delavnikih.

Sejem Expomego 93 bo trajal do nedelje, 2. maja.

Priprave na sobotno odprtje sejma (foto S. Reportage)

25. APRIL / SPORED ŠTEVILNIH KOMEMORAICJ IN PRIREDITEV

Slovesnosti s poudarkom aktualnosti odporništva

V Pevmi obnovili okolje spomenika - Jutri slovesnost v Trziču - V nedeljo v Doberdobu ministrica Jožica Puhar

MARKO MARINCIC

Letosnje svečanosti ob praznovanju 25. aprila, dneva osvoboditve izpod nacifasizma bodo zlasti na Goriškem potekale s posebnimi poudarki. Praznovanje bo namreč soupadalo tudi s 50-letnico Goriške fronte septembra 1943, poleg tega pa nameravajo predstavniki borcevskih organizacij z nekaterimi dodatnimi prireditvami poudariti pomen idealov odporništva.

Posebej gre opozoriti na slovesnost v Pevmi, kjer bodo v nedeljo praznovali preureditev okolja prvega spomenika padlim v zamejstvu, postavljenega leta 1946. Ze jutri ob 20. uri bo v osnovni soli v Pevmi večer na temo Spomenik, zgodovina, nauk za današnje dni. Prirejajo ga rajonski svet, društvo Nas prapor in zvezi VZPI-ANPI in ANPIA. Govorila bosta Marko Waltritsch in Giovanni Padoan Vanni. Slovesnost pri spomeniku bo v nedeljo ob 10. uri. Govorili bodo predstavniki borcevskih, političnih in kulturnih organizacij, v kulturnem delu pa bodo nastopili učenci osnovne sole (recitacija in petje) ter domači mešani pevski zbor. S proslavo želijo praznovati komaj dokončano ureditev

Obnovljeni spomenik v Pevmi (foto Studio Reportage)

pevmskega spomenika, za katero je poskrbel rajonski svet (spomenik je sicer nedotaknjen, na novo pa so preuredili podstavek in okolje).

Ze jutri se zacenjajo slovesnosti ob 25. aprilu v Trziču in Gorici. Enotni antifasistični odbor v trziški ladjedelnici prireja jutri ob 11.30 svečanost pred spomenikom ob vhodu v ladjedelnico, ki spominja na 503 padle slovenske in italijanske delavce. Govoril bo član vsedržavnega sveta VZPI Mario Bertoli. Na slovesnosti bo sodelovala tudi uradna delegacija pokraj-

ne. Predsednik pokrajinske uprave bo nato ob 17.30 položil venec v goriški sinagogi v Ul. Ascoli, v soboto pa se k partizanski grobnici na glavnem goriškem pokopališču (12.30), v spominskem parku (13.00) in k spomeniku deportiranim pred železniško postajo (13.30).

V soboto popoldne bo tudi osrednje polaganje vencev, ki ga na Goriškem skupno prireja SKGZ in VZPI v sodelovanju z drugimi borcevskimi organizacijami. Glavna komemoracija bo pred partizansko grobni-

co na glavnem pokopališču ob 17.30, pred tem pa polaganja vencev na gradu (16.00), pri železniški postaji (17.00) in nato se v Zagraju (18.00).

V Standrežu bo slovesnost pred spomenikom v nedeljo ob 11.30, v Podgori pa bo isti dan komemoracija ob 11. uri (sodelujejo recitatorji mladinskega zbora Podgora, zbori Paglavce-Sosa, mešani Podgora, skupina Akord ter vaske organizacije in društva). Zveza AVL prireja v nedeljo ob 11.45 svečanost na pokopališču v Locrniku.

Na Sovodnjemskem bo osrednja prireditev s kulturnim programom v soboto ob 21. uri v Gabrijah. Pred tem bo občinska uprava polagala vence v Sovodnjah (20.00), na Peci (20.15) in v Rupih (20.30), na Vrhu pa bo slovesnost v nedeljo ob 10.30.

Na Doberdobskem bodo vse slovesnosti v nedeljo: ob 9. uri bo v cerkvi sv. Martina maša za padle v NOB. Delegacija občine, VZPI in društvo bo polagala vence na Poljanah (10.00), v Dolu (10.15), v Jamljah (10.40), ob 11. uri pa bo osrednja svečanost pred spomenikom v Doberdobu, kjer bo govorila tudi Jožica Puhar, ministrica za delo, družino in socialno skrbstvo Republike Slovenije.

NOVICE

PSI za sestavo laičnega in progresističnega pola

Stranke hitijo s pripravami na junijske volitve. Hitijo v pravem pomenu besede, kajti v zelo kratkem roku morajo izpolniti vrsto pogojev, za sodelovanje na volitvah. Eden od zahtevnejših je nedvomno zbiranje podpisov. O pripravah na volitve je v torek razpravljalo pokrajinsko vodstvo socialistične stranke, te dni pa se o izbiri kandidatov in splošni politični usmeritvi odločajo v sekcijah. Jutri zvečer bo vnovic zasedala pokrajinsko vodstvo stranke. Vodstvo stranke je te dni imelo vrsto srečanj s predstavniki levih in progresistično usmerjenih strank ter izrazilo široko pripravljenost za graditev levičarskega, laičnega in progresističnega bloka. Pogovori med strankami naj bi se predvidoma sklenili danes, ali najkasneje jutri.

Na torkovi seji vodstva PSI so se s trenutkom zbrani poklonili spominu prarano umrlega člana in aktivista Walterja Resčica.

»La moglie del soldato« v sporedu Gorica kinema

V kinu Vittoria bodo v okviru spored Gorica kinema, ki ga prireja Kinoatelj, nocoj ob 20.45 predvajali film »La moglie del soldato« (The crying game). Film ki so ga predvajali na lanskem Festivalu v Benetkah je posnel režiser Neil Jordan, rojen na Severnem Irskem sicer pa iz Dublina. Jody, mladi angleški vojak, je talec v rokah IRA. V ujetništvu si krajša čas tako, da misli na prelepo Dill, katere sliko ima vedno pri sebi. Med njim in teroristom Fergusom se kljub okoliscinam splete globoka vez. Ko Jody umre, se Fergus odloči, da bo poiskal Dill.

Občna zbora posojilnic v Sovodnjah in Doberdobu

Clani Posojilnice v Sovodnjah se bodo jutri zvečer zbrali na rednem letnem obnem zboru za odobritev bilance in drugih statističnih obveznosti. Občni zbor bo potoval v Kulturnem domu v Sovodnjah, začel se bo ob 20. uri. Clani Posojilnice v Doberdobu pa se bodo zbrali na obnem zboru v soboto, 24. t.m. ob 19. uri v župnijskem domu.

Smrtna nesreča med dvigovanjem mlaja

Smrtna nesreča se je prejšnji teden zgodila na Kostanjevici pri Novi Gorici. Skupina fantov je postavljala visok mlaj. Z njim so hoteli obeležiti 40-letnico obstoja župnije Gospodovega oznanjenja na Kostanjevici. Ko so dvigali skoraj 20 metrov visoko smreko, se je le ta zavrtela in pod seboj pokopala 34-letnega Draga S. iz Nove Gorice. Bil je na mestu mrtev.

PREDAVANJA / VFEIGLOVI KNJIŽNICI

Četvero srečanj za poglobljanje literarne kulture

Slovenska ljudska knjižnica Damira Feigla v Gorici zacenja danes popoldne niz srečanj o slovenski književnosti, ki so namenjena prvenstveno dijakom visjih srednjih sol, seveda pa so odprta vsakomur. Ciklus bo danes ob 17. uri odprla v citalnici knjižnice v Ul. Croce 3 prof. Marija Pirjevec s trzaskе filozofske fakultete, ki bo govorila na temo Kosovel, Bartol in Pahor - trije slovenski avtorji v francoscini.

V razporedu letosnjih literarnih predavanj so nato predvidena se tri srečanja. Naslednje bo v četrtek, 29. aprila, ko bo dr. Matjaz Kmecl z ljubljanske filozofske fakultete govoril o Presernu, Copu in Smoletu. S filo-

zofske fakultete v Ljubljani sta tudi druga dva predavatelja: dr. Aleksander Skaza, ki bo v petek, 5. maja, govoril o romanih Alojza Rebule in dr. Boris Paternu, ki bo 14. maja predaval na temo Poglavja o pesniku Kocbeku.

Predavanja so zamišljena v prvi vrsti kot dopolnilna informacija za dijake visjih srednjih sol na teme, ki jih navadno zaradi casovne stiske ni mogoce temeljitje obravnnavati v solskih programih. Lani v tem casu je knjižnica ze priredila podoben ciklus predavanj o sodobni slovenski književnosti, ki je pozle veliko zanimanje in okreplil prepričanje organizatorjev o koristnosti takih srečanj.

GORICA / ZARADI FINANČNIH TEŽAV PRIREDITELJA

Pohod prijateljstva so letos odpovedali

Množična prireditev naj bi bila 25. t.m.

V nedeljo, 25. aprila bi se moral po ulicah Nove Gorice in Gorice odvijati tradicionalni Pohod prijateljstva. Letos naj bi bila prireditev ze osemnajstic. Zapisali smo naj bi, ker v resnici letos pohoda ne bo. Pozanimali smo se zakaj ne in na novogoriški Sportni zvezi, ki je bila soorganizatorka te manifestacije, so nam povedali, da je pohod odpovedal organizator iz Italije, združenje TGS iz Gorice. Kot glavni razlog so navedli pomanjkanje finančnih sredstev, odpoved gostoljubja solskih oblasti, ki so nudile prostor za start in cilj prireditve v Gorici, odklonilen odgovor goriške občine, ki organizaciji ni namenila denarja itd.

Omenimo se, da sta se o pohodu in podobnih akcijah, ki so v preteklosti družile obe mesti, pogovarjala med poslovnim obiskom v Gorici, tedanja zupana: novogoriški Sergij Pelhan (sedanji minister za kulturo) in goriški Erminio Tuzzi. Oba sta takrat poudarjala, kako velikega pomena

so takšne skupne manifestacije zlasti ob meji in zlasti v sedanjem casu, ko mlada evropska država Slovenija potrebuje mednarodno potrjevanje na vsakem koraku. Marsikateremu udeležencu dosedanjih Pohodov prijateljstva je zal, da je do tega prišlo in upa, da se bo v bodoce tako zasukalo, da bodo podobne prireditve možne.

Stojan Skubin, tajnik Sportne zveze nam je tudi zatrdil, da Kolesarenje prijateljstva, ki je po množičnosti druga podobna mednarodna prireditev, le da se odvija jeseni, prvo nedeljo oktobra, in jo organizira Sportna zveza, bo. Prav tako bodo po dogovorjenem koledarju potekale tudi druge skupne prireditve: goriški maraton, pohod Steverjan - Gonjace (letos bo 9. maja).

Res je, da tako množična prireditev zahteva precejšnje organizacijske napore in tudi finančna sredstva, vendar bi kazalo te težave le premostiti. Zaradi pomena manifestacije namreč.

Pod pokroviteljstvom Goriške pokrajine predstavitev knjige

Karel Mihael Attems

SLOVENSKE PRIDIGE

na kateri bodo sodelovali avtorica prve objave Lojzka Bratuž, Luigi Tavano, Breda Pogorelec, v imenu založbe Marko Kravos in igralec Igor Mlakar.

Predstavitve bo jutri, 23. t. m., ob 18.30 v dvorani Pokrajinskega muzeja na goriškem gradu.

KINO

GORICA VITTORIA 20.45 Goriška kinema: »La moglie del soldato«. Rez. Neil Jordan. Predstavljen na festivalu v Benetkah 1992.

CORSO 18.00-20.00-22.00 »L'armata delle tenebre«.

VERDI 17.15-19.40-22.00 »Gli spietati«. Prep. ml. pod 14. letom.

TRZIC COMUNALE Zaprt.

EXCELSIOR 17.30-22.00 »Bestiali godimenti di Tracy Lord«. Prep. ml. pod 18. letom.

OBVESTILA

SPD GORICA vabi clane in prijatelje, da se v nedeljo, 25. aprila, udeležijo vsakoletnega srečanja, ki ga pripravlja PD Nova Gorica na Trstelju. Pri planinski postojanki bo ob 11. uri uradni del prireditve. Pohod na Trstelj je iz Vipavske doline iz dveh smeri: iz Potoka ter iz Renc. S kraške strani pa je dostop iz Lipe. Vabljeni!

OBČINA DOBERDOB je razpisala javni natečaj na podlagi naslovov in izpitolov za mesto uradnika 5. stopnje. Med pogoji se zahteva znanje slovenscine. Rok za predložitve prošnje zapade 16. maja letos.

POKRAJINSKI SVET SSK bo nocoj ob 20.30 v Katoliškem domu zavzel dokončna stališca o deželnih in zlasti pokrajinskih volitvah, za nastop na katerih, je treba v kratkem casu zbrati tisoc podpisov.

Ob izgubi cenjenega ek onomskega operaterja in izredno dragega prijatelja Walterja Resčica izraza družini globoko sozale.

podjetje Farco

LEKARNE

DEŽURNA LEKARNA V GORICI ALL'ORSO BIANCO (Tavasani) Korzo Italia 10 - tel. 53157

DEŽURNA LEKARNA V TRZICU S. NICOLO' Ul. I Maggior 94 - tel. 790338

POGREBI

Danes ob 8.30 Antonio Giardino iz bolnisnice Janca ob Boga v cerkev sv. Ignacija in na glavno pokopališče, ob 11. uri Maria Brumat, vd. Baracetti (iz Trsta) v cerkvi Srca Jezusovega in na glavno pokopališče.

PRIREDITVE

KNJIŽNICA DAMIRA FEIGLA vabi danes ob 17. uri na predavanje dr. Marije Pirjevec s trzaskе filozofske fakultete »Kosovel, Bartol in Pahor - trije slovenski avtorji v francoscini«, ki bo v citalnici v Ul. Croce 3.

DRUŠTVO SLOVENSKEH UPOKOJENCEV vabi v soboto, 24. t.m., ob 17. uri na ogled filma Danijela Jarca Sejem pripadnosti, ki bo v Kulturnem domu v Sovodnjah.

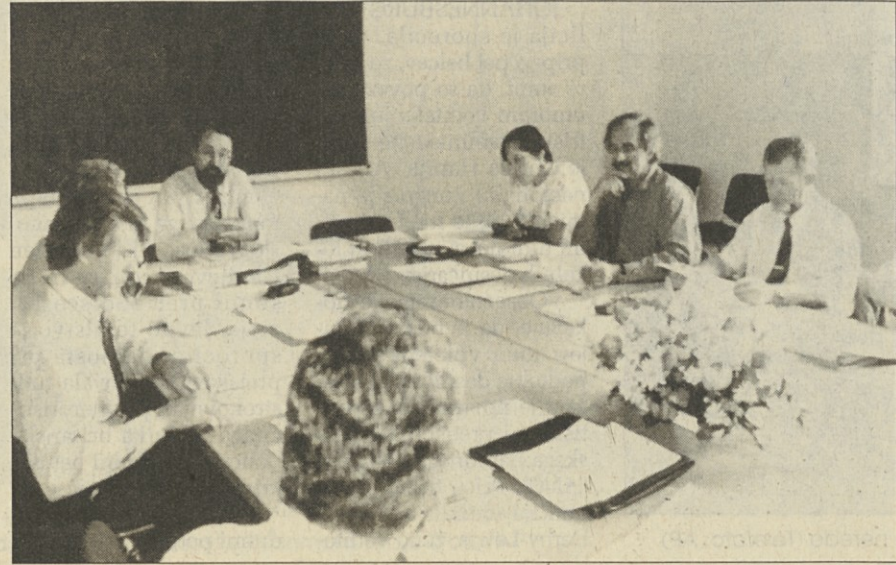
V RUPI se v nedeljo, 25. t.m., zacenja vsakoletni Praznik fitalje. Program bodo letos obogatili s tekmovanjem pritkovalcev v nedeljo ob 14. uri. Ob 16.30 bo nastop otroških pevskih zborov, zatem pa tekmovanje v pripravi fitalje.

UNIVERZA / SVETOVNI "VRH" ZNANSTVENIKOV V GORICI

Kako zavarovati okolje na Antarktiki

Posvetovanju bo prihodnji teden sledil štiridnevni mednarodni seminar o ledeni celini

Na goriški univerzi se od včeraj do sobote odvija "vrh" znanstvenikov s področja varstva okolja (foto Studio Reportage), ki se posebej ukvarjajo z vprašanjem zascite Antarktike. Na srečanju sodelujejo znanstveniki številnih držav z vseh celin, zlasti z južne poloble, in predstavniki svetovnih naravovarstvenih organizacij. Pripravili naj bi predloge za zascito ledene celine. Srečanje o Antarktiki se bo od 26. do 29. t.m. nadaljevalo z mednarodnim seminarjem na Trgovinski zbornici.

Pokrajinski odbor SKGZ Gorica se klanja spominu Walterja Resčica in izreka svojem občuteno sozaleje.

Walter Resčič

Hvaležno se ga spominja, družini in svojem pa izreka iskreno sozaleje

podjetje Mipot

Klanjamo se spominu našega bivšega podpredsednika Walterja Resčica, zeni Loredani, mami in njegovima malima hčerkicama izrazamo nase občuteno sozaleje

clani, odbor in predsednik Jadranskega kluba Čupa

Ob prezgodnji in boleci izgubi dragega Walterja, izreka globoko sozaleje mami Cvetki, zeni Loredani in hčerkama Lari in Roberti

kolektiv Mires

Ob prerani smrti prijatelja Walterja izraza globoko sozaleje z družino prezano umrlega dolgoletnega družbenopolitičnega delavca Walterja Resčica.

financna družba SAFTI d.d.

Ob izgubi ljubljene moza in sina sočustvujemo z družino v globoki bolečini.

Kulturno društvo Oton Zupancič-Standrez

Clani otroškega zbora Oton Zupancič sočustvujejo z Laro in Roberto ter domačini ob izgubi oceta Walterja.

Ob prerani izgubi Walterja Resčica izreka SD Juventina iskreno sozaleje zeni in hčerkama.

Ob boleci izgubi svojega dolgoletnega predsednika Walterja Resčica zaluje in sočustvuje s težko prizadeto družino Rajonski svet v Standrežu.

Clani standreske sekcije socialisticne stranke s ocustvujejo z družino prezano umrlega dolgoletnega tajnika in vsestranskega družbenopolitnega delavca Walterja Resčica.

Dezelna komisija PSI izreka svojem občuteno sozaleje ob prerani boleci izgubi Walterja Resčica.

NOVICE

Ubili vodjo indijskih muslimanov

BOMBAY - Indijska policija je sporočila, da so v sredo stirje neznaci v nakupovalni četrti v središču Bombaya ustrelili Maulana Ziauddin Bukharija, vodjo politične stranke Muslimeske lige Indije. Preiskava ze tece, policija pa ne izključuje poveza-ve z vse ostrejšimi verskimi nemiri v Indiji. Iz New Delhija so sporočili, da so maoistični skrajneži v napadu na središče province Maharashtra ubili 17 ljudi, od tega 10 policajev, več kot 12 oseb pa je ranjenih. (Reuter)

Volitve v Braziliji

BRAZIL - Na volitvah v sredo je 90 milijonov brazilskih volilnih upravicencev odločalo o tem, kakšno politično ureditev hočejo imeti v naslednjih letih. Izbrali so med predsedniškim in parlamentarnim sistemom ter med republiko in monarhijo. Po zadnjih raziskavah brazilskega inštituta za javnomnenjske raziskave naj bi 56 odstotkov državljanov glasovalo za predsedniški sistem, 21 odstotkov pa parlamentarnega. Velik je tudi odstotek tistih, ki bodo glasovali za republiko - 68, 14 odstotkov Brazilcev pa si želi monarhijo. Raziskava je hkrati pokazala, da se bo volitev udeležilo zelo malo ljudi. Uradne rezultate pričakujejo v nedeljo. (Reuter)

Žalne slovesnosti v Ankari

ANKARA - V sredo so se v turskem glavnem mestu zacele številne žalne slovesnosti ob smrti predsednika Turguta Özala, ki se jih je udeležilo 66 tujih državnih delegacij, predsednika pa bodo v četrtek pokopali v Carigradu. Pogrebne slovesnosti naj bi bile tudi priložnost za politične stike med državami. Tako naj bi se v sredo začeli pogovori med grškim in turskim ministrskim predsednikom. Sestali naj bi se tudi armenski predsednik in turški premier ter zunanji ministra Turcije in Izraela. (STA, Reuter)

Arabci za nadaljevanje mirovnih pogajanj

DAMASK - Sirski zunanji minister Faruk Al Shara in vodja Palestinske osvobodilne organizacije Jaser Arafat sta na tiskovni konferenci v sredo povedala, da so se arabske države Sirija, Jordanija, Libanon in Egipt odločile, da se 27. aprila sestanejo z Izraelom in nadaljujejo bliznjevzhodna mirovna pogajanja. Jaser Arafat je tudi povedal, da Palestinci zahtevajo poseba »javna jamstva ZDA«, preden bodo dokončno pristali na nadaljevanje pogajanj. Ponovno so se vnele demonstracije in spopadi med Palestinci in izraelskimi vojniki na zasedenih območjih Gaze. Do najhujših izgrediv je prišlo v begunskem taborišču Nusseirat, kjer je bilo ranjenih več deset Palestincev. (Reuter, STA)

ITALIJA / BEOGRAD IMA RAKETE SCUD

So srbske rakete obrnjene proti Italiji?

Tisk se je strah pred morebitnim srbskim maščevanjem

RIM - Italijansko obrambno ministrstvo demantira, revija RID (Revija za obrambo) pa potrjuje: Srbija je oborožena tudi s sovjetskimi raketami tipa scud-B.

Novico o novem srbskem orožju je novinar RID Andrea Nativi sporočil v terek med zasедanjem Zahodnoevropske unije WEU, ki je v Rimu razpravljala o položaju na Balkanu. Včeraj jo je Nativi spet potrdil. V dokaz je navedel zaupno poročilo zahodnih obveščevalnih služb, po katerih je Beograd iz ene od držav nekdanjega vzhodnoevropskega bloka dobil kar zajetno zalogo raket, podobnih tistim, ki jih je iraški diktator Saddam Husein izstrelil proti Izraelu in Savdski Arabiji med zalivsko vojno. »Rakete imajo, to je gotovo,« je dejal Nativi, »ne vemo pa, ali se je srbskim vojakom posrečilo aktivirati te rakete in ce so res operativne.«

Italijansko obrambno ministrstvo je manj čmogledo. »Vemo, da je Srbija kupovala scude, vendar ni nobenih dokazov, da jih je res kupila.«

Ob pomirjevalnih izjavah obrambnega ministrstva pa v Italiji narasča zaskrbljenost za morebitne srbske represalije, ki bi jim bil Apeninski polotok lahko izpostavljen. Scudi-B, s katerimi je ba-

je opremljen Beograd, imajo skoraj 280 kilometrov dosega in jim je torej izpostavljeno celotno italijansko ozemlje. Proti tem raketam Italija nima

nobene obrambe, saj zaradi finančnih težav pred nekaj meseci ni kupila ameriskih protiletalskih raket patriot.

Poleg tega pa je Italija

Bi si srbska letala drznila poleteti nad Italijo? (Foto: S. Ž. / TRIO)

po oceni generalov izpostavljena tudi napadom srbskih migov, ki jih italijanski lovci-prestrezniki F-15 ne bi mogli pravocasnno ustaviti, notranje ministrstvo pa je poostriilo nadzorstvo iz strahu pred morebitnimi terorističnimi akcijami.

Izpostavljenost Italije in njena obrambna nemoc sta izzvali polemiko med obrambnim ministrom Salvom Andojem, ki želi biti previden, in zunanjim ministrom Emilio Colombom, ki se vse bolj ogreva za odločno, tudi vojaško akcijo proti Srbiji. Včeraj se je Emilio Colombo povrnil k temu vprašanju, in sicer kot predsednik zahodnoevropske unije. Italijanski zunanji minister se je zavzel, naj mednarodna skupnost se ostreje pritisne na Srbijo in na bosanske Srbe in jih prisili, da sprejmejo Vanceov in Oznov mirovni nacrt.

Colombo je orisal pobudo WEU za blokado Donave, pri kateri bodo sodelovali tudi italijanski patrolni colni. Ustanovljeni bosta dve kontrolni coni severno in južno od srbskih meja na Donavi, pri tem pa naj bi sodelovale vse države, skozi katere teče Donava. Italijanski obrambni minister Ando pa je takoj dodal, da bi si morali prizadevati za blokado brez uporabe orožja. (V. T.)

RUSIJA / VOLILCI PRED TEŽKO ODLOČITVIJO

Diktatura ali demokracija?

Predsednik Jelcin mora zbrati na referendumu le večino oddanih glasov

JOHN MORRISON / REUTER

MOSKVA - Rusko ustavno sodišče je včeraj odločilo, da bo za Jelcinovo zmago na referendumu zadostna relativna večina, torej večina glasov vseh volilcev, ki bodo prisli na sicer neobvezne volitve, ne pa absolutna večina, se pravi, večina glasov vseh volilnih upravicencev, kot je zahteval kongres ljudskih poslancev. Tako pravilo bo veljalo za prvi dve vprašanji nedeljskega referenduma, ki odločata o zapuščini predsedniku Jelcinu in o usodi gospodarskih reform. Za vprašanji, ki bosta pokazala, ce si volilci želijo predcasnih predsedniških in parlamentarnih volitev, pa bo obveljala večina, ki jo je dolocil parlament - torej absolutna večina.

Se naprej prihaja do vročih razprav, ali bo referendum koncal boj za oblast med predsednikom Jelcinom in parlamentom. Ruski podpredsednik Ruckoj meni, da bo imel rezultat referenduma zgolj informacijsko vrednost, in ne teze prave politične odločitve. Komunisti so prepričani, da bi Jelcinova zmaga pomenila razpad vsega, kar jim je se ostalo, predvsem pa konec kongresa poslancev, ruskega najvišjega zakonodajnega telesa. Strah komunistov je upravičen, saj bo Jelcin v primeru zmage na referendumu predstavil osnutek nove ruske ustave, v

Nekje med obema skrajnostma pa se skriva pravi pomen referenduma, ne glede na rezultat, saj pomeni mejnik na neizhojeni ruski politični poti. Tako meni tudi glavni strateg predsednikovega volilnega tabora Sergej Sahraj, ki dodaja, da Rusija ne more več živeti v ne-lahkem položaju med demokracijo in nekdanjim sovjetskim sistemom: »Teoretično bi se dalo živeti v obeh sistemih, teza-ve pa nastanejo, ko pricneta oba sistema delovati hkrati, kar se je zgodilo pri nas in povzročilo politično krizo.«

Moskva se pripravlja na referendum (Telefoto: AP)

NEMČIJA / SODELOVATI ALI NE?

Kohlov kabinet se je le odločil poslati v Somalijo 1600 vojakov

Meje med vojaško in humanitarno akcijo ni mogoče jasno začrtati

MARTA KOS / KÖLN

KÖLN - Po se vedno trajajočem sporu glede nemške udeležbe pri nadzorovanju prepovedi poleto- nad BiH se je v Bonnu razvel nov spor o vprašanju, ali nemški vojniki lahko sodelujejo v akcijah zunaj območij zveze Nato.

Nemški obrambni minister Volker Rühe je že prejšnji teden napovedal, da bo na začetku junija v Somalijo poslal en intendantski bataljon nemške vojske. Prav tako je predvideno, da bodo te vojske varovale pehotne enote nemških oboroženih sil. Devetnajstega aprila so v Bonnu objavili tudi podrobnosti tega posega, za katerega je Nemce zaprosil generalni sekretar ZN Butros Gali. Gre za 1620 vojakov z večino tehnično izobrazbo, ki bodo v Somaliji

pomagali pri gradnji porušeni- mostov in uničenih vodovodnih sistemov. Kancler Kohl je sklical zasédanje koalicijskih partnerjev, da bi olajšal dokončno odločitev o akciji v Somaliji.

Nemška vlada je že 17. decembra lani sprejela sklep, da bo pomagala Americanom in da bo v Somalijo poslala 1500 specialistov nemške vojske, ceprav ZN takrat niso predložili se nobene formalne prošnje. Nekateri poslanci iz vrst stranke FDO, narodnih demokratov, so sprva izrazili pomisleke, češ da nemška vojska ni opremljena za gradnjo cest in popravila. Kasneje pa so najvišji predstavniki FDP,

med njimi njihov predsednik Otto Lamsdorf, izjavili, da bodo soglasali z zahtevo kanclerja Kohla, naj nemški vojniki sodelujejo v akciji v Somaliji. Poudaril je, da gre za človekoljubno akcijo, pri cemer je sam nakazal jedro novega strankarskega spora: kdo sploh se zna razlikovati med človekoljubnimi in nečlovekoljubnimi akcijami. Nemski sanitarci sodelujejo v akciji pomoči v Kambodži, kjer so nenehno izpostavljeni nevarnosti. Podobno je tudi pri nadzorovanju zračnega prostora nad BiH. Kohlov kabinet je včeraj tudi formalno potrdil udeležbo 1600 nemških vojakov v Somaliji, ko so se predsta-

vniki treh koalicijskih strank odločili, da so razmere v Somaliji dovolj varne za namestitev njihovih vojakov.

Z novo nemško odgovornostjo v svetovnem političnem redu gre zdaj za res. Vlada v zahtevi v zvezi s Somalijo poudarja, da gre za človekoljubne ukrepe, ne pa za vojaške akcije. Zakaj potem vojniki pehotnih enot, ki jih bodo tja poslali za zaščito? Podobnih političnih igr, kot si jih je nemška vlada privoščila v sporu glede udeležbe nemških vojakov v izvidniških letalih Awacs, si zdaj ne sme in ne more več privoščiti. Svobodni demokrati se tega se posebej zavedajo; zelo bi na-

mrec skodovali zunanje-političnem ugledu Nemcije, ce bi se spet odločili za tožbo na Zveznem ustavnem sodišču. Zato so pozvali tudi socialdemokratsko opozicijo, naj omogoči spremembo ustave. Socialdemokrati se sicer zavzemajo za spremembo ustave, vendar s pogojem, da bi nemški vojniki sodelovali v cetah Združenih narodov le, ko gre za človekoljubne akcije, nikakor pa, ko gre za akcije vzpostavljanja miru. Prav tako socialdemokrati niso za reševanje sporov na ustavnem sodišču, temveč v parlamentu. Morda imajo prav tisti, ki trdijo, da bo znala nemška vlada sposobno odločati in ukrepati sele takrat, ko bo v akcijah zunaj nemškega ozemlja padla prva nemška zrtev.

JAR / PREISKAVA O UMORU ČRNSKEGA VODITELJA

Policija je priprla pet vpletenih oseb, morilcu pa bodo sodili že 12. maja

JOHANNESBURG - Policija je sporočila, da je priprla pet belcev, za katere sumi, da so povezani z umorom voditelja južnoafriške komunistične partije Chrise Hanija. Afriski nacionalni kongres je namignil, da je med priprtimi tudi nekaj uglednih lokalnih desničarjev.

»Obsežna aretacija dokazuje, da je bila v Hanijev umor vpletena široka podtalna desničarska mreža,« je novinarjem izjavil tiskovni predstavnik afriškega narodnega kongresa (ANC). Price trdijo, da je policija aretirala tudi Gaye Derby-Lewis, zeno vodite-

lja konservativne stranke Cliva Derbyja-Lewisa, ki so ga zaradi suma povezanosti s Hanijevom smrtno priprli že 10. aprila, obenem pa so aretirali tudi poljskega desničarskega emigranta in domnevne- množičnega morilca Janusa Walusa, ki je obtožen Hanijevega umora in bo stopil pred sodišče 12. maja. Javno toilstvo je sporočilo, da bosta pri preiskavi sodelovala tudi strokovnjak protiterorističnega oddelka britanske policije in ugledni nemški kriminalist Ralf Kruger.

Policija je bila z uradnimi podatki zelo skopa,

zato so novinarji napadli tiskovnega predstavnika konservativne stranke Ferdija Hertenberga, ki pa je bil zelo previden in je povedal le, da caka na natančnejše informacije, zato najnovejših dogodkov ni komentiral.

Hanija so pokopali v ponedeljek ob splošnem zalovanju temnopoltega dela prebivalstva, ki se je tistega dne razveselilo le novice, da bo ANC organiziral posebno zbora- vanja, na katerih bodo zahtevali predcasne volitve. S tem namrec zelijo koncati vladanje bele manjšine. (Reuter)

PISMO IZ LONDONA

Javno mnenje se spreminja hitreje kot politika

ALJA KOSAK

LONDON - V hiši, v kateri stanujem, je 11 stanovanj, vsi stanovalci se med seboj poznamo, smo v dobrih odnosih in hisa je vzorno vzdrževana. Pred šestimi meseci pa se je v prosto stanovanje vselila srbska družina z osemletnim dečkom in 10-letno deklico. Med stanovalci je zavrvalo: »Begunci! Treba jim je pomagati.« Eden od stanovancev je z izgovorom prisel k njim na obisk in ko je videl, da otroka nimata postelj in spita na zimmach na tleh, je takoj pozvonil pri nas in dejal: »Ubogi reveži, niti postelj nimajo.« Indirektno pa je sporočal: to so ljudje iz vase nekdanje domovine, torej vojaki, in dolžni ste jim pomagati.

Izkazalo se je, da novi, mirni in dobro oblečeni stanovalci niso begunci. Oče prijetnih otrok je zdravnik v eni londonskih bolnišnic. Preden so se vselili v naso hiso, so v Britaniji živeli že dve leti. Tako se je razburjenje pomirilo, življenje teče naprej. Otroka se, kadar nista v soli, igrata na vrtu, angelski stanovalci pa so z začudenjem ugotovili, da se med seboj pogovarjata le angleško.

Zdaj me sprašujejo, kako je to mogoče. Iz lastne izkušnje vem, da se otroci, ki se tujega jezika hitro naučijo, čimprej želijo prilagoditi okolju in postati enakovredni svojim sosolcem in novim prijateljem. Zato je naloga staršev, da otroci obdržijo materin jezik. Toda kadar sem doslej srečala najmlajša stanovalca, sem se z njima pogovarjala v njun-

nem materinem jeziku. Vedno sta mi veselo odgovarjala. Pred dvema dnevmoma, ko sem se vrnila domov, mi je deček ustrezljivo odprl vezna vrata. Avtomatično sem se mu zahvalila v angleščini. Nasmehnil se je. Nato sem pogovor nadaljevala v srbscini. Zael je gledati v tla in komaj je odgovarjal. Zdaj se jaz sprašujem, ce po ogorčenju britanske javnosti nad dogodki v Srebrenici in pod tezo obtožb, ki letijo na Srbe, kar vse posreduje televizija, ta osemletni deček na svojih drobnih ramenih nosi breme sramu svojega naroda in se zato v tujini s tujimi ljudmi težko pogovarja v materinem jeziku.

Morda se motim. Dejstvo pa je, da se je britansko javno mnenje do Srbob zelo spremenilo. Grozotne slike človeškega trpljenja, ki jih posreduje televizija, močno prete- sajo Britance in javnomnenjske raziskave zdaj kažejo, da skoraj dve tretjini vprašanih meni, da bi Zahod moral z vojaško intervencijo zagotoviti mir v BiH. Pri tem so pripravljeni poslati v BiH lastne vojske. Res pa je tudi, da intervencijo, ki bi trajala več let in terjala velike človeške žrtve, vodi komaj tretjina vprašanih. In ko se je prejšnji teden pojavila na britan-

ski in ameriski televiziji se prejšnja premierka Margaret Thatcher s pozivom, naj Zahod ne stoji več ob strani, saj je s tem skrivaj za pokole, je ob podpori poročil o trpljenju v Srebrenici izzvala britansko javno in politično mnenje, ki zdaj isče odgovore na dilemo, kaj je moralno prav in politično izvedljivo. Thacherjeva je prisilila tudi vlado, da je morala ponovno pojasniti svojo politiko do BiH.

Medtem pa je dnevnik Times opozarjal: »Bosansko ljudstvo potrebuje več kot teden dni trajajoče socutje. Ne custovanje ljudi, ampak politična volja je tista, ki bo uničeni deželi prinesla upanje.« Tako vlada kot tudi vodstvo laburistične opozicije pa sta zavrnila pozive Thatcherjeve po oborožitvi bosanskih Muslimanov za samoobrambo, medtem ko laburistični levicarski casopis Tribune prvič zagovarja njeno politično oriantacijo; na prvi strani je objavil celo naslov: Margaret Thatcher ima prav. V soboto je tudi vodstvo laburistične stranke pretrgalo politiko soglasja z vlado in voditelj laburistov Smith je dejal, da je Srbom treba dati ultimatum in ga podpreti z grozno zračnih napadov. Tudi mirovnik Evropske skupnosti lord

Owen je na britanski televiziji pozival, da bi bilo treba, ce bosanski Srbi ne sprejmejo predloženega mirovnega nacrtu, bombardirati poti, po katerih z gorivom in hrano oskrbujejo svoje vojaške sile.

Toda britanska vlada ostaja le pri politiki postretnih sankcij. Zunanji minister Hurd se je v ponedeljek v spodnjem domu parlamenta zavzemal za poostrene sankcije, ki naj bi jih spremenili v blokado Srbije. Ni pa popolnoma izključil možnosti kasnejše vojaške intervencije. Toda v intervjuju za britansko televizijsko družbo Kanal 4 je odkrito dejal: »Zadevo bi bilo mogoče hitro rešiti le, ce bi bili na Zahodu pripravljeni poslati v Bosno zelo veliko stevilo kopenske vojske, kot so se ob koncu tedna za to zavzemali nekateri casopisi. To pomeni izboriti si pot v Bosno, jo okupirati, vsiliti resitev in ostati v Bosni, dokler ta resitev ne pozene korenin, da se lahko obdrzi brez navzočnosti vojske. To bi bila resna možnost. Toda tveganja in nevarnosti, ki jih pomeni za vojske in nas vse, so takšni, da ne vem za nobeno državo, prav gotovo pa to niso ZDA, ki bi bila za to. Ce hocete nekaj, kar bi koncalo državljansko vojno in ustavilo vmesavanje Srbob, je to edini zanesljiv nacin. Toda iz razumljivih zgodovinskih razlogov, kot so Vietnam, Severna Irska itd., ni vlade, ki bi to storila. Zato moramo misliti na druge ukrepe in doseči, da bodo pritiski tako močni, kot je to mogoče.«

Hanijeva smrt je sprožila nove nereda (Telefoto: AP)

BIH / SARAJEVO NA ROBU LAKOTE

Ljudi ne izžema le vojna

Tisto, kar so lopovi na začetku vojne naropali po nezastraženih trgovinah, zdaj za drag denar prodajajo - Ljudje so porabili že vse prihranke - Naprodaj tudi blago iz humanitarne pomoči

SARAJEVO - Potem ko so se v preteklem letu obleganja mesta že navadili na najhujše - na granatiranje, življenje brez elektrike, vode in telefona - in potem ko so preživeli surovo zimo, ko so se bali, da bi v hišah brez oken in gretja mrzlo pobral na tisoče življenj, Sarajevčanom grozi nova pošast: umiranje od lakote. Z najvišjega mesta velike človekoljubne organizacije v BiH, Visokega komisariata za begunce v Zenevi, prihaja zaskrbljen klic gospe Sadako Ogata: »Hrane je vse manj in kmalu ne bomo mogli v to državo posiljati nicesar več!«

Ta zlovesca napoved prihaja v Sarajevo ob najslabšem času, namreč v trenutku, ko so številni družinski prihranki v denarju in zlatu, kjer so jih sploh imeli, skoraj povsem posli. Na največji mestni trznici, na Markalah, je bilo na primer se do pred kratkim mogoče kupiti meso samo za nemške marke. Kilogram junetine s kostmi za 45, brez kosti za 55 mark. Potem je SDK izdal odlok o obvezni prodaji za dinarje in o kaznih za tiste, ki prodajajo za devize. Takoj je bila objavljena nova cena v bosanskih dinarjih: za kilogram junetine s kostmi - 675.000 dinarjev. »To je vendar moja pokojnina za deset let!« je zastokal pred izložbo eden tistih, ki jim vse leto niti

KEMAL KURSAHIĆ / SARAJEVO

na misel ni prislo, da bi si kupili sveže meso. Po mestu pohajajo kar tako, da vidijo »kaj se dobi in česa ni«.

Vojna je v Sarajevu in v največjem delu BiH popolnoma porušila tudi sleherno ekonomsko logiko. Namestnik guvernerja Narodne banke BiH dr. Obrad Piljak zagotavlja, da so z nekaterimi statističnimi metodami, ki so tudi njemu neznane, ugotovili, da je letna inflacija v nekaterih predelih BiH dosegla 110.000 odstotkov, v nekaterih celo 160.000 odstotkov in v povprečju 90.000 odstotkov. V zadnjih mesecih se, kot pravi sam, giblje »verjetno nekje med 150 do 200 odstotkov«. Dr. Piljak trdi, da v tem kaosu ne bi dosegli nicesar, tudi če bi sprejeli zamisel tistih, ki zagovarjajo nemško marko kot edino plačilno sredstvo do konca vojne ozirom do začetka delovanja trziska.

»To ne bi nicesar spremenilo. Mi smo marko že šestkrat ali sedemkrat devalvirali. Tisto, kar je v Nemčiji, Avstriji in tudi v našem Kiseljaku po 2 marki, stane pri nas 15 mark. Inflacija je tako okužila tudi marko. Seveda samo za tiste prehranske izdelke, po katerih je v vojni največje povpraševanje. Fikret Abdić oziroma Bihać sta

razglasila marko za edino plačilno sredstvo, a s tem niso dosegli nič. Nobeno plačilno sredstvo ne more vzdržati, če ni blaga,« je pred kratkim izjavil Piljak za Oslobođenje.

Absurde »trzišca brez blaga« je najbolj slikovito mogoče videti ob primerjavi cen na trznici v Sarajevu, s cenami v mestih, ki jih ni doletela tolikšna blokada. Medtem ko je recimo kilogram kave v Sarajevu mogoče kupiti za 35 do 40 mark, stane v Zenici 4 marke in v Tuzli 5. Kilogram mesa stane v Sarajevu povprečno 60 mark, v Mostarju od 6 do 10, in v Tuzli od 8 do 10 mark. Krompir prodajajo v Sarajevu za 10 do 15 mark, v Tuzli za 1, v Zenici pa po 2 marki za kilogram. Liter alkohola stane v Sarajevu 40, v Tuzli od 6 do 10 mark.

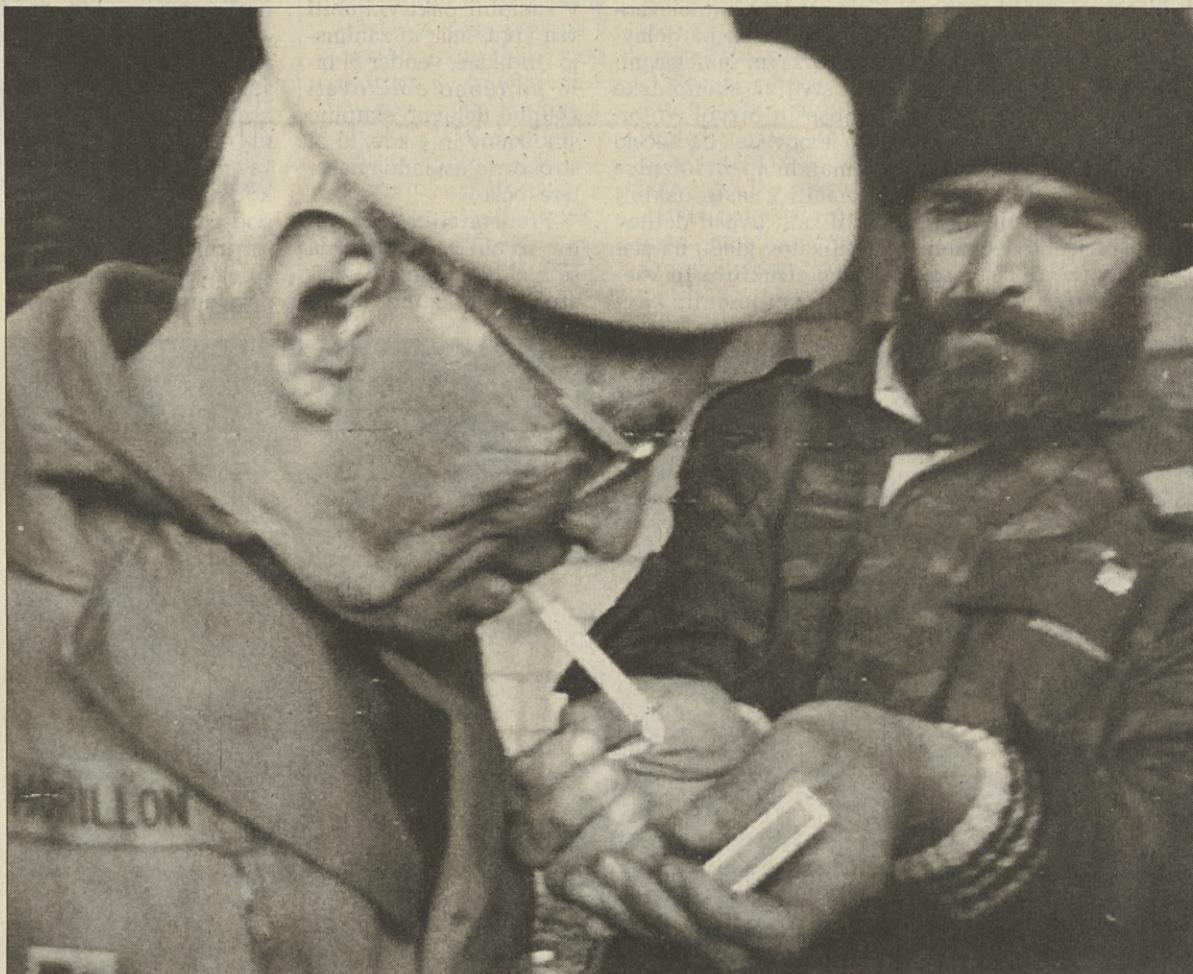
Najbolj spravlja Sarajevane v obup dejstvo, da je bilo mogoče na policah tukajšnjih trznic, še večkrat pa v popolnoma svobodnih mestih po Hrvaski ali Srbiji, najti tudi živila in izdelke iz mednarodne človekoljubne pomoči. Veliko ljudi je prepričanih, med njimi tudi poveljnik Prvega korpusa Vojske BiH Mustafa Hagić, da je za enoletno popolno blokado Sarajeva delno odgovorna

tudi dobickarska mafija! Tisti, ki tihotapijo blago, naropano iz sarajevskih trgovin v začetku vojne, ali iz pošiljk človekoljubne pomoči - dejansko izsesavajo vse preostale prihranke državljanov Sarajeva in bogatijo na račun njihove

nesreče. O obstoju te mafije govorijo številni primeri. Na začetku obleganja mesta, spomladi lani, so bile vse sarajevske prodajalne popolnoma opustošene, čeprav se cetnikom nikoli ni posrečilo prodreti v mesto, razen na podro-

cju Grbavice. To so storile lokalne bande takrat, ko je bila vsa policija zaposlena z obrambo mesta. To so tiste zaloge alkohola, ki jih zdaj na trznici prodajajo za 40 ali več mark za liter. Policija, ki s krepitvijo Vojske BiH vse bolj opira-

vlja svoje redne dolžnosti, najde včasih v uspešnih racijah cela skladišča »blaga neznanega porekla« - kot pred kratkim, ko je v enem samem skladišču odkrila 740 kg kave, 75 l olja, 50 kg fizola, 156 kg uvoženega kompota itn.

Četnik generalu Morillonu prižiga cigareto (Telefoto: MERLIN)

KONFERENCA O BALKANSKI KRIZI IN EVROPSKI VARNOSTI

Na Balkanu ni svetnikov, miru - in civilne družbe

Večina mednarodnih strokovnjakov zagovarja odločen obračun s Srbijo

LJUBLJANA - Tragična resničnost nečloveške vojne v Bosni in Hercegovini je odrinila v ozadje razprave o civilni družbi, ki so konec 80. let prerodile tudi slovensko javnost. Britanski profesor dr. Michael Perrins pa je na konferenci o balkanski krizi in evropski varnosti, ki jo v Ljubljani organizirata obrambno in zunanje ministrstvo, spet spomnil na civilno kulturo z besedami: »Človeška bitja niso so svetniki, toda vsaj delna uveljavitev nacer civilne družbe lahko pomaga doseči sožitje med vladajočimi in vladanimi ter med različnimi družbenimi, političnimi in nacionalnimi skupinami.« Balkan, kamor dr. Perrins

poleg držav nekdanje Jugoslavije šteje tudi Romunijo, Bolgarijo, severno Grčijo in Albanijo, pa je lahko v zgodovini okusil samo preoblike nerazvitosti, tuje nadvlade in samovoljne vladavine domaćih oblastnikov. Nobena od teh izkušenj ni dober temelj za razvoj civilne družbe, zato pa odličen povod za vojne. Dr. Perrins nasteva zahteve normalne družbe, ob katerih se lahko zamislimo tudi Slovenci, čeprav je položaj veliko bolj kot pri južnih sosedah: civilne družbe po njegovem ni brez avtonomnosti posameznikov, družbenih

skupin in manjšin, svobode tiska, neodvisnih sodisc, spoštovanja človekovih pravic in možnosti vplivanja državljanov na politične spremembe.

Samo Slovenija lahko zaradi svoje gospodarske prilagodljivosti, notranje tolerance, politične in družbene razvejanosti ter predvsem zaradi svojega geostrategskega položaja racuna, da jo bosta Zahodna in Srednja Evropa sprejeli medse.

Ker v drugih državah Balkana ni niti zametkov civilne družbe, dr. Perrins ne vidi možnosti, da bi balkanske države sčasoma same poskrbele za

svojo varnost.

Kot da bi nekateri udeleženci z območja, ki ga je britanski profesor opredelil kot Balkan, začutili dolžnost dokazati njegove teze, sta se na konferenci sprla makedonski in albanski predstavniki - zaradi ocene, da je kar 40 odstotkov makedonskega prebivalstva albanskega porekla, pa tudi drugi Makedonci naj bi bili bolj ali manj »izposojeni« od sosednjih držav.

Zahodni strokovnjaki pa se niso prepirali. Vsi udeleženci konference o balkanski krizi so se tako ali drugače strinjali, da jih mora Srbija dobiti po

glavi, če hočemo na Balkanu mir. Avstrijski major Gustau Gastenau je predlagal: »Zahodni ne poslušaj avstrijskih opozoril, ko je bilo tragedijo se mogoče preprečiti. Pristajal je na status quo in takoj spodbudil srbsko agresijo. Kriza je zato dobila že takšne razsežnosti, da bi morali že zaradi svoje varnosti in ne samo zaradi trpljenja ljudi v BiH tudi z vojaško intervencijo, če ne gre drugače, ponovno vzpostaviti državno Bosno.«

Zahodni politiki se ponavadi izgovarjajo na Rusijo, kadar morajo pojasniti, zakaj na Balkanu ne naredijo nič učinkovitega. Ruski predavatelj dr. Andrey Edemsky pa je relativiziral tudi takšne trditve: »Srbi so monopolizirali panslovenska čustva v Rusiji in v dobro demokracije bi morali drugi ukrepati. Toda Rusija nima nobene dolgoročne balkanske strategije. Soglasje ali nasprotovanje Moskve z zahodnimi grožnjami Srbiji je odvisno od trenutnega razmerja med političnimi silami - ali se bolj od zahodnega denarja. Če caka na pomoč v milijardah dolarjev, Rusija ne bo nasprotovala zahodni politiki.«

Morda ne v tem trenutku, bi lahko sklenili. Kajti kdo ve, kaj se bo v »cedalje bolj nestabilnem svetu«, kot je sodobne mednarodne odnose ocenil eden od udeležencev konference o balkanski krizi in evropski varnosti, dogajalo v prihodnosti. Morda bodo strokovnjaki razpravljali samo se o evropski varnosti...

TUJI STROKOVNJAKI O MIROVNI POBUDI OBRAMBNEGA MINISTRA

Vsi »če«-ji slovenskega predloga za končanje vojne v Bosni

Mnenja zahodnih udeležencev konference o balkanski krizi dokazujejo predvsem to, da si zahodne države še ne upajo obračunati s Srbijo

Janusz Bugajski (Foto: Aleš Pavletič / TRIO)

Če bi začeli vojaki Združenih narodov in zveze Nata v Bosni in Hercegovini takoj uresničevati mirovni nacrt Vancea in Owna na hrvaških in muslimanskih ozemljih, ce bi hkrati preprečili ustanovitev novega srbskega koridorja med Zenico in Tuzlo, prevzeli nadzor na crti od Jadranskega morja do Posavine in ce bi z nekaj deset tisoč vojakov več v balkanski brigadi modrih celad ustanovili osvobodena ozemlja, bi po prepričanju slovenskega obrambnega ministra Janeza Janse v Združenih narodov in zveze zaustavili vojno v Bosni in omogočili postopno umiritev položaja v tej nesrečni državi. Slovensko pobudo, ki so jo ponudili kot dopolnitev in predlog uresničenja mirovnega nacrt Vancea in Owna, je zunanje ministrstvo že poslalo državam članicam Varnostnega sveta Združenih narodov. Na tridnevni konfe-

renci o balkanski krizi in evropski varnosti, ki se je v Ljubljani udeležujejo številni tuji strokovnjaki, pa je skušalo obrambno ministrstvo preveriti tudi strokovna mnenja o slovenski pobudi.

Morda pa so potihoma zeleli dobiti tudi politične namige, saj naj bi bilo nekaj udeležencev konference blizu svojim vladam, na primer ameriški direktor oddelka za vzhodno Evropo pri washingtonskem Centru za strateske in mednarodne raziskave Janusz Bugajski. Toda slovenskega predloga dopolnitve mirovnih nacrtov Evropske skupnosti in Združenih narodov niso najbolj navdušeno podprli zahodni strokovnjaki, ampak udeleženec seminarja iz Bosne in Hercegovine, Dr. Džemal Sokolović se je strinjal s pripombo ministra Janeza Janse, da je najpomembnejša pomanjkljivost Van-

ce - Osnovega nacrt napovedovanje ustavnih rešitev in delitev bosanskega ozemlja nekeje v daljni prihodnosti, ko bo vojne konec. Z varovanimi »rumenimi« območji in zactranto mejo, ki je Srbija ne bi smela več prestopiti, pa bi rešili veliko življenj in preverili politične rešitve za vso Bosno in Hercegovino.

Zahodni udeleženci konference o balkanski krizi so slovensko pobudo ocenili bolj previdno. Britanski profesor dr. Michael Perrins je poudaril privrženost uradnega Londona nacrtu Vancea in Owna v vseh njegovih razsežnostih in brez dodatkov, se posebej zato, ker britansko javno mnenje močno nasprotuje večji vpletenosti svojih vojakov v balkanski konflikt.

American Janusz Bugajski pa se je izognil jasnemu odgovoru z opravičilo zaradi notranjopolitične krize, ki so jo v Teksasu povzročili verski fanatiki. Zato v zadnjih dneh ni mogel preverjati nobenih zunanje-političnih pobud, za pogovor o slovenski pa bo sploh primernejši čas ob obisku obrambnega ministra Janeza Janse v Združenih državah Amerike. Bugajski pa je poudaril, da je Clintonova administracija veliko bolj dejavna pri reševanju balkanske krize od prejšnje. Se več, tako republikanci kot demokrati v ameriskem senatu zahtevajo odpravo prepovedi prodajanja orožja bosanskim Muslimanom ali oboroženost akcijo proti Srbiji. Toda generali v Pentagonu se nočejo vplesti, saj se bojijo, da bi se ponovil vietnamski sindrom, pa tudi evropski zavezniki veliko

bolj od Združenih držav oklevajo pri kaznovanju Srbije. Washington je celo pred napadom na Irak potreboval nekaj mesecev, da je preprečil svoje zavezničke, in tudi na Balkanu ne more delovati sam, se posebej zato ne, ker je vojna v Bosni in Hercegovini veliko bolj evropski kot ameriški problem.

»Kljub temu se zavedamo velikih nevarnosti s tega območja,« je povedal Janusz Bugajski, ki je v svojem tekstu zapisal, da »je akcija vojske zveze Nato premalo in prepozna, da bi lahko ustavila srbsko agresijo«. Ce bo se enkrat izbruhnila vojna med Srbijo in Hrvasko ali ce se bo iz Bosne razširila na Kosovo, Crno goro, Vojvodino ali Makedonijo, bi bili price tretji balkanski vojni v najbolj nevarnem pomenu besede, saj bi se v konflikt kmalu vplele tudi sosednje države nekdanje Jugoslavije. Balkanski vzorec »reševanja« nacionalnega vprašanja lahko ponovijo tudi države na nekaterih drugih koncih sveta. »Slovenija ima zato se posebej strateško pomembno vlogo, saj lahko dobro svetuje zahodnim politikom,« je pripomnil Janusz Bugajski. Nasi državi se po njegovem mnenju ni treba bati neposredne vojne nevarnosti, zato pa lahko pričakuje nove vale beguncev in nagajanja sosed zaradi meja. »Zato Slovenija ne sme stati ob strani, sodelovati mora z Združenimi narodi,« je končal Janusz Bugajski in s tem najbrz posredno pohvalil tudi mirovno pobudo obrambnega ministrstva, čeprav je morda Američani ne bodo uresničili. (B. K.)

NOVICE

Nizozemska priznala Makedonijo

SKOPJE - Makedonski radio je v sredo sporočil, da je Kraljevina Nizozemska prva država ES, ki je priznala samostojno Makedonijo pod njenim začasnim imenom. Nizozemski zunanji minister je v pismu, ki ga je naslovil na podpredsenika makedonske vlade Steva Crvenkovskega, v imenu nizozemske kraljice Makedoniji čestital za priznanje in izrazil upanje, da jo bodo v kratkem priznale tudi druge evropske države. (STA)

Ugrabili srbskega fotografa

AMSTERDAM - Neznanka, ki sta govorila srbohrvasko, sta v soboto zvečer ugrabila 23-letnega fotografa Bojana Stojanovića, dobitnika nagrade World Press Photo 1992, in ga skušala zadaviti, je v sredo sporočila mestna policija. Bojan Stojanović, sicer Srb, ki živi na Nizozemskem, ze od februarja v svojih fotografijah razkriva srbski teror v nekdanji Jugoslaviji. Kot je Stojanović sam povedal policiji, sta ga oborožena neznanka pričakala že v stanovanju, ga zvelkala v avto in ga nato odpeljala v blizino amsterdamskega zivalskega vrta Artis, kjer sta ga skušala zadaviti z jekleno žico. Stojanović je uspel pobegniti. Amsterdamska policija ne izključuje možnosti, da gre za »represalije« srbskih nacionalistov. (AFP)

Zdravniki proti sankcijam

BEOGRAD - Srbski zdravstveni delavci so v sredo pred veleposlanstvi Rusije, Velike Britanije, ZDA in Francije v Beogradu protestirali proti mednarodnim sankcijam, ki veljajo tudi za proizvode, namenjene zdravstvu. Z mirnimi demonstracijami so zdravstveni delavci hoteli opozoriti na izjemno hude razmere v »jugoslovanskem« zdravstvu. V bolnišnicah otroci ostajajo brez najnujnejših zdravil, cepiva in hrane. Samo v zadnjih šestih mesecih je v beograjskih porodnišnicah umrlo 41 dojenčkov. Zdravniki ostajajo tudi brez opreme za nujne operacije, zdravila pa kupujejo na črnem trgu. Demonstranti, večinoma člani Demokratske stranke Srbije, za nastale razmere ne krivijo tujih vlad, temveč lastne državne ustanove. (Morel)

Odgovori na vprašanja Amnesty International

ZAGREB - Podpredsednik hrvaske vlade Vladimir Seks je v sredo svetovni organizaciji za človekove pravice poslal odgovore na njihova številna vprašanja o zlorabi in kršenju človekovih pravic v Republiki Hrvaski, ki so jih namenili hrvaškemu predsedniku Franju Tudmanu. Hrvaska vlada v odgovoru zanika vsakršne poboje srbskega civilnega prebivalstva, v operacijah operacijah svojih sil v Dalmaciji in vzhodni Slavoniji ter številne druge obtožbe o umorih vojni ujetnikov. Hrvaska dosledno spoštuje mednarodne norme na vsem svojem ozemlju, se posebej na »roznatih omocih«, medtem ko Srbi se naprej preganjajo Hrvate. (G. G.)

Srbski odgovor na mednarodne obtožbe so psovke in demonstracije (Foto: AP)

KOMENTAR

Magi coprajo afere

MIRAN J. LESIAK

Indikativno je, da so afere, ki bruhajo v Sloveniji, povezane z dogajanjem v minulih dveh, treh letih, s casom pac, ko je in institucionalni sistem izpodrival drugega, ko je stari pravni red admiral, novega pa ni bilo, ko so moralne vrednote sele zacele nastajati na novo, ko formalizirane oblike javnega nadzora niso bile mogoce ali pa niso smele biti zelene. Ker je ta cas preobrazbe sovpadel s politicnimi spremembami, z nastankom novih politicnih elit, ki si (legitimno, sicer) na vseh podrocjih prizadevajo izpodriniti vpliv starih oblastnih garnitur in obenem izpodriniti druga drugo, so njegovi ucinki se toliko bolj dramatični, v aferah samih pa zelo plasticno dojemljivi. Slovenske afere so nezazeleni otrok osamosvojitve, neizbezen stranski proizvod politicne filozofije, ki je za svet in vsemu drugemu nadrejen cilj priznavala eno samo dejanje: uresnicitev samoodloce naroda in konstituiranje slovenske drzavnosti. Nastanka tega stranskega proizvoda niso mogli predvideti nobeni nacionalni programi, pa tudi ce bi ga, ne bi bilo smotno, ce bi iz strahu pred njim programi ostali samo na papirju.

Zdaj ko je položaj - tudi po zaslugi javnih medijev in drugih krojcev javnega mnenja - videti zares kataklizmicen, je nastopila vladavina magije. V tej drzavi zares živijo ljudje, ki so prepričani, da bodo s carobno besedo povedali in pojasnili vse in da bodo poleg tega s poimenovanjem stvari njim samim prislili do dna. »Italijanizacija« Slovenije je ze ena od taksnih modnih pogruntavščin, pri kateri ni pomemben obravnavani fenomen, ampak aktualnim razmeram prilagojeni zven carobne besede, odkrivanje vedno novih domnevnih mafijskih združb v gospodarstvu in politiki pa je postalo sadomazohistični nacionalni sport. Toda krči, ki zvijajo slovensko družbo, imajo s krizo italijanskega institucionalnega modela opraviti prav toliko, kolikor ima Slovenija opraviti s Culukafrijem, najrazlicnejši ljubiji, ki v tej drzavi nastajajo, pa so kvečjemu neposrečeni mutanti Cose nostre.

Slovenski magi s takim ravnanjem razkri-vajo nepojmljivo perversnost: najprej prav zdaj (ne pet minut prej in ne pet minut kasneje) razkrinkajo hudica po svoji izbiri, potlej ga javno lincajo, ga pribijejo na kriz, pustijo v nemar etikto javne besede, poteptajo clovekov pravice, uprizorijo ples carovnic, naslikajo Apokalipso, potlej pa se postavijo pred mikrofone, se zavalijo v naslonjace pred televizijskimi kamerami ali sedejo za pisalne stroje in jadikujejo nad brezpravnostjo, moralnim razkrojem družbe, razpadanjem se ne do konca zgrajene drzave.

To je nevarna igra, ki lahko traja le dotlej, dokler se tistim kruha in iger lacnim, katerim je edino namenjena, po njej ne bo zacelo kolcat. Ni treba biti prerok zato, da bi predvideli njen razplet. »Slovenija je izmuzena od liderjev!« bo nekdo zavpil - in stekel na 8. sejo. Kaj boste, magi, storili takrat? Italijanizacijo zamenjali s srbazicijo in porinili glavo v pesek?

Namesto tega je treba nekaj stvari s konsenzom preprosto vzeti nase. To, da dve- ali triletno obratovanje slovenske drzave ni v nicemer primerljivo z dejavnostjo trdnih, ustaljenih in od nikogar ogroženih drzavnih skupnosti, je ze ena od taksnih reci. Tega, da njenege takratnega delovanja ni mogoce presojati z danasnjsimi kriteriji, pa bi se sploh morali zavedati vsakic, ko bi trčili ob preracunano zuganje s preteklostjo. Vse ostalo, kar je po eni strani povezano z zasebnimi interesi in po drugi strani z normami kazenskega prava, pa je stvar urgentnih sodnih postopkov in ne javnih lincev ali kupcevanj v kabinetih.

Predvsem pa ni nobenega tehtnega razloga za to, da bi politicne spletke, ki so v ozadju vseh velikih slovenskih afer (in ki so toliko vecje, kolikor vecja imena stojijo za njimi), po nemarnem ocrnjeno drzavo pahnila v Tiberio.

VLADA IN SINDIKATI / OBNOVITEV POGOVOROV

Sporazum o socialni stabilnosti je nujen

Pogajanja kljub popuščanju obeh strani ne bodo lahka

LJUBLJANA - Predsednik vlade Janez Drnovšek je včeraj na pogovor povabil predstavnike sindikatov, da bi lahko začeli nov krog pogajanj o socialnem sporazumu. Pogoj za to pa je sprejetje predloga zakona o lastninskem preoblikovanju podjetij, h kateremu je vlada predlagala nekaj dopolnil, ki so jih predstavili na včerajšnjem srečanju, obravnavati in sprejeti pa jih mora državni svet.

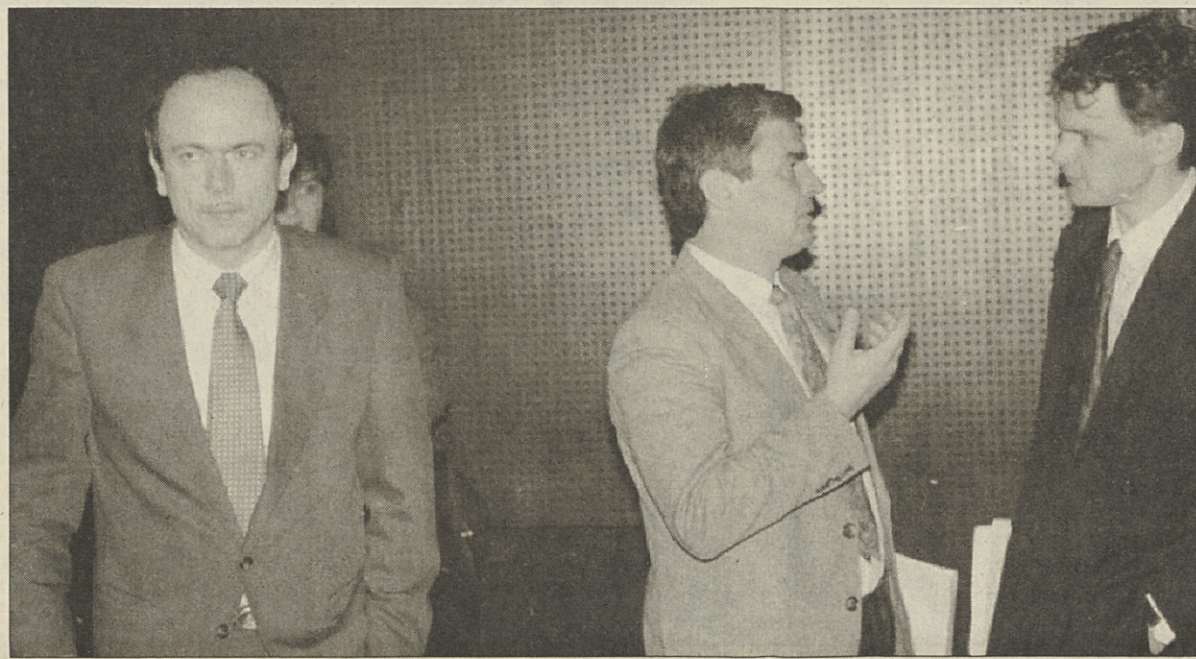
Glede lastninjenja je vlada sprejela dve temeljni usmeritvi, in sicer ko- rektno in hitro izvajanje

lastninskih revizij in ponovno preverjanje temeljnih vsebinskih izhodišč lastninskega zakona, da bi tako omogočili udeležbo pri lastninjenju čim širšemu krogu udeležencev, predvsem pa delavcem. Državni sekretar ministrstva za ekonomske odnose in razvoj Anton Roč je povedal, da hočejo z amandmaji zadolžnice izenaciti z lastninskimi certifikati, uvesti delitev certifikatov glede na starostno strukturo in vsebinsko spremeniti kon-

TANIA URDIH

nadaljevala, in da je končno prislo do premika na področju lastninjenja podjetij. Dusan Semolič je opozoril, da morajo biti cilji socialnega pakta realni in da bi morale place slediti rasti cen osnovnih življenjskih artiklov. Töne Tomšič je menil, da bi ze sprememba zakona o dajo denacionalizacijskih zahtevkov do 1. junija, rok za vlaganje dopolnil k zakonu o lastninskem preoblikovanju podjetij pa do 7. maja. Državni zbor se bo moral tako odločiti, ali bo ponovno odprl razpravo o lastninski zakonodaji. Vsebinske spremembe zakona oziroma posamezna dopolnila (tudi vladna) bo omenjena komisija obravnavala v paketu po 7. maju, državni zbor pa bo o spremembah glasoval na majski seji. Zakon bo začel veljati 5. junija. Med razpravo je Ludvik Toplak (SLS) menil, da vlada s predlaganimi dopolnili slovenske javnosti ne bo potesila, ob tem pa napovedal vrsto svojih dopolnil.

Večino časa so člani komisije razpravljali o odloku Marjana Podobnika, v katerem je ta predlagal začetek parlamentarne preiskave v nekaterih podjetjih, da bi ugotovili, ali so v njih, ob sodelovanju nosilcev javnih pooblastil, skodovali javni koristi. Miran Potrč, ki sicer

Bodo tokrat pogovori med sindikati in vlado uspešni ali pa si bodo še naprej obračali hrbet? (Foto: A. Pavletič/TRIO)

AFERA HIT IN POLITIKA

Ali so dokumenti Visa sploh obstajali?

Vsebinsko poročila vladne komisije pozna šest ljudi

TANIA STARIC

LJUBLJANA - Vsebinsko poročila tričlanske vladne komisije o delovanju Varnostno-informativne službe v obdobju, ko je bil na čelu te službe še Miha Brejc, zdaj - po naših informacijah - pozna šest oseb. Poleg članov komisije (Miha Kozinc, Rado Bohinc, Ivo Bizjak) se direktor službe Janez Sirše, predsednik vlade Janez Drnovšek in tudi prejšnji predstojnik Visa Miha Brejc. Ta bo tako lahko bolj pojasnil določene ugotovitve, zapisane v poročilu, ki ga je na seji komisije za nadzor nad delovanjem Vis okvirno predstavil že Janez Sirše. To lahko pomeni, da bi se poročilo utegnulo se spreminjati ali dopolnjevati, preden bo o njem govorila vlada in preden bo (če bo) dostopno javnosti. V zvezi s ta hip naj-

bolj vročo afero Hit in tudi drugimi »sumi o nepravilnostih delovanja službe« Janez Drnovšek dopušta, da so »morda obstajale samo luknje v pravilih in zakonih« in da »morda dokumentacije o Hitu sploh ni, ker služba med preiskavo ni nicesar odkrila«. Naši viri navajajo, da prav Miha Brejc trdi, da ni dokumentacije službe o primeru Hit. Možnost, ki je sicer ta hip videti zelo majhna - da namreč spornega dosjeja ni, torej vendarle obstaja. Od tod dalje pa so mogoče zelo različne spekulacije. »Neobstoj« dosjeja bi bil v prvi vrsti najudobnejša rešitev za vse. To bi namreč pomenilo, da ne Brejc in ne Bavcar nista sa-

movoljno odnesla sporne dokumentacije (ker je ni) in da ne Sirše ne Rigel in se manj Drnovšek niso in ne morejo biti vpleteni v kakršnekoli posle, ki bi jih Vis v Hitu lahko odkrila. Afera Hit bi tako spet postala to, kar je bila na začetku - »divje« lastninjenje družbenega kapitala, ki pa je lahko se vedno »v okvirih zakona«, možnost utaje davkov (v Hitu se sklicujejo na ugotovitve SDK, da so plačali »celo preveč davkov«), sum, da so v zadevo sicer vpletene politične stranke in njihovi vrhovi, a brez dokazov in - nič več. Nerodna rec ob tej sicer politično »elegantni« rešitvi je samo dejstvo, da so medtem sprte strani v

javnost »lansirale« preveč prej skritih podatkov - na primer obstoj pisma Romana Jegliča, ki govori o nepravilnostih v delovanju Visa, in pismo Miha Brejca, v katerem opozarja na dogajanje v državnem vrhu, ki naj bi ogrozilo nacionalno varnost. Morda bi bilo sicer za politiko v tem trenutku še najbolj prijetno, da tudi omenjena pisma »ne bi obstajala«, toda o tem bi razjarjeno javno mnenje težko preprečil še tako spreten politični dogovor. Kljub temu se je treba zavedati možnosti, da se bo lahko na koncu zgodilo to, kar je (neuradno) dejal v minulih dneh eden od pomembnejših politikov - da bodo namreč take in drugačne komisije izvedle in potrdile samo tisto, kar bo »dogovorjeno že prej«.

PARLAMENT / LASTNINJENJE

Nova lastninska zakonodaja?

O spremembah zakona na majski seji

ALENKA L. JAKOMIN

LJUBLJANA - Parlamentarna komisija za spremljanje in nadzor lastninskega preoblikovanja družbene lastnine je na včerajšnji seji sprejela kar nekaj sklepov, do katerih naj bi se danes opredelil državni zbor. Tako so člani komisije sklenili, da bodo podaljšali rok za odajo denacionalizacijskih zahtevkov do 1. junija, rok za vlaganje dopolnil k zakonu o lastninskem preoblikovanju podjetij pa do 7. maja. Državni zbor se bo moral tako odločiti, ali bo ponovno odprl razpravo o lastninski zakonodaji. Vsebinske spremembe zakona oziroma posamezna dopolnila (tudi vladna) bo omenjena komisija obravnavala v paketu po 7. maju, državni zbor pa bo o spremembah glasoval na majski seji. Zakon bo začel veljati 5. junija. Med razpravo je Ludvik Toplak (SLS) menil, da vlada s predlaganimi dopolnili slovenske javnosti ne bo potesila, ob tem pa napovedal vrsto svojih dopolnil.

Večino časa so člani komisije razpravljali o odloku Marjana Podobnika, v katerem je ta predlagal začetek parlamentarne preiskave v nekaterih podjetjih, da bi ugotovili, ali so v njih, ob sodelovanju nosilcev javnih pooblastil, skodovali javni koristi. Miran Potrč, ki sicer

parlamentarni preiskavi ni nasprotoval, je bil proti odloku in pri tem menil, da to ni primeren način za uvedbo parlamentarne preiskave in da bi za to potrebovali zakon. Podobnik je pojasnjeval, da odlok izhaja iz ustave, in Potrču očital, da želi zavesti preiskavo, na koncu pa so člani komisije (med njimi vsi njeni člani iz vrst opozicijskih strank) podprli ustanovitve posebne preiskovalne parlamentarne komisije

in tudi odlok o uvedbi parlamentarne preiskave, s katerim so odredili parlamentarno preiskavo zaradi suma zlorabe javnih pooblastil pri poslovanju podjetij HIT d.o.o., Elan, Slovenske železarnice, v bankah, ki so v sanacijskem postopku, in pri dodeljevanju koncesij za uvoz sladkorja za potrebe državnih rezerv. Na predlog Mirana Potrča (ZL) je komisija državnemu zboru dala nalogo, naj v najkrajšem možnem času pripravi vse potrebno za delovanje take preiskovalne komisije.

Strokovna merila so pripravljena

Svetovalec generalne direktorice SDK Bogomir Spiletič je povedal, da je strokovna komisija že pripravila merila, s katerimi bodo ocenjevali vrednost skode na družbeni lastnini v primerih »divjih« privatizacij, čeprav ponekod niso našli ustreznih rešitev. Merila bo danes pregledala tričlanska vladna komisija (predseduje ji minister brez listnice Lojze Janko), ki spremlja potek preoblikovanja družbene lastnine, v petek pa bodo tudi »na ogled«. Kot je se povedal Spiletič, bo potrebno spremeniti postopek procesa revidiranja in zato dopolniti zakon. Ker 23 družbenih pravobranilcev vsega dela, gre za 1000 podjetij, ne bo zmoglo opraviti, SDK predlaga, da bi ji povečali pooblastila, tako da bi lahko tudi sama izdajala pravnomocne odločbe, ce bi inspektorji z revizijo ugotovili, da je bila družbena lastnina v procesu lastninjenja oškodovana. Ce se stranka z odločbo SDK ne bo strinjala, se lahko pritoži na Vrhovno sodišče. Merila naj bi bila predložena kot dopolnilo k zakonu o spremembi zakona o lastninskem preoblikovanju podjetij.

SPET NAPAD NA POSLANCA?

Tokrat sta bila »žrtvi« brata Podobnik

Napadalec se je umaknil, ko je videl, da v avtu sedi Janez in ne Marjan - »Problematična osebnost«

LJUBLJANA - Precej razburjenja v novinarskih krogih je na včerajšnji seji parlamentarne komisije za preobrazbo družbene lastnine povzročila izjava poslanca ljudske stranke Marjana Podobnika o nočnem napadu na njegovega brata Janeza Podobnika, tudi poslanca te stranke. Po seji komisije je Marjan Podobnik povedal, da se je to zgodilo v torek ob 23.30 pred njihovo domacijo v Cerknem. Janeza Podobnika je prical nekdo neznanec in skušal vdreti v njegov avtomobil. Podobnik pravi, da je napadalec, potem ko je ugotovil, da v avtu ne sedi Marjan, ampak njegov brat, sicer segal v zepe svojega suknjica in Janeza ozmerjal, nato pa se je vsedel na moped in odpeljal.

Policija je včeraj ugotovila, kdo je bil nočni napadalec. Označila ga je kot »problematično osebnost«, ki je pogosto pod vplivom alkohola. Primer policija sicer se raziskuje, Marjan Podobnik pa trdi, da se »pocuti ogroženega« in da se boji »Krambergerjeve zgodbe«. Ob umoru Ivana Krambergerja so namreč prav tako ugotovili, da je storilec »problematična osebnost«. Podobnik napade in grozje, ki jih doživlja v zadnjem času, povezuje s svojim vztrajanjem pri tem, da je treba osvetliti primere gospodarskega kriminala, in poudarja, da »kljub temu ne bo popustil«. Marjan Podobnik je ze pred nočnim napadom zaprosil za zaščito. Policijska zaščita sicer

Marjan Podobnik (Foto: TRIO)

po funkciji pripada najvišjim predstavnikom oblasti - torej predsedniku države, vlade in parlamenta. Poslanci pa lahko dobijo varstvo, ce se cutijo ogrožene in ce za tovrstno zaščito sami zaprosijo. (T.S.)

PRED SEJO DRŽAVNEGA ZBORA

Preiskava ali proračun?

LJUBLJANA - Poslanci državnega zbora bodo danes vendarle nadaljevali minuli četrtek prekinjeno sejo. Toda preden se bodo lotili odločanja o proračunskem memorandumu in o 240 dopolnilih k osnutku proračuna, bodo obravnavali predlog za uvedbo parlamentarne preiskave za kontrolo nekaterih primerov oškodovanja družbene lastnine. Mnogi napovedujejo, da bo nadaljevanje seje trajalo več dni, morda se utegne zavleci celo do nedelje.

V minulih dneh so se za zaprtimi vrati nekaj-

krat sestali vodje poslanskih skupin parlamentarne komisije, ki naj bi se dogovorili o poteku današnje seje. Na teh sestankih je temperatura menda dosegala vrelišče, saj je opozicija ostro napadala pozicijo, ces da se želi na vsak način izogniti uvedbi preiskave, pozicija pa je dopovedovala, da nima tega namena in da je celotno zadevo pač potrebno izpeljati po pravnih in poslovnih regulativah. Osnovni kamen spotike so najprej bili ze zbrani poslanski podpis pod predlog ljudske stranke,

da se afere Hit uvrsti na dnevni red zbora. Po mnenju nekaterih naj bi to pomenilo, da se 30 podpisnikov strinja z uvedbo parlamentarne preiskave, drugi pa so razlagali, da gre le za uvrstitev predloga na dnevni red seje. Naposled so prevladala mnenja v prid slednjemu, zato so poslanci ljudske stranke začeli zbirati novih trideset podpisov pod svoj predlog odloka o ustanovitvi in imenovanju preiskovalne komisije, ki se bo ukvarjala s Hitom, Elanom, Slovenskimi železarnami, sanacijo bank in

dodeljevanjem koncesije za uvoz sladkorja, tudi za potrebe državnih rezerv. Ce jih bodo do današnje seje uspeli zbrati, bodo na zboru sprejemali le ugotovitelni sklep o predlaganem odloku. Ce pa ne bodo zbrali najmanj trideset podpisov, se bodo poslanci na začetku današnje seje odločili o drugaciji proceduri: zbor bo najprej odločil o sprejemu poslovnega sklepa, ki med drugim govori o sprejemanju odloka o ustanovitvi parlamentarne komisije. Ta odlok naj bi nato oblikovala pristojna komisija. (I.M.)

LJUBLJANA - Ali bi bilo sprejemljivo, da bi državni svet postal - ce ne ze drugi parlamentarni dom - pa vsaj 91. poslanec državnega zbora? To je namreč eno izmed vprašanj, ki se je zastavilo nekaterim udeležencem torkovega pogovora med člani poslovnih komisij državnega zbora in državnega sveta, ki je potekal za zaprtimi vrati, sklicali pa so ga predvsem z željo, da bi prislo do nekakega »logičnega« približevanja v delovanju teh dveh institucij, ki jima je ustava sicer dodelila domovanje pod

skupno streho, vendar imata popolnoma različne pristojnosti. Člani poslovnih komisij državnega sveta so tako svojim kolegom iz poslovnih komisij državnega zbora predlagali, naj predvsem poslovniki uredijo vprašanje pošiljanja gradiv svetnikom, zlasti pa vprašanje obravnavanja zakonov po hitrem postopku in s tem povezanega pravočasnega vključevanja državnega sveta v takšne postopke, naj obravnavajo zahtevo

državnega sveta, da državni zbor pred razglasitvijo kakega zakona o njem se enkrat odloča, ter naj uredijo sodelovanje predstavnikov državnega sveta pri delu delovnih teles državnega zbora in tudi na samih sejah zbora. Zlasti slednji vprašanji sta izjemno pomembni. Pri prvem gre za pomen odločnega veta. Svetniki namreč se vedno vztrajajo pri tem, da naj državni zbor pred vsakim glasovanjem opravi se eno razpravo, ce bi to zahtevala,

denimo, poslanska skupina ali pa določeno stevilo poslancev. V tej razpravi pa naj bi obravnavali argumente državnega sveta. Svetniki vztrajajo tudi pri tem, da naj se v poslovnih državnega zbora zapise tudi možnost, da bi zbor po takšni razpravi zakon, čeprav ga je ze sprejel, lahko tudi spremenil. Dolej je namreč zbor na podlagi suspenzivnega veta le izjemoma ponovno razpravljal o nekaterih za-

konih, ze sprejetih odločitev pa doslej niti izjemoma ni spreminjal. Zavzemanje za to, da bi se imeli svetniki možnost udeleževati zasedanj zbora, pa je v bistvu predlog, naj državni zbor v svoj poslovniki vključi tudi pravico svetnikov, da sodelujejo na sejah zbora, predvsem takrat, ko se odloča o vseh treh fazah sprejemanja kakega zakona. Svetniki bi tudi želeli imeti možnost, da bi na teh sejah predstavili mnenja sveta, prav tako se želijo udeleževati sej delovnih teles zbora.

PARLAMENT / ODNOSI

Svet kot kolektivni, 91. poslanec državnega zbora?

IVANKA MIHELČIC

državnega sveta, da državni zbor pred razglasitvijo kakega zakona o njem se enkrat odloča, ter naj uredijo sodelovanje predstavnikov državnega sveta pri delu delovnih teles državnega zbora in tudi na samih sejah zbora. Zlasti slednji vprašanji sta izjemno pomembni. Pri prvem gre za pomen odločnega veta. Svetniki namreč se vedno vztrajajo pri tem, da naj državni zbor pred vsakim glasovanjem opravi se eno razpravo, ce bi to zahtevala,

DUNAJ / KOROŠKI VRH

Razvoj univerze v Celovcu je zagotovljen

Razgovor s kanclerjem

IGOR SCHELLANDER

DUNAJ - Bodocnost celovske univerze je bila glavna točka več kot enurnega pogovora predstavnika koroške deželne vlade z zveznim kanclerjem Vranitzkym in ministrom za znanost Busekom.

Deželni glavar Christof Zernatto in njegov namestnik Peter Ambrozy sta po pogovoru izpostavila, da je zdaj treba novo zakonsko ureditev za celovsko univerzo napolniti tudi z življenjem. Konkretno: treba bo ustvariti infrastrukturne predpogoje za cimboljše uresničitev načrtovanih sprememb, poleg tega pa bo potrebno dvigniti tudi atraktivnost univerzitetnega mesta za studente.

Vazen dosežek na večeršnjem pogovoru z Vranitzkym in Busekom je bil po mnenju deželnega glavarja Zernatta dogovor o novi razdelitvi javnih sredstev (okoli 300 milijonov silingov) za izgradnjo univerze: razmerje med prispevki zveze, dežele Koroške in mesta Celovca je bilo od 40:30:30 spremenjeno v 50:30:20 v prid mestu Celovec.

Ambrozy je na tiskovni konferenci poudaril, da gre zdaj predvsem za nadaljevanje vsebin-

skih rešitev za celovsko univerzo in menil, da po kompromisnih rešitvah, ki jih je Koroška uveljavila na račun prvotnih ministrovih varčevalnih načrtov, zdaj ne sme pri- to do zastoja pri nadaljnjih razpravah in razvijanju konceptov. Tako naj bi se z razvojnimi vprašanji v bodoče ukvarjala mesana delovna skupina, v kateri bodo zastopani zveza, dežela Koroška in mesto Celovec. Pri tem je posebej izpostavil tudi svojo pobudo za ureditev študijske smeri "industrijski trgovec" in s tem v zvezi pojasnil, da gre pri tem za kombinacijo trgovskih in tehničnih ved. Za slednje bodo morali interese absolutirati predavanja v Gradcu.

Pri pogovoru je bilo tudi določeno, da bo celovska univerza v okviru posebnih ukrepov in stipendijskih ponudb izpostavljena v svoji atraktivnosti za študente iz vzhodnih evropskih držav, prav tako pa naj bi zaradi kombinacijskih možnosti gospodarskih strok z jezikovnimi predmeti (zlasti tudi zaradi slovanskih jezikov) postala privlačna tudi za študirajočo mladino iz zahodnih držav, sta poudarila politika.

BELJAK / GALA

"Zato so prijatelji"

Koncert za begunce

IVAN LUKAN

BELJAK - Pod castnim pokroviteljstvom visokih osebnosti političnega, kulturnega in družbenega življenja iz Avstrije, Hrvaske in Slovenije bo danes, četrtek, 22. aprila 1993, ob 20. uri v kongresni hiši v Beljaku velik mednarodni dobrodelni koncert za begunce v Sloveniji in na Hrvaškem. Nastopili bodo vrhunski umetniki iz treh držav, prireditelj pa bo potekala pod geslom "Zato so prijatelji".

Kot so organizatorji večera poudarili, bo cisti dobicek koncerta razdeljen v dogovoru s slovensko in hrvaško vlado na begunske centre v Sloveniji in na Hrvaškem. Pomoci delezni bodo najbolj potrebni begunci. Dobro-

delno prireditelj za begunce bodo med drugim oblikovali Big band orkester Radia Slovenija, komorni orkester "Pro Arte", dunajski Schubert Trio, dunajski showband "Hydra", otroški balet avstrijskih zveznih gledališč, solisti Tanja Tetzlaff, Margarete Babinsky, Nena Vrhovec, Vojko Vidmar, Ditka Haberl (slika zboraj), Darko Petrinjak, Zoran Brajsa, Stefan Furijan, Džani Marsan, Arsen Dedić, Banko Blaće, Vsena Butorac Blaće, folklorne skupine "Franc Marolt", "Ex Pannonia" in Ferdo Livadić ter "Grenzlandchor" iz Podklostra na Koroškem, itd.

Vstopnice dobite pri večerni blagajni.

DUNAJ / BEGUNCI

Zadeva Sali K. ali kako se je parlamentarna poslanka znašla v priporu

Bo Avstrija izročila ZRJ Albanca s Kosova?

IGOR SCHELLANDER/IVAN LUKAN

DUNAJ - Ime mu je Sali K., star je 20 let, po narodnosti pa je Albanec s Kosova. Sali K. je pred 111 dnevi pobegnil iz svoje domovine, potem ko se je pri njegovi družini že nekajkrat zglasila srbska vojska policija s pozivom za srbsko vojsko. Sali K., o katerem zadaj govori vsa Avstrija, je po podatkih Avstrijske azilske koordinacije, dobronamenske organizacije za pomoč in oskrbovanje beguncev in azilantov, prišel v Avstrijo preko Madžarske in nekdanje Českoslovaške in tu 23. decembra lani zaprosil za politični azil. Njegov brat in njegova sestra ze dalj časa živita v Avstriji.

28. decembra lani so organi notranjega ministristva izvedli pismeni protokol, samo dan navrh je bila njegova prošnja odklonjena. Ko je Sali K. 30. decembra 1992 hotel dvigniti odločitev, so ga aretirali in vtaknili v odgonski pripro. V januarju je mladi Albanec iz Kosova vložil priziv zoper odločitev notranjega ministristva, ki pa je prav tako bil zavrnjen.

Ne da bi zakrivil kakega kaznjivega dejanja, je od tedaj dalje že več kot stiri mesece v priporu. Pretekli petek, 16. aprila,

se je iztekel rok, v katerem bi mladi Albanec avstrijskim organom lahko dostavil pismene dokaze o tem, da mu zaradi predvidenega odgona v Srbijo grozi grožnja nečloveške, ponižujoče kazni, mučenje in morda celo smrtna kazen.

Terezija Stojšić, parlamentarka Zelene alternative in referentka zelenega kluba za pravosodje, že nekaj mesecev oskrbuje pripro-nika Salija K. s pravno in moralno pomočjo. Ker pa politične intervencije in opozarjanje javnosti na prakso nove avstrijske azilantske zakonodaje niso zalegle, se je poslanka odločila za se bolj spek-

takularen korak. Iz protesta se je sama podala v pripor.

V istem zaporu, kjer je priprt Sali K., je v ponedeljek zasedla sedež v dežurni sobi čuvajev in se od tedaj od tam ni več premaknila. Njena zahteva: notranji minister Franz Löschak mora umakniti odločitev o odgonu ter poskrbeti za to, da ogrojeni Sali K. dobi pravico do bivalisice in priznanje kot begunec. Prej ne bo zapustila svojega "pripora", je poudarila Stojšićeva.

Notranji minister je včeraj napovedal, da bo o usodi Sali K. odločil "v naslednjih dneh".

Vztraja v priporu: poslanka Zelenih Terezija Stojšić

KOROŠKA / KRŠKA ŠKOFIJA

Cerkev in problem tujcev

Podpora v tu- in inozemstvu

IVAN LUKAN

Egon Kapellari, škof krške škofije; slika: W. Fritz

CELOVEC - Skofijski svet krške škofije je ob v preteklih dneh pod predsedstvom škofa Eгона Kapellarija temeljito obravnaval vprašanje tujcev v Avstriji in s tem v zvezi tudi beguncev iz vojnih področij Bosne in Hercegovine in tudi Hrvaske.

Svet je na svojem plenarnem zasedanju sklenil, da bo podprl poseben projekt za pomoč posiljenim znanim iz Bosne in Hercegovine, ki ga načrtujejo izvesti v Rijeki na Hrvaškem.

V načrtu je izgradnja doma za matere in otroke, projekt pa želijo uresničiti reski in koroški Karitas, Katoliška akcija, Zveza katoliških žena ter vrsta drugih karitativnih organizacij iz

cele Avstrije. V podporo projekta so navedene organizacija odprli tudi poseben konto pri "Kärntner Sparkasse" v Celovcu, konto-stevilka 0000-005157 pod geslom "Mutter-Kind-Heim Rijeka".

Glavna tema drugega zasedanja škofijskega sveta v tem letu je bila "Cerkev in tujec". Vodja slovenskega dušnopastirskega urada krške škofije v Celovcu Jože Marketz je v svojem obširnem predavanju predvsem izpostavil potrebo po medverskim dialogom katolicinov z ortodoksnimi kristijani in muslimani, saj bi tak dialog posameznikom pomagal "doživeti lastno versko in tudi kulturno identiteto".

Medtem ko so župniki iz številnih koroških župnij poročali o (skorajda izključno pozitivnih) izkusnjah z begunci iz ozemlja bivše Jugoslavije ter o uspešnih poskusih integracije le-teh, je predstavnica avstrijske Zveze za pomoč tujcem, Edith Kapeller, dokaj kritično ocenila avstrijsko zakonodajo v zvezi z begunci iz azilanti. Direktor koroške Karitas Viktor Omelko pa je vsem zainteresiranim župnijam in župnikom ponudil sodelovanje in pomoč v zvezi z vprašanji beguncev in azilantov.

Prihodnje plenarno zasedanje škofijske škofijskega sveta bo sele 6. novembra letos.

AUA / NAMESTO SPOJITVE KOOPERACIJA

Bo "Lufthansa" novi partner?

IGOR SCHELLANDER

DUNAJ - So se uveljavila nova izhodišča pri razpravi o bodocnosti avstrijske letalske družbe AUA? Kot je zdaj postalo znano, je nemška Lufthansa avstrijski agenciji pred kratkim posredovala obširno ponudbo o sodelovanju.

Iz internega poročila AUA, je razvidno, da so predlogi nemške Lufthanse za Avstrijo celo bolj ugodni in perspektivni kot vsa dosedanja pogajalska izhodišča o kooperaciji in možni združitvi AUA s Swissair, KLM in SAS. Nemška letalska družba Avstrijem ponuja partnerstvo, ki

bi omogočila boljši pristop k nemškemu trgu ter kooperacije pri poslovnih zaključkih v tujini, pri izobraževanju osebja ter pri tehničnem servisu. Tudi pomen Dunaja kot mednarodnega stičišča med zahodom in vzhodom naj bi v okviru sodelovanja z nemško družbo postal večji.

V poročilu AUA je partnerstvo z Lufthansa dosti bolje ocenjeno kot načrti za združitve s KLM, SAS in Swissair. Izpostavljeno je, da bi zlasti glede osebja, družbine politike in avstrijske zrakoplovske strategije ne bi prislo do negativnih sprememb.

Tudi sedanje partnerstvo Lufthanse z avstrijskim zasebnim Lauda Air za kooperacijo z AUA ne bi bila ovira.

Nemška Lufthansa ima 217 letal in 49.000 sodelavcev (AUA: 29 letal, 4.500 sodelavcev). Razmisljanja o nemško-avstrijskem zrakoplovskem sodelovanju so očitno že dosti bolj dozorela, kot je bilo napram javnosti priznано. Se na zadnji seji nadzornega pa se je direktor predsedstva AUA Bammer zavzelo izrekal za načrt o združitvi s svicarsko, nizozemsko in skandinavsko letalsko družbo kot najboljši rešitvi.

CELOVEC / PRIPRAVE NA PRISTOP K ES

Koroška deželna vlada sprejela "Deklaracijo o Evropske skupnosti"

CELOVEC - Koroška deželna vlada je v teh dneh soglasno izglasovala deklaracijo z naslovom "Koroška in Evropska skupnost". V njej se zavzema za ustvaritev federativne Evrope regij.

Hkrati deželna vlada tudi poziva k ohranitvi v Avstriji že doseženih standardov na področju varstva okolja, zahteva zaščito kmečkih infrastruktur, ter se izreka za ohranitev tranzitnega sporazuma med Avstrijo in Evropske skupnosti.

V polnem teku so

medtem tudi priprave za pogajanja o gospodarsko-politični definiciji posameznih deželnih regij glede na možne finančne podpore s strani ES po včlanjenju Avstrije. Prav tako kot Gradiscanska - tamkajšnji deželni glavar Stix je pred kratkim že vodil tozadevne pogovore z regionalnim komisarjem Evropske skupnosti Millanom o upoštevanju vzhodnoavstrijske zvezne dežele za najvišjo subvencijsko kategorijo "zona 1" - tudi Koroška skuša za nekatere gospodarske pro-

blematične regije in okraje doseči cimboljše subvencijske pogoje.

Tako je gospodarski referent deželne vlade Max Rauscher pred nedavnim označil regiji v prostoru Podklostra (Arnoldstein) in Borovlj (Ferlach) kot primerni za klasifikacijo kot "zona 2" (druga najvišja subvencijska stopnja).

Deželni svetnik Rauscher se je glede vprašanja podpor za gospodarsko šibke regije zavzel za koordinirano nastopanje zveznih dežel z zvezo.

CELOVEC / "MINIMUNDUS"

"Mali svet" spet pričakuje nad 500.000 obiskovalcev

Razstavljeni novi miniaturni modeli

IVAN LUKAN

Med novimi modeli: Einsteinov stolp v Potsdamu, ki ga je načrtoval znanil arhitekt Erich Mendelsohn.

CELOVEC - Dalec preko koroških meja znani Minimundus oz. tako imenovani "Mali svet ob Vrbskem jezeru" v Celovcu, spet odpira svoja vrata. Od sobote, 24. aprila, do vključno 17. oktobra letos bo priljubljena izletniška točka s svojimi nad 160 miniaturnimi modeli svetovno znanih objektov spet privabila turiste iz vseh krajev Evrope in iz drugih celin. Tudi letos pričakujejo nad 500.000 obiskovalcev.

Kot vsako leto je tudi letos na ogled spet nekaj novih modelov. Med njimi Einsteinov stolp v Berlinu, stavba univerzitetne knjižnice v Mexico City, Austria Center na Dunaju, Bela hiša v Washingtonu, vhodna vrata v mesto Tsching-

fu (Tajvan), jadralna jahta "Xarifa", ki je Hansu Hassu služila kot baza za spektakularne podvodne ekspedicije, itd.

Direktor "Malega sveta ob Vrbskem jezeru" Kleindienst je ob predstavitvi novih modelov povedal, da je v lanskem letu bilo največ obiskovalcev iz Nemčije, na drugem mestu pa so bili Italijani.

Izrazil je tudi željo po številnejšem obisku iz Slovenije.

Minimundus je dnevno odprto od 8.30 do 17. ure (v mesecih maj, junij in september do 18. ure, julija in avgusta pa do 19. ure), vstopnina za odrasle pa znaša 70, za otroke 20, za odrasle v skupinah 55 in za upokojece v skupinah 45 silingov.

NOVICE

Poletne sobote brez težkega tovornega prometa

DUNAJ - Minister za promet Viktor Klima je za poletne sobote uveljavil totalno prepoved za vožnjo tovornjakov po avstrijskih tranzitnih cestah. Klima hoče s tem ukrepom poskrbeti za zmanjšanje prometnih nesreč in povečanje varnosti. Ukrep naj bi veljal za vse sobote v juliju in avgustu, in sicer za naslednje ceste in avtoceste: A1, A4, A10, A12, A13, B10, B177, B181, B312 in B314. Gre za ceste, na katerih se prometna frekvenca poleti ponavadi stopnjuje za 30 odstotkov. Na teh cestah bo veljala prepoved vožnje s tovornjaki tako ob sobotah kot ob nedeljah. Izjeme bodo dovoljene le za prevoz hitro okvarljivih produktov (npr. sadje in sveža živila). Avstrija je že pred leti uvedla prepoved težkega prometa ob vikendih, ki trenutno velja od vsake sobotne 15. ure do 22. ure v nedeljah. Za poletna meseca naj bi ob sobotah bile avstrijske ceste brez tovornjakov že od 8. ure zjutraj. (I.S.)

Bilanca avstrijskih železnic

DUNAJ - Visoke investicije so bile eden izmed poglavitnih vzrokov, da se je zvezna doklada za avstrijske železnice (ÖBB) za 1,7 milijardo povisala na rekordno vsoto 30 milijard silingov. Tovorni promet je v lanskem letu (glede na gospodarske razmere) za 3,4 odstotke nazadoval, pri potnikih pa je bilo belezenih za 1,4 milijonov več prevozov oziroma skupno število 175 milijonov prevozov. Investicije ÖBB so se od 11,7 povisale na 17,6 milijard silingov. Avstrijski železnicearji vodijo ločne račune. Tako je trgovski sektor ÖBB v letu 1992 beležil dohodke v višini 40,22 milijard in izdatke v višini 39,28 milijard silingov. V javnem - se pravi od države financirani - sektorju pa se je deficit povisal od 15,2 na 16,9 milijard silingov, to zlasti zaradi socialnih in subvencioniranih prevoznih tarif, primestnega prometa ter zaradi visnjih investicij v letu 1992. Kljub temu je bilo leto 1992 "zelo dobro poslovno leto", je dejal generalni direktor ÖBB. (I.S.)

Odločitev v Halleinu: odpoved 1070 delojemalcem

SALZBURG - V torek zvečer je v zvezi s papirico v poravnalnem postopku v Halleinu padla odločitev: vodja poravnalnega postopka, sodnik Gregor Sieber, je dal lastnikom podjetja popolno-močenje za izrek odpovedi službe 1070 nastavljenim in delavcem. S sodnikovo odločitvijo je jasno, da bo ostalo pri poravnalnem postopku, tako da ne bo treba proglasiti stečaj. Sodnik Sieber je dejal, da so s sprejeto odločitvijo ustvarjeni pogoji, da bo podjetje Hallein-Papier do-bilo stroške za osebje spet pod kontrolo.

Akcija proti JE Krško

CELOVEC - Koroška iniciativa "Alpe-Jadran brez jerskih naprav" bo prihodnjo soboto, 24. aprila ob sedmi obletnici nesreče v jerski elektrami v Cernobilu na vseh avstrijsko-slovenskih mejnih prehodih priredila akcijo z letaki. Aktivisti protijedrske pobude bodo v okviru akcije informirali potnike o nevarnosti korošenja jedrske energije in s tem v zvezi ponovno zahtevali takojšnje zaprtje jerske elektrarne v Krškem.

Koroški politiki vztrajajo pri prazniku 10. oktobra

CELOVEC. Koroški deželni politiki kljub jasnem stališču koroškega gospodarstva vztrajajo pri zahtevi po 10. oktobru kot dela postumu prazniku. Deželni glavar Christof Zernatto je v zvezi z anketo koroške trgovinske zbornice, na kateri se je 60 odstotkov povprašanih izrekalo proti prazniku, dejal, da zanj rezultat ankete ni reprezentativen za celotno koroško gospodarstvo.

Oglas "Heimatsdienst" v šolski brošuri...

CELOVEC - Kot poroča slovenski tednik "nt" so se na ljuskih solah na dvojezičnem območju Koroške pojavile brosure s celostranskim oglasom nemskonacionalne organizacije "Kärntner Heimatsdienst". V oglasu Feldnerjeva organizacija razlaga cilje in smisel svojega "delovanja za nemsko govoreče Korošce". Brošuro je izdal nek "Exekutivforum Österreich", ki je bečito brez dovoljenja sloških oblasti razposlal brosure na sole po celotnem dvojezičnem območju. Predsedniku deželnega solskega sveta Hartmannu Glantschnigu in vodju oddelka za manjšinsko solstvo nadzorniku Francu Wiegeleju je brošura neznan, sta solnika izjavila in napovedala prmerne protiukrepe.

AVSTRIJA / BILANCA

Stopnjevanje deliktov z mamili v letu 1992

DUNAJ - Notranji minister Franz Löschak je predstavil nerazveseljeno bilanco: stvelilo kriminalnih deliktov z mamili se je v letu 1992 v primerjavi do 1991. leta povisalo za 45 odstotkov. Lani je bilo v zvezi z mamili ovađenih 7.805 ljudi. Tudi število z drogami pogojenih smrti se je lani povisalo na 187 (1991: 116).

Löschak del smrtnih slučajev razlaga s tendom k močnejšim mamilom. Zlasti pri heroinu je v preteklih mesecih prišlo do

"poplave" z nerazredčenim in zato za mnoge smrtonosnim mamilom iz vzhodnih držav.

Kot velik problem, ki je soodgovoren za stopnjevanje kriminalnih in mamilskih deliktov v Avstriji, je minister označil odprte meje do vzhodnih držav in delovanje ruske mafije. Z novim policijskim zakonom, ki postane veljaven 1. maja, bo policija do-bila boljše zakonske osnove za svoje delovanje, je dejal minister Löschak. (I.S.)

NOS GOR? / GOSTOVANJE AMERIŠKEGA MUSICALA HAIR

Joj, hipiji grejo

Dovzetnost za pridobitve Zahoda je lahko tudi priložnost za prodajalce blaga, ki mu je rok že potekel

Petindvajset let po krstni izvedbi na Broadwayu smo si v Sloveniji končno lahko (po zatrevanju organizatorjev, mariborskega podjetja Muzica Slovenica d. o. o.) ogledali originalno verzijo najbolj razvpitega musicala: broadwaysko izvedbo kulnega Hair v živo.

In kakšen je bil po petindvajsetih letih Hair v resnici? Najprej smo se srečali s skrajno neprimernim okoljem športne dvorane, v kateri je bila postavljena okleščena funkcionalna scena: le nekaj zarometov in kovinska konstrukcija ter oder, ki je včasih dajal vtis, da na njem ni dovolj prostora za vso ekipo. Potem pa se je začelo s skladbo Aquarius. Reminiscence na vodnarjevo dobo, ko smo spet vstopili v »new age« za nujnim obujanjem hipijevstva. Na lastne oči smo se prepričali, da je rock'n'roll star, ko smo zagledali gospe in gospode v večerni toaleti ali tudi v nekdanji opravi, malo mlajše dolgolasko in dolgolasko in najmlajši rock prirastek.

Dobroba napolnjena dvorana Tabor z nekaj tisoč ljudmi, ki

Eksodus broadwayskega glamurja

PETER TOMAZ DOBRILA

mirovniskimi notami, pa se danes zdi kot relikvija casa, ki je lagal sam sebi. Čeprav so hoteli izvajalci skupaj z dolgolaso in večrasno zasedbo ohraniti

se to identičnost. Ter pozabiti, da gre zgolj za izsek iz kulture najbolj moderne in dekadentne družbe na svetu, kjer ni večje svetlinje od dolarja.

Hipijevska ideologija je dozvela svoj konec, ko se je soocila z realnostjo človekovega individua. Nekoč hipiji so se v teh 25. letih dokopali do položajev, pozabili na mladost in zakolčili se hujša, se bolj krvava in do

skrajnosti neusmiljena pravila igre.

Ocitek pa gre že sami glasbi, ki je bila sicer z odlično skupino profesionalnih glasbenikov izvedena popolnoma brezhibno, vendar pa so aranžmaji spominjali na pop osemdesetih ali celo na zabavnoglasbene prijeme. O rocku ni bilo ne duha ne sluha. Konec koncev smemo tudi pritrditi formi musicala, ki se nikoli ni sla revolucije, ampak je zgolj eklektično in z zamudo jemala ustrezno gradivo iz najbolj popularnih trendov ter jih v svojem stroju zmesala v cim sirs množici vseeno blago. Nikomur moteče in zabavljasko.

Tako je ostal musical Hair na pol poti med modernizacijo lastnega sporočila in vsebine ter željo po ohranjanju ostankov preteklosti. In izzvenel s svojimi nekaj hiti kot odlično izvedena slaba predstava za siroke množice. Mnogo bolj sta se odrezala dvakratna jam session zura v mariborskem jazz klubu, kamor so se izvajalci zatekli po prvem koncertu in drugič po zaključku slovenske turneje.

POEZIJA / RECENZIJA KNJIGE

Apoteoza (pesniške) obrti

JOSIP OSTI

Kajetan Kovic: Sibirski ciklus, poezija, Mihelac, Ljubljana 1992

V manj kot dveh letih so izšle tri knjige pesmi Kajetana Kovica. Konec leta 1990 je pri Založbi Obzorja izšla knjiga njegovih pesmi v svobodnem verzju Poletje. Letos pa je najprej izšel izbor njegovih pesmi Letni cas v reprezentativni zbirki Kondor Mladinske knjige in s spremno besedo Vida Snoja, nato pa pri Mihelacu tudi nova knjiga pesmi v vezanem verzju Sibirski ciklus. Te tri knjige nam s presekoma skozi Kovicevo celotno pesništvo, pa tudi z novimi pesmi v svobodnem in vezanem verzju dokazujejo, da že dolgo ni samo eden od najpomembnejših sodobnih slovenskih pesnikov, ampak tudi pesnik, ki je še danes v polni ustvarjalni moči. Kovic se je kot mojster verzifikacije v knjigi Poletje potrdil tudi kot mojster svobodnega verzja. In če se v tej knjigi srečujeta eros mladosti in modrost starosti, je Sibirski ciklus nadaljevanje kristalizacije jezika, brušenja verzja in pesmi, doseženega v knjigi Labrador. Tukaj je vse navzoča belina, negativ življenjske teme. Sibirski ciklus, poezija, Mihelac, Ljubljana 1992

sko zima, ta vsesvetni mraz v dobesednem in prenesenem pomenu, je hlad človeške zgodovine, hlad okoli človeka in v njegovi duši. V Sibirskem ciklu je manj pesnikov intimne kot v Poletju, zato pa več objektivizacije subjektivnega doživljanja in lastne slike sveta. Obcutnejša je navzočnost mitov in biblijskih ter literarnih motivov. Kovic variira starogrški mit o Orfeju, motiv Adama in Eve in Stare zaveze in številne motive starejše in noveje književnosti. Človek v njegovih poezijah je obseden na izgubo, zaznamovan je s krivdo prednikov, tujec... Pa tudi takrat, ko je lovec, je sam lovljen in ulovljen, je plen casa.

Kovicev pesniški predah po Labradorju je bil ploden na različne načine. Izrazil se je v izvr-

stnem intermezzu v svobodnem stihu, ki je ponovno razplamtel staro strast do vezanega verzja in rime. Soneti in kvartinske pesmi v Sibirskem ciklu so apoteoza (pesniške) obrti. Krote nje jezika. Obramba estetike lepega tudi takrat, kadar je govora o neprijetni strani življenja. Prav v tem pa je soroden bratov v nespečnosti in bedenju, pesnikom, kakršni so Rilke, Trakl, Pasternak...

Ce je v Poletju prevladovalo hrepenjenje po južnem otoku, je Sibirski ciklus soocenje pojoc duše s hladno belino čistega papirja kot najustreznejšim pesniškim sinonimom brezupa resničnega sibirskega prostranstva, severnjakega hladu, izgnanstva in samotarstva. To je Kovicev ex Ponto. To so njegova pesniška pisma iz notranjega izgnanstva, ki pogosto ni nič lažje od resničnega, tako kot muke z besedami pogosto niso manjše od resničnih življenjskih muk. Ki pa potrjujejo, kako je življenjsko izgubo orfejevsko mogoče spremeniti v pesniški dobiček. Kajti Sibirski ciklus je v zadnjih letih brez dvoma najbolj artistična knjiga pesmi v Sloveniji.

UMETNOST ZA OTROKE

Feri Lainšček: Bara Bara

Lutkovno gledališče Guliver, Murska Sobota. Režija Sasa Jovanovic, dramaturgija Sasa Jovanovic in Feri Lainšček, glasba Tomaz Rauch, likovna zasnova in izdelava lutk Ditka Petkovic, luc Zeljko Marusic. Igrali so Suzana Diez Rupnik, Miki Ros, Borut Siherle in Ester Sulic. Preprosta zgodba o ljubezni med dvema mladima in caranju je postavljena v Prekmurje. Besedilo je napisano v prekmurščini, ki daje gledalcu tamkajšnjih krajev občutek domačnosti in otrokom omogoča, da se neposredno poistovetijo z dogajanjem, nam »močvirnikom« pa včasih povzroca težave pri razumevanju. Duhovit zaplet in duhoviti dialogi so značilnost te in tudi drugih Lainščkovih igrice.

Prekmurske, iz zemlje zrasle, so tudi lutke Ditke Petkovic. Glini, ilo, je material, ki ga jemlje Petkovicova v roke in iz nje pricara svet lutke, svet življenja. Izpod loncarskih prstov nastaja pravljica, nastajajo vraze in domisljija. Včasih so lutke majhne, da jih v zadnjih vrstah gledalci komaj razločijo, včasih so groteskne maske, ki spremenijo živega človeka v carovnico in loncarja, drugič so to lonci z glavami in rokami, ki ozivijo in se med seboj igrajo. Vedno pa je to zemlja, snov, iz katere je ustvarjal se prvi stvarnik. Prav izvirni in odlični pristop likovne zasnove daje pečat tej lutkovni predstavi.

Režiser Sasa Jovanovic je svojo režijo prilagodil specifični lutki in sposobnostim igralcev. Dogajanje je postavil na celoten oder in s tem omogočil zračnost predstave, hkrati pa pustil gledalcu, da uživa v likovnih detaljih. Režija dodobra izkorišča možnosti lutke in ji večkrat vdihuje oblike, ki jih sama v svoji likovni zasnovi nima. Dobra in zanimiva pozivljajoca je ideja preskoka iz sveta enako velikih lutk v svet velikih in majhnih lutk. Zaccarana hci in zacarani sin postaneta majhna in uživata v svoji majhnosti in spreminjajočih se podobah, srečna sta v svojem malem svetu, ki ga predstavlja skleda s cvetoco vejo. Starša, carovnica Bara Bara in loncar pa postaneta velika in v svoji velikosti isčeta svoja otroka. Konec je srecen, vsi se zopet najdejo, carovnične solze vrnejo vse v prvotno velikost in podobo.

Vizualno dojanje sropa z roko v roki s slušnim dojanjem, ki je na eni strani dojanje besedila (ta prinaša pomensko plat predstave), na drugi strani pa dojanje ambientalne glabe, ki prinaša intuitivno, čustveno plat in nenasilno asociira občutek nescasa ze znanega, nescasa domacega. Glasbo in instrumente, s katerimi je glasbo lahko izvedel, je ustvaril Tomaz Rauch. Stirje igralci so govorno, animacijsko in gibno korektno in po svojih najboljših moceh izvedli predstavo, pri kateri so se tudi sami zabavali. Včasih so popuščali v intenzivnosti igre, ker so imeli prevec dela z animacijo. Vendar pa bo ta pomanjkljivost prav gotovo izginila, ko bodo odigrali se nekaj ponovitev.

Lutkovna predstava o carovnici Bari Bari prerasca lokalne medije in bi v njej klub jezikovnim preprikanjem uživalo tudi širše slovensko občinstvo. Moja Jan

Nataša Majer

Stara je trinajst let. Hodi v sedmi razred osnovne sole, tretji letnik srednje glasbene sole ter uspešno končuje tretje leto studija klavirja na Visoki soli za glasbo v Gradcu v Avstriji. V sredo je imela v Cankarjevem domu svoj recital, ki ga je pripravila Glasbena mladina ljubljanska v okviru cikla Mladi mladim. Kosovelova dvorana v Cankarjevem domu je bila premajhna za vse mlade in nekoliko starejše ljubitelje klavirske glasbe ter radovedneže, ki so hoteli v živo videti trinajstletni »čudež«. Ta »čudež« smo obiskali na popoldanski vaji. Nataša je čisto normalna deklica, ki v supergah, pajkicah in dol-

gem pisanem puloverju brez milosti »pretepa« bele in črne klavirske tipke. Nas prihod je ni niti malo zmotil. Ponavljala je pasaze Bachovih in Mozartovih skladb, ki jih je pripravila za večerni koncert. Pogovarjali smo se z Natašinim očetom, ki je, poleg starševskih dolžnosti, njen »umetniški pomočnik«, opravlja pa tudi naloge soferja, prevajalca in se pogovarja z novinarji (Nataša v svoji pubertetnosti, pravi oče, tega ne mara). Na vprašanje, kako Nataša vse to zmore, je odgovoril, da ima dan vendar stiriindvajset ur. Deset ur potrebuje trinajstletnica za spanje, potem gre v osnovno solo, ki jo obiskuje redno, dvakrat na teden ima ure klavirja na srednji glasbeni soli v Mariboru, enkrat tedensko pa se vozita v Gradec. Pet ur na dan je potrebno vaditi, ostane se čas za odbojko, ki jo Nataša ljubi, za glasbo, kakršno poslušajo vsi sedmosolci, zvečer je na sporedu Santa Barbara, ki je ne sme zamuditi... Ne glede na matematične sposobnosti se nam vseh teh stvari ni posrečilo strpati v stiriindvajseturni dan. Nekateri so pac geniji. Foto: J. Suhadolnik/TRIO (M. J.)

Utrudljiva sobota

Sobota je vedno dan, ko ne moremo obiskati vseh prireditev, namenjenih otrokom in mladim. Odločili smo se le za nekatere. V Cankarjevem domu so v okviru otroške matinee nastopili otroci, ki jim je v veselje porabiti svoj prosti čas za folklorne plesne in pesmi. Videli smo dvanaest otroških folklornih skupin iz vse Slovenije.

V Lutkovnem gledališču Ljubljana je lesnike grizljala Sapramiska, v Kudu France Preseren pa je Trmkova sobotata gostila lutkovno skupino Unikat z igrico Kljukec in Pavliha.

V kulturnem domu spanskih borcev otrokom po kosilu ni dal spati celjski gost Renato Jencek z igrico Guliver med Liliputanci. Zvečer je lutkovno gledališče Guliver na drugem koncu države, v Murski Soboti, premierno in krstno uprizorilo igr Bara Bara, ki jo je napisal Feri Lainšček, režiral Sasa Jovanovic in likovno zasnovala Ditka Petkovic.

Podobe trenutkov

je naslov vsakoletnega srečanja srednješolskih gledaliških dosezkov. Teden gledališča se je začel 13. aprila in se končal 20. aprila. V tem času smo

lahko videli stiriinajst gledaliških predstav, ki letos posegajo po globljih, esencialno-eksistencialnih problemih človeka, ki očitno mucijo tudi srednjecolce. Razpon srednješolskega gledališkega delovanja sega od variante »a ne bi bilo ful dobr nardit one predstavo« do pravih, premišljenih in v vse segmente gledališke umetnosti posegajočih del. Vecina ostaja na ravni inscenacije, ki ji Stihova okrogla dvorana Cankarjevoga doma nudi dovolj varno zavetje in zaprtost, da se ne izgublja. Vecje predstave so uprizarjali v Kosovelovi dvorani. Zanimiv je bil poskus gledališke skupine Kavka s srednje gradbene in ekonomske sole, ki se je lotila postavitve slik iz Skofjeloskega pasijona in je v svoji postavitvi ohranila tudi jezik patra Romualda. Delo, ki ga dolgo casa poznamo kot obvezno ucno snov, postaja v zadnjem casu hvalezna gledalska snov. Dozivali smo tudi krstno uprizoritev domacega besedila. Igralka in igravec dramskega krozka gimnazije Moste sta odigrala dramolet Skrivnost podstrešne sobe, ki ga je napisal France Vurnik. Skoda, da si je predstave ogledalo tako malo obiskovalcev. Vec jih je bilo le na »odraslih« predstavah, ki so prihajale z gimnazij, kjer ima gledalska dejavnost že dolgo-trajno tradicijo. (M. J.)

GLASBA

Prvikrat spominske plakete Slovenskih glasbenih dnevov

V torek zvečer so na posebni slovesnosti po koncertu Simfonicnega orkestra Opere in baleta SNG Ljubljana v Slovenski filharmoniji v Ljubljani organizatorji Slovenskih glasbenih dnevov podelili spominske plakete udeležencem, ki so bistveno prispevali k uspešnosti njihove izvedbe. Direktor Festivala Ljubljana Vladimir Vajda jih je izročil gostujočemu amerškemu dirigentu Davidu Harmanu ter direktorju Ameriškega kulturnega centra v Ljubljani Eugeneju Santoru in odpravniku poslov Allanu Endtu. Pokrovitelj prireditve je namreč USIS - Ameriški center v Ljubljani. Fotografijo je posnel Tomi Lombar iz agencije TRIO. (V.L.)

Začelo se bo zborovsko tekmovanje Naša pesem

Nasa pesem je ime nacionalnega zborovskega tekmovanja, ki je od leta 1970 biennialno potekalo v Mariboru. Leta 1990 in 1992 pa je mariborska prireditev, po svojem obsegu in težavnostnem kriteriju za presla okvirje nacionalnega tekmovanja. Zato so se prireditelji odločili, da uvedejo nov urnik tekmovanj. Tako bo odslej nacionalno tekmovanje odraslih pevskih zborov vsako liho leto v Ljubljani, mednarodno zborovsko tekmovanje pa vsako sodo leto v Mariboru. Nasa pesem 1993, ki bo 23. in 24. aprila v Ljubljani, bo torej nacionalno zborovsko tekmovanje, na katerem lahko sodelujejo odrasli pevski zbori iz Republike Slovenije in slovenski pevski zbori iz zamejstva. Na Nasi pesmi bo nastopilo 22 pevskih zborov, ki trenutno predstavljajo sam vrh slovenske zborovske scene. Zgodi se, da se na tekmovanje ne prijavijo že uveljavljeni zbori, kar si morda lahko razlagamo s tem, da morajo udeležbo na tekmovanju, zbori financirati sami.

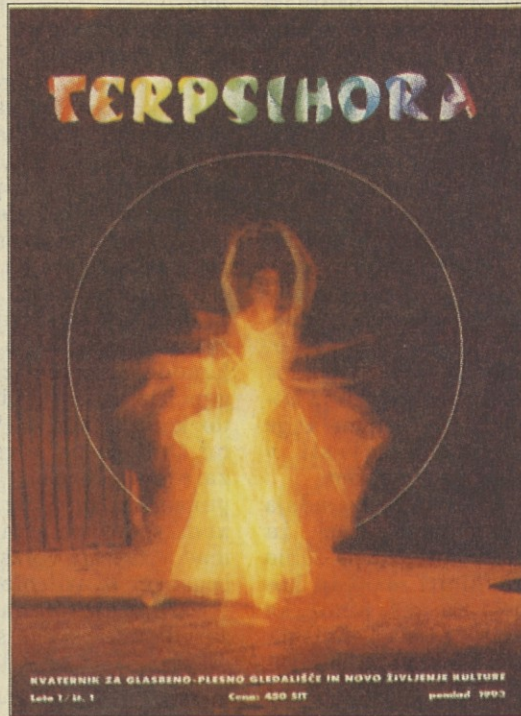
Vsi zbori najprej izvedejo obvezno skladbo za posamezno kategorijo, izbrano izmed najtnejših del slovenske zborovske literature, ostali del tekmovalnega programa pa zbori izberejo sa-

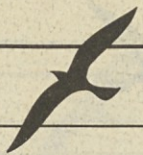
mi. Ob tem naj povemo, da bomo na letosnjem tekmovanju slisali tri krstne izvedbe skladb: skladbo Jakoba Jeza, Prava pesem z besedilom Toneta Pavcka, skladbo Marija Kogojca in Pavla Merkuja, VI. kantata in skladba Ambroza Copija, Ne najdem domov z besedilom Franceta Balantica. Namen tekmovanja je predvsem promocija zborov, ki se sele prebijajo in potrditev kvalitnosti že priznanih oziroma najboljših zborov.

Pri organizacijski izvedbi tekmovanja tokrat sodeluje koncertna agencija Gallus Carniolus. (A.C)

Izšla je prva številka Terpsihore

Oktobra lani ustanovljeni Studio opere in baleta Ljubljana, ki je namenjen pedagoško-produkcijski in eksperimentalni dejavnosti je v svoj program uvrstil tudi izdajanje publikacije, ki naj bi strokovno in ljubiteljsko bralstvo seznanjala s tekoco umetniško problematiko in drugimi strujami glasbeno-plesnega gledališča. Prva številka revije je sestavljena iz desetih tematskih sklopov, med katerimi je najboljšeje prvi prav prvi, saj obravnava minulo praznovanje ob 100-letnici ljubljanske Opere in baleta. Svojo redno rubriko v Terpsihori naj bi imel tudi že omenjeni Studio opere in baleta, ki se v prvi številki predstavlja in napoveduje nekatere poletne studijske aktivnosti. Vsaka številka naj bi s svojimi prispevki vsaj deloma zadovoljila tudi gledališke in operne zgodovinarje. Med intervjuji tej številki ne gre prezreti prvega intervjuja z Draganom Zivadinovom, v katerem razmislija o svojem odnosu do klasičnega baleta in o nastajanju predstave Noordung. Prva številka Terpsihore ima 60 strani, prodajala naj bi se pred začetkom predstav, natisnili pa so jo v 2000 izvodih. (E. E.)

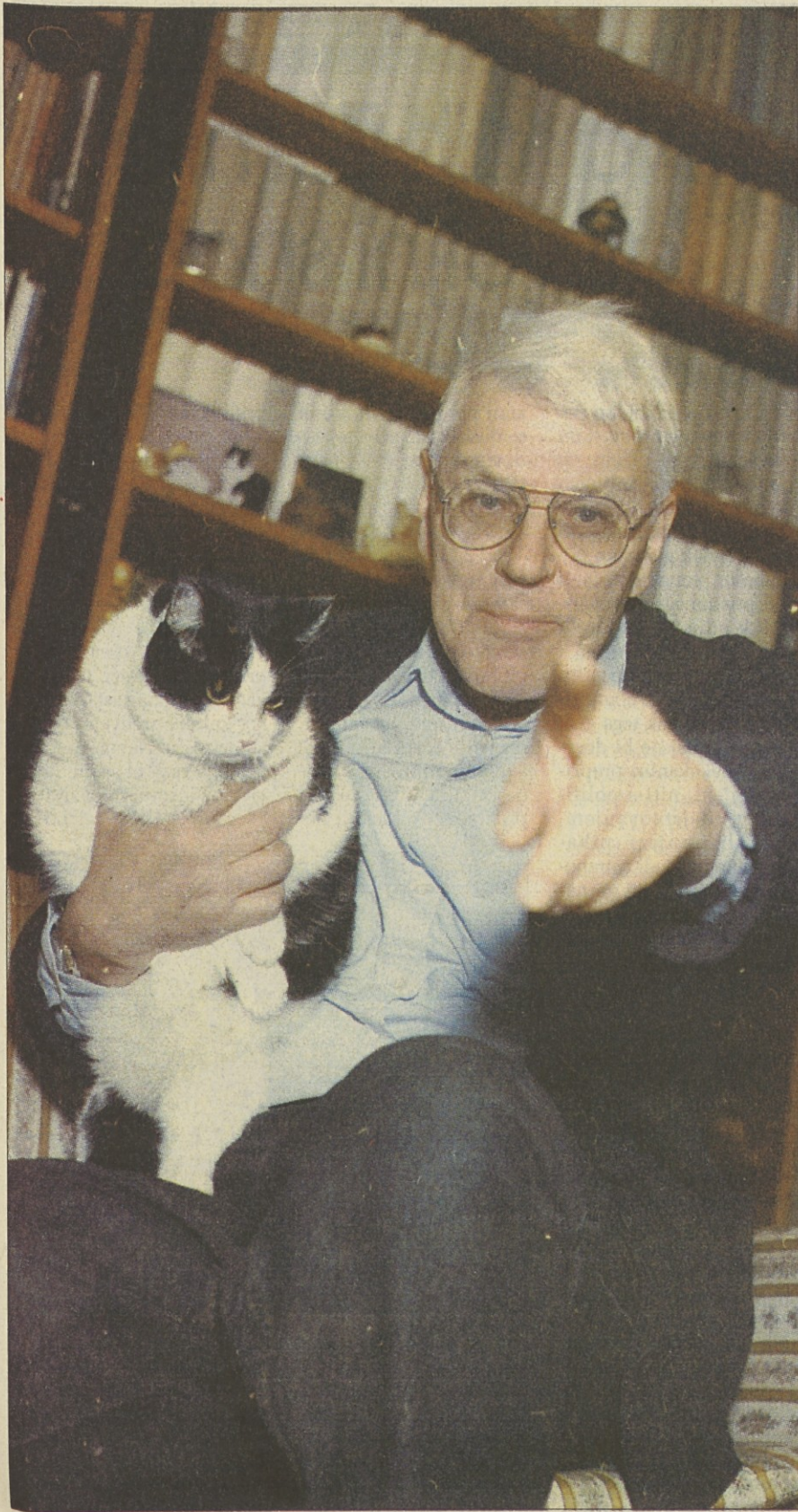

LITERATURA / POGOVORI Z AVTORJI PESMI ŠTIRIH (1)

V odprtosti se laže živi

O »lovcu in plenu« kot metafori za prispodobno življenje, v katerem ljudje lahko prevzemamo oba položaja, razmišlja pesnik Kajetan Kovič

Kajetan Kovič z ljubljanko (Foto: Jože Suhadolnik/TRIO)

Nocoj bo v Cankarjevem domu literarni večer Kajetana Kovica, Cirila Zlobca, Janeza Menarta in Toneta Pavčka. Povezovala ga bo Marjeta Novak Kajzer, urednica založbe Mihelac, ki je ponatisnila zbirko Pesmi starih. Zbirka je pred stiri desetimi leti pesnike povezovala - kako pa živijo danes in kakšna ustvarjalna obdobja preživljajo, vam bodo v naslednjih starih tednih predstavili pogovori z njimi in njihove najnovejše, doslej še neobjavljene pesmi.

Gospod Kovič, z vami živita dve krásni mucici v kolikor vam iz otroških zgodbic, muce včasih tudi govorijo z vami.

Ja, to ni čisto neresničeno, tega si nisem samo izmislil. Če dolgo živis z zivaljo, se zival navadite in ti nanjo. Nekatere zivali so tudi inteligentnejše v svoji vrsti, tako je, recimo, mačka Monika, o kateri sem pisal, izredno bistra in »posega v debato«. Če se recimo doma pogovarjamo, se oglasi, po svoje seveda, in hoče povedati, jaz sem tudi tukaj, upostevajte me. Sožitje z zivaljo je korektura našega vsesplošnega prenehanja samih sebe. Ljudje mislimo, da smo popolni, ampak zivali nam povejo, da nismo. Seveda, v mestnem okolju ne moreš imeti kakšne večje zivali, kot otrok sem

imel okrog sebe govedo in konje... Tu se to ne da, mačko pa lahko imas in mačka je vsekakor zanimiva oseba.

Zivali imajo poleg rastlin in mitoloških figur pomembno mesto v vaši poeziji, spomnimo se samo bika in bivolov. Ena najbolj kompleksnih, dinamičnih metafor, s katero razlagate svet in naše mesto v njem, je »lovca in plen«. Kako ste prisli do nje?

Ta metafora ima realno ozadje. V zgodnjih letih, ki sem jih preživel ob Muri, v Prekijah, so bili sosede in vsi naši premožnejši sorodniki lovci. Lov je bil del vsakdanjosti, a hkrati je bilo v njem nekaj strašnega in shriljivega, kakor iz pravadnine. Kot stiriinajstletnik sem tudi sam imel malokalibrsko puško in sem streljal golobe, ko pa sem odrasel, nisem postal lovec, ampak sem lovsko strast zamenjal za gobarsko. Lovski nagon je atavističen, je neke vrste prahranitveni nagon. V današnjih casih je lovstvo prej samo sebi namen, ljudje ustrelijo zival iz sporta, ne zato, ker bi jo nujno potrebovali za hrano. V širšem smislu pa je lov prispodoba življenja: naši interesi so lovci, z njimi lovimo druge ljudi in drugi lovijo nas. Konec koncev, v zadnji uri smo plen smrti. Vse to napol-

njuje prispodobno. Tudi v Sibirskem ciklusu se pojavlja lovec. Najprej v dejavnem življenju, ki je opisano kot lov, kot spopad s svetom, medtem ko v Epilogu iz njega sestopi in se vrača v praset. Tak je posameznikov odhod iz dejavnega sveta, njegov konec. Zivi svet pa ostaja svet plena in lovcev, ljudje smo enkrat eno, drugič drugo.

Tretje možnosti v življenju ni?

Zmeraj sem iskal možnost sinteze, samo - kaj je to? Eno in drugo zamenjamo in presežemo v tretjem? Med lovcom in plenom ni nujna samo negativna zveza, mogoca je tudi pozitivna. Navsezadnje sta oba, kot pravim v Si-

birskem ciklu, »v isto past ujeta«. V Sonetu (zbirka Ogenjvoda, 1965) sem na koncu zapisal: »Ko se v objemu napneta do sten mesečni lovec in blaženi plen.« S tem ne mislim nič sadističnega, nič mazohističnega ali perversnega. Če je negativna zveza smrt, potem je pozitivna zveza ljubezen... Moja želja je bila zmeraj enoten svet. To se mi se zmeraj zdi zelo idealno, čeprav je vprašanje, kako bi lahko pisal, če bi bil svet ena sama harmonija. Mogoče bi lahko shajal s hvalnicami kot Orfej, o katerem Rilke trdi, da je bil »ustvarjen za hvalnice«. A tega se najbrž ni treba bati: Orfej stoji na začetku, ko je bil svet se

nedolzen, vemo pa tudi, kakšna je bila njegova usoda - na koncu so ga pri živem telesu raztrgali. Kljub temu so moji pogledi na življenje vendarle pritrjujoči, čeprav se to iz poezije zmeraj ne vidi. Tam, kjer je optimizem zelo razviden, je ponavadi posledica neke namere, navzoča mora biti neka volja.

Sele, ko pride ladja, žužni otok je.

To je res. Dolocena ponudba sproži eno ali drugo varianto, svetlobo ali temo. Stvari so neopredeljene, samo kažejo se nam enkrat v svetli, drugič v temni obliki. Sinteza je torej že tukaj, samo mi je ne znamo dojeti, napaka je v nas, mi sami smo enostranski... Mogoče je v mojih bolj »svetlih« pesmih malo več samospodbujanja, malo več patosa, malo več tveganja in odstopanja od distance, od objektivnosti, ki jo skrbno cuvam in cez mejo katere si ne dovolim prav pogosto, ker mislim, da sem bolj avtentichen, ce stojim v ozadju... Včasih me vprašajo, zakaj sem vrsto pesmi posvetil očetu, saj se po splošnem mnenju pesmi posvečajo predvsem mamam. Za mojega očeta je bila zelo bistvena drža opazovalca od strani in mogoče je to tisto, kar me z njim se posebej veže. Tudi sam nisem rad preblizu.

Mogoče je to tretja pozicija poleg lovca in plena?

Mogoče, ja, opazovalec, ki ni zmeraj v igri... Na to prej nisem pomislil... Mamin rod je bil drugačen, recimo strici, mamini bratje, so bili strašno zivahni in zgovorni ljudje. A moj oče je zmeraj le poslušal, se muzal in stal v ozadju. Ni pripovedoval zgodb, je pa pisal v casopise. Se ena paralela? Mogoče. Tudi pisatelj je opazovalec, drugih in samega sebe. Videti se moras, ne biti plen cusev in razuma, ampak njun gospodar.

Za življenje pogosto uporabljate metaforo poti. Se vam zdi, da je pot pred vami razvidna ali pa je to se neraziskano področje?

Neraziskano. Ne morem si sicer racionalno predstavljati nekega dolgega obdobja, ampak dokler imas fizično kondicijo, lahko verjames, da bos se kaj napravil. Sicer pa je vse enako neznano, kot je bilo doslej. Vse je odprto in v odprtosti se laze živi. Nic dolocenega ne vidim pred sabo, razen stvari, ki jih ravnokar delam, se pravi predvsem roman, ki ga moram narediti se letos. Rad bi seveda napisal vsaj se eno zbirko, ampak to je... bozji dar. (smeh)

(S Cirilom Zlobcem se bo prihodnji cetrtek pogovarjal Marjan Kunelj)

Mirsad Begić

V ljubljanski Bezigrajski galeriji je na ogled razstava kiparja Mirsada Begića. Razstavljene so kiparjeve risbe in skulpture iz cikla Ohraniti sanje, ki je nastajal od 1985. do 1991. leta. Sanje moramo ohraniti, ce zelimo obstajati, in najbrz prav to danes drzi pokonci ljudi iz Bosne, Begićeve domovine. V Ljubljano je prisel ze kot student in v njej tudi ostal. Kiparjeve sanje so ze vec kot pred desetimi leti presenetile javnost s svojimi plasticnimi stvaritvami in presenecajo tudi s to razstavo, ki bi se ravno tako lahko zgodila na drugih poloblah nasega planeta. Zaradi te prehodnosti, nomadstva umetnika uvrscamo med pripadnike sodobne transavantgarde, ki se je zacela na začetku 80. let in jo likovni kritiki označujejo kot gibanje. Kot je značilno tudi za druge predstavnike transavantgarde, imajo Begićeva dela potovalni značaj in presegajo meje nekega naroda in civilizacije, ki ji je ta narod zavezan s svojo vzgojo in tradicijo.

Pri oblikovanju male plastike v glini in risanju risbic, ki se na kipe navezujejo, Mirsad Begić

posega po navadah starih civilizacij Amerike in Egipta, obuja njihovo preteklost in njihov življenjski stil. Morda pa le cuti v sebi pralike, ki jih doživlja kdaj pa kdaj vsak Zemljan, ce se le dovolj poglabi v svojo podzavest. Tako nastajajo prave male rekonstrukcije colnicnikov, kanujev, bregov, ljudi... ki se preprosto vozijo po vodah, se bojujejo s kruto naravo ali pa se klanjajo svojim bogovom in malikom. Celotna razstava je ujeta v ritual cascenja in v svoj cas, saj umetnik daje slutiti, da se je vse ze zgodilo in da so na ogled mumije, ki so bile nekoc polne življenjske moci in jih je zalila lava tako kot pred stoletji rimske Pompeje. V galeriji je umetnik ustvaril vtis grobnice, ki pa ni shriljiva in grozeca, temvec skrivnostna, saj njene podobe niso enostavno mrtve, temvec staticno ujete v neki cas, v neko gibanje. Kakor da bi jih zalotili v nekem življenjskem trenutku, v katerem bodo ostale vecno in nespremenjene, kljub prahu casa, ki se nabira na njih. Nihce ne kali njihovega miru in smrtne tšine, s katero ustvarjajo Memento mori. (S. K.)

Evropski slikarji iz

slovenskih zbirk

Kaj pomeni skoraj neznano ime slikarja ob strani velikih mojstrov v zgodovini umetnosti? Zakaj iz zaprasenih depojev vracati v življenje obledela platna, katerih reprodukcije ne krasijo nobene umetnostnozgodovinske knjige in katerih virtuoznost dalec zaostaja za roko italijanskega ali flamskega genija?

Nekaj odgovorov na ta vprašanja je s pricujoco razstavo ponudila Narodna galerija, prav gotovo pa o pomenu te razstave ne dvomita njena postavljalca Ksenija Rozman, kustosinja Narodne galerije, in umetnostni zgodovinar ter največji zivci poznavalec italijanskega slikarstva Federico Zeri. Rezultat sodelovanja, ki je zraslo iz zelje, da se v mozaik sestavijo ze skoraj izgubljeni delci evropske zgodovine, so razstave, ki so se zvrstile v Narodni galeriji. Prof. Zeri je leta 1976 prvič opozoril na pomen slik, ki jih je v zalostnem stanju zasledil v slovenskih muzejskih zbirkah. Sledila je razstava tujih mojstrov leta 1983, evropskih tihozitov leta 1989, pricujoca pa zaokroza izbor evropskih slikarjev, katerih dela so koncala v rokah lastnikov na slovenskih tleh in bila kasneje izrocena ali prodana muzejskim ustanovam. V desetih letih je bilo tako kritično obdelanih in objavljenih vec kot dvesto petdeset umetnin iz vse Slovenije.

Provenienca slik, ki razkriva pot umetniskega dela od slikarjev do zadnjega lastnika, je pogosto težko določljiva, vecinoma ji lahko sledimo od prejšnjega stoletja, včasih se krajši cas. Izjema so slike, ki so jih za svoje oltarje naročile cerkve, kakršno je recimo veliko platno Marija z Jezusom, in svetniki iz ok. 1600 italijanskega slikarja Palma il Giovane in njegovih delavskih pomocnikov, ki je krasila ok. leta 1817 podrota kapucinsko cerkev v Ljubljani. Tudi sicer so italijanske sole najmočnejše zastopane, čeprav je raziskovalno delo razkrilo, da dela prihajajo iz vseh zahodnoevropskih sol. Narocali so jih v cerkveni in posvetni krogi ali pa so jih s seboj prinesli zbiralci, ki so jih kupovali na tujem. Tako je izredno kvaliteto platno Giuseppa Antonia Petrinia, ki domnevno prikazuje svetnika Hieronima, kupil umetnostni zgodovinar dr. Izidor Cankar v Argentini, kjer se je mudil kot jugoslovanski veleposlanik. Posebno odkritje so dela manj raziskanih, a kvalitetnih slikarjev, katerih na novo atribuirana dela povežejo v zaključni cikel posamezne slike pogosto vprasljivega izvora. Taka odkritja marsikdaj drastično zmanjšajo opus kakega velikega mojstra, kajti pokaze se, da gre v resnici za dva ali celo vec prav tako vscih slikarjev, ki so zvesto sledili svojemu vzorniku. Zdaj si lahko predstavljamo, koliko znanja in predvsem kakšno oko ima poznavalec, ki komaj ohranjeno, pogosto poskodovano in preslikano delo po opravljenem restavratorskem delu na podlagi značilnih potez, tipičnih barv, njihove kvalitete in drugih vsebinskih in likovnih lastnosti pripise neki soli, nekemu slikarju, pa ceprav je ohranjenih le nekaj njegovih del. Med razstavljenimi slikami jih nekaj

še vedno ostaja zaviti v skrivnost. Med njimi je tudi slika sicer znanega avtorja, razgledanega popotnika iz 17. stoletja Pietra Liberia, ki je med srednjeevropskim plemstvom zaslovel z ljubko milino erotičnih in profanih tem. Slika prikazuje vrocekrvnega kralja, ki ga miri komaj oblecena zenska milega in preudarnega obraza. Domnevno gre za mitološko sceno, vendar je akterje se nemogoce dolociti. Zanimiva je slika goriskega slikarja Franca Kavcica z začetka 19. stoletja, ki izstopa zaradi nenavadnega izvora motiva, in drobna slička Roberta de Longa, na kateri angeli nosijo v nebo posvecena cloveska srca, ki jih »klice« Jezusovo srce. Gre za enkraten ikonografski motiv, ki mu ne poznamo para.

Stevilne drobne zgodbe ob razstavi razkrije katalog z nekaj barvnimi in v celoti reproduciranimi crno-belimi fotografijami. Majhne slaslice za velike sladokusce, bi rekel prof. Zeri. (V. K.)

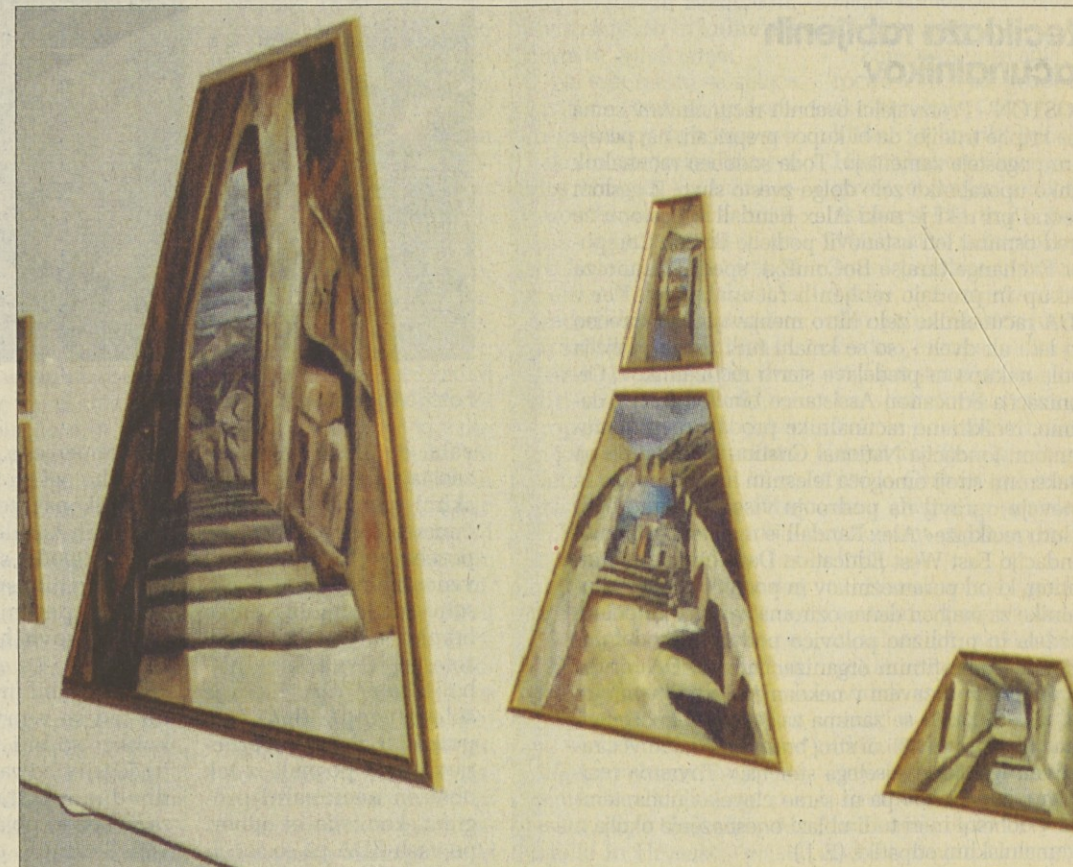
Tri slikarke grafičarke v Kranju

V cetrtek je bila v galeriji v Presernovi hisi v Kranju otvoritev razstve slik in grafik Petre Varl Simoncic in Zore Stefancic. Avtorici se ze nekaj casa radi predstavljata skupaj. Druzi ju podoben pogled na vidni svet, ki ga s duhovito otroško risbo prenasata v svoje grafike. Zora Stancic se ukvarja izključno z grafiko. Neposrednost pri izbiri motiva ali postavitev simbola na grafični kamen je tesno povezana z nje-

nim življenjem. Nezna simbola, kot sta prebujajoči se cvet in stilizirano srce, postavljena v sredino lista, sta nastajala ob pričakovanju otroka. V tem casu se je Zora posvecala predvsem drobnim grafikim in verjetno se vsi spominjamo ilustracij, s katerimi je opremila prvo stevilko Razgledov.

Petra Varl-Simoncic je predstavila svoje slike iz cikla Bonboniera, sladke roznate motive, zavite v prozorno folijo. V vlažni, temni kleti Presernove hise se zdijo kot srednjeveške deklice, zaprte v nedostopnih stolpih. Mnogo bolj »mescanski«, a prav nic manj sladki pa so tapetni caini pogrinjki z zajtrka pri Tiffanyju. Igro likovnih elementov je na otvoritvi s svojim nastopom, v veliko veselje navzocih otrok, pospremlil pesnik z zametnim glasom Matjaz Pikalo.

Komaj nekaj his od tod so istega dne odprli razstavo slik in grafik Maje Dolores Subic z naslovom Terra nostra. Slike trapezastega formata skozi kamnite portale odpirajo svet v pokrajine, ki bi za trenutek lahko spominjale na Poljsko dolino, od koder je doma slikarski rod Subicev. A ze v naslednjem trenutku se zavemo oblik inkovskih piramid v ozadju in barv, ki ozarjajo nebo tega oddaljenega juznega sveta. Motivni ptic, portalov in krajine se pojavljajo tudi na linorezih, tej redki grafični tehniki, in prav tu je moc opaziti sledove mocne slikarske družinske tradicije. (V. K.)

NOVICE

Tečaj za nespečneže

RICHMOND - Vsak četrti clovek, ki je starejši od 55 let, ima težave, kadar bi hotel zaspati oziroma slabo spi - z drugimi besedami, muči ga nespečnost. Psiholog Charles Morin z Univerze Virginia Commonwealth v Richmondu meni, da bi mnogi priletni ljudje nespečnost laze premagali s psihološkimi sredstvi kot z uspavali. Za 23 ljudi v povprečni starosti 67 let, ki trpijo za nespečnostjo, je pripravil osem tedenski tečaj, v bistvu terapijo, oprto na zavestno obvladovanje lastnega vedenja. Od prostovoljcev so zahtevali, naj gredo spat samo takrat, kadar bodo zaspani. Pred tem so dobili vse potrebne podatke o vplivu prehrane in dnevnih opravkov na spanje. V prvem letu po zdravljenju je 13 tečajnikov veliko bolje spalo in se manj prebujalo sredi noči. Čeprav je približno polovica prostovoljcev pred terapijo posegala po uspavilih, ni v tem letu niti eden izmed njih spet redno začel jemati uspavalnih tablet.

Zaradi prenaseljenosti ogrožena mesta

ZENEVA - Vec kot sto milijonov prebivalcev v mestih živi tako rekoc brez strehe nad glavo, dobesedno na ulici ali v kolibah, stotine milijonov drugih pa v revnih četrtih. Stevilna mesta so danes zaradi prenaseljenosti ogrožena, se zlasti pa to velja za nova milijonska velemesta v tretjem svetu. V mnogih državah, predvsem nerazvitih, se mestne oblasti otepajo z velikanskimi težavami, kajti mesta rastejo v taksnem rekordnem tempu, kakrsnega v zgodovini doslej se ni bilo. Čeprav je vprašanje nemogočih stanovanjskih razmer najbolj zgoče v nerazvitih državah, je vendarle tudi globalnega pomena in ne izvira samo iz revščine. Na kritičen položaj neposredno vplivajo urbanizacija, gospodarski razvoj in socialna politika. Eksplozije mest kar noce biti konec. Leta 1900 je na mestnih območjih živelo manj kot 14 odstotkov svetovnega prebivalstva, leta 1985 pa ze vec kot 40 odstotkov. Ocenjujejo, da bo do leta 2000 prvič v zgodovini v mestih zivelo vec ljudi kot na vasi: od 6, 99 milijarde prebivalcev nasenga planeta naj bi jih v mestnih okoljih zivelo 3, 62 milijarde. Stevilo milijonskih mest bi lahko z nactrovanjem na nacionalni ravni zmanjšali ali ga vsaj obrz dali. Ce bodo ljudje v vaskih območjih upali v prihodnost, bodo manj odhajali v mesta oziroma divja naselja in položaj v mestnih okoljih se bo izboljšal. Toda omenjeno »upanje v prihodnost« je v bistvu - možnost zaposlitve. V nacionalnem nactrovanju bi torej morali z vso resnostjo upostevati potrebo po zaposlovanju na vasi.

Vse manj ljudi bere

PARIZ/HAMBURG - Kljub izredno velikemu številu televizorjev in videorekorderjev so se bralne navade v Franciji v zadnjih šestih letih okrepile. Po poročilu službe za tisk in informacije francoskega veleposlanstva v Parizu skoraj tri četrtine anketiranih prebere vsako leto vsaj eno knjigo, medtem ko jih sedem odstotkov prebere 30 do 50 knjig. Pac pa je položaj čisto drugačen v Nemčiji. V casniku Tagesspiegel so objavili, da se je stevilo ljudi, ki nic ne berejo, v zadnjih osmih letih s 30 odstotkov povečalo na 46 odstotkov, ceprav je v istem obdobju stevilo ljudi z visji in visoko izobrazbo mocno poskocilo. Ce se bo sedanjí trend nadaljeval, do leta 2000 kar dve tretjini Nemcev ne bosta nic vec brali.

Jedilnik iz prazgodovine

LOS ANGELES - Cloveka spoznas po tem, kaksno hrano uziva, pravijo strokovnjaki za prehrano. Antropologi gredo korak dlje in trdijo, da nacín uzivanja hrane oblikuje strukturo primitivnih družb, se vec, spodbudi lahko kar neverjetne skoke v razvoju civilizacije, denimo uporabo orodja in sporazumevanje z govorom. Zelo zanimiva je recimo uporaba mesa za prehrano, kajti morda je bila vzrok pomembne skupinske dinamike. A kdaj so ljudje začeli jesti meso? Po nedavnih odkritjih Gleana Isaaca in Henryja Bahna s Kalifornijske univerze in Richarda Potsa z Univerze Yale se je to zgodilo pred najmanj milijon in pol leti in največ dvema milijonoma let. Raziskovalci so namrec z navadnim optičnim in elektronskim skenerskim mikroskopom pojasnili izvor zarez na kosteh velikih živali - slonov, povodnih konjev in bivolov - najdenih v dolini Rift v vzhodni Afriki: dokazali so, da so zarez nastale zaradi struganja mesa s kamnitim orodjem. »Odkrite sledi struganja so dokaz, da je clovek pobijal živali,« pravi Isaac. »Ne morejo nam sicer pomagati pri oceni, kakšen je bil delež mesa v prehrani, pac pa potrjujejo, da je bila prehrana tako rastlinskega kot živalskega izvora in da so ljudje zato morali tesneje sodelovati.« Medtem ko si vecina odraslih živali hrano zagotavlja samo zase, je skupinska delitev živeza postala zelo zacilna za clovesko vrsto. Kakorkoli ze, sklenc znanstvenik, kolektivna preskrba s hrano je spodbudila razvoj govora in kompleksnih družbenih vzorcev.

Reciklaža rabljenih računalnikov

BOSTON - Proizvajalci osebnih računalnikov se na vse kriplje trudijo, da bi kupce prepričali, naj peceje cim pogostejše zamenjajo. Toda sodoben računalnik lahko uporabniku zelo dolgo zvesto služi. Z geslom Vedno pri roki je neki Alex Randall v Bostonu ze pred osmimi leti ustanovil podjetje Boston Computer Exchange (krajše BoComEx), specializirano za nakup in prodajo rabljenih računalnikov. Ker v ZDA računalnike zelo hitro menjavajo - povprečno po letu ali dveh -, so se kmalu tudi druga podjetja lotila nakupa in predelave starih računalnikov. Organizacija Education Assistance Limited (EAL), denimo, reciklirane računalnike prodaja revnim studentom, fondacija National Cristina Foundation pa s taksnimi stroji omogoca telesnim invalidom, da se lotevajo opravil na področju visokih tehnologij. »Guru reciklaže« Alex Randall je med tem ustanovil fondacijo East West Education Development Foundation, ki od posameznikov in podjetij dobiva računalnike za majhen denar oziroma zastojni, jih potem predela in približno polovico podari dobrodelnim oziroma neprofitnim organizacijam v ZDA, druge pa predvsem državam v nekdanjem vzhodnem bloku. »Za Ceha, ki se zanima za računalnike,« pravi Randall, »sistem 286 ni stroj brez pameti, temvec reaktivna igracka dvajsetega stoletja.« Tovrstna reciklaža računalnikov pa ni samo clovekoljubna, temvec v dobrni meri tudi ublaži onesnaženje okolja z računalniškimi odpadki. (E. J.)

IZOBRAŽEVANJE / AMERIŠKI STARŠI NISO VZNEMIRJENI

Samozadovoljstvo kot otroška nadloga

Razkorak v znanju se nezadržno povečuje

Studija, ki so jo leta 1980 opravili psihologi z univerz v Michiganu in Kaliforniji, je bila za Americane precej mrzel tus. Primerjava znanja učenec prvga in petega razreda osnovnih sol, in to ameriških iz Minneapolisa v Minnesoti, kitajskih iz Taipei na Formozi in japonskih iz mesta Sendai, je namrec poka-

MARJAN ERJAVEC

uvajati reforme, namenjene izboljšanju dosežkov ameriških dijakov.

Zaskrbljenost Americanov se je se poglobila stiri leta pozneje, ko so iste otroke in z enakimi merili ocenili se enkrat in ugotovili, da so razlike v škodo Americanov ostale

povzemamo nekaj najznčilnejših podatkov.

V opazovanem desetletju so se razlike v znanju petosolcev poglobile. Povprečno oceno ameriškega učenca iz matematike je preseglo 96 odstotkov japonskih in 90 odstotkov kitajskih. Japonški otroci, ki so pred desetimi leti brali najslabše, so bili zdaj najboljši, ameriški pa so zdrknili z drugega na zadnje mesto. Podobno je bilo v 11. razredu, kjer je ocene, slabše od ameriškega povprečja, dobilo le 14 odstotkov kitajskih in osem odstotkov japonskih otrok. Poglobljanje razlik je pokazala tudi transversalna primerjava prvih in petih razredov v razdobju desetih let. Kitajski in japonski učenca so dobili 72 odstotkov oziroma 53 odstotkov višje ocene, večanje razlik pa je bilo statistično pomembno.

Ker povprečja morda le niso najboljšje merilo uspeha, so primerjali med seboj se najboljše desetine dijakov v posameznih razredih. Spet se je izkazalo, da dosega ameriška smetana le povprečni uspeh Azičev. Razlik v matematični sposobnosti med decki in deklicami osnovnih sol niso zasledili v nobeni od treh kultur, v 11. razredih pa so fantje, posebno azijski, presli v vodstvo.

Drugačna je bila slika splošnega znanja, ki se v soli pravzaprav ne poučuje in ki se je kazala v odgovorih na vprašanja, kakrsna so na primer: »Zakaj clovek ne more živeti pod vodo?« ali »Kaj je to inflacija?« Na tem področju so ameriški otroci vseskozi vodili, ceprav se je razlika v višjih razredih zmanjševala. To pojasnjujejo z dejstvom, da se ameriški starši veliko vec ukvarjajo z otroki kot azijski.

Sploh pa so bili starši testiranih otrok se posebna tarca radovednih psihologov in ameriški so raziskovalce strašno razocarali. S solskimi uspehi svojih otrok je bila »zelo zadovoljna« skoraj polovica ameriške mater in komajda katera izmed azijskih. Tega prepričanja Americankam ni omajala niti precejšnja publiciteta, ki so jo v ZDA namenili inferiornosti svojega solstva v primerjavi z drugimi. Nasprotno. Leta 1990 je bilo se vec ameriških mater kot deset let poprej »zelo zadovoljnih« s solskimi dosežki svojih otrok. Vedele so sicer za rezultate podobnih studij matematične zmogljivosti otrok, v raznih drugih dezelah in so svoje otroke uvrščale na 6. ali 7. mesto med desetimi. Krivile pa so za to sistem, ne pa lastnih otrok. K taki nekritičnosti najbrz precej prispeva navada ameriških solnikov, da o uspehi manjših otrok obvesce vajo starše le okvirno z izrazi, kot so »zadovoljivo« ali »lahko bi bilo bolje«. Jasnije postanejo njihove ocene sele v višjih razredih, vendar to zadovoljstva staršev s svojimi otroki ne prižadene. Podobno so se opredeljevali tudi očetje. »Zelo zadovoljnih« jih je bilo v Minneapolisu 37, v Taipeiu osem, v Sendaiu pa šest odstotkov. Tudi dijaki sami so svoje znanje ocenjevali v Ameriki mnogo bolje kot v Aziji in vecina se jih je imela

za nadpovprečno uspešne.

Solo, ki vzgaja njenega otroka, je 79 odstotkov Americank ocenilo za dobro, 44 odstotkov Kitajk in 48 odstotkov Japonk. Podobne ocene so dajali tudi očetje in dijaki sami. Kljub javnim kritikam ameriškega solstva se je le ena od desetih mater iz Minneapolisa ogrevala za spremembo učnih programov, preostale so menile, da je sola »ravno prav zahtevna«, le da ne bi smela terjati toliko domacega dela.

Tudi s končno usposobljenostjo otrok so bili ameriški starši v glavnem zadovoljni, azijski pa so pričakovali vec. Znacilni so bili tudi pogledi na pomen vlozene truda oziroma naravne sposobnosti. Azijski starši so skoraj brez izjeme vise cenili trdo delo, ameriški pa nadarjenost. Usoda otrok v višjih razredih tega mnenja ni spodbijala ne z enim ne z drugim. Tako mnenje se je ujemale z odnosom učiteljev do teh odlik. Azijski dijaki so menili, da so za matematiko vsi v razredu približno enako nadarjeni in da razlike med posamezniki nastajajo zaradi razlik v vlozenem trudu. Americani so bili prepričani o nasprotnem.

Skeptični opazovalci azijskega solstva radi poudarjajo, da imajo tamkajšnji dobri uspehi tudi visoko psiholosko ceno v stresih, tesnobe in v celotnem naporu. Tudi na tem področju je studija presenetila in pokazala, da je sola kot vir stresa in agresivnosti trikrat pogostejša pri ameriških dijakih kot pri azijskih. Slednji so se pritoževali največ zaradi depresij in telesnih motenj, kar v veliki meri spodbija ze udomacene kliseje o preobremenjenem in prenapetem azijskem otroku, ki trepeta pred neuspehom in razmišlja o samomoru. Res pa je, da azijski otrok pričakuje od solanja znanje in usposobljenosti za prihodnje delo, medtem ko je ameriskemu to pogosto postranska skrb. Zanj je pomembneje, da se hitro vključi v življenje v najširšem smislu in svoj cas izpolnjuje se z zaslužkarstvom, sportom in »datingom«.

Leta 1990 je Georg Bush ob fanfarah napovedal, da bo ob koncu stoletja ameriški dijak v matematiki boljši od vseh drugih. Opisana studija jasno kaže, da bo to spodelovalo, ce v ameriskem solstvu ne bo prislo do res radikalnih sprememb. To pa je le malo verjetno. Vsaj doslej so njihove sole dajale natančno to, kar so od njih pričakovali, ceprav je tega po mednarodnih standardih premalo. Desetletno merjenje z enakim vatlom v povsem primerljivih okolišjih kaže, da se razkorak v znanju med ameriški in drugimi dijaki zmanjšuje, temvec veca. To pa očitno ne vznemirja ne staršev ne učiteljev ne otrok. Z dosežki svojega solstva so na dnu srca zadovoljni prav vsi, saj je »vrojena sposobnost naših otrok« na koncu vendarle najpomembnejša.

Narod pa, v katerem prevladuje tako nevarno samozadovoljstvo, ne more izboljšati svojih vedno bolj vprasljivih kompetitivnih sposobnosti, zaključujejo pisci razprave v Science.

Z G O D B A 2 0

Navdih Zemlje ali voljni snop

BOJAN RAUTER KOSIC

Odkar je Psiholog hotel z avtoterapevtskim projektom, je kazalo, da je vse blize svojemu velikemu, sprva tako zelo ne-realnemu cilju: zaustaviti drveci vlak globalne pogube in preusmeriti ljudi od pretiranega potrošništva k odpravi notranjih vzrokov trpljenja ter k skromnemu, naravnim zakonom primernemu življenju. Ampak tega svojega cilja naj ne bi dosegel z nekakšnim prepričevanjem, niti s političnim udejstvom, moraliziranjem, pihanjem na duso ali ustraževanjem - ne torej na način, ki se mu ljudje, vkleščeni v inercijo normalnosti in omamljeni z bleščavo materialnih dobrin, tako radi upirajo, pac pa nekako drugače: neslišno in nevidno, a zato toliko bolj učinkovito...

Eno prvih izkustev, ki so Psihologu vlivala upanje v skorajšnji uspeh, so bili številni telepatski kontakti, ki jih je doživel s svojo prijateljico. V trenutkih odprtosti se jima je velikokrat spontano zgodilo, da sta bila enaki misli, kajti ona ali on sta izrekala prav iste besede, zelje ali namene, ki jih drugi imel pravkar v mislih ali jih je nameraval storiti sam. Ko sta bila telesno dalec vsakebi, pa se jima je dogajalo, da je njega ali njo nenadejano, brez predhodnega razmišljanja, prezel neupirljiv vzgib, da pokliče partnerja in izmenja z njim nekaj stavkov. Sprva sta se nad ugotovitvijo, da je poklicani pravkar intenzivno razmišljal o drugem, iskreno čudila, nakar sta pričela podobne primere sprejemati kot nekaj povsem obicajnega in samo po sebi umevnega. Po številnih tovrstnih primerih je bil Psiholog primoran ugotoviti, da ne gre za nikakršno naključje ali koincidenco, mar-

jami naj bi potem, ko bi se doobira izuril v tej cudoviti vecini, zaviral določene subjekte v namerah, pogubnih za svet in clovestvo...

Da bi se usposobil za voljno telepatsko sugestijo, se je Psiholog lotil sistematičnih poskusov s svojo partnerko. V stanju globoke sproščenosti je ona skušala izprazniti svoj um misli in emocij, on pa je medtem v svojem umu zadrževal karse da stabilno sliko nekega predmeta ali idejo o ne-

prelivajoci. Vsa ocarana se je predala njegovim mojstrovinam, in medtem ko se je prepuscala ugodju telesnih užitkov, se je on z diskretnimi avtoterapevtskimi prijemi pogrezal globlje in globlje v stanje duhovno-telesne sproščenosti.

Nenadoma so ga obsli prijetni mravljinici, njegovi udje pa so postali kakor kaksna prelivajoca se cutna masa. Napol samodejno je vstal in se predal vibrirajočemu valovanju telesa in spontano glob-

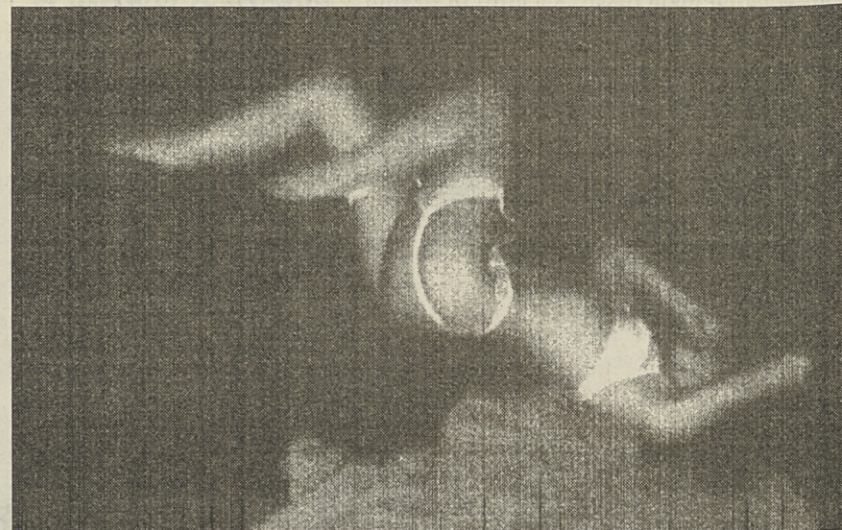

kem namenu. Partnerka je resda velikokrat sprejela njegovo telepatsko sporočilo, vendar Psiholog spet ni mogel biti zadovoljen z doseženim: njegov nevidni vpliv bi namrec moral delovati tudi na »sprejemnik« v obicajnem stanju, kajti ljudje, ki naj bi jih tako usmerjal, so bili vse prej kot sproščeni in vse prej kot praznega uma - nasprotno, bili so izjemno napeti in izjemno kaotičnih misli, povezanih z grdimi in mocnimi naklani. Tak oklep pa je lahko prebila le ustrezno mocna telepatska posiljka. Psiholog je torej moral poskrbeti za primerno okrepitve svojih telesugestivnih moci.

Odtlej svoje partnerke ni vec obvescal o svojih eksperimentalnih namerah: nanjo je vplival brez opozorila in brez poznejske pojasnila v primeru uspeha. Res jo je veckrat iznenada preplavila nenavadna ideja ali jo prevzel neobicajen vzgib, vendar je bilo tudi to premalo; namero bi morala

kemu dihanju. Mravljinčaste občutke so začele nadomescati drobne, intenzivne vibracije, podobne električnemu toku. Tedaj je v predelu trebuha zaznal nenavadno mocne vibracije, bilo je, kakor da se je vsa njegova hotenjska energija presečila v njegovo središce. Pogledal je navzdol in zaznal blede svetlobo, sevajočo izpod popka; ko je ugotovil, da se lahko z njo voljno poigrava, jo je usmeril k prijateljicini telesu ter pričel drsati po njeni kozi; bilo je kakor da jo boza s tisoči najnežnejših cutnih tipalk. In ni se niti vec cudil, ko je opazil, da njeno telo na mestu dotika rahlo podhrteva, koza pa dobiva kurjo polt.

Tedaj se mu je posvetilo: sila iz trebuha je voljna energija, s katero lahko vpliva na voljo drugega. Zamislil si je določen gib njenega telesa, usmeril voljni snop, in se v istem trenutku je zenska izpolnila njegov neslišni ukaz. Sprostil je svojo domisljijo in uresnicila je

Fotografija: B. Rauter Kosic

vec za nedvomne primere paranormalnega prenosa misli in namer med dvema bitjema. Seveda pa se s spontano telepatsko komunikacijo ni mogel zadovoljiti, kajti z njo ne bi mogel doseči nice sar. Moral bi jo znati izvajati zavestno in namerno, tako po casu kot po obliki in ciljnem subjektu. Skratka, moral se je usposobiti za voljno posiljanje miselnih ukazov h kateremukoli cloveskemu bitju, ne glede na to, kako dalec je, kako se pocuti, kakšen jezik govori in ali ga pozna ali ne. S tovrstnimi sugestijami

tudi uresniciti. Psiholog se je se nekaj casa trudil, a brez vidnega uspeha: skušal je poiskati resitev, vendar se mu je zgolj z razmišljanjem ni posrečilo odkriti.

Nato pa mu je neke noci telo samo ponudilo resitev. Po celodnevni maratonski avtoterapiji je bil utrujen, vendar nenavadno sproščen in dobre ga pocutja, ravno pravnjega za obisk svoje prijateljice. Njej se je ze ob prihodu zdel nemalo cuden, kajti njegove oci so bile prodorne in mirne kot se nikdar dotlej, njegovi gibi pa mehki in

prav vse, kar si je bil zamislil, brez kakrsnegakoli upiranja, se vec, bila je kakor nekdo, ki se predaja ekstaticnemu plesu svoje lastne volje. Psiholog je vec kot uspesno opravil svojo »magijsko« iniciacijo. Ne le zato, ker je odkril način za uresničitev svojih telepatskih posilk, ampak predvsem zato, ker je v kratkotrajni viziji sveta, ki se mu je razkrila ob koncu seanse, ugotovil tudi to, kam mora usmeriti svoje moci in kje je tista ključna točka, na katero bo moral delovati, ce naj uresniti svoj veliki projekt...

DON KIHOT IZ PARIZA

Naši interesi so skupni

NEBOJSA SPAIČ

regionalizacije izhaja iz Vukobratove zamisli, ne preseneca tistih, ki poznajo njegovo delo v minulih letih. Regionalizacija je tudi temelj nove skupnosti, ki jo Vukobrat - kot ustanovitelj sklada, ki združuje skupino mednarodnih strokovnjakov - predlaga narodom in republikam nekdanje Jugoslavije.

»Ti prostori težijo drug k drugemu,« je kategoričen Vukobrat. »Polnoma samostojne republike preprosto ne morejo obstajati. Gre predvsem za njihovo medsebojno gospodarsko odvisnost, za geografsko in prometno celovitost ter tudi za kulturno, zgodovinsko in tradicionalno medsebojno prepletenost. Gre tudi za varnost, saj so posamične države preslabotne, da bi se branile v primeru nujne, gre pa tudi za večjo skupno moc v vseh pomenih. Jasno je seveda, da se Jugoslavija, kakršno smo poznali doslej, ne more in ne sme ponoviti. Zato je treba novo skupnost zgraditi na popolnoma novih temeljih. To je mogoče narediti z bilateralnimi in multilateralnimi sporazumi, iz katerih se kasneje lahko porodi tudi trdnejša oblika organizacije. Nujno je, da vsi sprejmemo ista načela notranje ureditve.

Ta načela so predvsem demokracija, zagotovitev osnovnih človekovih pravic, zadržati pravice manjšine - ceprav nocem govoriti o manjšinah, ker mislim, da je ta izraz neustrezen, saj sam po sebi vsebuje določeno neenakopravnost -, potem svobodno podjetništvo, tržišče, socialna varnost ... Uresničevanje vseh teh principov lahko zagotovi samo tista republika, ki je regionalizirana v skladu s tistim nacelom, ki je predlagan za BiH: visoka stopnja avtonomije in spoštovanja načela subsidiarnosti in decentralizacije, kar pomeni, da bi centralna oblast hkrati morala prenesti del svojih pooblastil na nižje organizacijske enote, te pa bi morale višjim ravnam oblasti prepustiti vsa tista vprašanja, ki jih ne morejo rešiti samostojno.

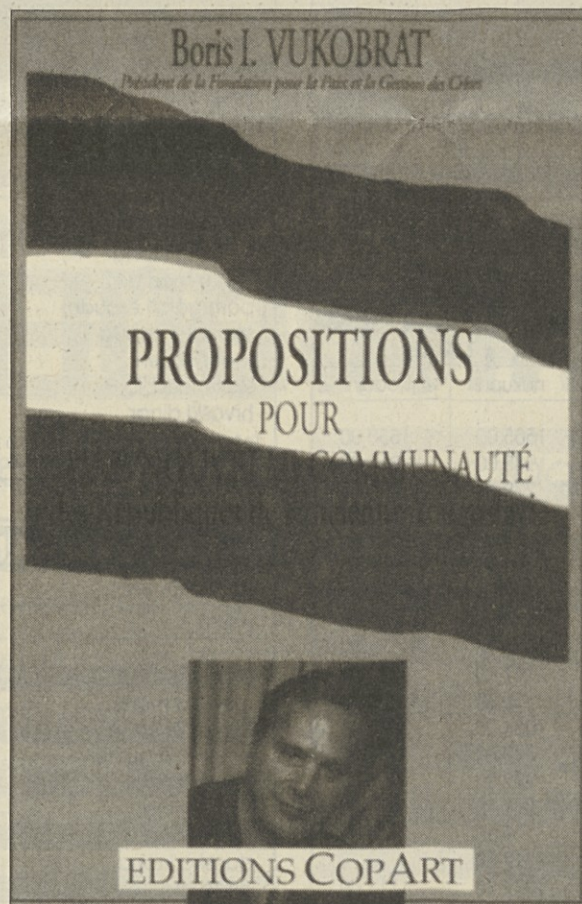
Vukobratov sklad je izdal tudi knjigo, v kateri so te zamisli podrobno razčlenjene, poleg tega pa knjiga prinaša tudi predloge konkretnih rešitev. Mednaro-

dni strokovnjaki, profesorji in rektorji najuglednejših svetovnih univerz, ki imajo - kot nekdanji ministri in poslanci - tudi politične izkušnje, so sestavili predlog dokumenta na osnovi Vukobratove zamisli. Predlagana so besedila ustave republike-clanice nekdanje Jugoslavije, deklaracije o zaščiti človekovih pravic, ustavne-ga zakona o zaščiti pravic narodnostnih skupin, postopnega nacrtu vključevanja v evropske tokove in nacrtu gospodarske ozdravitve; do vseh teh besedil bi se opredelili sami državljani. Knjiga je izšla v srbohrvaščini, francosčini, anglesčini in ruscini. Odsotnost slovenske inačice seveda nikakor ne pomeni, da je Vukobrat Slovenijo »odpisal« iz svojega nacrtu.

Tudi Slovenija tako kot drugi deli nekdanje Jugoslavije teži v ta prostor. Gospodarske povezave so najpomembnejše - zgolj srbsko tržišče in srbski viri surovin bi resili velik del težav, s katerimi se srečujete zdaj.

Ljubljana in Beograd v isti skupnosti, ki bi ju zavezovala s skupnimi interesi in podpisanimi sporazumi, Rim z Beogradom ne bi mogel sklepati nobenih morebitnih ločenih pogodb.

Kot neločljivi del svoje zamisli o regionalizaciji in novem sodelovanju v nekdanji Jugoslaviji vidi Vukobrat tudi vključevanje vseh njenih dosedanjih delov v evropski gospodarski prostor. Tudi to zamisel so strokovnjaki njegovegasklada razčlenili in prišli do sklepa, da je ne samo uresničljiva, ampak tudi edina, ki je v interesu vseh: tako Evrope kakor tudi tega njenega dela. Evropa bi s tem uresničila svojo celovitost, geografsko, prometno in institucionalno pa bi se zaokrožila ter povezala z Grčijo in Turčijo, pridobila bi velike naravne, gospodarske in človeške potencialne, izognila bi se vzrokom za notranje spopade. Predvsem pa bi bilo to zanj ceneje, saj je edina druga možnost - nadaljevanje voj-

Nikar mi ne govorite, da ste prav vi uresnili načela demokracije v zadostni meri - niste. V novi skupnosti, ki je, naj ponovim, v vašem gospodarskem interesu, druge možnosti namreč ni: ali bodo v njej demokracije in pravne države ali pa skupnost sploh ne more obstajati. Nova skupnost poleg tega zagotavlja tudi uresničevanje drugih slovenskih interesov. Vprašajte se samo, kako to, da je vodja italijanske diplomacije Emilio Colombo, kljub diplomatski in politični izolaciji Srbije, prav zdaj obiskal Beograd. Italija si lahko privoščiti stik z Beogradom, kljub volji svojih zaveznikov, zgolj zato, ker je njen lastni interes zelo velik. Pomislite, kakšen bi lahko bil vaš interes v času močnih pritiskov na vlado v Rimu, naj revidira osimske sporazume, demokracij, ki so bile pred kratkim s tem v zvezi v Trstu, krepitve tistih političnih sil v Italiji, ki menijo, da je treba osimske sporazume znova proučiti, napovedi, da bi to utegnili kmalu priti na dnevni red ... Če pa bi bila

ne, v katero bi se slej ko prej morala vplesti, in katere cena je neprimeren višja od cene integracije nekdanje Jugoslavije.

Dosledna logika Vukobrata o skupni nujni po Jugoslaviji v nekakšni novi obliki ima tudi svoje nedoslednosti - če je temu res tako, zakaj potem toliko vojn, zakaj toliko sovraštva in kako zaziveti skupaj. Vukobrat na to odgovarja v prepričanju, da si narodi nekdanje Jugoslavije nikakor niso želeli vojne, in da je v njej sodeloval minimalni odstotek prebivalstva. Ljudi so v vojni pahnili politični vodje, nacionalni voditelji, ki so v pomanjkanju cesarkoli drugega, s cimer bi upravičili svoj obstoj na oblasti, podpirali nacionalizme, si nenehno izmislili sovražnike in lastne narode pahal v smrt. Ko bo to enkrat rešeno, ko bodo ti, ki so krivi, za to tudi odgovarjali, se bodo narodi osvobodili sindroma kolektivne odgovornosti, vsak nedolžen Slovenec, Hrvat ali Srb pa bo vedel, da je tudi tisti drugi - prav tako nedolžen.

YUGO - ZADNJI JUGOSLOVAN

Nevidna roka

NEVEN BORAK

PROTI

Ko človek prebira novice in komentarje, povezane s Slovenijo, Srbijo in Hrvasko, njihovo skupno preteklostjo in (razdružen) prihodnostjo, naravnost hlata po nekakšni oporni točki. Toda kako priti do nje? Vprašanje ni nesmiselno. Opazovalec ne more zgrešiti nasprotja med gesli, kot je bilo na primer »Evropa zdaj«, in trditvijo, da nas »Evropa ne razume«. Predvsem ga preseneča, da sta bili obe trditvi, vsaka v svojem času, bodisi zgrešeni bodisi namenjeni doseganju dru-

gih ciljev poleg razglasenih. Vprašanje ni nesmiselno tudi zato, ker živimo v nekakšnem informacijskem mrku: cutiti je, da so nadzor nad informacijami ponovno vzeli v roke strokovnjaki za posebno vojno. »Nevidna roka« bi rekli. Toda ali je res nevidna?

Kar sledi, je samo nizanje mogocih dokazov za to; če pa kakšna moja misel disi po zavezujoci trditvi, izraza samo moje prepričanje, da nisimo gospodari svoje usode in da se za razliko od pričakovanega urejanja razmer obeta obdobje destabilizacije. Zato je zaenkrat v ospredju vprašanje, povezano s spoznavanjem dogajanj, in ne toliko vprašanje opredeljevanja do njih. Toda, da ne bo pomote, sem proti, ceprav tega ne morem prepričati. Proti sem, ker so mi človeška življenja dragocena. Regionalizacija - v nacrtu zanj sploh ne dvomim, saj je na voljo dovolj zelo jasnih znamenj, ki potrjujejo, da se ze izvaja - je dosledno izpeljevanje razdruževanja tudi v tem, da bo najprej ta življenja se bolj razredčila zato, da bi ta poznejše spet dobila svojo vrednost.

V slabo uteho mi je ugotovitev, da ne gre več za pojav, ki bi bil omejen samo na naš prostor. Odprava berlinskega zidu je naznanila procese, ki jih neki angleski analitik za prihodnost Evrope izpeljuje iz jugoslovanskih, sovjetskih in ceskoslovaskih razseznosti in jih ponazarja s tretjim Newtonovim zakonom gibanja (Financial Times, 8. aprila 1993).

Zacnimo z Milosevičem. Tiskarsko crnilo se se ni posušilo po novici, da so v Rusiji obnovili komunistično partijo, ko je moskovska Pravda z Milosevičem že objavila intervju.

Pomembna je tudi njuna skupna ugotovitev glede vojne: da je odločilni problem Srbija in da bo Balkan ostal sod smodnika, dokler ne bo na sodoben način rešeno srbsko nacionalno vprašanje (Republika, 20. februarja 1993). Kaksen je ta način, ne izvem. Dva tedna pred tem je Družina objavila sila zanimiv uvodnik uglednega duhovnika Jozeta Krasovca (14. februarja 1993) z značilnim naslovom »Prekletstvo razkola in blagoslov edinosti«, v katerem nastopa tudi svetnik Niklaus iz Fleue, rešitelj švicarske federacije iz 15. stoletja! Po obisku pri papežu pa v Slovincu zasledimo članek Vinka Oslaka (27. marca 1993) na temo razpolovne dobe države, v katerem je ena izmed ugotovitev, da je rešitev pred razpadanjem Slovenije na vedno manjše enote »v tem, da se posloavimo od koncepta države kot ustvarjenega dejstva, da se posloavimo od koncepta nacionalne države, kakor smo se pred ne tako davnim, hvala bogu, poslovali od koncepta verske države«. Nadaljuje z besedami, ki jih je mogoče razbrati tudi v papeževem govoru: da je bil motiv združevanja »skupno sprejemanje dovolj podobnih zakonskih, civilizacijskih in kulturnih norm in pravil igre«.

Na tem mestu se splaca zaviti na Hrvasko, za katere poročajo, da v njej prihaja do zanimive ločitve vlog. Druge kot trda hercegovaška linija, ki se nagiba k dokončnim rešitvam srbskega vprašanja, naj bi mehka linija poskušala preurediti HDZ v modern kršcanskodemokratsko stranko, Hrvasko pa uvrstiti v družino srednjeevropskih katoliških držav in jo povezati s tistimi balkanskimi državami, ki so »naravni sovražniki« Srbije. Hrvaska zunanja politika menda sodeluje pri oblikovanju »balkanske protisrbske koalicije«. Sem sodi tudi zbliževanje s Turčijo, ki jo menda bolj vodi skrb, da je ne bi vnovic odrinili iz Evrope, kot pa skrb za muslimane v nekdanji Jugoslaviji, pri čemer zaradi turskega povezovanja z Bolgarijo, Albanijo in Hrvasko vojaški zlom Srbije ne bi bil ne-

ge svetovne vojne.

Nadaljujmo s papeževimi besedami med Kuca-novim obiskom, po katerih ta obisk »izraza in potrjuje starodavne vezi vere, ki povezujejo večino slovenskega ljudstva s katoliško Cerkvijo«, in po katerih je »državna samostojnost pomembna, ne pa absolutna vrednota«. Dodajmo se njegov poziv »k stekanju kulturnih in družbenih sil dežele«, pri čemer je »Cerkev pripravljena izpolniti svojo vlogo« (Delo, 20. februarja 1993). Toda pomen teh besed postane drugačen, ko preberemo/razumemo cel papežev govor (Družina, 28. februarja 1993), drugace lahko kaj hitro zdrsnemo v enostransko sklepanje. Papež je tako jasen, da tudi slepa kura ne more zgrešiti zrna: »Slovenija, kakršna se kaže iz svoje sedanje ustave, tudi ve, da je državna samostojnost pomembna, ne pa tudi absolutna vrednota. V pretekli in nedavni zgodovini pa vse do naših dni se je domoljubje premnogokrat izrodilo v zaprte in napadalne nacionalizme, prinašalce solza in krvi.«

Pomembna je tudi njuna skupna ugotovitev glede vojne: da je odločilni problem Srbija in da bo Balkan ostal sod smodnika, dokler ne bo na sodoben način rešeno srbsko nacionalno vprašanje (Republika, 20. februarja 1993). Kaksen je ta način, ne izvem. Dva tedna pred tem je Družina objavila sila zanimiv uvodnik uglednega duhovnika Jozeta Krasovca (14. februarja 1993) z značilnim naslovom »Prekletstvo razkola in blagoslov edinosti«, v katerem nastopa tudi svetnik Niklaus iz Fleue, rešitelj švicarske federacije iz 15. stoletja! Po obisku pri papežu pa v Slovincu zasledimo članek Vinka Oslaka (27. marca 1993) na temo razpolovne dobe države, v katerem je ena izmed ugotovitev, da je rešitev pred razpadanjem Slovenije na vedno manjše enote »v tem, da se posloavimo od koncepta države kot ustvarjenega dejstva, da se posloavimo od koncepta nacionalne države, kakor smo se pred ne tako davnim, hvala bogu, poslovali od koncepta verske države«.

Nadaljuje z besedami, ki jih je mogoče razbrati tudi v papeževem govoru: da je bil motiv združevanja »skupno sprejemanje dovolj podobnih zakonskih, civilizacijskih in kulturnih norm in pravil igre«.

Na tem mestu se splaca zaviti na Hrvasko, za katere poročajo, da v njej prihaja do zanimive ločitve vlog. Druge kot trda hercegovaška linija, ki se nagiba k dokončnim rešitvam srbskega vprašanja, naj bi mehka linija poskušala preurediti HDZ v modern kršcanskodemokratsko stranko, Hrvasko pa uvrstiti v družino srednjeevropskih katoliških držav in jo povezati s tistimi balkanskimi državami, ki so »naravni sovražniki« Srbije. Hrvaska zunanja politika menda sodeluje pri oblikovanju »balkanske protisrbske koalicije«. Sem sodi tudi zbliževanje s Turčijo, ki jo menda bolj vodi skrb, da je ne bi vnovic odrinili iz Evrope, kot pa skrb za muslimane v nekdanji Jugoslaviji, pri čemer zaradi turskega povezovanja z Bolgarijo, Albanijo in Hrvasko vojaški zlom Srbije ne bi bil ne-

mogoč (Slovenec, 20. februarja 1993).

Teden dni pozneje v istem casopisu beremo, da je hrvaski predsednik pri-znal ze omenjenemu Andreasu Kholu resnicnost obtozb na hrvaski racun v zvezi s hrvaskimi Srbi, zaradi katerih se v evropskih prestolnicah ohlaja odnos do Hrvaske. »Naloga nove vlade je prepričati federalizacijo Hrvaske,« komentira Davor Gjenoro (spet v Slovincu, 10. aprila letos) prave razloge za zamenjavo hrvaske vlade, ki jo poleg problema regionalizma s slovensko politično sceno povezuje tudi sla po razkrivanju politične korupcije, ki pod vprašaj ne bo postavila samo izidov zadnjih, temvec tudi prvih volitev! Republika (10. aprila letos) prenaša dele nekega ameriskega poročila o tem, da je sprožen tudi postopek razkrivanja korupcijske narave srbskega režima. Se pomembnejša je ugotovitev, da je moč Hrvasko regionalizirati celo na več načinov: zemljepisno-zgodovinsko (troednost), na regije, ki nosijo neposredna bremena vojne, in preostale, nenazadnje na Krajino in preostalo Hrvasko, ki naravnost kriči po avnojski rešitvi!

Sala, da je yugo zadnji Jugoslovian, ki ga je moč popraviti, ne vzge več. Sankcije OZN proti Srbiji so ga dotokle v tujini, kjer primanjkuje rezervnih delov, in v njegovem rojstnem okolju Srbiji, kjer ti-hotapci raje tvegajo z za-hodnimi avtomobili. Nedonosencek - brez možnosti, da bi postal kultni simbol kot trabant ali zanesljiv kot zahodni avtomobil - je za namecek doživel se to, da je lastnike strah, da bi jih videli, kako se vozijo v njem. Zares nenavadna usoda, ce upostevamo, da gre za vojno žrtev, ki so jo sestavljali v Srbiji, najpomembnejši deli pa so prihajali iz Slovenije, Bosne in Hrvaske. Z razpadom države je razpadel tudi proizvodni proces, srbske delavce pa so preusmerili v proizvodnjo za vojne potrebe (The European, 18. februarja 1993). Zanimiv razplet ob dejstvu, da so pred sprožitvijo procesa razpadanja nekdanje države nastajala v beograjskem centru za strateske studije resna izvedenska in raziskovalna poročila o tako imenovani konverziji vojaško-industrijskega kompleksa v civilnega. Namesto tega vstaja kot feniks v vseh novih državah.

Zenevska pogajanja, poročilo Evropske gospodarske komisije OZN (Republika, 10. aprila letos) in Horst Grabert, katerega pogovor, objavljen v beograjski Borbi (20. in 21. marca 1993), ki je naravnost pretresel nekatere ljubljanske kroge, povezujejo slovensko prihodnost z jugovzhodno evropsko skupnostjo kot drugi osi, na kateri bo slonelo razreševanje kriz v postsocialističnih državah. Tudi glede prve osi je Grabert povsem jasen: »Regije so postale instrument mednarodne politike.«

Povedano z drugimi besedami: igralni žetoni za udeležence življenjskega cikla se ponovno delijo! Videti je, da se nasi državni podajajo na svoja cedalje redkejša potovanja v tujino samo se zato, da poslušajo elaboracijo regionalizacije in da nam bodo vsem skupaj to vcepili v glavo za vsako ceno.

Jugoslovanska ideja nekaterim pomeni sanje, za druge je najhujša nočna mora, za nekatere pa stvarna prihodnost. Med slednje sodi tudi Boris I. Vukobrat, poslovnež in humanist iz Pariza. Koliko verjame v Jugoslavijo, prica tudi podatek, da se se danes, pri stikih z najvišjimi mednarodnimi krogi, kakor tudi v vsakdanjem življenju, predstavlja - kot Jugoslovian.

Jugoslovanstvo g. Vukobrata se kaže tudi na druge, veliko bolj »dolgoročne« nacine. Ustanovil je namreč sklad Peace ans Crisis Foundation, ki ima sedež v Švici, predano pa se ukvarja s projektom ustvarjanja nove skupnosti na območjih nekdanje Jugoslavije. O resnosti delovanja sklada prica tudi podatek, da so ga najprej objavili v švicarskih in francoskih, pozneje tudi v beograjskih medijih, in da je nacrt reševanja BiH, ki si ga je zamislil g. Vukobrat, služil kot izhodišče Vance-Ownovega nacrtu. Osnovna zamisel o regionalizaciji BiH, ki se je pojavila za pogajalsko mizo v Zenevi, je namreč praktično povzeta iz nacrtu Vukobratovega sklada. O tem najbolj zgovorno prica pismo, ki ga je g. Vukobratu poslal Peter Hall, veleposlanik Velike Britanije v Beogradu, ki je zdaj svetovalec lorda Owna na konferenci v Zenevi.

»Osupljivo je,« pise Hall Vukobratu, »kako se nacrt za Bosno in Hercegovino, ki smo ga izdelali v Zenevi, približuje ključnim točkam Vasega razmisljanja. Zagotovo je veliko bližje temu kot pa nekaterim zmedenim idejam, o katerih lahko danes beremo v ameriskem tisku.«

Regionalizacija se je vsilila kot edina možna

rešitev,« pojasnjuje Vukobrat, »saj edino ta zagotavlja možnost, da vse strani zadovoljivo uresničijo svoje težnje. Regionalizacija pomeni, da bi največji del prišel pod kraljevno samoupravo, na centralno vlado pa bi prenesli samo tiste funkcije, ki jih regije ne morejo opravljati same. V regijah bi bile zagotovljene vse individualne in kolektivne pravice njihovih prebivalcev, zaokrožen demokratični sistem bi zagotavljal, da se demokracija ne bi sprevrgla v svoje nasprotje, kot se zdaj dogaja v republikah nekdanje Jugoslavije, tržna ekonomija pa bi, skupaj z resnim socialnim programom, zagotovila blagostanje. Sama ideja regionalizacije je vgrajena v temelje Vance-Ownovega nacrtu, ceprav sta njegova avtorja pod vplivom različnih političnih dejavnikov spremenila nekatere bistvene podrobnosti. Predvsem pa je nemogoče oblikovati deset regij, ker so te ustvarjene umetno. V BiH obstajajo stiri, mogoče šest zaokroženih ozemelj, ki so gospodarske, zgodovinske in civilizacijske celote. Oblikovanje desetih regij je posledica dominacije nacionalnih meril, prav vztrajanje pri nacionalnem pa je tudi pripeljalo do vojne. Tisto, kar je pripeljalo do vojne, je ne more zaustaviti. Zenevski nacrt ima pomanjkljivosti - ni spoštovano nacelo neposredne demokracije ne švicarski zgled kantonalizacije, brez cesar zamisel regionalizacije ne more uspeti. Vendar pa je se zmeraj dovolj časa, in prepričan sem, da bodo vsi udeleženci v pogajanjih doumeli, da je to edina rešitev, naj se je se tako otepaajo, ker jim pač omejuje oblast.«

Dejstvo, da predlog

Boris I. Vukobrat je prišel v Pariz leta 1965, ker je moral zaradi »neustreznih moralno-političnih kvalifikacij« zapustiti Beograd, kjer je koncal ekonomijo, in Ekonomsko politiko, za katero je pisal. V Parizu je delal kot delavec pri Renaultu, slikopleskar in trgovski potnik, medtem pa končeval francosčino na Sorboni. Končno se je zaposlil pri zunanjetrgovinskem podjetju Copesnim in pozneje tam zasedel tudi vodilno mesto. Podjetje je spremenil v eno največjih podjetij za mednarodno trgovino z naftnimi in petrokemičnimi proizvodi. Je dobitnik francoskega odlikovanja Legije casti za pospeševanje odnosov med Francijo in Vzhodno Evropo. Veliko je vložil v različne gospodarske in ekonomske projekte po vsej nekdanji Jugoslaviji. Boris I. Vukobrat je po narodnosti Srb iz Hrvaske, ki ga je nekaj let vzgajala Slovenka, zaradi svojega življenja in svoje družine pa se ima za Jugoslavana. Skupaj s svojo soprogo se je zavzel za številne dobrotelne akcije, bil je donator solam in bolnicam po vsej nekdanji Jugoslaviji, mentor in financer mladih talentov na različnih področjih ...

MENJALNIŠKI TEČAJI

21. aprila 1993						
menjalnica	Nemška marka (tečaj za 1 DEM)		Avstrijski šiling (tečaj za 1 ATS)		Italijanska lira (tečaj za 100 ITL)	
	nakupni	prodajni	nakupni	prodajni	nakupni	prodajni
A Banka	67,35	68,15	9,48	9,65	6,95	7,12
AMTK plus	67,65	68,15	9,45	9,55	6,65	7,10
Avtohisa Ljubljana*	67,50	67,90	9,40	9,65	6,35	6,75
Atelee 92 Idrija	67,50	68,10	9,45	9,70	6,95	7,05
Azur	67,30	68,00	9,50	9,65	6,88	7,15
Banka Vipra, Nova Gorica	67,36	67,96	9,47	9,57	6,97	7,04
Bobr Fužine	67,70	68,00	9,55	9,65	7,00	7,15
Bobr Trzin	67,70	68,00	9,55	9,65	7,00	7,15
BTC Terminal Sežana	67,50	68,20	9,50	9,65	6,90	7,05
BTC d.d. Ljubljana*	67,30	68,10	9,45	9,65	6,80	7,10
Burin Moste	67,60	68,25	9,35	9,75	6,95	7,15
Burin Center	67,60	68,10	9,40	9,75	6,95	7,15
Come 2 us	67,60	68,20	9,50	9,80	6,85	7,10
Dom na trgu	67,80	68,09	9,51	9,64	6,96	7,10
Dom Kafe*	67,70	68,10	9,61	9,70	7,02	7,17
Emona Globtour*	67,10	68,00	9,46	9,71	6,84	7,08
Eurotours International*	67,40	68,20	9,50	9,70	6,95	7,20
Feniks Koper*	67,40	68,30	9,46	9,65	6,90	7,10
Feniks Markovec Koper*	67,40	68,30	9,46	9,65	6,90	7,10
Feniks Portorož*	67,40	68,30	9,46	9,65	6,90	7,10
Firadas	67,50	68,20	9,45	9,65	6,90	7,05
Galileo Kozina	67,50	67,90	9,30	9,60	6,95	7,05
Golfurist Domžale	67,50	67,90	9,50	9,70	6,90	7,20
Hida*	67,90	68,00	9,59	9,64	6,96	7,02
Hipotekarna banka Koper	67,35	68,15	9,35	9,60	6,85	7,10
Hram Rožice Mengeš	67,70	68,00	9,55	9,65	7,10	7,20
Hranilno kreditna služba	67,55	68,25	9,46	9,65	6,90	7,20
Idila Sečovelje	67,55	68,15	9,57	9,75	6,90	7,15
Ilirika Ilirska Bistrica	67,40	68,14	9,26	9,66	6,86	7,10
Ilirika Slovenj Gradec	67,70	68,10	9,51	9,60	6,77	6,99
Ilirika Postojna	67,50	68,14	9,41	9,54	6,86	7,08
Ilirika Sežana	67,85	68,14	9,48	9,62	6,96	7,10
Italdesign Nova Gorica*	67,40	68,00	9,50	9,65	6,97	7,05
Klub Slovenijales	67,60	68,20	9,60	9,80	7,00	7,20
Komercialna banka Triglav d.d.	67,21	68,10	9,47	9,65	6,80	7,06
Kompas Hertz Celje*	67,60	68,00	9,50	9,70	6,80	7,00
Kompas Hertz Velenje*	67,50	68,00	9,50	9,70	6,80	7,00
Kompas Hertz Idrija*	67,50	68,00	9,50	9,70	6,80	7,00
Kompas Hertz Tolmin*	67,50	68,00	9,50	9,70	6,80	7,00
Kompas Hertz Novo Mesto*	67,50	68,00	9,50	9,70	6,80	7,00
Kompas Hertz Krško*	67,50	68,00	9,50	9,70	6,80	7,00
Kompas Hertz Bled*	67,50	68,00	9,50	9,70	6,80	7,00
Kompas Holidays	67,70	68,00	9,50	9,65	6,90	7,15
Libertas Koper*	67,51	68,18	9,45	9,65	6,91	7,12
Ljubljanska banka d.d.	66,65	68,40	9,42	9,72	6,84	7,13
LB Banka Zasavje d.d. Trbovlje	67,00	68,10	9,52	9,68	6,60	7,10
LB Dolenjska banka NM	67,30	68,30	9,45	9,70	6,85	7,15
LB Komercialna banka NG*	66,60	68,10	9,25	9,66	6,65	7,05
LB Kreditna banka MB d.d.*	67,00	68,35	9,45	9,70	6,70	7,15
LB Splošna banka Celje	66,70	68,15	9,33	9,69	6,89	7,16
LB Splošna banka Koper*	67,24	68,31	9,21	9,58	6,63	7,09
MA - Vir	67,60	68,10	9,50	9,70	7,00	7,20
Madai Nova Gorica*	67,60	68,00	9,48	9,60	6,96	7,05
Madai Sempeter pri NG*	67,60	68,00	9,48	9,60	6,96	7,05
MAPO Portorož	67,20	68,05	9,45	9,60	6,90	7,10
Media*	67,61	68,08	9,58	9,66	6,81	7,01
Niprom I*	67,70	68,00	9,55	9,65	7,00	7,10
Niprom II*	67,70	68,00	9,55	9,65	7,00	7,10
Otok Bled	67,54	68,02	9,58	9,66	6,80	6,95
Optimizem Loz*	67,20	68,20	9,45	9,65	6,90	7,10
Optimizem Ilirska Bistrica	67,37	68,10	9,30	9,60	6,87	7,10
Pigal Solkan*	67,10	68,00	9,55	9,70	6,95	7,10
Pigal Kobarič*	67,10	68,00	9,55	9,70	6,95	7,10
Pigal Obutek*	67,40	68,00	9,55	9,70	6,95	7,10
Pigal Diskont*	67,40	68,00	9,55	9,70	6,95	7,10
Poštna banka Slovenije	66,80	67,91	9,30	9,61	6,45	6,96
Probanka Maribor	67,33	68,30	9,47	9,70	6,85	7,10
Publikum Ljubljana	67,70	67,80	9,54	9,66	6,96	7,10
Publikum Celje	67,65	67,99	9,55	9,65	6,78	6,95
Publikum Dobova	67,80	68,20	9,34	9,56	6,40	7,00
Publikum Kostanjevica	67,80	68,20	9,34	9,56	6,40	7,00
Publikum Krško	67,80	68,20	9,34	9,56	6,40	7,00
Publikum Maribor	67,72	68,15	9,57	9,65	6,60	6,95
Publikum Metlika	67,50	68,00	9,40	9,60	6,80	7,00
Publikum Mozirje	67,25	68,10	9,50	9,64	6,80	7,10
Publikum Novo Mesto	67,50	68,00	9,40	9,60	6,80	7,00
Publikum Piran	67,20	67,99	9,47	9,55	6,85	7,09
Publikum Tolmin	67,63	67,99	9,51	9,61	6,88	7,02
Publikum Sevnica	67,60	68,00	9,53	9,67	6,70	6,95
Publikum Sentilj	67,75	68,15	9,57	9,65	6,60	6,95
Publikum Sentjur pri Celju	67,70	68,10	9,55	9,64	6,75	6,95
Publikum Trebnje	67,40	68,00	9,50	9,59	6,70	6,95
Publikum Zagorje	67,40	68,00	9,55	9,65	6,85	7,05
Publikum Zalec	67,60	68,00	9,53	9,64	6,75	6,95
Roja	67,70	68,00	9,54	9,66	6,98	7,09
Shalaby	67,50	68,20	9,35	9,56	6,91	7,06
Sit - on	67,45	68,00	9,45	9,65	6,50	7,10
Slovenijaturist Ljubljana	67,90	68,15	9,58	9,65	7,00	7,10
Slovenijaturist Jesenice	67,50	68,10	9,48	9,60	6,95	7,10
Slovenijaturist zel. p. Ljubljana*	67,71	67,98	9,55	9,65	6,80	6,95
Slovenijaturist zel. p. Maribor*	67,50	68,30	9,55	9,65	6,30	6,80
Sl. hran. in posojilnica Kranj	67,80	68,00	9,45	9,60	6,80	7,00
Slovenska investicijska banka*	67,60	67,90	9,50	9,65	6,60	7,10
Sonce	67,70	68,00	9,55	9,68	6,95	7,14
SZKB d.d. Ljubljana	67,55	68,25	9,46	9,65	6,90	7,20
Tartarus Postojna	67,22	68,20	9,33	9,58	6,77	7,06
Tentours Domžale	67,60	68,00	9,50	9,70	7,00	7,20
Tori	67,50	68,00	9,50	9,65	6,80	7,00
Tourist service Portorož	66,85	68,65	9,18	9,68	6,60	7,00
Upimo	67,90	67,95	9,60	9,65	6,95	7,05
Wolf	67,85	68,00	9,62	9,68	7,00	7,10

MENJALNICA HIDA
Pokrita tržnica Ljubljana
MENJAMO TUDI LIRE, DOLARJE, FRANK, KRONE, FUNTE IN GULDNE
VEDNO NA ZALOGI TUDI HRVASKI DINARJI
Delovni čas: 7.00 do 19.00 Tel.: 061/126-111, 127-273

BANKA SLOVENIJE

Tečajna lista št. 77 z dne 21. aprila 1993 — Tečaji veljajo od 22.4.1993 od 00.00 ure dalje				ZA DEVIZE				
država	šifra	valuta	enota	nakupni	srednji	prodajni		
Avstralija	036	avstr. dolar	1	75,2277	75,4541	75,6605		
Avstrija	040	šiling	100	931,3034	934,1057	936,9080		
Belgija	056	frank	100	318,4072	319,3653	320,3234		
Kanada	124	dolar	1	83,7334	83,9854	84,2374		
Danska	208	krona	100	1709,3336	1714,4770	1719,6204		
Finska	246	marka	100	1895,4370	1901,1404	1906,8438		
Francija	250	frank	100	1940,3246	1946,1631	1952,0016		
Nemčija	280	marka	100	6552,9368	6572,6548	6592,3728		
Grčija	300	drahma	100	—	48,3222	48,4672		
Irska	372	funt	1	—	160,2413	160,7720		
Italija	380	lira	100	6,8478	6,8684	6,8890		
Rep. Hrvaška	385	hrv. dinar	100	—	6,2000	—		
Japonska	392	jen	100	94,5261	94,8105	95,0949		
Nizozemska	528	gulden	100	5832,1138	5849,6628	5867,2118		
Norveška	578	krona	100	1546,4931	1551,1465	1555,7999		
Portugalska	620	escudo	100	70,8372	71,0504	71,2636		
Švedska	752	krona	100	1416,7450	1421,0080	1425,2170		
Švica	756	frank	100	7212,8175	7234,5211	7256,2247		
Velika Britanija	826	funt sterling	1	161,7920	162,2788	162,7656		
ZDA	840	dolar	1	105,1025	105,4188	105,7351		
Evropska Skupnost	955	ECU	1	127,7036	128,0879	128,4722		
Španija	995	peseta	100	90,4961	90,7684	91,0407		
Opomba: Tečaj hrvaškega dinarja se uporablja za izkazovanje rezultatov iz poslovanja z Republiko Hrvaško, kjer je omenjena valuta plačilno sredstvo.								
Cena za vpis v odstotkih in tekoča nominalna vrednost dvodelnih blagajniških zapisov Banke Slovenije na dan 22. APRILA 1993								
št. dni do zapadlosti	veljavni srednji tečaj BS za 1 DEM	cena za vpis v % od nominalne vrednosti (tečaj)			tekoča nominalna vrednost za APOEN (v SIT)			
		(A) tolarski del	(B) devizni del	skupaj	APOEN	(A) tolarski del	(B) devizni del	skupaj
1) BLAGAJNIŠKI ZAPISI, IZPLAČLJIVI 10. JUNIJA 1993:					1,000,000	633,986	650,510	1,284,496
49		126,7972%	130,1019%	128,4496%	100,000	63,399	65,051	128,450
1) BLAGAJNIŠKI ZAPISI, IZPLAČLJIVI 5. OKTOBRA 1993:					1,300,000	628,503	637,349	1,265,852
166		96,6927%	98,0537%	97,3732%	130,000	62,850	63,735	126,585

MENJALNI TEČAJ ZA HRD

21. APRIL 1993	v SIT za 100 HRD	
menjalnica	nakupni	prodajni
Hida*	5,80	7,00
Idila Sečovelje*	5,50	6,50
Ilirika Postojna	5,40	7,80
Italdesign*	5,00	7,00
Libertas Koper*	5,00	7,00
MA Vir	5,00	7,50
Niprom I in II*	6,20	7,00
Shalaby	6,00	7,80
Sonce	5,00	7,20
Tentours Domžale	5,00	9,00
Tori	5,00	8,00
Tečaj velja danes:*		

TRŽAŠKA KREDITNA BANKA

21. APRIL 1993	v LIRAH	
valuta	nakupni	prodajni
ameriški dolar	1505,00	1550,00
nemška marka	945,00	967,00
francoski frank	278,00	287,50
holandski gulden	836,00	864,00
belgijski frank	45,80	47,20
funt sterling	2325,00	2400,00
irski sterling	2300,00	2370,00
danska krona	245,00	253,00
grška drachma	6,70	7,50
kanadski dolar	1197,00	1235,00
japonski jen	13,30	14,00
švicarski frank	1034,00	1058,00
avstrijski šiling	133,50	138,00
norveška krona	222,00	229,00
švedska krona	203,00	210,00
portugalski escudo	9,80	11,00
španska peseta	12,80	13,75
avstralski dolar	1077,00	1112,00
madžarski forint	10,00	15,00
slovenski tolar	14,10	14,70
hrvaški dinar	0,65	1,00

TEČAJ TOLARJA V TUJINI

21. APRIL 1993			
država	banka	nakupni	prodajni
Avstrija	Posojilnica Pilberk	10,00	11,00
Avstrija	Posojilnica Železna Kapla	10,30	11,30
Avstrija	Posojilnica Borovlje	10,25	11,20
Avstrija	Posojilnica Senti Jakob	10,00	12,00
Avstrija	Posojilnica Ločilo	10,00	11,00
Italija	Kmečka banka Gorica	13,90	14,60
Italija	Tržaška kreditna banka	14,10	14,70

JAPONSKA / JEN PROTI DOLARJU

Finančni minister ocenjuje, da rast jena ne koristi Japoncem

Visoka cena domače valute škoduje japonskim izvoznikom in s tem celotnemu gospodarstvu, saj svoje drage izdelke vse težje prodajajo

TOKIO - Japonska se je pripravljena v daljšem obdobju spopasti s problemom močnega jena, vendar je zadnja skokovita revaloracija jena previsoka in prenapeta, ocenjuje japonski gospodarstveniki. »Dve ali tri odstotna letna rast ne bi predstavljala problema, dvig, do kakršnega je prišlo zdaj, pa je zelo resen,« je izjavil Hidehiko Okumura, vodilni raziskovalec pri raziskovalnem inštitutu Nomura. »Razmere med enim in dolarjem zdaj ne deluje v prid tema dvema problemoma,« je izjavil. Na osnovi

komentarja predsednika Billa Clintona, ki ga je izrekel v ponedeljek, da bi močnejši jen utegnil vzpostaviti ravnotežje med ZDA in Japonsko, Dolar je v Tokiu v tork znoval zdrsnil do svoje skoraj zgodovinsko najnižje točke 110, 25 jena.

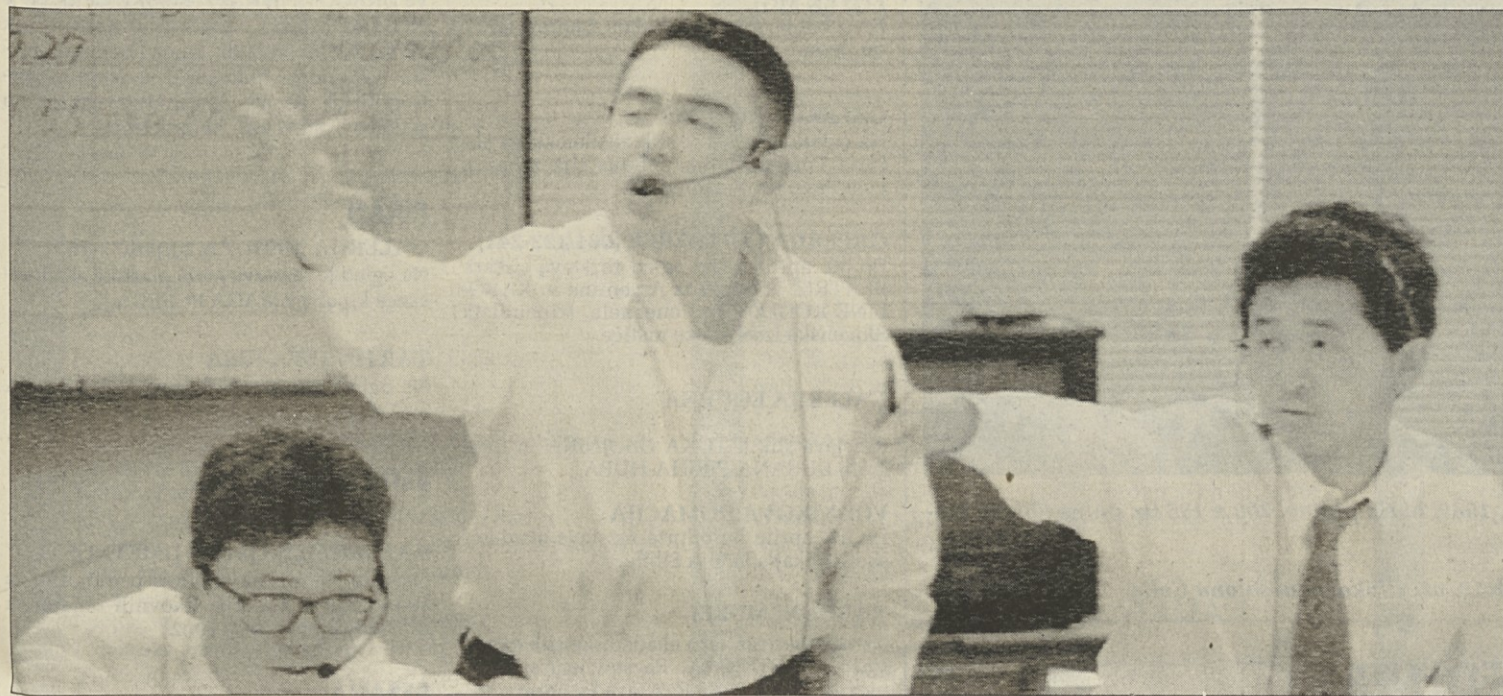
Finančni minister Yoshiro Hayashi je na torkovem parlamentarnem zasedanju povedal, da je ta skok jena neugoden za Japonce in za svetovno gospodarstvo, saj bi utegnil v kratkem času podvojiti japonski trgovinski presežek. Visoka vrednost jena škoduje japonskim

izvoznikom in s tem celotnemu gospodarstvu, saj svoje drage izdelke vse težje prodajo, prihodka od njih, ki jih zaslužijo v tujih valutah, pa pretaplajo v vse manjše število jenov. Visoka vrednost jena teoretično tudi spodbuja trgovinski presežek, ker močnejši jen operira tudi s precejšnjim dolarjem pri izvozu, medtem ko višje cene japonskega blaga zunaj zavirajo povpraševanje. Kljub temu pa so japonske oblasti večkrat zagovarjale postopno rast jena v primerjavi z drugimi valutami bodisi zato, da bi zmanjšali trgovinski

presežek, bodisi zato, da bi podjetja prisilili v prestrukturiranje in v izboljšanje njihove konkurenčnosti. Japonska se je uspešno prilagodila naraščanju jena po sporazumu Plaza iz leta 1985, ko so se vodilne države sporazumele o sibijskem dolarju. Japonska podjetja so imela rekordne domače dobičke, poceni skladi in mocan jen, zmanjšala so stroške, spodbujala konkurenčnost in se podala v velika vlaganja doma in v tujini. Kljub temu pa so gospodarstveniki prepričani, da je zdrs dolarja za več kot 11 jenov od febru-

arja prehitel in prevelik za japonska podjetja, ki se se vedno spopadajo z domaćo recesijo. Dobički se ze tretje leto zmanjšujejo in utegnejo to tendenco - kljub drugim upom - ohraniti do konca leta, ce bo cena jena se naprej tako visoka. To bi prav tako utegnulo odložiti okrevanje domačega gospodarstva.

Guverner japonske centralne banke je v tork gospodarskem izjavil, da so hitri kratkoročni medvalutni pretresi skrajno neugodni za japonsko gospodarstvo in njegovo stabilno rast. (Reuter)

SLOVAŠKA

Mečiar ne mara hitrih korakov

TADEAS WALESKY

BRATISLAVA - Kapitalistična šok terapija na Slovenskem ne bo obnesla, je izjavil predsednik vlade Vladimir Mečiar za dnevnik Narodna obroda v intervjuju. »Izdelava novega programa mora izhajati iz spremenjene realnosti nove države,« je se dejal.

Mečiar je primerjal svoj ekonomski program z reformami, ki so se jih lotili na Češkem, Poljskem in Madžarskem in je opisal svoj načrt kot »načrt postopnosti«.

»Razlika med tem, kako naša vlada vidi ekonomsko reformo in kako jo je videla prejšnja (českoslovaška zvezna) vlada, je v tem, da gremo z restriktivne šok terapije na postopen razvoj s harmoničnimi koraki,« Mečiar ni povedal, s kakšnimi ukrepi namerava vlada preusmeriti razvoj v drugačno smer kot pa so reforme v kapitalističnem stilu, oziroma kako korenito se utegne Slovenska odmakniti od trenutne politike. Slovasko kritizirajo zaradi lenobnega privatizacijskega programa. Podjetja v državi lasti propadajo, rezerve tujih valut pa so že zaskrblyujoče nizke.

Narodna banka Slovaske je prejšnji teden objavila, da so rezerve padle na približno 130 milijonov dolarjev, vlad pa trdi, da jih je manj kot 25 milijonov dolarjev.

NEMČIJA / VELIKO ZNAMENJ O TEŽAVAH V GOSPODARSTVU

Stroški industrije so previsoki

Ekonomisti ocenjujejo, da je gospodarstvo zdaj veliko šibkejše, kot so pričakovali decembra lani

ERIK KIRSCHBAUM, WILLIAM BOSTON

Grebe meni, da bo ekonomska stopnja padla na 4 odstotke do srede 1994. Po njegovem mnenju bosta odhod predsednika Bundesbanke Helmuta Schlesingerja v septembru in verjetna postavitev sedanjega namestnika Hansa Tietmayerja na vodilno funkcijo povečala verjetnost za radikalnejše posege proti koncu leta. Grebe pravi: »Schlesinger si zeli, da bi si ga zaposlili kot predsednika, ki je zmagal v boju proti inflaciji. Do septembra se bo moralo izkazati, da se inflacijska stopnja giblje k 3, 3 odstotka v četrtem kvartalu. Tietmayer pa bo imel drugačne poglede. Veliko hitreje bo znižal obresti.«

»Bundesbanka posebno skrbno spremlja zunanjo vrednost marke,« je rekel Heinrich Schaumburg, vodilni ekonomist pri splošni gospodarski banki (BFG Bank). Ros Liftont, ekonomist z Raziskovalnega inštituta Nomura, je dejal, da bodo ti isti, ki pričakujejo skokovito krenje obresti, razočarani.

Enega izmed zanimivejših scenarijev glede stopenj Bundesbanke je bilo slišati od Alison Cottrell, ekonomistke pri Midland Montagu. Po njenem mnenju bodo v evropskem sistemu medvalutnih razmerij vse valute verizno reagirale na drastično znižanje nemške obrestne mere. Po njenih napovedih bodo pezata, eskudo, danska krona in morebiti irski funt ter francoski

frank devalvirali glede na marko. »Ce se judje nadejajo, da se ne bo zgodilo, to povečuje možnosti, da se bo zgodilo,« je dejala. »Nova razvrstitev bo edini način, da dobimo od Bundesbanke smiselno poseg v znižanje obresti.«

Upocasnitev rasti nemškega gospodarstva bi se lahko razvila v njegovo najhujšo recesijo po drugi svetovni vojni, je dejal eden izmed vodilnih nemških industrialcev. Federacija nemške industrije (BDI) je napovedala, da bo gospodarstvo nekdanje Zahodne Nemčije v prihodnjih mesecih se naprej drselo navzdol in da bo zdrs globlji, kot so predvidevali. »V tako po-

membni industrijski panogi, kot je proizvodnja kapitalnih dobrin, lahko sedanja upocasnitev povzroci najhujšo recesijo od vseh, ki smo jih doživeli po vojni,« je dejal predsednik BDI Tyll Necker na industrijskem sejmu v Hannoveru.

»Kar zadeva širše gospodarstvo, lahko pričakujemo upadeč bruto domačega proizvoda za en ali dva odstotka,« je dodal.

Po Neckerjevih besedah lahko sedanjo recesijo primerjamo z dvema prejšnjima najhujšima zdrsoma, ki so ju po letu 1945 doživeli v Zahodni Nemčiji. Oba, oni iz let 1974/75 in oni iz let

1981/82, sta bila posledica soka zaradi rasti cen nafte, kar je povečalo industrijske stroške. Nemški minister za gospodarstvo Günther Rexrodt je na sejmu za Reuter dejal, da si po njegovem mnenju Nemčija letos se ne bo ekonomsko opomogla.

»Trenutno smo v globoki recesiji. Najprej se moramo prebiti skozi, nato pa bi naslednje leto lahko slo na bolje,« je dejal. Po Neckerjevih besedah so poglavitni razlogi za strmo drsenje gospodarstva, vse od lanske jeseni naprej, majhno tuje povpraševanje po nemških proizvodih, močna marka in rastoči stroški nemške industrije. V na-

sprotju z izjavami industrijskih poslovnežev in ekonomistov pa Necker meni, da je postalo jasno, da je vzrok za nemško recesijo v strukturnih problemih, ki bodo imeli dolgoročne ekonomske učinke. Menil je, da je malo verjetno, da bi povpraševanje v ozivljajocih se tujih gospodarstvih, kakršni sta gospodarstvi ZDA in Velike Britanije, zmoglo potegniti Nemčijo iz recesije.

»Ne smemo si delati utvar. Zelo malo je možnosti, da bi lahko izkoristili impulze od zunaj pred koncem leta 1993,« je dejal.

Porast izvoza v ZDA - okoli 6, 3 odstotka celotnega nemškega izvoza - industriji ne bo dal kaj prida pospeša. Po njego-

vinsko bancništvo, ze odobrena sredstva za posamezne projekte tretji partnerji sofinancirajo z 9, 8 milijarde dolarjev, kar omogoca ucinke v razmerju 1 : 4. Ena od možnih poti, kako povecati sredstva, naj bi bilo tudi sklepanje poslov z vzhodnimi podjetji, ne pa z zahodnimi partnerji, ceprav bi se v tem primeru tveganje povecalo. Ena od možnih poti bi bila tudi sprememba tako imenovanega pravila 40 : 60, kar pomeni, da lahko samo 40 odstotkov posojil namenijo za državne projekte, vsaj 60 odstotkov pa bi jih moralo biti namenjenih za zasebni sektor, vendar je prav v tem sektorju zelo malo projektov, za katere bi potrebovali pomoc EBRD.

Tretje sporno vprašanje na zasedanju pa bodo bančni direktorji. 23 sedanjih direktorjev bi vsekar moralo trdno držati v rokah vajei bancnih poslov EBRD. Attaliju so tolikšno število sodelavcev vsilile mnoge države, ki niso prevec zaupale njegovi »veliki zamisli«, npr. ZDA. Znotraj banke so se ti direktorji hitro povezali z tamkajšnjo birokracijo, zdaj pa se njihovi finančni ministri doma sprašujejo, zakaj niso pravočasno ugovarjali nactrom o visokih stroških.

Priseljenci iz nekdanje Vzhodne Nemčije se preživljajo tudi s prekupevanjem na berlinskih ulicah

GLEDALIŠČA

SLOVENIJA

LJUBLJANA

CANKARJEV DOM

P. Corneille: ODRSKA UTVARA (danes, 22. 4., ob 20. uri, Linhartova dvorana), gostovanje Slovenskega ljudskega gledališča iz Celja.

LETICIJA IN LUSTREK (sobota, 24. 4. ob 20. uri, Stihova dvorana), režija: Dusan Jovanovic, igrajo: Milena Zupancic, Polona Vetrh in Izток Valic.

DRAMA SNG (tel. 061/221-511)

B. Friel: PLES V AVGUSTU (danes, 22. aprila ob 19.30. uri). Abonma Studentski prvi in izven (konto).

CABAREs, CABAREi (petek, 23. aprila ob 20.30. uri) Monodramski nastop ZIJAHHA SOKOLOVICA. Se ena priloznost za vse, ki vam ni uspelo dobiti vstopnice ob njegovem nedavnem nastopu v Ljubljani!

J. B. P. Moliere: SVATBA PO SILI (sobota, 24. aprila ob 19.30. uri). Za izven (konto).

MALA DRAMA

A. Nicolaj: BLAGO POKOJNIKI, DRAGI MOZJE (danes, 22. 4. ob 20. uri). Monodramski nastop Polone Vetrh. Za izven (konto).

A. Nicolaj: PRVA KLASA (petek, 23. 4. ob 20. uri). Za izven (konto).

M. Gad: SAMO IGRA JE IN NE BOLI (sobota, 24. 4. ob 20. uri). Za izven (konto).

MESTNO GLEDALISCE LJUBLJANSKO (061/210-852)

Tabori: GOLDBERGOVE VARIACIJE (danes, 22. 4., ob 19.30. uri). Za abonma Mladinski I.

L. Jagodic, M. Pokoren, B. Tadel: KLINIKA TIVOLI d. o. o. (danes, 22. 4., ob 22. uri). Za izven in konto.

J. B. P. Moliere: AMFITRION (sobota, 24. 4. ob 19.30. uri). Za izven in konto.

SNG OPERA (061/331-945)

DON CARLOS (danes 22. 4., ob 19. uri). Dirigent Marko Gasperšič. Za red Četrtek II, izven in konto.

NETOPIR (sobota, 24. 4. ob 19. uri). Dirigent: Marko Gasperšič, pojejo: Jeric, Reja, Jerasa, Lebaric, Kores, Trček, Hovevar, Vezonik, Moraca, N. Radovan, Gorenc. Za izven in konto. RAZPRODANO!

KUD FRANCE PRESEREN

POLONA VETRIH (foto: Janez Vlachy)

(061/332-288)

TARZAN V EPIZODI VELIKI MRHOVINAR, v izvedbi gledališča Ane Monro (danes, 22. 4. ob 22. uri). Predstava bo na sporedu zadnjic v tej sezoni.

SLOVENSKO MLADINSKO GLEDALISCE (061/310-610)

H. Achternbusch: SUSN (danes 22. 4., ob 19.30. uri). Režija Eduard Miler.

»Mocna predstava intenzivnega režiserja, ki

podaja na suh način ta svet brez sentimentalnosti in olajšav, mrzlo, trdo, mučno in zato resnično.« (Taras Kermauner).

LUTKOVNO GLEDALISCE

VELIKI ODER

Alfred Jarry: UBU ROI (petek, 23. 4. ob 20. uri. PREMIERA). Za izven. Studentska gledališka skupina z ljubljanske Filozofske fakultete (oddelek za francoski jezik), prvič v Sloveniji predstavlja eno od preloženih del francoskega gledališča s konca 19. stoletja. Predstava bo v izvirniku, nastopili pa bodo: Bostjan Zupancic, Nada Prodan, Primož Vitez, Urša Rigler, Tone Smolej, Gregor Perko, Marko Pravst, Mojca Medvedsek, Helena Biffio, Spela Mihelac, Nataša Sterle, Manica Janežic, Vesna Mahere in Vladimir Pogacnik.

SENTJAKOBSKO GLEDALISCE

F. Levstik - D. Jovanović - T. Partljic: MARTIN KRAPAN. Gostovanje Na javorniku pri Jenicah.

MARIBOR

DRAMA SNG

LA DIVINA COMMEDIA - pesnika Danteja Alighierija, dramatika Nenada Prokica in režiserja TOMAZA PANDURJA (petek, 23. 4. ob 19.30. uri: v soboto, 24. in v nedeljo, 25. aprila ob 19.30. uri). V petek za red Premierški, v soboto za red Drama in izven in v nedeljo za red Repriza in izven.

MALI ODER

KABARET XX. STOLETTJA - ISADORA (sobota, 24. 4. in nedelja, 25. 4. ob 17. uri). V soboto za red U in izven, v nedeljo je predstava odkupljena. V ciklusu Kabareta XX. stoletja predstavlja mo koreodramski projekt Isadora z Majo Šrbljenović Turcu v vlogi legendarne plesalke Isadore Duncan. Avtor je projekta je režiser in koreograf Drago Boldin.

OPERA (062/221-206)

G. Puccini: LA BOHEME (danes, 22. 4., ob 19.30. uri). Za red Ekonomska. Najnovejša mariborska postavitev opere je sinteza nekonvencionalnega, vendar v okviru tradicije zastavljenega dirigentskega pristopa Simona Robinsona in pretehtanega in rutiniranega režijskega koncepta Franja Potocnika. Opera zazivi na sceni Janeza Rotmana in v kostumih Marije Kobi.

La Boheme je čustveno in nežno doživeti iztekajočega se velikega obdobja evropske klasične umetnosti.

KAZINSKA DVORANA

KLAVIRSKI KONCERT TRIA DEBUSSY (danes, 22. 4. ob 19.30. uri) v organizaciji II. gimnazije maribor. Za izven.

CELJE

SLOVENSKO LJUDSKO GLEDALISCE

Moliere: NAMISLJENI BOLNIK (petek, 23. 4. ob 10.30. uri). Režija: Katja Pegan. Zaključena predstava za Srednjo kmetijsko solo Rakican.

LOGATEC

KNJIZNICA

ZLATA RIBICA, lutkovna igrica (danes, 22. 4. ob 17. uri). Gostuje amaterska skupina iz Vzgojnega zavoda Logatec predstavlja lutkovno igrico po lastnem scenariju in z lutkami, ki so jih izdelali sami.

NOVA GORICA

GLEDALISKA DVORANA SOLKAN

Ray Conney: ZBEZI OD SVOJE ZENE (danes, 22. 4. ob 20.30. uri in v petek, 23. 4.). Danes za abonma Premiera in jutri za abonma Petek in izven. GOSTOVANJE PRESERNOVEGA GLEDALISČA IZ KRANJA.

Režija: Zvone Sedlbauer, igrajo: Bernarda Oman, Judita Zidar, Dare Valic, Miran Kenda, Tine Oman, Matjaz Visnar in Pavel Rakovec.

V radozivi komediji sodobnega angleskega avtorja je tipični angleški humor pomešan z nizanjem feydojevskih zapletov, prignanih do norih, a obenem povsem verjetnih situacij.

STUDENTSKO NASELJE

KONCERT kanadskih hardcore legend D.O.A. (petek, 23. 4. ob 20.30. uri v menzi).

GORNJA RADGONA

AVLA OSNOVNE SOLE

Srečanje otroških in mladinskih pevskih zborov (danes, 22. 4. ob 17. uri).

NOVA GORICA

GRAD DOBROVO

VEČER RUSKIH SAMOSPEVOV Korsakova, Cajkovskega in Rahmaninova (petek, 23. 4. ob 20. uri, Galerija Zorana Musiča). Sopranistka Natalija Vorobjova, pianist Janko Setine

PORTOROŽ

AVDITORIJ

KONCERT- KOMORNI ORKESTER IN SOLISTI - Nagrajenci tekmovanja mladih violinistov Alpe Jadran Gorica (petek, 23. 4. ob 19.30. uri)

Tugo Sušnik

Tugo Susnik: Brez naslova, 1989, akril, platno, 200 x 135 (iz stalne zbirke Ribnica)

Otvoritev razstave danes ob 19. uri v Likovnem salonu Celje.

RAZNE PRIREDITVE

SLOVENIJA

LJUBLJANA

CANKARJEV DOM (061/222-815)

MOJA LEPA PRALNICA/MY BEAUTIFULL LAUNDRETTE (danes, 22. 4. ob 20. uri, Kosovelova dvorana), scenarij: Hanif Kureishi, režija: Stephen Frears.

PESMI STIRIH (četrtek, 22. 4., ob 18. uri, Stihova dvorana). Ob 40- letnici izida bo zalozba Mihelac predstavila ponatis te prve pesniške zbirke Kajetana Kovica, Cirila Zlobca, Janeza Menarta in Toneta Pavčka.

Predstavitev: OKOLJE IN SOLSKJE INICIATIVE (četrtek, 22. 4., od 10. do 19. ure, petek, 23. 4., od 8. do 13. ure, Valvazorjeva dvorana).

KUD FRANCE PRESEREN (061/332-288)

TARZAN V EPIZODI VELIKI MRHOVINAR GLEDALISČA ANE MONRO (danes, 22. 4. ob 22. uri). Pragozdna burleska, zadnjic v tej sezoni!

DVORANA SAZU (Novi trg 3/I)

Predavanje akademika prof. Dušana MORAVCA (danes, 22. 4., ob 11. uri) na temo A. Verovsek- komedijant ali umetnik.

Predavanje prof. dr. Johna MOORA (danes, 22. 4., ob 17. uri), nekdanji predsednik National Science Foundation, ZDA, na temo Revitalizing Reserch and Development on the Road to Democracy and Free Market.

DRUŠTVO SLOVENSKIH PISATELJEV

Tiskovna konferenca ob izidu knjige Rudija Cacinovica MED DVEMA CERKVAMA (danes, 22. 4., ob 11. uri).

»Avtobiografski roman o prestopu iz ene cerkve v drugo je branje, ki bralca pritegne, ker je pisano tekoče, z vidnim mnogovrstnim znanjem, prepleteno s samozaveštnim humorjem, popopranim s scepci duhovite ironije, vse skupaj pa odmerjeno s premisljeno mero zrelega intelektualca...«, je o knjigi zapisal Igor Torkar.

MEDNARODNI GRAFICNI LIKOVNI CENTER - GRAD TIVOLI (061/219-752)

TISKOVNA KONFERENCA v zvezi z 20. Mednarodnim grafičnim bienalom (danes, 22. aprila ob 11. uri v Art Clubu, kletni prostori). Sla

MARIBOR

KNJIZNICA ROTOVZ

Literarni večer z Vladom ZABOTOM, danes, 22.4. ob 18. uri. Z avtorjem zbirke novel Bukovska mati in romana Stari pil se bo pogovarjala Geraldine Hrelja.

IZOLA

SREDNJA GOSTINSKA IN TURISTICNA SOLA

VEČER Z GOSTOM (danes, 22. 4. ob 20. uri). S priznanim kulturnim delavcem iz Trsta, pisateljem in publicistom MIRANOM

KOSUTO se bo pogovarjala prof. Jasna Ceborn.

LAŠKO

JURJEVANJE PO ULICAH LASKEGA

(v soboto, 24. aprila ob 9.30. ure dalje). Da ima Jurjevanje v Laskem že dolgo tradicijo, nam pričajo podatki iz druge polovice prejšnjega stoletja, ki jih je zabeležil zgodovinar in geograf Ignacij OROZEN. Se okrog leta 1930 je zabeležen podatek, da so učitelji s solsko mladino po ulicah Laskega vodili Zelenega Jurja. Za tem je tonil v pozabo vse do današnjih dni, ko so ga učenci z ravnateljico Ireno MULEJ znova obudili na OS Primoza Trubarja.

Zeleni Jurij s spremstvom se bo podal na pot in pobiral darove. V ljudskem izročilu so Jurija obdarovali s surovimi jajci, s kruhom, s spehom, morda tudi z vinom. Sprevod bo ob 9.30 uri krenil izpred sole Primoza Trubarja, dobro uro koledoval po laskih ulicah in se vrnil na solsko igrišče, kjer bodo pripravili rajalne in pastirske igre ter imeli pojedino s cvrtnjakom. Zeleni Jurij, v katerem je veliko simbolne izročilnosti, prinaša pomlad in zelenje.

POSTOJNA

PRED STAVBO OBCINE POSTOJNA PROGRAM PRIREDITEV OB PRAZNIKU OBCINE

Slavnostno dvigovanje nove zastave občine Postojna (danes, 22. 4. ob 17.30. uri). Ob 19. uri slavnostno zasedanje skupščine s podelitvijo priznanja »23. april«. Jutri, 23. 4. ob 15. uri občinsko tekmovanje v rolikanu pred Hotelom KRAS. Ob 20. uri otvoritev razstave del Luciana Kleve v galeriji Modrijanov mlin z nastopom dueta Piscaci in plesne skupine Nenada Muzdeke.

ODRSKA UTVARA - Danes ob 20. uri v CD

RAZSTAVE

SLOVENIJA

LJUBLJANA

NARODNA GALERIJA (061/219-740) EVROPSKI SLIKARJI IZ SLOVENSKIH ZBIRK (od 14. aprila do 4. julija), avtorja razstave in kataloga: prof. Federico Zeri, Rim in dr. Ksenija Rozman, kustos NG v Ljubljani.

SLOVENSKI ETNOGRAFSKI MUZEJ PASOVI IN SKLEPANCI (danes, 22. 4. ob 18. uri). Otvoritev razstave iz zbirke Slovenskega etnografskega muzeja.

CEKINOV GRAD (Muzej noveje zgodovine, 061/323-968)

Danes, 22. 4., ob 18. uri otvoritev razstave MENJAVE DENARJA V 20. STOLETJU V SLOVENIJI.

BEZIGRAJSKA GALERIJA

Na ogled je razstava risb in skulptur Mirsada Begića.

GALERIJA ILIRIJA

Na ogled je razstava skulptur Dragice Cadez DRUGACNOST PODOBE. Razstava bo na ogled do 3.maja.

KNJIZNICA ZALOG

Na ogled je razstava umetniških fotografij Dušana Ježa. Razstava bo odprta do 15. maja. V knjižnici si do 15. maja lahko ogledate tudi razstavo domače in tuje strokovne literature o železnici iz zasebne zbirke slikarja Francija Lesjaka.

FOYER MGL

Na ogled je razstava slikarja Andreja Girandona.

GALERIJA KOMPAS

Na ogled je razstava slik akademskega slikarja Tomana Veljka, ciklus slik z naslovom Praznovanje pomladi.

GALERIJA COMMERCE (061/122-241)

Do 30. aprila je na ogled razstava slikark BEATRIZ TOMSIC iz Argentine in KAROLINE KOGLOT iz Venezuele, stipendistk Slovenske izseljenske matice.

GALERIJA EQUINA

Razstava slik IZTOKA OSOJNIKA in fotografij DUSANA PIRIHA-HUPA.

VODNIKOVA DOMACIJA

Do 27. aprila bo odprta razstava akademskega slikarja Janeza Sibile.

NARODNI MUZEJ

Na ogled je razstava akademske slikarke VERE TERSTENJAK. Razstavljene slike je možno tudi kupiti. Razstava bo odprta do 25. aprila.

SLOVENSKI SOLSKI MUZEJ

(061/213-024)

Na ogled je razstava risb, slik, grafik in del s področja oblikovanja in kiparstva studentov 4. letnika za likovno pedagogiko Pedagoške fakultete v Ljubljani. Razstava je na ogled med 9. in 13. uro.

JAKOPIČEVA GALERIJA

Do 24. aprila si lahko ogledate razstavo fotografij. Avtorji: Belic Alenka, Bizjak Saso, Cerne Tadej, Dintinjana L. Christi, Fajon Irena, Hovevar Romana, Javornik Dejan, Jeras Lea, Kosic Aleksandra, Majhenic Tadej, Maraz Mateja, Prelesnik Aleksandra Sasa, Ramujkic Tina, Rucigaj Mojca, Seljak Sara, Sarkic Denis, Stevanic Zeljko, Strnad Brigita, Skofic Anka, Vojska Ziga, Zgrljaca Elvis, Zulic Miha.

MARIBOR

RAZSTAVNI SALON ROTOVZ

Danes, 22. 4. ob 17. uri predstavitev razstave Društva likovnih umetnikov Maribor. Na razstavi sodeluje 36 članov s skupno 78 likovnimi deli v različnih tehnikah.

SODNI STOLP NA LENTU

Na ogled je razstava Človek MATJAZA TOMASICA, dijak in neakademskega slikarja. Razstava bo na ogled do 1. maja.

MUZEJ NARODNE OSVOBODITVE

(062/211-671)

Do konca meseca maja je na ogled razstava PRAZNIKI NA VOSČILNICAH IN PREDMETIH.

FOTOGALERIJA STOLP

Na ogled je razstava fotografij GREGORJA KALIŠNIKA. Razstava bo na ogled do 30. aprila, v sodelovanju s člani Fotokluba Maribor jo je pripravil Bogo Cerin

UMETNOSTNA GALERIJA

Na ogled je retrospektivna fotografska razstava z naslovom Veni Pilon, pariški fotograf.

BLED

HOTEL ASTORIA

Do 7. maja je na ogled razstava slik akademskega grafika in slikarja KLAVDIJA TUTTE.

ZA NAJMLAJŠE

SLOVENIJA

LJUBLJANA

LUTKOVNO GLEDALISCE

Josip Jurčić, Svetlana Makarovic, Miran Hercog: KOZLOVSKA SODBA V VISNJI GORI (danes, 22. 4., ob 17. uri, Veliki oder). Svetlana Makarovic: SAPRAMISKA (sobota, 24. 4. ob 11. in 17. uri, Veliki oder).

ILIRSKA BISTRICA

HODNIKOV MLIN

Prodajna razstava grafik in slik akademskega slikarja CRTOMIRA FRELIHA bo odprta do 7. maja.

KANAL

GALERIJA RIKA DEBENJAKA

Na ogled je razstava Lovro Inkret - mala plastika. Galerija je odprta v torek in sredo od 9. do 12. ure, petek od 15. do 18. ure. Razstava bo na ogled do 8. maja.

KRANJ

GALERIJA PRESERNOVE VILE

Na ogled je razstava slik in grafik akademskih slikarke PETRE VARL. SIMONCIC in ZORE STANCIC.

GALERIJA MESTNE HISE

Na ogled je razstava slik akademske slikarke MAJE DOLORES SUBIC iz Skofje Loke.

NOVO MESTO

DOLENJSKI MUZEJ

V petek, 23. 4., ob 20. uri otvoritev razstave DRAGOTINE KAPITELJSKE CERKVE V NOVEM MESTU.Govoril bo predsednik vlade R. Slovenije dr. Janez Drnovsek, razstavo bo odprl ljubljanski nadškof in metropolit dr. Alojzij Suster. V programu bo sodeloval Slovenski kvintet trobil.

PIRAN

GALERIJA MEDUZA 2 (066/73-753)

Na ogled je razstava male plastike akademskega kiparja ZMAGA POSEGA.

TARTINIJEVA HISA

Na ogled je razstava likovnih del SAMA TAVZLJA.

SLOVENJ GRADEC

GALERIJA LIKOVNIH UMETNOSTI

Na ogled je razstava Nove pridobitve za stalno zbirko Galerije likovnih umetnosti Slovenj Gradec 1987-1992

SEŽANA

MALA GALERIJA

Do 30. aprila so na ogled akvareli SLAVKE KRANJEC (od 15. do 18. ure)

TRZIC

GOSTISCE SMUK

SMUKOVA SLOVENSKA SLIKARSKA DELAVNICA (petek, 23. 4. ob 18. uri). Otvoritev slovenske likovne sobe v gostišcu SMUK v Retnjah pri Trzinu. Razstavo bo otvoril Jože Hudeček. »V že po svoji osnovni funkciji in namenu gostoljubni hiši Simona Smuka iz Retenji pri Trzinu, so se za tri aprilne dni trindevetdesetega leta sklenili ustaviti in skupaj - pa vendar vsak zase - kaj dobrega napraviti: Klementina Golija (Gorenjska), Marijan Trsar (Dolenjska), Zdenko Huzjan (Prekmurje), Klavdij Tutta (Primorska) in Dušan Kirbis (Stajerska).« (Jože Hudeček).

TOLMIN

KNJIZNICA CIRILA KOSMACA

Do 30. aprila je na ogled razstava olj ANDREJA JERMOLA in SILVE SAKSIDA. Odprto v ponedeljek, sredo in petek od 8. do 19. ure, torek in četrtek od 8. do 14. ure.

VRHNIKA

CANKARJEV DOM (Mala dvorana)

SLOVENSKI PROGRAMI

SLOVENIJA 1

10.35	Zgodbe iz školjke Tedenski izbor
11.25	Film tedna - evropska kinematografija: Nepozaban dan na plaži, danski film
13.00	Porocila Filmsko popoldne
13.50	V sportnem duhu, ponovitev 3/15 dela ameriske nanižanke, VPS 1355
14.15	Izdajalska igra, ponovitev 2/3 dela angleske nadaljevanke, VPS 1420
15.10	Zapor za otroke, ameriški film, VPS 1510
16.50	Poslovne informacije
17.00	TV dnevnik 1 - slovenska kronika
17.15	Ziv zav, otroški program
18.00	Regionalni studio Maribor
18.50	Besede, besede, besede, tv-igrice
19.30	TV dnevnik 2, vreme
19.56	sport
20.05	Zarisce
20.35	C.A. Cueni: Iskanje Salome, 5/6 del svicarske nadaljevanke, VPS 2035
21.25	Tednik, VPS 2125
22.15	TV dnevnik 3, vreme, VPS 2215
22.39	Sport
22.45	Poslovna borza
23.00	Video strani

SLOVENIJA 2

	Tedenski izbor
11.10	Sanjska potovanja: Havaji, otroški raj, 7/12 del nemške dokumentarne serije
11.20	Sportna sredo: 3. tekma končnice DP v kosarki (M); Smelt Olimpija - Slovenica Koper
13.00	Porocila
15.55	Opus, ponovitev
17.25	Svet poroca, ponovitev
18.00	Videoapon
18.45	Ze veste
19.15	Majhne skrivnosti velikih kuharskih mojstrov
19.30	TV dnevnik 2, vreme, sport
	Umetniški večer
20.05	Od Kneippa do kofeta s smetanco in nazaj, studijski film Amira Muratovića
21.00	Komu zvoni, filmski esej
21.15	Icht, plesni video po koreografiji Matjaža Farica
21.40	Solistični koncert v Slovenski filharmoniji: Ludwig Grosse - bariton, Markus Fohr - klavir
	Sova
22.45	On in ona, 6/13 del ameriske nanižanke
23.15	Izdajalska igra, 3., zadnji del angleske nadaljevanke
00.05	Video strani

KANAL A

09.00	MCM
10.40	RIS, risanke in spoti
10.50	Astrolaska napoved
11.00	Drugačen svet, ponovitev 143. dela ameriske nadaljevanke
20.00	Risanka
20.15	Dnevnoinformativni program in vreme
20.30	Drugačen svet, 144. del ameriske nadaljevanke
21.20	Kulinarčni kotiček, ponovitev 11. oddaje
21.35	Dance Session, 26. oddaja o plesu
22.05	Odgovor z orožjem, ameriški akcijski film
23.40	Dnevnoinformativni program in vreme, ponovitev
23.55	Porocila v angleščini: Deutsche Welle
00.35	Astrolaska napoved
00.45	MCM
01.00	Video strani

KOPER

18.00	Primorski forum
-------	-----------------

RAI 1

6.50	Aktualno: Unomattina, vmes dnevnik
10.15	Film: Il delitto di Giovanni Episcopo '47), vmes (11.00) dnevnik
11.55	Vremenska napoved
12.00	Variete: Buona fortuna
12.30	Dnevnik 1
12.35	La signora in giallo
13.30	Dnevnik in Tri minute
14.00	Fatti, misfatti e ...
14.30	Aktualno: Primissima
14.45	Dok.: Centominiti
15.15	Otroski variete
15.45	Mladinski variete: Big
17.55	V Parlamentu in vesti
18.10	Aktualno: Italia, navodila za uporabo
18.45	Dok.: Kvarov svet
19.55	Almanah in vreme
	Nogomet: Paris Saint Germain-Juventus, 20.55 Parma-Atelico Madrid, vmes (20.50, 21.50) dnevnik
22.50	Dnevnik 1
23.05	Aktualno: A carte scoperte
24.00	Dnevnik in vreme

RAI 2

7.00	Otroski variete
8.45	Jutranji dnevnik
9.05	Rubrika o vrtnarstvu
9.30	Film: La magnifica bambola (kom., '46)
11.00	Nan.: Doogie Howser
11.30	Kratke vesti
11.45	Segreti per voi...
12.00	Variete: I fatti vostri
13.00	Dnevnik, gospodarstvo, Nonsolomero
14.10	Nad.: Quando si ama, 14.50 Santa Barbara
15.30	Kronika v živo
17.15	Vesti in iz Parlamenta
17.25	Aktualno: Pogum življenja, nato sport
18.20	Nan.: L'ispettore Tibbs
19.15	Nad.: Beautiful
19.45	Dnevnik in sport
20.20	Variete: Ventievinti
20.40	TV film: L'amore che non sai (dram., 2. del)
22.30	Aktualno: Rock caffè
23.15	TG 2 - Pegaz
23.45	Sport: Kosarka (IP)
1.15	Dok.: G. Marotta

RAI 3

6.45	Jutranja oddaja: L'altrarete, vmes vesti
12.15	Pogled na umetnost
13.45	Znanstveni dnevnik
14.00	Dezelne vesti
14.20	Popoldanski dnevnik
15.15	Dok.: Sicilia
15.45	Samo za sport
17.20	Sportna rubrika Derby
17.30	Neonews, nato pregled tujega tiska
18.00	Dok.: Geo
18.25	Nan.: Vita da strega
18.50	Sport, vreme, dnevnik
19.30	Dezelne vesti
19.45	BlobCartoon, nato Blob in Una Carlolina
20.30	Aktualno: Il rosso e il nero (vodi M. Santoro)
23.15	Dnevnik in Omnibus
0.30	Dnevnik in vreme
1.00	Variete: Fuori orario

RETE 4

6.25	Nanizanke
8.10	Nad.: General Hospital, 8.40 Marilena, 9.55 Ines, 10.50 Amanda, (9.30) vesti
11.35	Il pranzo è servito
12.35	Nad.: Celeste
13.30	TG 4 vesti
14.00	Nad.: Sentieri, 15.15 Grecia, 16.00 Anche i ricchi piangono
17.00	Aktualno: Lui lei l'altro, nato (17.30) vesti
17.45	Aktualno: C' eravamo tanto amati
18.15	Kviz: Il nuovo gioco delle coppie
19.00	TG 4 vesti in nad.: La signora in rosa
20.30	Filma: Don Camillo e l'on. Peppone, 22.30 Corda tesa (krim., '84), vmes (23.30) vesti

CANALE 5

6.30	Na prvi strani
8.35	Nanizanka, nato Maurizio Costanzo Show
11.30	Variete: ore 12
13.00	Dnevnik TG 5
13.25	Sgarbi quotidiani
13.35	Aktualno: Forum, 14.35 Agenzia matrimoniale, 15.00 Ti amo parliamone, 15.30 Scene da un matrimonio
16.00	Otroski variete
17.55	TG 5 Flash - vesti
18.00	Kviz: OK il prezzo è giusto, 19.00 La ruota della fortuna
20.00	Dnevnik TG 5
20.25	Striscia la notizia
20.40	Kviz: Tutti per uno
22.45	Nan.: Robinsonovi
23.15	Variete: Maurizio Costanzo Show, vmes (24.00) TG 5 vesti

ITALIA 1

6.30	Otroski variete
9.15	Nanizanke
12.45	Odprti studio
13.00	Otroski variete
13.45	Nan.: Dieci sono pochi
14.15	Varieteja: Non è la RAI, 16.00 Unomania
16.05	Nan.: 21 Jumpstreet
17.05	Varieteja: Twin Clips, 17.30 Mitico
18.05	Nan.: Tarzan
18.30	Variete: Ma mi faccia il piacere
19.00	UnoMeteo in sport
19.15	Varieteja: Rock & Roll, 20.00 Karaoke
20.30	Nan.: Beverly Hills
22.30	Variete: Mai dire TV
23.00	Nogometni pokali, 23.30 Bruges-Olympique Marseille
1.30	Odprti studio, pregled tiska in sport

TELE 4

13.30	Lastne oddaje:
19.30	Kronika in komentar
	Dogodki in odmevi

Koper

13.00	Mannix, ameriska tv nanižanka
13.50	Rebus, ponovitev italijanskega filma
15.35	Nocni sodnik, ameriška nanižanka
16.00	Novice
16.05	Carobna svetilka
	Heidi, avstrijsko/nemška nanižanka
	Sprehod po moderni umetnosti, italijanska dokumentarna serija
17.00	Bersaglio, ponovitev
17.40	Arhitektovi nasveti
18.00	Primorski forum
18.50	Primorska kronika
19.00	TV dnevnik
19.25	Mannix, ameriska tv nanižanka
20.15	Nocni sodnik, ameriška nanižanka
20.40	Meridiani
20.15	Nocni sodnik, ameriška nanižanka
20.40	Meridiani
21.20	Dolgo iskanje, angleška dok. serija
21.45	TV dnevnik
21.55	Juke box

ORF Avstrija 1

09.00	Cas v sliki
09.05	Zahodno od Santa Feja
10.30	Tekmovanje v skokih cez plot, pon. filma
13.35	Sinha Moca, 134. del
14.00	Magnum: Rokoborec
14.45	Anticni junaki in bogovi
15.00	Jaz in ti, otroški spored
15.05	Tao Tao, risana serija
15.50	Alfred J. Kwak: Umetno jezero
18.00	Cas v sliki
18.30	Kopaliski mojstri iz Malibuja: Sence preteklosti
20.15	Opojnost planin in prsi, 4. del
21.25	Ropari vlaka, am. western z John Waynom
23.00	Preganjačevci milijoni, fr./it. film
00.40	Porocila
	Tisoc mojstrov

ORF Avstrija 2

17.05	Tisoc mojstrov
17.15	Nepal: V dolini stoo-smih izvirov, 1. del
18.00	Harry in Hendersonovi: Potres
18.30	Made in Austria, kviz
19.59	SP v hokeju, Avstrija-Kanada, prenos iz Münchna
22.10	Knjige meseca
22.30	Vsakdanji v getu, 50-letnica vstaje v varšavskem getu, oddaja v spomina na zrtve fašizma
23.30	Jour fixe, Pisanje in trg
00.30	Hello Austria, Hello Vienna, ponovitev
01.00	Porocila
	Tisoc mojstrov

Hrvatska 1

08.00	Dobro jutro, Hrvatska
	Porocila
	Zgodbe iz Monticella, 111. del
10.00	Porocila
10.05	TV sola
11.15	Nemščina, 15. lekcija
11.30	Povejte mi, kaj naj ponem
12.00	Porocila
	Ko se svet vrt, 109. del ameriske nadaljevanke
13.30	Monofon
14.00	Porocila
14.50	Nacrti in zelje, ponovitev 5/6 dela nadaljevanke
15.45	Afternoon Report
16.00	Porocila
16.05	Ucimo se o Hrvaski: Renesancno slikarstvo v Hrvaski
16.35	Malavizija
18.00	Porocila
18.05	Informatika: Pogled skozi okno
18.35	Santa Barbara, 383. del ameriske nadaljevanke
19.30	Dnevnik 1
20.05	Poslovni klub
20.50	Me je kdo iskal?
21.35	Ekran brez okvirja
22.35	Dnevnik 2
23.45	Porocila v nemščini
23.50	Porocila

Hrvatska 2

17.55	Kosarka: 2. tekma finala prvenstva Hrvatske: Slobodna Dalmacija-Cibona, prenos
19.30	Dnevnik 1
20.00	Dan planeta Zemlje, prenos 1. dela slavnostnega koncerta iz dvorane V. Lisinski
21.00	Ko poti veja, dok. film
21.55	Prihodnji streljaj, 2., zadnji del mini nadaljevanke
23.00	Dan planeta Zemlje, posnetek 2. dela koncerta
00.00	Nacrti in zelje, 6., zadnji del angleske nadaljevanke

MTV Madžarska

08.35	Cez dan
09.00	Pekleni raj, brazil-ska serija
09.00	Pekleni raj, braz. serija
10.00	Klinika, 8. del nem-ske serije
11.00	Igra
11.15	Angleščina
12.00	Porocila
16.00	Pregled dogodkov dneva
17.00	Northwood, kanadska serija, 12. del
18.10	Svet denarja
18.20	Cez dan
18.40	Otroski kotiček
19.00	Za boljši jezik
20.00	Dnevnik
20.40	Teater R. Brdburyja, kanadski tv-film
23.35	Moj poklic...
24.00	Dnevnik

RADIO

Slovenija 1

(UKV 88.5; 90.0; 91.8; 92.9; 94.1; 96.4 ; MHz, od 16.00 SV 918 kHz)
4.30, 5.00, 6.00, 6.30, 7.30, 8.00, 9.00, 10.00, 11.00, 12.00, 14.00, 18.00, 21.00, 23.00 Porocila: 6.50 Dobro jutro, otroci; 8.05 Radio plus; 11.30 Pregled tiska; 12.05 Na današnji dan; 12.30 Kmetijski nasveti; 13.20 Osmrtnice in obvestila; 13.45 Iz tujega tiska; 14.05 Poslovne informacije; 15.00 Radio danes, radio jutri; 15.30 Dogodki in odmevi; 17.05 Studio ob 17-ih; 19.30 Obvestila; 19.45 Lahko noč, otroci; 20.00 Cetrtkov večer domačih pesmi; 21.05 Literarni večer; 22.30 Stari gramofon; 23.05 Literarni no-kturno.

Slovenija 2

(UKV 87.8; 92.4; 93.5; 95.3; 96.9; 97.7; 98.9; 99.9; MHz) 6.30, 7.30, 8.30, 9.30, 10.30, 11.30, 12.30, 14.30, 16.30, 17.30 Porocila; 19.00 Dnevnik; 7.00 Jutranja kronika; 8.30 Dopoldne na valu 202; 8.40 Koledar prireditelj; 10.35 Kompasovo turistično oko; 10.50 Primorski val; 11.15 Izjava tedna; 12.00 Opoldne; 12.40 Štaterski val; 13.00 Danes do 13-ih; 14.00 Drobčinice; 15.10 Menjalniški tečaj; 15.30 Dogodki in odmevi; 16.00 Glasba; 17.00 Teme; 17.50 Sport; 19.30 Jazz; 21.00 Zavrtite - uganite; 22.20 Rock underground.

Slovenija 3

(UKV 96.5; 101.4; 102.0; 103.9; MHz, od 19.30 88.6; 93.1; 100.3; 100.6; do 16.00 SV 918 kHz)
9.00, 10.00, 11.00, 12.00, 13.00, 14.00, 18.00, 22.00 Porocila; 8.10 Dobro jutro; 9.05 Matineja; 10.05 Komedia; 11.05 Lahka glasba; 12.05 Pojemo in igramo; 13.05 Mehurčki; 14.05 Izobraževalni program; 15.00 Jezik naš vsakdanji; 15.10 Na ljudsko temo; 15.30 Dogodki in odmevi; 16.05 Operni umetniki; 16.45 Tretja stopnica; 17.00 Glasbena umetnost; 18.05 Svetovna reportaža; 18.25 Koncert; 19.35 Zbori; 20.00 Slov, glasbeni dnevi; 22.05 Večerni logot; 22.20 Zvočni zapisi; 23.00 Izbrali smo; 23.50 Napoved sporeda; 23.55 Litični utrinek.

Radio Koper

(slovenski program)
(SV 549 kHz, UKV 88.5 - 93.8 - 100.3 - 100.6 - 104.3 - 107.6 MHz)
8.30, 9.30, 10.30, 13.30, 14.30, Porocila; 19.00 Dnevnik; 6.00 Glasba in koledar; 6.30 Jutranjik in osmrtnice; 7.00 Jutranja kronika

Radio Opčine

11.30, 15.30, 17.30 Porocila; 10.00 Matineja; 16.30 Te zanima tvoja prihodnost; 18.30 Revolution rock.

Radio Koroška

Od 18.10-19.00 Rož-Podjuna-Zila.

IZBOR IZ SATELITOV

MUSIC TELEVISION

7.00 Awake on the Wild Side, vodi R. de Ruvo; 10.00 Video, vodi Paul King; 13.00 Video, vodi Simone Engelen; 16.00 Greatest Hits, vodi Paul King; 17.00 Coca Cola Report, vodi Kristiane Backer; 17.15 MTV v kinu, vodi Pip Dann; 18.00 Simone's Dance Party; 0.00 Parlyzone; 2.00 Video; 3.00 Nočni video

SKY ONE

7.00 DJ Kat Show; 9.40 Lamb Chop's play-along; 9.55 Risanke; 10.30 The Pyramid Game; 12.00 Drzni in lepi; 12.30 Sokolov greben; 13.30 E. Street; 14.00 Drugačen svet; 14.45 Santa Barbara; 18.00 Star Trek: The Next Generation; 19.00 Games World; 20.30 Družinske vezi; 21.00 Melrose Place; 22.00 Chances; 23.30 Zvezdne steze: Naslednja generacija; 0.30 Studs

MOVIE CHANNEL

7.00 I Could Go on Singing; 8.45 Dot and Keeto; 10.05 Dot and the Smuggler; 11.10 Otley; 13.00 The Great Imposter, premiera; 19.00 Dance Academy; 21.00 Stockade, zadnjič; 23.00 Dying Young, zadnjič; 2.55 Carolina Skeletons; 4.35 Children of Sanchez

PRO 7

5.00 Serije; 9.20 Med prijatelji, ameriški film; 13.50 Taurus, velikan iz Tesolije, italijanski film; 16.19 Risanke; 18.35 Show Billy Cosbyja, 137. del; 19.55 Ulice San Francisca, 123. del; 20.15 Frankensteina nevesta, britanski film;

SAT 1

20.15 Ameriški inferno, ameriški tv film; 23.00 Morilski angel, francoska kriminalka

SUPER CHANNEL

23.00 The Second Coming of Suzanne, ameriški film, igra: Richard Dreyfus

TV SLOVENIJA 2 / NOCOJ OB 20.05

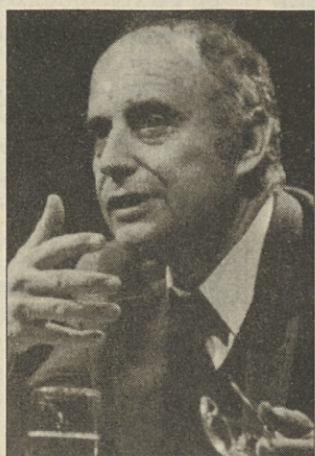
Umetniški večer

V Umetniškem večeru bo nocej beseda tekla med drugim tudi o ljubljanski promenadi

V nocojsnjem Umetniškem večeru bodo predstavili ustvarjalna iskanja treh avtorjev: Amira Muratovića, Toneta Frelaha in Matjaža Farica.

Videli bomo filmski dokumentarni esej z naslovom **Od kneippa do kofeta s smetanco in nazaj**, ki ga je za svoje diplomsko delo pripravil student filmske režije na ljubljanski AGRFTV Amir Muratović. V dokumentarnem filmu je zelel prikazati, kakšna je bila ljubljanska promenada, ki je zdaj ni več.

O njej bodo pripovedovali znani Slovenci, ki so jo v svoji mladosti sami doživljali: Mila Kacic, Zlatica Hribar, Radojka Vrancic, Meta Flegar, Marjana Derzaj, Lojze Kovacic, Zarko

Zarko Petan obuja spomine na dneve, ko je ljubljanska promenada se »živela«.

Petan, Edi Selhaus, Borut Lesjak, Rudolf Francelo,

Robert Stockbauer, Ludvik Bostjancic, Miric Kragelj, Marjan Ocvirk, Matej Bizovicar, Ika Prusek in Janko Bleiweis.

V drugem delu večera se bo kot avtor filmskega esaja z naslovom **Komu zvoni** predstavil režiser, scenarist in publicist Tone Frelah (1945). Priznani slovenski ustvarjalec je za film Favorit (1987) dobil številna domaca in mednarodna priznanja.

Zadnji prispevek pa je plesni video v koreografiji Matjaža Farica z naslovom **Icht**, ki je posnet po istoimenski plesni predstavi Mestnega gledališča ljubljanskega. Faric v videu ne sodeluje le kot koreograf, temveč tudi kot plesalec skupaj z Igrid Kerec.

planinski svet

Izlet SPDT na Golake

Se želite naučiti svežega pomladnega zraka v Trnovskem gozdu? Pridružite se izletnikom, ki se bodo v nedeljo, 25. aprila, v okviru izletniškega programa SPDT, podali na Golake in obiskali jamo Ledeno imenovano Velika Paradana. Obeta se mnogo planinskih užitkov po divjih gozdnih poteh v veseli družbi trzaskih planincev, ki se bodo zbrali v nedeljo ob 8. uri na Narodni cesti na Opcinah pri restavraciji Danev. Z avtomobili se bodo odpeljali proti Repentabru, kjer jih bodo počakali izletniki z zgornje kraške okolice. Ti bodo čakali na Poklonu pri restavraciji Furlan ob 8.15. Ker bodo udeleženci izleta prestopili mejo na Repentabru, je obvezna propustnica. Od tam se bodo peljali proti Stanjelu in Ajdovščini ter prispeli na Predmejo. Od tod vodi pes pot do Iztokove koče in po markirani poti do vrha malega Golaka (1495 m). Do vrha je približno polhodna uroja hoje.

Izletniki se bodo potem vrnili do avtomobilov in se odpeljali po makadamski poti do vhoda v jamo Ledeno, kjer je rezervat »Paradana« bogat z botaničnimi in gozdnimi primerki ter naravnimi spomeniki. Gre za izjemno bogato naravno ledeniško kraško globel in veliko malo ledeno jamo. Posebnost je jame so toplotni pasovi, nad robom jame pa rastejo bori do višine sto metrov, v spodnjem delu pa je bukov in jelov gozd, na planoti pa uspevajo smreke, rušje, mah, na samem začetku jamskega spleta pa dobimo sneg in večni led. Globoko v notranjosti jame ledu ni več. Za domačine je jama predstavljala pravo bogastvo, saj so lomili njen večni led in ga vozili v Gorico, Trst in celo Egipt. Po ogledu jame bo ODHOD na Lokve, kjer se bo izlet zaključil pred povratkom v Trst.

Nocojšnjega predavanja ne bo

SPDT sporoča, da nocojšnje napovedano predavanje Andreja Mihavca o Notranji reki in Skocijskih jamah zaradi zadržanosti predavatelja odpade. Predavanje bo prihodnji četrtek, 29. aprila ob 20.30 v Gregorčičevi dvorani z začetkom ob 20.30.

Spominski pohod »M. Škabarja«

Nad 350 planincev in izletnikov se je prejšnjo nedeljo udeležilo tradicionalnega pomladnega planinskega pohoda v spomin Mirka Škabarja, ki ga vsako leto prireja SK »Devin«. Ze navsezgodaj se je v Praprotnu zbralo veliko število pohodnikov, ki so v približno starih urah pripesali po kraški planoti vzdolž meje do Repna. Najhitrejši so pot opravili kar v dveh urah in pol. Mnogo je bilo takih, ki so za šestkratno prehojeno pot dobili zlate značke. Organizatorji so bili izredno zadovoljni z res masovno udeležbo, saj so prehodniki prisli celo z Gorenjskega, s Kopskega, Ilirske Bistrice in iz bližnjih krajev onstran meje. Nad petdeset je bilo samo članov SPDT, ki so se pohoda udeležili.

Zeleni center

Tako se sedaj imenuje območje nekdanje karavle jugoslovanske vojske v Vrhopolju na meji pod Kokosjo v neposredni bližini Gročane. Karavlo je v svojo oskrbo prevzel Slovenski dijaški dom »Srečko Kosovel« iz Trsta, ki je objekt spremenil v pravo zeleno oazo v naravi v korist mladine in seveda tudi planincev, ki se bodo hoteli podati do bivše karavle. Uprava Slovenskega dijaškega doma vabi jutri, 23. aprila, na otvoritev »Zelenega centra«, ki bo v bodoče bil na voljo vsem ljubiteljem naravnih lepot naše kraške planote. Pohod je z mejnega prehoda v Kravavem Potoku.

Pomladanski pohod po okolici Mavhinj

Planinska sekcija Sportnega in kulturnega društva Mavhinje - Cerovlje je zelo aktivna in tudi tamkajšnji planinci si prizadevajo, da bi širši krog ljubiteljev gora in narave spoznal njihovo okolico. V ta namen so za nedeljo, 25. aprila, pripravili orientacijski pohod po kraških gmajnah in gričih v okolici Mavhinj. Vabijo na čim številnejšo udeležbo. Odhod bo iz Mavhinj ob 8.30 do 10.30 in udeleženci se bodo podali po označenih poteh in stazah ter se bodo morali tudi znati orientirati. Vpisnina znaša 7000 lir, cenil je vključeno kosilo. Orientacijskega pohoda se lahko udeležijo posamezniki in skupine po najmanj 3 osebe.

Nova karta Triglava

Vedno več ljudi zahaja v gore in vedno več jih je med temi, ki si želijo na najvišjo slovensko goro, Triglav. To »romanje« je pravzaprav nekaj običajnega, saj smo bili že pred leti prica dolgem »procesijam« na goro simbol vseh Slovencev. Zadnji dve leti se je obisk v planinah izredno povečal iz raznih vzrokov in prišlo je zato do nadpovprečnega povpraševanja zemljevidov in kart. Planinska založba PZS je zato te dni predstavila novo karto Triglava v merilu 1:25.000, ki jo je pripravil Institut za geodezijo. V primerjavi s staro, nova karta Triglava, ob malenkostni spremembi formata, seže malo dlje na sever in na jug ter zaobjema tudi Bohinjsko jezero. Na hrbtni strani karte so označene vse planinske postojanke območja z risbami in najpomembnejšimi podatki. Nova karta Triglava je posvečena stoletnici Slovenskega planinskega društva. (L.A.)

25. aprila srečanje na Trstelu

Na Trstelu bo v nedeljo, 25. aprila vsakoletno srečanje, ki ga že vrsto let prireja planinsko društvo Nova Gorica za člane zamejskih planinskih društev. Udeleženci iz Gorice, Trsta, Beneske Slovenije in Celovca ter seveda iz raznih krajev Primorske se bodo na lepo razgledno točko podali iz različnih smeri. Ob 8. uri bodo sli na pot tisti, ki se bodo na Trstelj povzpeli iz Dornberka, oziroma Potoka ter Renc. Trzanci bodo verjetno zbrali krajšo pot iz Lipe. Ob 11. uri bo uradni del srečanja, nakar bo planinska družabnost. Vabljeni planinci in vsi ljubitelji narave.

Avtobusni izlet na Golico

Goriski planinci, ki sicer vsako leto v manjših skupinah obiščejo cvetočo Golico, pripravljajo letos avtobusni izlet. Datum se ni določil, ker je pac cvetenje narcis, odvisno od vremena. Golica je še pod snegom, pravzaprav pod novozapadnim snegom. Izlet bo predvidoma tretjo nedeljo v maju, na kar že zdaj opozarjajo. Program predvideva prevoz do doma v Javorniskem rovtu in od tu kakšni dve uri zmerne hoje po gozdnih cestah ali stezi, preko cvetočih livad. V okviru izleta bodo obiskali še katero od kulturnih zanimivosti tega dela Slovenije.

ODBOJKA / NAPREDOVANJE

Nenadejano zato pa slajše

Konec minulega tedna smo končno docakali prvo letosnje mostveno napredovanje. Podvig je uspel Sloginim cetrtoligaskim odbojkaricam, ki so z zmago proti Villaccherju in zaradi ugodnega razpeta na drugih igriščih tri kola pred koncem dosegle napredovanje v C-2 ligo. Vavranke trenerja Petra de Waldersteina imajo namreč na lestvici dve točki manj od vodilnega mostva Del Doge iz Codroipa, a šest prednosti pred sesterkami Sagrado in Albatros Spilimbergo, ki pa morajo se igrati med sabo, zaradi česar je nemogoče, da bi ob treh napredovanjih v visjo ligo - obe hkrati na lestvici prehiteli Slogino sesterke.

Napredovanje slogistic,

ki v ligi, tako kot vse ekipe vzhodnokraškega društva nastopajo pod imenom sponzorja Koimpex, je se toliko bolj dobrodošlo, ker je do njega prišlo povsem nepricakovano, saj je sesterka startala pravzaprav z edinim ciljem, da doseže obstanek. Ekipo sestavljajo v glavnem drustvene mladinke, katerim so se pridružile nekatere nekaj let starejše igralkice z izkušnjami v višjih ligah (Ciocchi, Skrk). Kombinacija teh igralk pa je očitno obrodila »eksplozivno zmes«, ki jo je trener De Walderstein, poleg z ostalimi, »opremil« tudi z njemu lastno borbenostjo.

»Napredovanje predstavlja lepo nagrado za igralkice, trenerje in Slogino odbojgarsko solo splah, je

pa se toliko slajše, ker je pravzaprav nepricakovano.« nam je povedal predsednik SZ Sloga Vojko Miot. »Ne smemo pa biti prevzetni. Nasprotno, ta rezultat nas mora se bolj utrditi v prepričanju, da je treba skrbeti za razvoj mladinskega sektorja v duhu vzajemne pomoči z društvi, s katerimi plodno sodelujemo.«

V tem okviru, nam je se dejal Miot, bo Sloga tudi skušala rešiti vprašanje nastopanja teh igralk v prihodnji sezoni. Pravilnik FIPAV namreč društvu onemogoča, da bi nastopal v dveh zaporednih ligah (clanska ekipa Sloge, kot znano, nastopa v C-1 ligi), dopusca pa odstop lige kakemu drugemu društvu. (ak)

Zelo dober nastop jadralcev Čupe

V razredu laser

V nedeljo je bila v Benetkah druga regata, ki velja za consko prvenstvo v razredu laser. Organizator regate je bil klub Diporto velico Veneziano, tekmovalci pa so se udeležili tudi jadralci kluba Čupa.

Tekmovalci so imeli dve preizkusnji, slovenski jadralci pa so se dobro odrezali.

V razredu laser standard je zasedel odlično 3. mesto na skupni lestvici (med 23 udeleženci) Mitja Bužan. Na prvi preizkusnji je bil prvi, na drugi pa sedmi. Marko Tomsic je osvojil solidno 11. mesto, Marko Kojanec pa je zasedel 14. mesto. Med dekleti se je dobro izkazala Cupina jadralka Nada Cok z osvojitvijo 2. mesta.

Omeniti je treba, da nivo Cupinih tekmovalcev postopoma narasca, za kar imata nedvomno največ zaslug trenerja Niko Kojanec in Adriano Ferfolja in zato lahko v nadaljevanju jadralne sezone pričakujemo se boljše rezultate. (M.B.)

KOŠARKA / DIJAŠKO PRVENSTVO

Prešeren dobil lekcijo v Vidmu

Premagala ga je šola Copernico

Postava Prešerna, ki je zmagala na pokrajinskem delu. (Foto Ferrari KROMA)

Copernico Videm - Prešeren 96:78 (43:37)

PREŠEREN: Ban 2, Bajc 9 (3:4), Turk 15 (5:13), Gallopin, M. Milic, Cerne 4 (0:1), Rustja 19 (3:4), Tomsic 15 (2:2), I. Milic 14 (8:12), Krizman, trener Jan Gregori.

PM 21:36. PON: Turk (36), Ban (37). TRI TOČKE: Tomsic.

Brez Budina in proti močni postavi videmske sole Copernico, ki uvršča enega največjih mladih talentov v deželi Galando, so se Prešernovi košarkarji na svoji prvi tekmi deželne dijaškega prvenstva upirali Videmcanom le v prvem polcasu. Z dobro igro so nadaljevali do 27. minute, ko je bil izid skoraj izenačen (50:49). Nato so naši dijak popustili (51:62 v 30. min., 65:87 v 37. min.) in visok poraz je bil tu.

S to zmago so se Videmcani že uvrstili v nadaljnji del, saj so v tej skupini po podaljšku premagali goriske vrstnike. Prešernovci pa bodo naslednjo tekmo igrali doma, 27. t.m. proti goriskim dijakom.

Odbojka

Dijaki Trinka čez prvo oviro

Dijaki goriske nižje srednje sole Trinko so na deželni fazi odbojarskega turnirja v okviru Mladinskih iger premostili prvo oviro. Včeraj jutraj so v standredski telovadnici s prepričljivim 2:0 (15:2, 15:10) odpravili videmskega prvaka, za napredovanje v naslednjo meddeželno fazo pa bodo 4. maja v Trstu (sola Caprin, pricetek ob 10. uri)

igrali se proti trzaskemu prvaku.

Proti Videmcanom v prvem setu Trinko ni naletel na enakovrednega odpora, a v nadaljevanju so gostje zaigrali kot prerajeni in set je bil nadvse izenačen, igra pa je bila seveda dosti bolj zanimiva. Videm je tudi vodil z 9:7, na koncu pa je le prišla do izraza boljše pripravljenost goriskih odbojkarjev. Za dobro igro si pohvalo zaslužita Alessandro Braione in Jurij Plesnicar, velja pa tudi omeniti, da nista mogla nastopiti poškodovana Ales Plesnicar in Robert Lutman, ki sicer igrata v standardni postavi.

Po mnenju prof. Kodrica, ki vsa ta leta vodi sesterke naše sole, se letosnja ekipa odbojkarjev Trinka odlikuje posebno po dobri igri v sprejemu in na servisu, zato ima vse možnosti, da se uvrsti v naslednjo fazo, predvsem od moči konkurence pa je seveda odvisno, ali bo sposobna ponoviti izredne rezultate prejšnjih rodov sole Trinka, ki je dvakrat celo segla po naslov državnega vice-prvaka.

TRINKO: A. Braione, A. Buzan, M. Cernic, D. Devetak, L. Mania, D. Mizerit, R. Moro, D. Mucci, J. Plesnicar, D. Lutman.

Naj omenimo se, da bodo na deželni fazi odbojarskega turnirja nastopile tudi dijakine trzasko sentjabske sole Cankar, ki pa bodo prvi nastop opravile sele v četrtek, 29. aprila proti Vidmu. (ak)

Zois/Cankar se z Oberdanom

Odbojkarji visje srednje sole

Zois/Cankar iz Gorice se bodo po zmagi z 2:0 (15:9, 15:11) nad vrstniki s sole Malignani iz Vidma 27. aprila v Trstu pomerili s solo Oberdan. Z zmago bi si dijaki goriske ekipe zagotovili napredovanje v naslednjo fazo tekmovalja.

Tenis

V polfinalu Pordenon po pričakovanju ugnal »Prešerna«

Teniski ekipi liceja France Prešeren ni uspel podvig, da bi se uvrstila v finale deželne faze Dijanskega prvenstva. Prvaki starih pokrajin so se med sabo pomerili v Palmarnovi na igriščih tamkajšnjega teniskega kluba Nova Palma. V polfinalu se je ekipa Prešerna v postavi Borut in Ales Plesnicar ter Aljaz Vavpetić pomerila s pordenoskimi prvaki trgovskega zavoda Milani in izgubila z 2:1.

Točko je v neenakomerni dvoboju s Fornasierom zlahka prispeval Borut Plesnicar, njegov brat Ales pa je po izredno izenačenem dvoboju klonil pred Gabellijem, ki na uradnih lestvicah teniske zveze zavzema mesto v kategoriji C3, medtem ko je Ales pripadnik skupine C4. O zmagovalcu je tako odločala igra dvojic, v kateri sta predstavnik Prešerna, zal, z 2:0 potegnili krajši konec.

Rezultati: B. Plesnicar - Fornasier 2:0 (6:0, 6:0), A. Plesnicar - Gabelli 1:2 (4:6, 7:5, 2:6), A. Plesnicar/Vavpetić - Gabelli/Casetta 0:2 (4:6, 2:6).

Obvestila

SK KRAS

Upravni svet sklicuje v ponedeljek, 26. t. m., ob 20. uri v prvem in ob 20.30 v drugem sklicanju v športno-kulturnem centru v Zgoniku 29. REDNI OBCNI ZBOR. Dnevni red: otvoritev občnega zbora, izvolitev delovnega predsedstva in komisij, poročila upravnega sveta, pozdravi in razprava, odobritev poročil in finančnih dokumentov ter razno.

SD GRMADA

vabi člane in prijatelje na 6. redni občni zbor, ki bo jutri, 23. t. m., ob 20. uri v prvem in ob 20.30 v drugem sklicanju v društvenih prostorih na trgu v Mavhinjah.

SK BRDINA

sklicuje 29. t. m. II. redni občni zbor, ob 20. uri v prvem in ob 20.30 v drugem sklicanju v Domu Brdina na Opcinah. Dnevni red: otvoritev občnega zbora, izvolitev delovnega predsedstva, izvolitev volilne komisije, poročila predsednika, blagajnika in tehničnega vodje, poročilo nadzornega odbora in razrešnica staremu odboru, pozdravi gostov, razno ter volitve novega odbora.

NOGOMET / V ORGANIZACIJI NK BOR NA »1. MAJU«

V nedeljo že 5. turnir Alpe Adria za cicibane

Za cicibane Bora Farco bo v nedeljo, 25. t.m. sportni praznik, saj bo igrišče na Stadionu 1. maj prizorišče za tradicionalnega nogometnega turnirja Alpe Adria za cicibane. Turnir poteka v organizaciji Nogometnega kluba Bor, letos pa je na sporedu že petič. To je tudi edini mednarodni turnir cicibanov v naši pokrajini, na njem pa nastopajo ekipe iz Veneta, Furlanije-Juljske krajine in iz Slovenije.

Naslednje bosta zastopali domače društvo Bor Farco in Basaldelle iz okolice Vidma, deželo Veneto bo zastopala ekipa Trissino iz Vicenze, Slovenijo pa bo tokrat že drugič predstavljala ljubljanska Olimpija, ki je tudi glavni favorit letošnjega turnirja.

Za organizacijo tako zahtevnega turnirja gre pohvala nekaterim pozvalnim odbornikom NK Bor in predvsem vedno prisotnemu predsedniku Krapezu. Če bo tudi vreme naklonjeno, bodo zagotovo vsi zadovoljni, predvsem pa mali nogometaši, saj je ta turnir namenjen prav njim, da se med seboj spoznajo in utrdijo prijateljske stike. Naj omenimo, da bodo vse ekipe prejele pokale, vsak posameznik bo prejel za spomin priloznostno medaljo, najboljši pa bodo prejeli tudi pokale.

NEDELJSKI SPORED: 10.15 - TRISSINO Vicenza - OLIMPIJA Ljubljana; 11.15 - BOR FARCO Trst - BASALDELLE Videm; 15.00 - Finale za 3. mesto; 16.00 - Finale za 1. mesto. (Darko Grgic)

Posnetek s tekme Bor Farco - Caerana na lanskem turnirju (foto Magajna)

TENIS / PO DVEH LETIH

Prva zmaga Gajinih tenisačev v C ligi!

Dosegli so jo proti moštvu ST Monfalcone - Dekleta izgubila z 2:1 proti Canevi

Po dveh letih nastopanja v moški C ligi so teniški igralci Gaje končno prisli do svoje prve zmage! V tekmi 3. kola so namreč na domačih pesčenih igriščih s prepričljivim 5:1 premagali moštvo ST Monfalcone.

Gajevi so dobili vse stiri dvoboje posameznikov, tako da sta bili sklepni igri dvojic zgolj formalnost in odigrani v povsem sproščnem ozračju. Rezultati: Gaja - ST Monfalcone 5:1 Ales Plesnicar - Pontini 6:1, 6:1; Alberto Prelec - Bertoli 6:3, 7:6; Borut Plesnicar - Scotti 6:1, 6:2; Dorjan Gomizelj - Bean

5:7, 6:3, 6:2; A. Plesnicar/Prelec Bertoli/Polella 4:6, 4:6; Gomizelj/B. Plesnicar - Pontini/Bean 6:4, 6:4. Gajina dekleta pa so v enakovredni ženski ligi v 4. kolu dozele proti ekipi TC Caneva svoj tretji letošnji poraz. Tudi tokrat je v vrstah Gaje manjkala Cirila Devetti. Momičeva je po dveh setih igre premagala igralko kategorije C2 De Pontejevo, Dasa Grgic pa je z enakim rezultatom klonila pred kotirano igralko kategorije C1 Casagrandejevo. Mlada gajevka je vsekakor s svojim nastopom povsem zadovoljila

in potrdila, da je po svoji prvi prvenstveni zmagi v prejšnjem kolu proti Tosovi pridobila na samozavesti. V igri dvojic sta bili spet boljši Trzicanki. Gajevki sta sicer v prvem setu vodili s 4:1, to pa je bilo tudi vse. Nasprotnici sta osvojili naslednjih pet iger, v drugem setu pa sicer spet prepustili stiri igre, vendar sta bili vedno v vodstvu.

Rezultati: Gaja - TC Caneva 1:2 Momič - De Ponte 6:2, 7:6; D. Grgic - Casagrande 3:6, 3:6; Momič/D. Grgic - De Ponte/Casagrande 4:6, 4:6.

Dorjan Gomizelj

NOGOMET / POKAL EVROPSKIH PRVAKOV

Milanov nasprotnik v finalu bo Olympique iz Marseillea

Tekma bo 26. maja v Münchnu - Za Francoze odločilno zadnje kolo

MILAN - V finalu pokala evropskih prvakov se bosta 26. maja na olimpijskem stadionu v Münchnu pomerila Milan in Olympique. Milancani so si uvrstitev v finale zagotovili že prej (včeraj so z zmago nad Eindhovnom opravili še zadnjo formalnost in s polnim izkupicem koncali tekme v skupini), za Francoze pa je bilo odločilno večerajše srečanje z Brugese. Z golom Hrvata Bokšića v 2. minuti si je Olympique zagotovil boj za evropski naslov. Glasgow Rangers je doma igral le neodločeno z moskovskim Spartakom in sanj o finalu je bilo konec.

Na današnjem srečanju v Parizu med Parisom Saint Germainom in Juventusom bo padla odločitev o tem, kdo bo v finalu pokala UEFA igral proti Borussia iz Dortmundu, ki je v tork zvečer dokaj nezaznovo izločila francoski Auxerre. Turincani so v prvem srečanju v dokaj srečnih okoliščinah zmagali z 2:1, zmagoviti zadetek pa je Baggio dosegel prav ob izteku srečanja. Parizanom zadostuje drevo zmaga z minimalno razliko, znano je, da igrajo na domačem terenu dosti bolj agresivno kot na gostovanjih, po drugi strani pa se je po zmagi v Milanu tudi v Juventusovem taborn ozračje precej izboljšalo, tako da je pričakovati

dokaj izenačeno srečanje.

Zmagovalec drevisnjega dvoboja se bo, kot rečeno, pomeril z Borussio. V torkovi povratni tekmi je Auxerre nadoknadil zaostanek 0:2 iz prve tekme (zadetka sta dosegla Martins v 8. in Verlaet v 71. min.), v finalu pa je imel se veliko število zrelih priložnosti. Med drugim je zadel prečko, v podaljskih pa ni prislo do gola. Odločali so torej strelji z bele pike. Po desetih uspešnih streljih (po pet na vsaki strani) je bil za Borussia uspešen Rumenigge, Mahèjev strel pa je nemski vratar Klos ubranil.

V pokalu pokalnih zmagovalcev sta danes na sporedu tekmi Antwerpen - Spartak in Parma - Atletico Madrid.

Alen Bokšić (v beli majlici) je z golom v 2. minuti zagotovil Olympiqueu finale (AP)

Včerašnji rezultati POKAL EVROPSKIH PRVAKOV

Skupina A: Bruges - Olympique 0:1 (0:1); Rangers - CSKA Moskva 0:0 (0:0).

KONCNA LESTVICA

Olympique	6	3	3	0	14:4	9
Rangers	6	2	4	0	7:5	8
Bruges	6	2	1	3	5:8	5
CSKA	6	0	2	4	2:11	2

Skupina B: Porto - Göteborg 2:0 (1:0); Milan - Eindhoven 2:0 (2:0).

KONCNA LESTVICA

Milan	6	6	0	0	11:1	12
Göteborg	6	3	0	3	7:8	6
Porto	6	2	1	3	5:5	5
Eindhoven	6	0	1	5	4:13	1

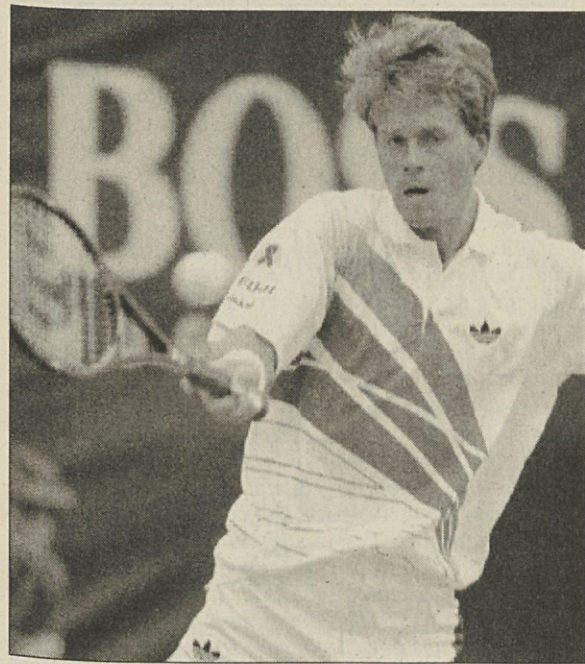
FINALE, 26. MAJA V MÜNCHNU: Milan - Olympique.

POKAL POKALNIH PRVAKOV: Antwerpen - Spartak Moskva (0:1 prva tekma) in Parma - Atletico (prva tekma 2:1) danes; FINALE 12. maja

POKAL UEFA: Auxerre - Borussia 2:0 (v finalu Borussia po enajstmetrovkah s 6:5), Paris SG - Juventus (prva tekma 1:2) danes; FINALE 5. in 19. maja

TENIS / TURNIR V MONTE CARLU

V znamenju Medvedeva

Edberg je že v četrtfinalu (arhivski posnetek AP)

JAKA LUCU

MONTE CARLO - 19-letni Ukrajinec Andrej Medvedev je pred tremi tedni v Estorilu zmagal na zaporednih zmagah na pesenih igriščih, ki ji tudi v Monte Carlu se ni videti konca.

Po pričakovani zmagi v prvem kolu proti Nijssenu je včeraj v dvoboju bodočih nosilcev medijske podobe tenisa in seveda tudi ATP Toura premagal Nizozemca Krajicka. Medvedev je z velikim obcutkom za predvidevanje smeri nasprotnikovega servisa (Krajicek je z 215 km/h rekord na Touru) spravljal v obup Nizozemca, ki je serviral samo tri ase in resil kar devet breakov. Krajicek je v drugem nizu sicer vodil s 4:2, toda nadarjeni

fant, ki v tenisu lahko se veliko naredi« (tako ga je označil Becker), je brez težav dvakrat osvojil Richardov servis in napadalno igral v obeh igrah, v katerih je bil servis njegov.

Ste že slisali za igralca z imenom Ulf Stenlund? Bil je dober mladinec, leta 1987 je na Roland Garrosu celo premagal Edberga in sezono končal na 23. mestu. Konec leta 1988 si je poskodoval zapestje in zaradi zapletenih operacij do lanskega oktobra sploh ni odigral resnejšega turnirja. Čeprav je trenutno uvrščen okoli 300. mesta, se v Monte Carlu obnaša in igra, kot da je eden izmed glavnih favoritov, tako je vsaj kazalo v tork, ko je

proti Forgetu izgubil samo dve igri.

Tudi Jonas Svensson je po lanski sezoni tavanja, ko je na silo in brezuspešno spreminjal slog igre, v Monte Carlu spet našel sebe. Čeprav je na tiskovni konferenci trdil, da za dvoboj s Stichom sploh ni pripravil posebne taktike, je v tretjem nizu, ko je Stich v povprečju osvojil samo vsako četrto točko, deloval kot clovek, ki natančno ve, kaj hoče. Stich je bil tako že osmi nosilec, ki je izpadel v prvem nastopu.

Edberg je včeraj, ze drugič na tem turnirju, nevarno zivel in, zahvaljujoc borbenosti, tveganju in znanju, tudi preživel.

Javier Sanchez je dobil prvi niz s 6:2, v drugem vodil s 5:4, serviral in se v odločilnih trenutkih, kot ze tolikokrat doslej, prestrašil velikega imena in velike zmage.

Rezultati - 2. kolo: Stenlund (Sve) - Forget (Fra, 12) 6:1, 6:1; Krajicek (Niz, 9) - Steeb (Nem) 7:5, 6:1; Cherkasov (Rus) - Ivanišević (Hrv, 4) 6:4, 6:3; Thomas Muster (Av, 8) - Cernokov (Rus) 6:2, 6:4; Korda (Ces) - Ondruska (JAR) 6:3, 6:2; Pioline (Fra) - Krickstein (ZDA) 6:2, 2:6, 6:4; Larsson (Sve) - Haahruijs (Nizs) 3:6, 6:2, 7:6 (7:3); Svensson (Sve) - Stich (Nem, 6) 6:7 (0:7), 6:4, 6:0; 3. kolo: Medvedev (Ukr, 7) - Krajicek (Niz, 9) 6:3, 6:4; Edberg (Sve, 1) - J. Sanchez (Spa) 2:6, 7:6 (7:3), 6:2; Lendl - E. Sanchez 7:5, 6:3.

NEW YORK - Le se dober teden nas loči od konca prvega dela prvenstva Nba. Z intenzivnim ritmom so tudi v zadnjih dneh igrali na vseh igriščih, nekatere ekipe so potrdile svojo premoč, ni pa manjkalo presenečenj in vroce krvi, saj predstavljana nastop v končnici prvenstva za vse izredno motivacijo in je zato tudi velika napetost precej razumljiva.

SPRINT HOUSTONA: V zahodni skupini sta se v tem tednu najboljše odrezali moštvu Houston Rockets in Portland Blazers. Prvi so s štirimi zaporednimi uspehi celo prehiteli Seattle in so sedaj na drugem mestu za Phoenixom, ki pa je brez Barkleya doživel kar tri poraze (prvo mesto je sicer ze na varnem). Bivši Petrovičevi soigralci pa so zmagali trikrat in si ob slabi seriji San Antonia ze zagotovili četrto mesto.

INDIANA PREHITEVA: Na vzhodu je situacija mnogo bolj zapletena, saj ostaja odprto se marsikatero vprašanje. New York in Chicago se bosta do zadnjega borila za prvo mesto, New Jersey se vedno zasleduje peterko Bostona, obenem pa mora paziti na Atlanto, ki se nevarno približuje. Najzanimivejša pa je neizproсна borba za zadnje razpoložljivo mesto, za katero so kar trije kandidati: Indiana, Orlando in Detroit. S tremi uspehi so Pacersi spet prehiteli oba tekmeča, ki so slabo izkoristili zadnje tekme (Orlando je dosegel 2 zmagi in 2 poraza, Detroit pa je imel celo negativno razmerje 1-3).

38 ASISTENC DVEH IGRALCEV: Na tekmi Orlando - Cleveland

VANJA JOGAN

(110:113) sta se playmakerja obeh peterk »pomerila« v asistencah. Pri porazencih je Skiles zabeležil kar 21 učinkovitih podaj, Price pa se je zadovoljil s sedemnajstimi. OLAJUWON - ROBINSON 45:24: Na tekmi San Antonio - Houston sta se pomerila dva izmed najboljših centrov v svetovnem merilu, domaći velikan Robinson pa je bil proti Olajuwonu povsem brez moči, saj ga ni znal na noben način zaustaviti. Visoki in tehnično izredno spretni Akeem je dosegel kar 45 točk (16:30 pri metu) in imel se 14 skokov. Robinson je zabeležil le 24 točk in 11 skokov, San Antonio pa je ob koncu tudi zgubil z izidom 98:88.

NEMIRNI ŽIVCI: Po velikem pretepu na tekmi New York - Phoenix, ko so sodniki izključili kar šest igralcev, je prišlo do novih sicer manjših izgredov: na tekmi Detroit - Chicago sta se s pestmi spoprijela Laimbeer in Williams, nekaj minut kasneje pa je Dennis Rodman grobo zaustavil prodor Jordana in ga zrušil na tla. Vnel se je nov skupinski pretep in tudi eden od sodnikov je zletel nekaj metrov stran. Samo dve minuti kasneje je trener Pistonov Rothstein prišel na sredino igrišča in na ves glas očital sodniku, da ni pravilno zvižgal, kar mu je seveda prineslo izključitev. Pri vsem tem pa ima profit le kosarkarska federacija, ki taka dejanja kaznuje z denarnimi globami: 12.000 dolarjev je moral plačati Laimbeer, 10.000 Walker, 6.000 pa Williams.

HOKEJ NA LEDU / SP SKUPINE A

Zdaj gre po napovedih

Italija po zmagi nad Švico izgubila s Švedi - Čehi gladko

Nemčija - Češka 0:5 (0:0, 0:3, 0:2)

DORTMUND - Dvorana Westfalenhalle, 10 tisoč gledalcev, sodnik Loraas (Kan).

STRELCI: 0:1 (22) - Kastak, 0:2 (33) - Doležal, 0:3 (40) - Hrebek, 0:4 (49) - Toupal, 0:5 (58) - Beranek.

IZKLJUCITVE: Nemčija 41 (kazen igre Thomson), Češka 14 minut.

Razočarani, večinoma vinjeni del nemških navijancev je ob porazu svojih hokejistov poskrbel za pravi skandal, podoben tistemu (resda veliko hujski) na SP skupine C v Ljubljani (Slovenija - Litva). Potem ko je bila prva tretjina izenačena, so na veliko razočaranje domačih gledalcev Čehi prevzeli pobudo v svoje roke in predvsem po zasluzi slabega nemškega vratarja Merka visoko povedli. Na drugi strani je odlično posredoval ceski mojster vratar Briza, ki je spravljal v obup nemške napadalce. Le dve minuti po četrtem zadetku Čehov je izbil sodu dno grob prekršek nemškega Kanadčana Thomsona (»cross-checking«), ki ga je odlični kanadski sodnik brez razmišljanja izključil. Takrat so na sceno stopili nekulturni gledalci (beri: huliganji!), ki so na led zmetali vse »navijske pripomočke« (od pločevink, kovancev, do ostalih predmetov). Sodnik je nato tekmo prekinil, v zadnjih minutah tretje tretjine pa so se izgreli ponavljali (metanje kovancev), tako da je Loraas tekmo se nekajkrat ustavil. Taksnemu vedenju gledalcev je prav gotovo botrovala blesteca zmaga Nemcev proti Norvežanom, ko so jih goreči optimisti videli ze kar v velikem finalu. Ta neprijeten dogodek bi z lahkoto primerjali s tistim v Ljubljani, ko je Slovenija po blesteci igri premagala Kazahstan in so jo mnogi ze videli v skupini B, poleg tega pa se je tudi srečanje v Dortmundu začelo z neprijetnim igralcem (Kanadčanom) v nemških vrstah. To je torej lep dokaz in tolažba za slovenske organizatorje SP, da se taksni incidenti vseeno ne dogajajo le v Sloveniji.

Rezultata torkovih tekem - skupina A (München): Švica - Italija 0:1 (0:0, 0:1, 0:0); skupina B (Dortmund): Finska - ZDA 1:1 (0:0, 1:0, 0:1).

Rezultata včerašnjih tekem - skupina A: Italija - Švedska 2:6 (0:1, 1:2, 1:3); skupina B: Nemčija - Francija 5:3 (3:1, 1:1, 1:1).

Vrstni red - skupina A: Kanada 4, Švedska 4, Rusija 3, Italija 3, Avstrija 0, Švica 0; skupina B: Nemčija 4, Češka 3, Finska 3, ZDA 2, Francija 0, Norveška 0.

Danasnji spored - skupina A (München): Švica - Rusija (15.30), Avstrija - Kanada (20); skupina B (Dortmund): ZDA - Francija (15.30), Norveška - Finska (20). (P. B.)

PRVENSTVO NBA / KMALU KONEC PRVEGA DELA

Boji za uvrstitev v končnico dvigujejo temperaturo

V zadnjih srečanjih presenečenj ni manjkalo

VANJA JOGAN

(110:113) sta se playmakerja obeh peterk »pomerila« v asistencah. Pri porazencih je Skiles zabeležil kar 21 učinkovitih podaj, Price pa se je zadovoljil s sedemnajstimi. OLAJUWON - ROBINSON 45:24: Na tekmi San Antonio - Houston sta se pomerila dva izmed najboljših centrov v svetovnem merilu, domaći velikan Robinson pa je bil proti Olajuwonu povsem brez moči, saj ga ni znal na noben način zaustaviti. Visoki in tehnično izredno spretni Akeem je dosegel kar 45 točk (16:30 pri metu) in imel se 14 skokov. Robinson je zabeležil le 24 točk in 11 skokov, San Antonio pa je ob koncu tudi zgubil z izidom 98:88.

NEMIRNI ŽIVCI: Po velikem pretepu na tekmi New York - Phoenix, ko so sodniki izključili kar šest igralcev, je prišlo do novih sicer manjših izgredov: na tekmi Detroit - Chicago sta se s pestmi spoprijela Laimbeer in Williams, nekaj minut kasneje pa je Dennis Rodman grobo zaustavil prodor Jordana in ga zrušil na tla. Vnel se je nov skupinski pretep in tudi eden od sodnikov je zletel nekaj metrov stran. Samo dve minuti kasneje je trener Pistonov Rothstein prišel na sredino igrišča in na ves glas očital sodniku, da ni pravilno zvižgal, kar mu je seveda prineslo izključitev. Pri vsem tem pa ima profit le kosarkarska federacija, ki taka dejanja kaznuje z denarnimi globami: 12.000 dolarjev je moral plačati Laimbeer, 10.000 Walker, 6.000 pa Williams.

TOP SCORERS: Michael Jordan (Chi) je proti Milwaukeeu dosegel kar 47 točk, »le« 34 pa jih je nasul Miamiu. Odgovoril mu je seveda Dominique Wilkins (Atl) s 41 točkami proti Charlotte. Robinson (Por) je postavil osebni rekord s 40 točkami proti ekipi Utah, Ewing (NY) pa je bil za točko slabši proti Charlotte. 38 točk je zabeležil Karl Malone (Ut) na tekmi s Portlandom, Mourning (Cha) pa se je zadovoljil s 36 točkami na tekmi z Detroitom.

VZHODNA KONFERENCA

New York 57-22; Chicago 56-22; Cleveland 52-27; Boston 45-34; New Jersey 43-36; Atlanta 41-37; Charlotte 41-38; Indiana

40-39; Orlando 39-40; Detroit 38-41; Miami 35-44; Milwaukee 28-51; Philadelphia 25-54; Washington 22-57.

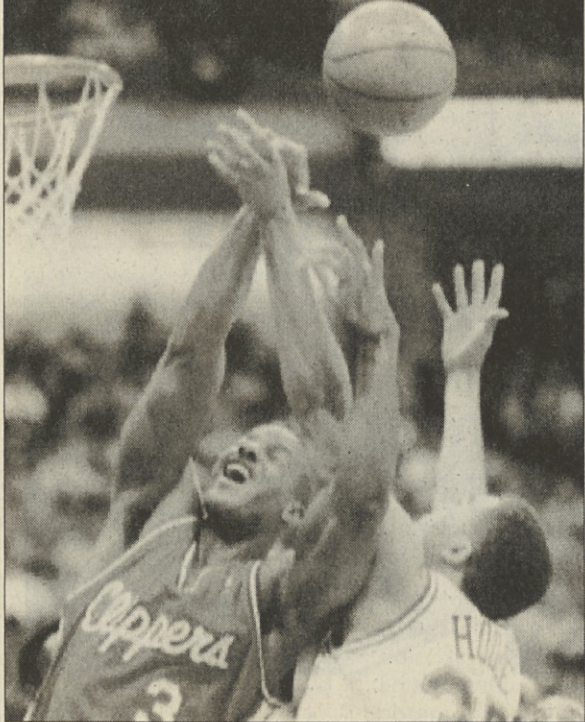
HAUDNA KONFERENCA

Phoenix 60-19; Houston 54-25; Seattle 53-26; Portland 50-29; San Antonio 47-32; Utah 46-33; LA Clippers 38-40; LA Lakers 37-41; Denver 33-46; Golden State 31-48; Sacramento 26-53; Minnesota 18-61; Dallas 9-70.

SEDANJI PARI: Ce bi obveljal trenutni vrstni red, bi se v prvem kolu play offa pomerili:

VZHOD: New York - Indiana; Chicago - Charlotte; Cleveland - Atlanta; Boston - New Jersey.

HAUD: Phoenix - Lakers; Houston - Clippers; Seattle - Utah; Portland - San Antonio.

Boj pod košem na tekmi med Clippersi in Mavericksi

NOVICE

Danes prvi polfinalni tekmi končnice italijanske lige

BOLOGNA - Knorr - Clear in Benetton - Scavolini: to sta drevisnja polfinalna para končnice za italijanski državni naslov v italijanskem kosarkarskem prvenstvu.

Bolonjski Knorr, ki ima vec enakovrednih menjav, je v dvoboju s Clearjem nesporni favorit za uvrstitev v finale, ceprav je prav ekipa iz Cantuja najugodnejše presenečenje tega prvenstva. Sicer pa bo na tej tekmi dosti odvisno od razpoloženja obeh Clearjevih Americanov Manniona in Caldwell. Benetton in Scavolini sta si prisluzila polfinale po tretji tekmi in prav v zadnjih potezah srečanja. Favorita v tem dvoboju ni. Kukoc pa, ki v nedeljo zaradi gripe ni igral, si je opomogel in bo drevi zanesljivo na igrišču.

V 5. kolu rumene skupine »play-outa« bo drevi bolonjski Mangiaebvi, pri katerem igra slovenski reprezentant Alibegović, igral v Riminju proti vodilnemu Marru.

Andersenu povečali kazen

OSLO - Norveškemu metalcu krogle Georgu Andersenu, ki je na atletskem svetovnem prvenstvu v Tokiu osvojil srebrno kolajno, so norveške sportne oblasti se povečale kazen zaradi jemanja nedovoljenih pozivil. Ta se je pritožil proti enoletni prepovedi nastopanja, ki ga je doletela septembra 1991, mesec dni po prvenstvu v Tokiu. Takrat so ga prekrška obtožili na podlagi testa, ki so ga naredili ze julija, torej naj bi si nepravilno prisluzil tudi srebro na prvenstvu. 30-letni policaj Andersen pa kolajne noče vrniti, saj trdi, da si jo je priboril častno in brez goljufije. Norveška sportna zveza mu je zdaj prepoved nastopanja podaljšala na 21 mesecev. Kazen se mu bo iztekla, Andersen pa pravi, da tudi takrat ne bo zazel nastopati, ce ne bodo očistili njegovega imena.

McEnroe z drugačnim loparjem

NEW YORK - Ameriški teniški igralec John McEnroe bo ta konec tedna namesto teniskega poprijel za lopar za squash. To bo storil za reklamo za Turnir šampionov, ki se bo v soboto zazel v njegovem rodnem mestu. Preden bodo zazel igrali zvezdniki squasha, kot sta Jansher Khan in Chris Dittmar, bo McEnroe odigral dobrodelni ekshibicijski dvoboj z zvezdnikom baseballa Tomom Seaverjem. Jansher in Dittmar se bosta, ce jima bo slo vse po sreči, v finalu srečala 29. t. m. in tako ponovila predstavo, ki sta jo priredila v ponedeljek v finalu britanskega odprtega prvenstva v Londonu.

Na SP tudi jugoslovanski boksarji ...

TAMPERE - Devetim amaterjem iz preostanka Jugoslavije je Mednarodna boksarska zveza AIBA dovolila kot mostvu neodvisnih nastopiti na sedmem svetovnem prvenstvu v boks, ki bo od 7. do 16. maja na Finskem. »Končna odločitev o nastopih boksarjev ZRJ je v rokah finskih oblasti, ki jim morada ne bodo izdale vstopnih vizumov.« je dejal generalni sekretar AIBA Karl-Heinz Wehr. Za svetovno prvenstvo v Tampereju se je ze prijavilo 367 boksarjev iz 65 držav od 176, kolikor ima AIBA članic. S popolno zasedbo dvanajstih boksarjev bodo nastopile le Kuba, ZDA, Rusija in Finska.

... in igralci namiznega tenisa

BEOGRAD - Na svetovnem prvenstvu v namiznem tenisu, ki bo od 11. do 23. maja v Göteborgu na Švedskem, bo sodelovala tudi jugoslovanska namiznoteniška reprezentanca. Po izboru selektorjev Milivoja Karaksevića in Todorja Rakica bodo nastopili: Ilija Lupulescu, Zoran Kalinić in Zoran Grujić pri moških ter Jasna Lupulescu, Fatima Isanović in Marta Poljak pri ženskah.

Umrla srebrna olimpijka iz leta 1932

LOS ANGELES - Za srčno kapjo je v 83. letu umrla Evelyn Hall Adams, dobitnica srebrne kolajne v teku na 80 metrov z ovirami na olimpijskih igrah leta 1932.

Izpadel prvi nosilec

SEUL - V osmini finala teniskega turnirja z nagradnim skladom 200.000 dolarjev je Nemec Markus Zöcke s 6:2 in 6:3 izločil prvega nosilca Novozelandske Brette Stevensa. Drugi izidi: Antonitsch (Avs) - Morgan (Avstra, 7) 7:6 (7:3), 6:2; Simian (Fra, 2) - Han-Ceol Sin (J. Kor) 6:2, 6:4; Matsuko (Jap) - Pridham (Kan) 7:6 (7:4), 7:6 (7:5); Woodbridge (Avstra, 5) - Vacek (Češka) 7:6 (7:3), 6:4; Adams (ZDA, 8) - Muller (JAR) 6:1, 6:2; Van Rensburg (JAR) - Apell (Sve) 7:6 (7:3), 6:4; Schapers (Niz) - Jong-Il Jon (J. Kor) 6:3, 7:6 (8:6).

Oakland premagal Jenkije

NEW YORK - Izidi torkovih srečanj ameriške poklicne baseballske lige (Major League Baseball) - American League: Detroit Tigers - Texas Rangers 3:1, Chicago White Sox - Baltimore Orioles 2:1, Minnesota Twins - Milwaukee Brewers 10:0, Kansas City Royals - Toronto Blue Jays 8:2, California Angels - Cleveland Indians 7:2, Oakland Athletics - New York Yankees 9:7, Boston Red Sox - Seattle Mariners 5:2; National League: Atlanta Braves - Florida Marlins 5:4, Dodgers 7:3, Philadelphia Phillies - San Diego Padres 4:3, Cincinnati Reds - Pittsburgh Pirates 5:0, San Francisco Giants - New York Mets 4:1, Chicago Cubs - Houston Astros 2:1, St Louis Cardinals - Colorado Rockies 5:0.

FIBA: NBA oktobra

MÜNCHEN - Na letosnjem kosarkarskem turnirju McDonald's se bodo oktobra v Münchnu pomerila mostva evropskega prvaka Limogesa, najboljši nemški in brazilski klub ter mostvo NBA Phoenix Suns. Nemčijo, gostiteljico turnirja, bo zastopal njihov najboljši klub Bayer Leverkusen, Brazilijo pa državni prvaki All Star/Franca. Na turnirju McDonald's, ki obstaja od leta 1987, bo tako prvič nastopilo mostvo, ki ni ameriško ali evropsko. Letos bodo na turnirju nastopilo kar šest klubov, tako da morajo dva se izbrati. Na vseh dotedanjih turnirjih so zmagala mostva NBA, lansko leto v Parizu so zmago slavili Lakersi iz Los Angelesa.

ČRNA KRONIKA

Goli in lačni

KRSKO - V zadnjih desetih dneh so neznani »raztrganci« vlomili v več kot 30 počitniških hišic na območju Brezic in Krškega. Povsod so jedli in se preoblačili v oblačila svojih »gostiteljev«, za sabo pa v zahvalo pustili se vse precej razmetano. Kriminalisti imajo zdaj polne roke dela, da vlomilce »pospravijo« na varno.

Birokratski nered - ceste pa nevzdrževane

KRANJ - Občinska cestna inspekcija, ki nadzira gradnje, rekonstrukcije, vzdrževanje, varstvo in uporabo lokalnih cest, mestnih ulic in krajevnih poti, je lani opravila 61 rednih in 21 izrednih inšpekcijskih pregledov. V teh primerih so Cestnemu podjetju izdali odločbe, s katerimi so zahtevali namestitve odbojnih ograj in vzdrževalje naprav za odvodnjavanje. Odločba je bila doslej izvršena le v enem primeru, in to zato, ker sredstva za takšno vzdrževanje Občina nakazuje Krajevnim skupnostim, odločbe pa so bile v skladu z zakonom izdane Cestnemu podjetju. (V. B.)

Na cesti umrejo tudi nedolžni

KAMNIK - V torek dopoldne je 46-letni Bogomil S. z lado nivo peljal iz Most proti Kamniku. Nekje pri Podgorju je dohitel počasneza traktor in ga hotel prehiteti. To je tudi naredil, ne da bi se prepiral, če mu kdo prihaja naproti. Ko je tako zapeljal na levo, je tresnil naravnost v nasproti vozečega golfa. Lazjega golfa je odbilo s ceste in je približno po osmih metrih pristal na njivi. Voznik 28-letni Miran P. je vklescen umrl v razbitinah svojega avtomobila.

Milijoni posebnežev

LJUBLJANA - Kot je znano, mora lastnik avtomobila za registrsko tablico po svoji posebni želji (na primer s svojim imenom) plačati sedemkratno ceno siceršnjih tablic, ki so izdelane serijsko. Pravne osebe z večjim avtoparkom plačajo »le« trikratno ceno za take zelje - tablice. Do konca marca so lastniki posebnih tablic po vsej Sloveniji vplačali več kot 28 milijonov tolarjev; največ vplačil je bilo v Ljubljani (15 milijonov), Mariboru (2 milijona), Kopru (za dober milijon) in Kranju za okoli 814 tisočakov. Na MNZ so predlagali, da bi 60 odstotkov teh sredstev namenili za preventivno delo Sveta za preventivo in vzgojo v cestnem prometu. Z njimi naj bi nakupili vzgojna in didaktična sredstva za prometno vzgojo v predšolskem varstvu in osnovni soli. Vlada je predlog potrdila. (Morel)

Kar se Janezek nauči...

LJUBLJANA - Prometna gneča v mestnih jedrih je iz dneva v dan večja in prav pred kratkim so se »organi« ostreje - s povečanjem kazni, parkirnimi redarji, poostrenim delom pajkov - spravili na neposlušne, ki parkirajo, kjer se jim pac zdi. In tako smo včeraj opazili tudi »neposlušneza« pred samo centralo ljubljanskih policajev na Trdinovi ulici v strogem mestnem centru. Videli smo tudi jeznega iskalca parkirnega prostora, ki ga je policist pred stabno zgradbo naganjal, naj se vendarle hitreje spelje, ta pa je kazal na belo stoenko, ces, kaj pa ta dela tukaj, mene pa preganjate. Policistov odgovor je bil zamah z roko: ces, ta je pa nas, ta lahko... Bela stoenka je stala na cesti, na voznem pasu (!) vse dopoldne...

Otroci in nevarne igre

CELJE - V minulih dneh je bilo na celjskem območju več nezgod in tudi prekrškov, ki so jim botrovala nevarne in nepremisljene otroške igre. Z zračno puško se je v Brezini pri Slovenskih Konjicah igral 11-letni Joži. Med igro je pritisnil na sprožilec. Izstrelek se je odbil od keramičnih ploščic in zadell Jožjevo mater v kopalnici. V celjski bolnišnici so ji kosček svinca izrezali.

Se nevarnejše so bile igrice, ki so se jih prejšnji teden sli otroci v občini Velenje. Grega, star 14 let, je od prijatelja dobil manevrski naboj in se ga lotil z vzgalknikom. Ko ga je dovolj segrel, je srajčka naboja eksplodirala in Grega poskovala po levi roki. Sandi in Robi, oba stara 13 let, pa sta se igrala zapozneno velikonočno pokanje. Uporabila sta kar dvestolitrski sod, zal pa je pri ponovnem polnjenju s karbidom prislo do samovžiga in v obraz in oči jima je vrglo seneni drob, s katerim sta sod napolnila, da bi lepše pocilo. Pravo lumparijo, ki bo njihovim staršem krepko osusila denarnice, pa so si ob koncu tedna privosčili otroci, ki so se igrali na velenjski trznici. Ker se jim je med igro zahotelo južnega sadja, so najprej poskusili vlomiti v bližnji kiosk, ko pa se jim to ni posrečilo, so ga iz objestnosti zazgali.

Prve vlomilske izkusnje sta si v nedeljo nabrala dva 14-letna učenca osnovne sole na Lavi v Celju. Cez nadzidek zaklonišča sta splezala do drugega nadstropja sole in se vanjo splazila skozi priprto okno. V tajnistvu sole sta nasla sop kljuceve, s pomočjo katerih sta pregledala vse učilnice, nazadnje pa se v solski zobni ambulanti oskrbela z različnimi zdravniškimi pripomočki. Ker je nekdo opazil njuno plezanje v solo, so ju policisti prijeli na delu. (B. P.)

IZNAJDLJIVOSTI BREZ MEJA

Cigarete brez davka

Slovenska država prikrajšana za okoli devetdeset milijonov tolarjev

LJUBLJANA - Kriminalisti UNZ zadnje case odkrivajo vrsto sumljivih poslov utajevanja davscin. Zaenkrat so kazensko ovadili tri primere utaje pri cigaretah, vendar pa sumijo, da je podobnih primerov še več.

Prvi osumljeni je 28-letni Jernej K. iz Krškega, lastnik in direktor dveh podjetij s sedežem v Ljubljani in hkrati predstavnik nekega madzarskega podjetja. Kot predstavnik tega podjetja je okoli novega leta pri Tobačni tovarni Ljubljana kupil tobacne izdelke v vrednosti nekaj več kot 23, 5 milijona tolarjev in ob vsakem nakupu te izdelke prijavil in carinil v ljubljanski car-

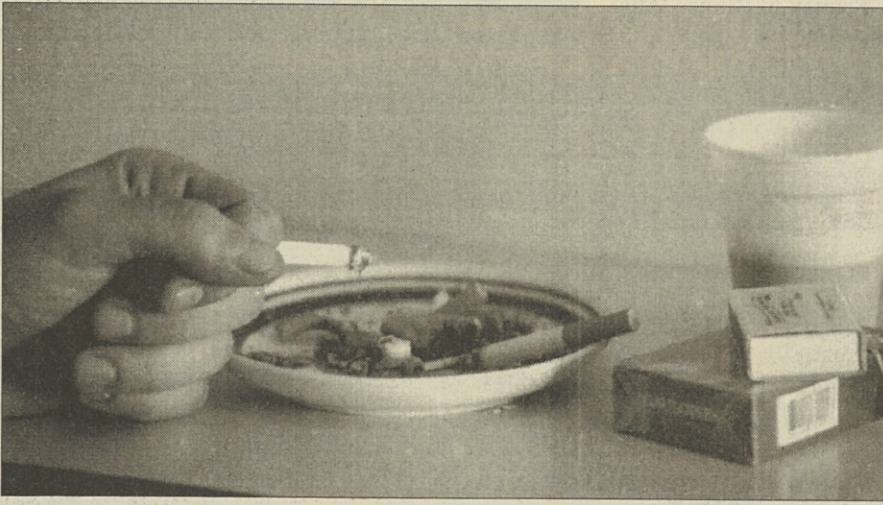
inarnici, saj naj bi bili namenjeni za izvoz na Madzarsko. Vendar pa je pozneje to blago s pomošaci v celoti prodal različnim kupcem po Sloveniji in se s tem izognil prometnemu davku v visini 43.758.112 Sit.

Enakega kaznivega dejanja je osumljen tudi 38-letni Salih P. iz Velenja, ker je kot lastnik in pooblaščen zastopnik zasebnega podjetja iz Raincev (BIH) v lanskem oktobru nakupil tobacne izdelke Tobačne tovarne v vrednosti skoraj 2 milijona tolarjev za izvoz v BIH, potem pa kot prejšnji blago prodal v Sloveniji. Slovensko državo je tako zaradi neplačanega pro-

metnega davka oskodoval za nekaj več kot 3 milijone tolarjev.

Utaje davkov so osumili tudi Semsio M. (37), direktorja zasebnega podjetja iz Cazina (BIH), ki je podobni utaji kot v prejšnjih dveh primerih slovensko državo prikrajšal kar za 43 milijonov tolarjev od prometnega davka za tobacne izdelke.

Vsi zgoraj omenjeni podjetniki so imeli sicer urejeno dokumentacijo o zastopnistvu tujih firm, sum pri slovenski policiji pa so vzbudili vse pogodbejsi tovarnjaki s tobacnimi izdelki, ki so se po slovenskih cestah vozili brez urejenih dokumentov o tovoru. (L.G.)

Je tudi ta dim brez prometnega davka? (Foto: Srdjan Živulović/TRIO)

JUTRI
23. aprila

Nedvomno največji pisatelj vseh časov, španski romanopisec Miguel Cervantes de Saavedra, je umrl 23. aprila 1616 v Madridu.

Ta genialni pesnik, dramatik in pisatelj se je rodil leta 1547 v številni družini revnega zdravnika. Formalne izobrazbe ni dosegel, pač pa je leta 1569 postal tajnik kardinala Aquavive v Rimu. Kasneje je bil vojak, pet let pa je preživel v ujetništvu v Alžiru. Po vrnitvi domov se je poročil in se ukvarjal z raznimi deli, da bi preživel. Kot pobiralec davkov je zasel v primanjkljaj in je bil celo zaprt.

Miguelovih materialnih problemov pa je bilo konec, ko je uspel s svojim prvim romanom Don Kihot. Pisateljvanju se je odtlej posvetil poklicno. Cervantes je bil mojster soneta in zlasti španske romance. V dramatik se je izkazal s kratkimi, zabavnimi medigrami. Vrhunec pa je dosegel v proznih delih. Njegove novele sodijo med največje dosežke evropske renesanse v literaturi. Napisal je tri romane. V Don Kihotu je ustvaril prvi veliki evropski roman, v katerem je temeljito obdelal družbeno problematiko ter nasprotje med idealiziranimi predstavami in vsakdanjostjo svojega časa.

Cervantesov Don Kihot je močno vplival na poznejša obdobja, vse do romantike.

NARODNI PARKI ZDA

MATJAZ POTOKAR

Yellowstone

Razgibana pokrajina, živalstvo in geotermalni pojavi zagotavljajo, da se v tem delu Skalnega gorovja ne bo dolgočasil noben obiskovalec

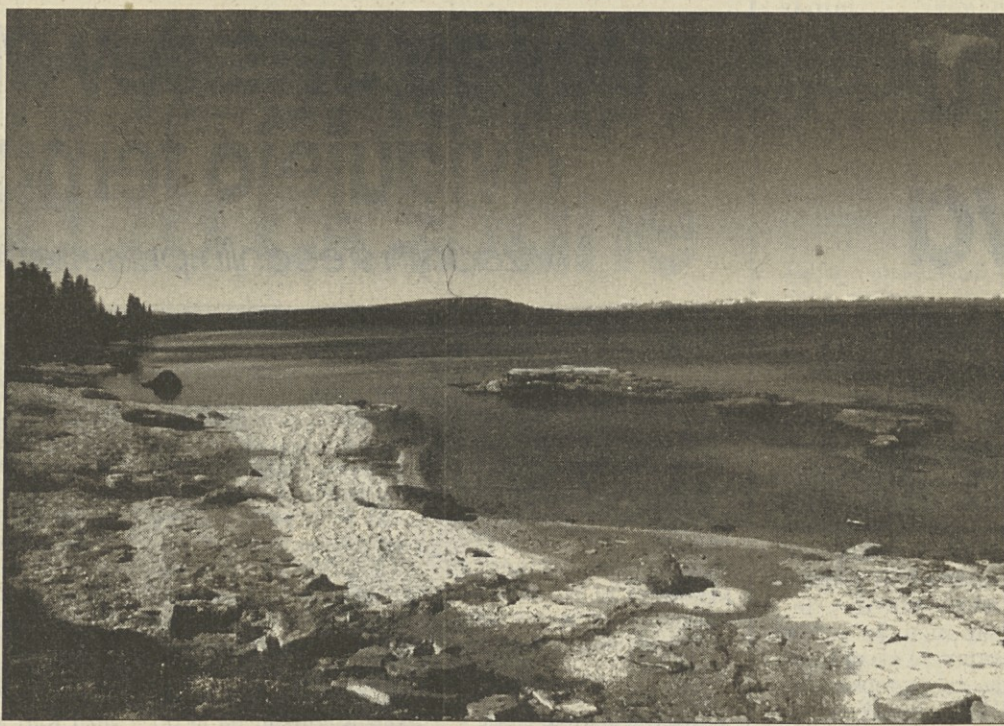
Yellowstonski predel Skalnega gorovja je leta 1872 postal prvi narodni park na svetu, s tem pa tudi vzorec in vzor za vse ostale.

Zaščiteni predel na tromeji ameriških zveznih držav Wyoming, Idaho in Montana sprva ni dobival denarne podpore države, ko pa je ameriška vojska zgradila cestno povezavo, se je stevilo obiskovalcev zelo povečalo. Seveda je tudi zasluga javnega mnjenja, da je država začela park subvencionirati in da so natančno določili, kako ga je treba vzdrževati.

Američani so zakonsko zaščitili enega izmed treh predelov sveta, v katerih je mogoče opazovati hidrotermalne aktivnosti, kot so kadičnice, topli izviri, gejziri, izviri vrelega blata, mineralni izviri in druge posebnosti vulkanskega predela. Poleg prelepe visokogorske, vulkanske doline in neoskrujenih vodnih predelov so z zakonom zaščitili tudi samoniklo zivalstvo, ki ga ne vznemirja nič drugega kot hrana, ki mu jo ponuja ogromen trop turistov.

Ledeniki so spremljevalci vulkanizma in so temeljito

oblikovali dolino. Nanesli so gromne količine drobnega sedimenta. Te usedline združujejo vodo, tako da ta ne prenika, zaradi tega pa je prst nad sedimenti idealno vlažna. Vlažna prst je osnovni pogoj za rast trave, ta pa za vse zivalstvo. 80 odstotkov dreves v parku je iglavcev, prednjaci predvsem bor. Na zalost je požar pred nekaj leti uničil, po uradnih podatkih, tretjino (316 hektarov) gozda, vendar se zdi, da je opustošenje precej večje. Dobrih pet let po katastrofalnem požaru je se vedno mogoče videti pretresljive

Yellowstonsko jezero (Obe fotografiji: Matjaz Potokar)

ve silhuete pozganih debel, milje in milje ob poteh. Zaradi načina vzdrževanja parka, ki ne dovoljuje nikakršnega neposrednega poseganja, tal ni mogoče pogozditi ali pa vsaj odstraniti ozganih debel.

Yellowstonska in druge reke v nekaterih predelih parka spodjedajo tanko humusno plast in odkrivajo rume-no prst, po kateri se ta okolis tudi imenuje. Poleg največjega, Yellowstoneškega jezera, ki niso neposredno povezana z največjim, Yellowstonekim. Sosonsko jezero na zahodni strani je ime dobilo po

tam živečem indijanskem plemenu, na južni strani Yellowstoneškega jezera pa sta se Lewisovo jezero in Heart Lake.

Ko se peljemo po cesti navzgor, proti recnemu toku, si v Velikem yellowstonskem kanjonu ogledujemo Zgornje in Spodnje slapove, ki si jih je sicer moč ogledati le z razgledne točke v okolici Kanjonske vasi. Pot nas pelje na zahod, proti zvezni državi Montana. Na poti naletimo na najdejavnejši termalni predel, Bazen Norrisovih gejzirov. Izvir Echmus vsako uro z vodo napolni precejšnjo kotanjo, če pa ste dovolj srečni, ste lahko pričali izbruhu Parnika (Steamboat), največjega gejzira na svetu. Izbruh traja okrog 20 minut in para pa se dvigne 100 metrov visoko.

Med vsemi gejzirji je najbolj obljuden Stari zvesti (Old faithful), če pa vas moti nepregledna množica turistov, ki se zbere ob vsakem izbruhu, si lahko bolj v miru ogledate druge termalne posebnosti, na primer Blatni vulkan (Mud Vulcano), Zmajeva usta (Dragon's Mouth) in Bazen jutranje slave

(Morning Glory Pool).

Tam rastejo alge različnih barv, zaradi različnih temperatur vode. Pogled na ta bazen je nekaj izjemnega, saj gledalca poleg oranžnih, okraštih, crnih, zelenih in drugih odtenkov alg osvoji in pretrese tudi globinska podoba, ki jo izvalja kristalno čista topla mineralna voda in njen prehod v zametno črno prepadne globline. Tudi mavricni efekti v takšnih izviri niso nikakršna redkost in prav pogosto jih je mogoče lepo ujeti v fotoobjektiv. Omeniti velja tudi črni obsidijski klif, na poti proti Mamutovium toplim izvirov. Obsidian je relativno redka, vulkanska kamnina, ki nastane, ko se rioltna magma v stiku z zrakom na hitro strdi. Posledica je obsidijska kamnina, ki je izjemno trda. Indijanci iz plemena Chejenov so iz obsidijskega kamnina izdelovali orodja in orožja. Ta oprema je imela, kot kaže, izjemno sloves, saj so obsidijsko orožje in orodje našli tudi pri indijancih v državi Ohio, se pravi skoraj na vzhodni obali.

(Prihodnjic: Narodni park Teton)

JEDILNIK

SLAVKO ADAMIJE

paradiznikova juha consomme z ribjimi cmocki
rezanci z zelenjavo
vaniljeva krema z visnjevo omako

Paradiznikova juha consomme z ribjimi cmocki

SESTAVINE:

1 kg paradiznika, 200 g korenja, cebula, sol, 300 g sveže postrvi, kocka ledu, 100g smetane, beli poper, koper, 2 beljaka
CAS PRIPRAVE: 120 minut

850 g paradiznika očistimo in narežemo na cetrtine. Korenje očistimo in narežemo na manjše kosčke. Cebulo grobo nasekljamo in prazimo v posodi brez masčobe. Nato dodamo korenje in paradiznik ter zalijemo z 1,5 l mrzle vode. Solimo in kuhamo približno 1 uro, medtem pa z juhe s penovko pobiramo pene. Juho precedimo in ohladimo. Postrv očistimo in jo v mesalniku zmesamo z ledom in soljo. V to zmes zamešamo smetano, da nastane gladka zmes. Popramo in začnimo s koprom. Z zlicko oblikujemo drobne cmocke, ki jih v slanem kroplju kuhamo 10 minut.

Juho »očistimo« z beljaki, in sicer tako, da beljake stepemo in damo v ohlajeno juho, ki jo previdno mesamo, dokler ne zavre. Po 15 minutah s penovko odstranimo beljak in juhe ne kuhamo več, ampak jo se enkrat precedimo. Ponudimo z rezinami svežega paradiznika in ribjimi cmocki, po potrebi pa se dosolimo, popramo in okrasimo s svežim koprom.

VEGETARIJANSKI JEDILNIK

NEVA MIKLAJČIC PREDAN

pečeno rdeče zelje
hrenova omaka
pommes frites

Peceno rdeče zelje

SESTAVINE:

2 glavici rdečega zelja, 2 zlici masla, 1 dl kisle smetane, 2 zlici sezamovega semena, 8 oliv, pest mandljev, 1 dl smetane, petersilj, strok cesna, sol, ingver, sok 2 limon

V raztopljeno maslo zamešamo sezamova semena, sesekljane olive, zmlete mandlje, strt cesen, sesekljan petersilj, ingver in smetano. Zeljni glavici narežemo z nožem tako, da lahko med liste vložimo nadev. Glavi namazemo z limoninim sokom, da zelje ne potemni, ju zavijemo v aluminijasto folijo, položimo v pekač in spečemo v pečici.

Jelenov v narodnem parku nihče ne preganja

ERITREJA

Asmara se ločuje od Adis Abebe

Konec 30-letne tuje nadvlade

ASMARA - Na sedežu »Komisije za referendum« v poslopiju nekdanje italijanske sole v Asmari vlada sproščeno ozračje. Nic ne more več zaustaviti referenduma o neodvisnosti, ki bo po 30 letih popravil krivico zaradi abesinske priključitve Eritreje Adis Abebi. Tudi OZN, ki na to priključitev ni reagovala, se bo sedaj obdržala s svojimi opazovalci, ki bodo preverjali nemojen potek referenduma.

24. marca 1991 so eritrejski borci zmagovito vstopili v Asmaro, potem ko so premagali 120 tisoč mož druge etioipske armade, a neodvisnosti niso proglasili, da ne bi pozročili novega prelivanja krvi. Le s tezaivo je eritrejsko vodstvo svoje ljudi prepričalo, da je treba počakati. Sedaj je končno napočil čas, da se nekdanja italijanska kolonija resni tudi formalnih spon z Adis Abebo, saj je de facto neodvisna od marca 1991. Jutri, v soboto in v nedeljo bodo torej Eritreji odločili o svoji bodočnosti. Izid referenduma je v bistvu znan že sedaj, saj je večina Eritrejcev za neodvisnost. Vse prevec je bilo gorja, da bi se eritrejski muslimani sprijaznili ponovno ziveti pod nadvlado koptskih Etiopijcev.

VATIKAN / GENERALNA AVDIENCA

Pridiga mora biti »božja beseda«

Duhovniki naj v pridigah ne razkazujejo svojih govorniških in drugih sposobnosti

VATIKAN - Papež Janez Pavel II. je med včerajšnjo generalno avdienco na Trgu sv. Petra pozval duhovnike, naj v pridigah ne izražajo svojih stališč, svojih izkušenj, svojih psiholoških pogledov in naj ne razkazujejo svoje »ekshibicije« ali se slabše, da bi v vernikih sprožili »dvome«. Pridigarji se morajo zavedati, da posredujejo »božje besede«. To pa ne velja samo za duhovnike med nedeljskimi pridigami temveč tudi za vse duhovnike, ki se poslužujejo besed tako v spisih kot v radijskih in televizijskih oddajah. »Pri uporabi vseh teh sredstev komuniciranja se mora pridigar, predavatelj, pisatelj, verski razlagalec, predvsem pa nedeljski pridigar obrniti na Sv. Duha«, je poudaril papež.

V daljšem posegu je Janez Pavel II., ki je pred dnevi obsirno spregovoril o dolžnostih spovednikov, navedel pravi dekalog tudi za pridigarje.

Po njegovem ni pridiga sama po sebi cilj, v kateri se pridigar uresniči, temveč je to »božja beseda«, ki je ne smemo »manipulirati, spreminjati, prilagajati po našem okusu, temveč jo je treba celovito napovedovati«. Pridigarjev cilj je torej širiti in utrjevati vero, tako da se bo razvijala in rasla. Prav zato je nesprijemljivo, da pridiga ustvarja dvome. Do tega pa pride po papeževih besedah, če se pridigar strogo ne drži navka in evangelija. Papež je obenem poudaril, da se mora pridigar dobro zavedati, komu govori, njegove besede naj bodo torej razumljive. Prav tako se mora zavedati svojih sposobnosti in jih izkoristiti za utrjevanje vere in ne za ekshibicijo svoje govorniške nadarjenosti, ker bi se z njo prejel ali slej diskreditiral pred očmi vernikov. Bolj kot na naravni talent mora pridigar zaupati »nadzemeljskemu«, črpati mora svoje besede iz cerkvenega izročila in se poslužiti besed svojih svetih predhodnikov. Vsekakor pa se morajo pridigarji in vsi, ki se poslužujejo besed, v vsakem primeru obrniti na Sv. Duha, kar velja predvsem za tiste, ki sirijo božjo besedo med brezverci. Da bi v teh ljudeh vzbudili zanimanje, je treba »poiskati najprimernejše poti« s »prizadevnostjo, ki jo podpira inteligenca in vder duh«. Prav ob teh primerih, ki smo prica »verski mlačnosti« ali celo »sovražnim predsotkom in srdom« lahko duhovniki spoznajo »nezadostnost« cloveskih sredstev in nujo, da se za pomoč obrnejo na Sv. Duha.

Generalne avdiencie na Trgu sv. Petra se je udeležilo več tisoč vernikov, med njimi člani spanskega združenja zrtev terorizma in romarji iz Hirošime, ki so papežu darovali velik prapor, s katero pozivajo »na mir v svetu«.

POLJSKA / HOLOKAVST

Jicak Rabin v Auschwitzu

Izraelski premier Jicak Rabin je z obiskom nacističnega uničevalnega taborišča v Auschwitzu končal svečanosti ob 50-letnici upora v varšavskem getu (Telefoto AP)

NOVICE

Zgorelo pet otrok

BERLIN - Pet sestic od devetih mesecev do 14 let je umrlo v požaru, ki je zajel njihovo stanovanje v Wernigerodeju (Saska-Anhalt). Iz goreče pasti so se resili le stari in dva otroka. Po prvih ugotovitvah je požar izbruhnil v dnevni sobi, plamenom pa je dala izrednega netiva prastara »predalasta« struktura zidov z navpičnimi in diagonalnimi tramovi, ki so vidni tudi na zunanji strani sten. Dodatnega netiva je dalo prenatrpano pohištvo in plastični material, ki je med gorenjem sproščal strupene pline. Po statističnih podatkih je to eden najhujših požarov v zadnjih desetih letih.

Tudi Peking bo imel svojo »Wall Street«

PEKING - Tudi Peking bo v kratkem imel svojo »Wall Street«, kjer bodo osredotočene vse banke in druge finančne ustanove. Pekinski finančni center bo v zahodnem delu mesta, vzdolž 1,7 kilometra dolge ceste. Poslopja naj bi zasedla 103 hektarje zemljišč, med njimi pa bodo poleg bank, borze in raznih finančnih ustanov tudi trgovine, restavracije, hoteli in celo klubi. Nacrt spada v okvir nove kitajske politike, ki hoče pospešiti gospodarski razvoj ene zadnjih komunističnih držav tudi s »kapitalističnimi prijemi«.

Nasilje v japonskih šolah do smrti pretepli 14-letnika

TOKIO - Policija iz Osake je včeraj aretirala dva dijaka, ki sta v soboto s pestmi in brcami do smrti pretepla njunega 14-letnega sosolca. Starsi žrtve so policiji izročili sinov dnevnika, v katerega je 14-letni Jukio Hamada skrbno zapisoval, kako so ga sosolci izkoristali in pretepali. Nasilje v japonskih šolah je postalo prava mora, saj je lani življenje izgubilo 13 dijakov, po zdravniško pomoč pa se je moralo zateči 3 tisoč učencev, dijakov in študentov.

V treh atentatih le gmotna škoda

MADRID - V noči na sredo so v Španiji zabeležili tri bombne atentate, dva v Navarri in enega v Baskiji. Po podatkih policije ni bilo žrtv, le gmotna škoda je ogromna. V Navarri so se teroristi znesli nad podružnico Credit Lyonnais v Pamploni in agencijo francoskih avtomobilskih his v Burlandi, v Baskiji pa so poskovali podružnico Banco Central iz Oyaezuna.

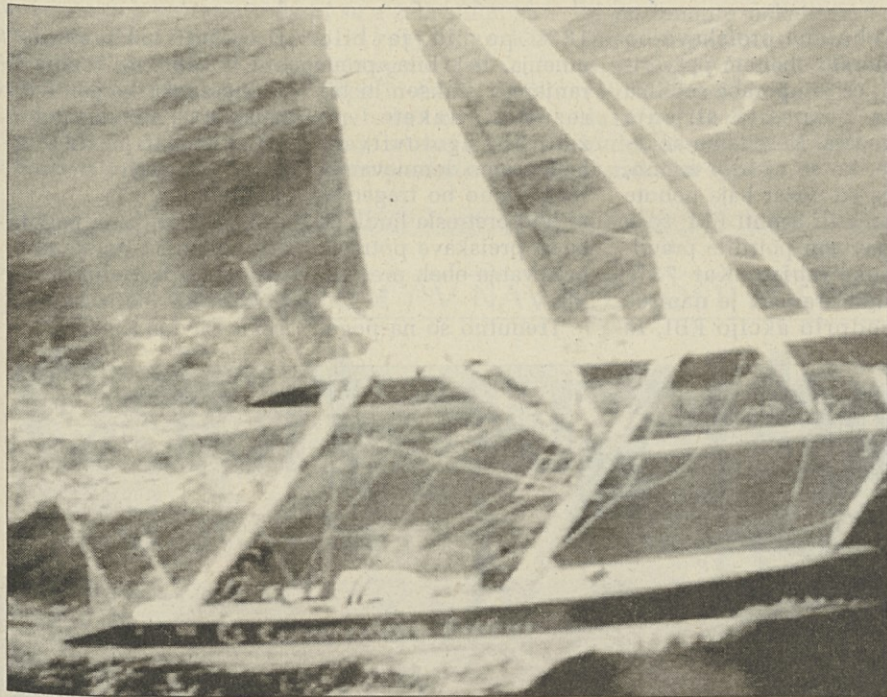
Oblasti pristale na zahteve zapornikov

NEW YORK - Po krvavem epilogu v Waco so ameriške oblasti postale previdnejše, tako da so sklenile po mirni poti rešiti upor v zaporu najstrožje varnosti v Lucasvilleu (Ohio), saj so pristale na zahteve upornikov »o bolj cloveskem hišnem redu«.

FRANCIJA / PODVIG BRETONSKEGA KRMARJA BRUNA PEYRONA

Svet objadrali v 80 dneh

Plovba je trajala 79 dni, 6 ur in 16 minut, prejšnji rekord pa je znašal 109 dni

BREST (FRANCIJA) - Francoz Bruno Peyron (desna slika AP) in posadka 26-metrskega katamarana Explorer (levo slika AP) so v rekordnem času objadrali zemeljsko oblo. Bretonski skipper in njegova posadka so odpluli 31. januarja, na skrajno zahodno točko Bretanije pa so pripluli predsonocnim ob 21.18. Svet so torej objadrali v 79 dneh, 6 urah in 16 minutah, s tem pa so potolkli prejšnji rekord 109 dni.

37-letni Bruno Peyron in njegova stiričlanska posadka: Francozi Jacques Vincent, Oliver Despaigne in Marc Vallin ter American Cameron Lewis so v bistvu potolkli celo fantazijski rekord Julesa Vernea v pustolovskem romanu »Potovanje okoli Zemlje v 80 dneh«.

STATISTIKA / NAČIN ŽIVLJENJA

Francija se spreminja

PARIZ - Adijo Beaujolais, Chablis, Bordeaux: Francozi pijejo trikrat manj vina kot pred tridesetimi leti. To je le ena izmed globokih sprememb, ki so skoraj neopazno, a temeljito preobrazile nekoc »sladko Francijo«.

Po zadnjem poročilu Osrednjega zavoda za statistiko je prišlo v teku ene same generacije do izjemnih sprememb v francoskem načinu življenja. Danes, na primer, jedo Francozi za četrtno manj krompirja kot nekoc, poleg tega pa je novi način življenja uničil tradicionalni model družine in s tem prizadel milijone ljudi.

Iz raziskave izhaja, da je država sicer bogata, za mnoge pa neznosno drugačna, in v razvojni krizi, tako da je vedno težje dobiti stalno službo po končanem studiju in mora vedno več ljudi delati tudi konec tedna, da bi preživeli.

Strokovnjaki menijo, da Francije danes sploh ni mogoče prepoznati. Bolj kot katekolit druga evropska država je doživela kulturni sok na katerega ni bila pripravljena. Kaze, da Francozi niso posebno navdušeni nad situacijo. Coteau je pisal, da so Francozi podobni jeznim Italijanom, po mnenju opazo-

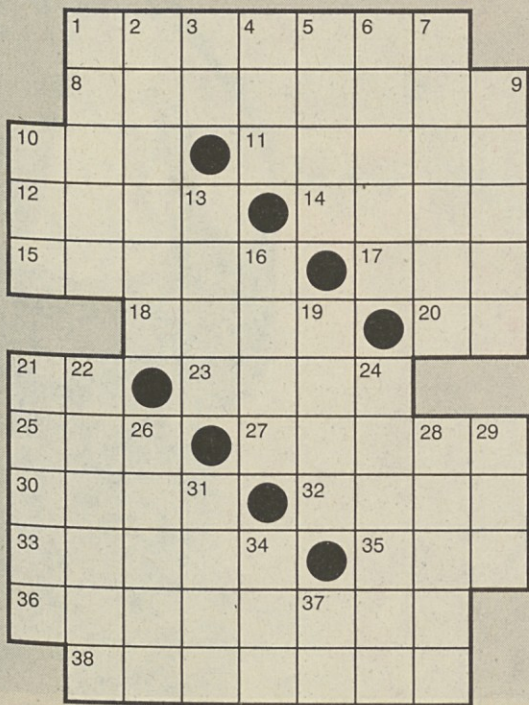
valcev velja to se danes, zlasti ker se tudi Italijani smehljajo manj...

V poročilu ugotavljajo, da je pred tridesetimi leti le tretjina gospodinjstev imela samostojno stranišče, danes ga imajo vsi, kljub temu se življenjske razmere državljanov s stalno mesečno plačo postopno slabšajo, se huje pa je z majhnimi varčevalci. Čeprav žive Francozi danes veliko udobneje, je tudi brezposelnost hudo narasla. Na univerzah je prevec vpisanih, prebivalstvo se stara, družine nastajajo in se razhajajo, ne da bi stopile pred duhovnika ali župana, družena neravnovesja so vedno večja.

En otrok na tri se rodi izven zakona, en otrok na pet pa vidi očeta manj kot enkrat mesečno. Mesta in podeželje se praznijo, polnijo pa se predmestja, v katerih se vedno večje stovilo priseljencev bori za svoj življenjski prostor.

Iz poročila izhaja tudi, da so francoski domovi vse bolj udobni, vendar je množična senilitet z doma na delovno mesto že endemski problem. Poleg tega žive v Franciji ženske dlje kot kjerkoli drugje v Evropi, vendar ima Francija tudi rekord ženske brezposelnosti.

PRIPRAVLJA: SILVO KOVAC

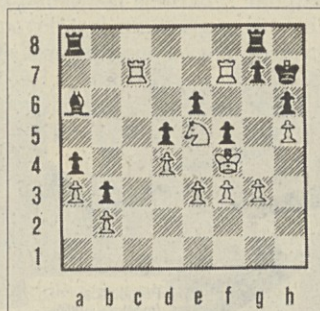
Vodoravno:

1. italijanski skladatelj, mojster opere (Gioacchino, Seviljski brivce), 8. kopitar afriških savan in toplih predelov Azije, 10. veletok v Pakistanu, 11. liturgični enoglasni molitveni spev v latin-skem jeziku brez glasbene spremljave, 12. slog, 14. novozelandski ptic neletalec, velik kot domaca kura in porascen s perjem, ki je podobno lasem; tudi sadež, bogat z vitaminom C, 15. creslova kislina, 17. palica pri biljardu, 18. zvezna država na vzhodu Indije, 20. kemijski znak za kalcij, 21. zacetnici avstrijskega skladatelja Schuberta, 23. spora, 25. krajša oblika ceskega moskega imena Otakar, 27. narodni park v Keniji, 30. svod nad nami, 32. ukana, zvijaca, 33. središce vzhodnega dela Nigerije z rudniki crnega premoga, 35. pod, 36. gosta zelenjavna juha s testeninami, fitozolom in prekajenim mesom, 38. notranji premer cevi pri strelnem orozju.

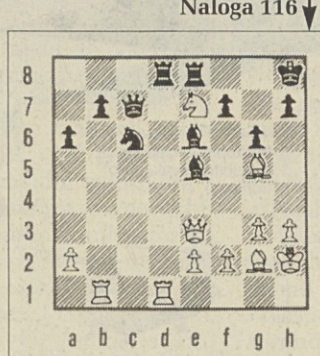
Navpično:

1. drog pri kozolcu, 2. ime mariborske operne pevke Otte, 3. avtomobilska oznaka Splita, 4. kacji glas, 5. hrvasko mesto v Šremu, 6. rimska provinca na ozemlju današnje Avstrije, 7. družina slovenskih skladateljev in zdravnikov, 9. ime bosenskega predsednika Izetbegovića, 10. jadranski otok, 13. ploščat organ višjih rastlin, ki služi za transpiracijo, 16. zgornji del stopala, 19. prometni objekt za premagovanje naravnih ovir, 21. glasovna prvina v fonetiki, 22. lesena stena pri podu ali stenici, 24. francoski filozof in pisatelj, vodilni francoski eksistencialist, ki je leta 1964 odklonil Nobelovo nagrado za literaturo (Jean-Paul), 26. duhovni poglavar krščanske koptske cerkve, 28. francoski gledališki igralec in režiser (Jean), 29. pritok Volge v Rusiji, 31. vogal, 34. cloveski in zivalski zajedalci, 37. kemijski znak za terbij.

Ola, Tisavo, nebo, trik, Ebnugu, tla, mineštra, kaliber
Vodoravno: Rossini, Ind, koral, Ca, FS, tros.
RESITEV

Naloga 115

Naloga 116

Sahovska naloga st.: 115
Aljehin - Yates / London 1922

Beli trdnjavi na sedmi vrsti ne obetata crnemu nic dobrega. Toda polje g7, ki varuje crnega kralja, je dobro branjeno, zato v akcijo belega, ki je na potezi, vstopita tudi skakac in kralj. V nekaj potezah je crna pozicija pred zlomom. Kako poteka zmagovita kombinacija belega, pa je naloga reševalcev.

Sahovska naloga st.: 116
Schmid - Castaldi / Gurten 1957

Naloga vodje belih figur je osvojitve polja f6 za vsako ceno, saj s tega polja crnopoljni lovec belega lahko matira crnega kralja. Beli, ki je na potezi, zato z lepo kombinacijo odstrani crne figure z obrambnih položajev in uresniči prej nacrtovano matno sliko!

Resitev naloge st.: 113

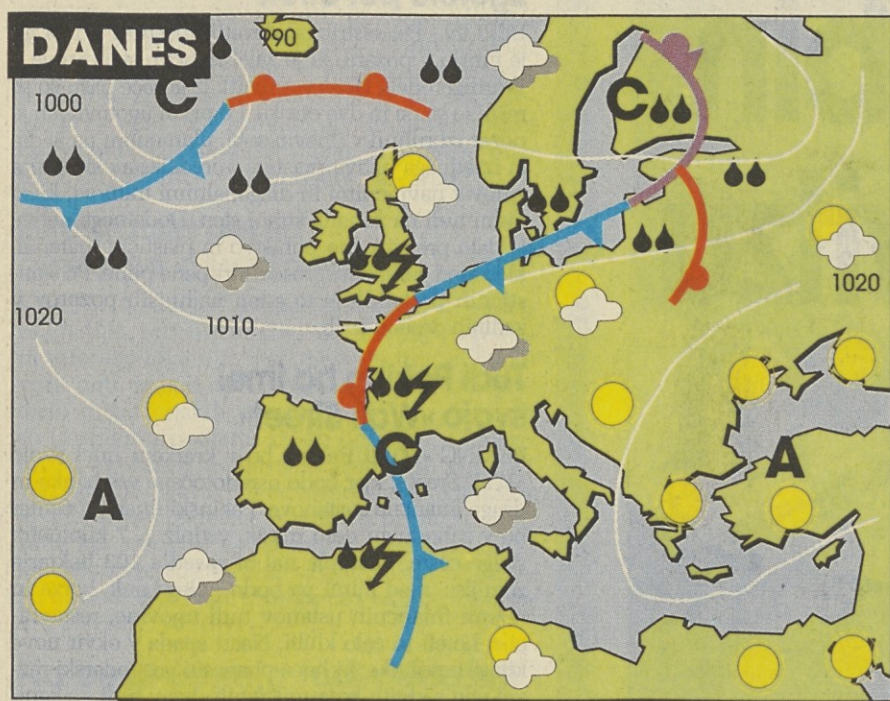
Velemojster Parma se je odločil za žrtve kvalitete s potezo 1.Tg7:!, ki pomeni tudi matni napad na rokado crnega. 1...Kg7: 2.Tg3+ Kh7 3.Lg6+! Prva poanta kombinacije: na 3...fg6 sledi 4.Tg6: in 5.Dh6: mat. 3...Kg7 4.Lh7+! Druga in odločilna poanta! 4...Kh7: 5.Th3 in crni se pred matom vda!

Resitev naloge st.: 114

Ze po prvi potezi crnega 1...Tc4+ je beli spoznal svojo zmoto in zaupanje v kmeta h7. Seveda ne 1...Tg2+? 2.Kh3!. Po 2.Kg5 (Kh5) ali poljubno je crni s potezo 2...Th4! preprečil promocijo kmeta h7 v damo. Obenem pa je usmeril belega kralja na polje h4 3.Kh4: nakar sledi 3...g5+! in s tempom osvobodil polje g7 crnemu kralju. 4.Kg5: Kg7in crni zmaga!

EVROPA / NA ZAHODU DEŽ, DRUGJE SONCE

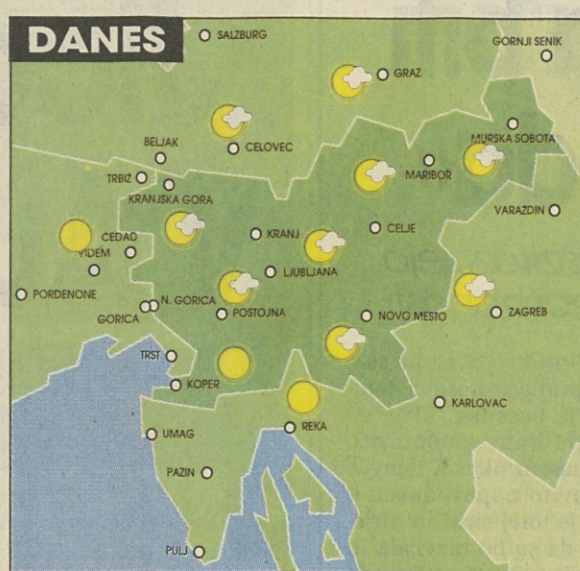
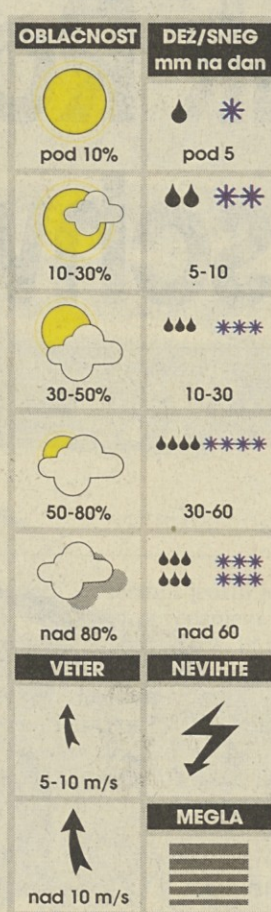

Nad jugovzhodno Evropo je območje visokega zračnega pritiska. Frontalni val se zadržuje nad zahodno Evropo in zahodnim Sredozemljem. Z jugozahodnimi vetrovi doteka nad naše kraje tople in suhe kraje.

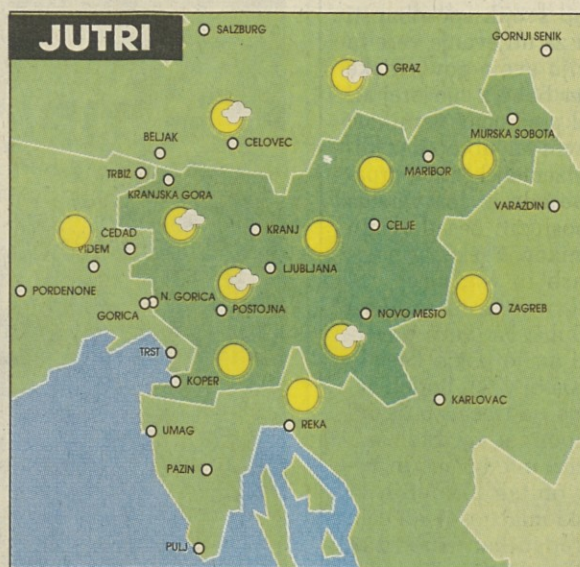
TEMPERATURE ALPE JADRAN	TEMPERATURE PO EVROPI
včeraj ob 8. in ob 14. uri	včeraj ob 8. in ob 14. uri
LJUBLJANA.....	8/21
TRST.....	12/18
CELOVEC.....	7/19
BRNIK.....	7/20
MARIBOR.....	8/20
CELJE.....	6/21
NOVO MESTO.....	7/20
NOVA GORICA.....	8/20
MUR. SOBOTA.....	6/19
PORTOROŽ.....	10/18
POSTOJNA.....	2/18
ILIRSKA BISTRICA.....	2/19
KOČEVJE.....	5/21
CRNOMELJ.....	6/21
SLOV. GRADEC.....	9/19
BOVEC.....	7/18
RATEČE.....	5/17
VOGL.....	6/9
KREDARICA.....	2/2
VIDEM.....	8/19
GRADAC.....	7/16
MONOSTER.....	7/18
ZAGREB.....	12/20
REKA.....	12/19
HELSINKI.....	0/4
STOCKHOLM.....	4/8
KÖBENHAVN.....	7/-
MOSKVA.....	-1/6
BERLIN.....	9/21
VARSAVA.....	2/11
LONDON.....	-1/6
AMSTERDAM.....	12/16
BRUSELJ.....	14/21
PARIZ.....	12/20
DUNAJ.....	6/16
MÜNCHEN.....	10/22
ZÜRICH.....	7/21
ZENEVA.....	9/21
RIM.....	9/18
MILANO.....	12/20
BEOGRAD.....	11/18
BARCELONA.....	-/-
BUKARESTA.....	5/-
ISTANBUL.....	11/15
MADRID.....	11/13
LIZBONA.....	10/13
ATENE.....	15/-
LARNAKA.....	16/-
TUNIS.....	12/24
KAIRO.....	16/-

ALPE JADRAN / SONČNO IN TOPLO

Slovenija: Pretežno jasno bo, čez dan bo pihal jugozahodni veter. Najnižje jutranje temperature bodo od 3 do 8, najvišje dnevne od 19 do 23°C.

Sosednje pokrajine: jasno in toplo bo.

V Sloveniji: V petek bo sončno in toplo. Obeti: V soboto se ne bo spremembe vremena. Se topleje bo.

PRETOK REK

Preток rek v cm³ ob 7. uri

Mura, G. Radgona: 138; Drava HE Dravograd: —, Sava Radovljica: 21, Sava Radece: 117, Sava HE Mavčice: 12; Sora Suha: ; Ljubljana Moste: 44, Savinja Lasko: 13; Soca Solkan: —; Krka Podbojce: 57; Kolpa Radenci: 38.

STANJE VODA

Visina vode v cm ob 7. uri: Mura, G. Radgona: 129, Drava HE Dravograd: 100, Sava Radovljica: 58, Sava Radece: 131, Sava HE Mavčice: —, Sora Suha: —, Ljubljana Moste: 92, Savinja Lasko: 100; Soca, HE Doblar: —; Krka Podbojce: 110; Kolpa Radenci: 106; Soca Solkan: —.

DOLŽINA DNEVA

Sonce bo danes vstalo ob 06.04 in zšlo ob 19.58. Dan bo dolg 13 ur in 54 minut. Luna bo vstala ob 05.55 in zšla 20.49.

PLIMOVANJE

Danes: ob 2.01 najnižje -5 cm, ob 6.10 najvišja 5 cm, ob 12.40 najnižje -27 cm, ob 20.00 najvišje 30 cm. Jutri: ob 2.15 najnižje -15, ob 7.30 najvišje 10 cm, ob 13.27 najnižje -30 cm, ob 20.15 najvišje 30 cm.

SETVENI KOLEDAR

Menjava Lune - mlaj ob 00.49. Dan je primeren za sajenje vseh vrst zelenjave s podzemnimi plodovi, za pletje, okopavanje ali varstvo pred škodljivci.

V VEDNOST

Vpliv vremena na ljudi

TANJA CEGNAR

Morsko podnebje ima nekaj posebnih lastnosti. Ze izkusnje v preteklosti so pokazale, da morsko podnebje in morska voda lahko delujeta zdravilno, zato je ob obalah Sredozemskega in Jadranskega morja nastal več zdravilišč, ki jih večinoma imenujejo talasoterapevtska središča, v katerih pri zdravljenju uporabljajo učinke morske vode in klime, ponekod pa tudi mivke in morskega peloida.

Morsko podnebje z vsemi značilnostmi srečamo na otokih. Približno otokskim razmeram je lega med lagunb in odprtim morjem (tako lego so izkoristila nekatera italijanska obmorska zdravilišča). Ob obali pa se značilnostim morskega podnebja že dodajajo vplivi kopnega. Biolsko pomembna lastnost morskega podnebja, ki ni odvisna od razporeditve kopnega in morja je ta, da je v zraku na nivoju morske gladine delni pritisk kisika največji.

Morje ima večjo toplotno kapaciteto od kopnega in učinkuje kot velika toplotna shramba. Dnevni in letni razponi temperature morja so veliko manjši kot razponi temperature zraka. Zaradi vpliva morja so tudi temperaturna nihanja zraka ob obali manjša kot v notranosti. Za primer navedimo podatke o najhladnejšem in najtoplejšem mesecu. V Piranu je morje običajno najhladnejše februarja (dolgoletno povprečje je 8°C) in najtoplejše avgusta (dolgoletno povprečje je 24°C). Dnevne razlike v temperaturi morja so pozimi komaj kakšno desetinko stopinje, poleti pa okoli stopinje. Temperatura zraka ob slovenski obali je najnižja januarja (dolgoletno povprečje je 5°C), ko je povprečna razlika med najnižjo in najvišjo dnevno temperaturo 5°C. Najtoplejši je zrak običajno julija s 23°C, ko so dnevna nihanja okoli 8°C.

Foto: Srdjan Živilović/TRIO

Horoskop

piše

Aleksandra Zorc Berce

OVEN 21-3/20-4 : Ne bo vam vsek, ampak čez danesni dan se boste morali prebiti skozi ure dolgotrajne. Pazite, da malodaj ne boste spremenili v negativni odnos do drugih.

BIK 21-4/20-5 : Tudi na vaši sceni ne bo kakšnih razburljivih dogodkov, kar pa vam v tem trenutku tudi ustreza, saj si želite malce polepnosti, ne da bi pri tem bili obsojeni.

DVOJČKA 21-5/21-6 : Ponuja se vam priložnost, da boste zaradi nenadnega in nepredvidenega zatisa le uspeli ujeti vlak, za katerega ste menili, da je že zamujen.

RAK 22-6/22-7 : Če želite, da vam bodo verjeli na besedo, boste morali začeti dokazovati s konkretnimi dejanji. Premislite pa, na koga sploh delate vtis in če je to potrebno.

LEV 23-7/23-8 : Z današnjim potekom dogodkov ne boste zadovoljni, saj so vas iz središča pozornosti porinili na sam rob dogajanja. Verjetno se vam že bližja zakaj...

DEVICA 24-8/22-9 : Iz vseh problemov, ki ste jih imeli, so vam ostali le neznatni in povsem resljivi. Sedaj končno čutite, da je pravica na tem svetu.

TEHTNICA 23-9/22-10 : Če bosta s partnerjem poskušala reševati probleme, vam bo zmanjkalo casa. Tezava je trglovlavost obeh, ker nista dovolj zanašljivi na nasprotno razlago.

ŠKORPIJON 23-10/22-11 : Kljub navidezno-mu redu se vam zdi, da je nekaj narobe. Teško si boste razložili kaj, saj niste pripravljeni priznati lastnih napak v pristopu do sodelavcev.

STRELEC 23-11/21-12 : Danes je spet eden tistih dni, ki bi jih najraje preživeli v postelji, lenarili, brali in se pustili razvajati. Nič ne bo narode, če boste prav to storili.

KOZOROG 22-12/20-1 : Trma in molk vam pri vsej stvari ne bosta kaj prida pomagala, kajti tudi partner ni več pripravljen popustiti zavoljo ljubeznivega mira. Nekaj boste morali spremeniti.

VODNAR 21-1/19-2 : Po vsej naglici in casovni stiski v zadnjih dneh, boste danes zelo srečni, če bo dan resnično umirjen in brez večjih dogodkov. Dolgčas? Sploh ne.

RIBI 20-2/20-3 : Kljub vsem naporom in trudu danes ne boste mogli opraviti prav veliko. Sicer pa si tudi vi lahko privoščite, da en dan v celoti posvetite svojim užitek.

Množična smrt v Wacu

Samo peščica ljudi je preživela požar, ki je v ponedeljek uničil utrdbno Davidovo sekto pri taksaskem mestu Wacu. V utrdbi je bilo verjetno še 10 ljudi, med temi 17 otrok, ki še niso dopolnili 10. leta. Sekto je vodil David Kores, ki je o sebi govoril, da je Jezus Kristus.

Nedelja, 28. februarja

*Približno 100 policistov je napadalo trdnjavo. Začel se je oboroženi spopad.

*V tritretum spopadu so bili štiri policisti ubiti, 15 pa je bilo ranjenih. Voditelj Davidove sekte David Kores je kasneje povedal, da sta bila on in neki njegov prijatelj ranjena ter da je bila njegova 2-letna hčerka ubita.

Torek, 2. marca

*V 58-minut trajajočem govoru, ki sta ga prenašala radio in televizija, je Kores dejal, da se bo predal, a tega ni naredil.

Nedelja, 21. marca

*Sedem članov sekte je zapustilo trdnjavo.

Ponedeljek, 22. marca

*Obilasti so začeli v bližini trdnjave na ves glas oddajati pesmi tibetanskih menihov.

Sreda, 24. marca

*Človek iz Houstona, baje znan verski fanatik, se je mimo straž priplazil v trdnjavo.

Petek, 26. marca

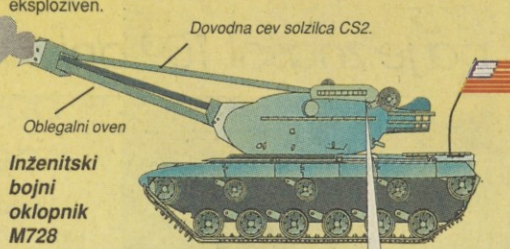
*Človek iz Kalifornije se je priplazil v trdnjavo.

27. marec - 18. april

*Pogajanja med Koresom in FBI.

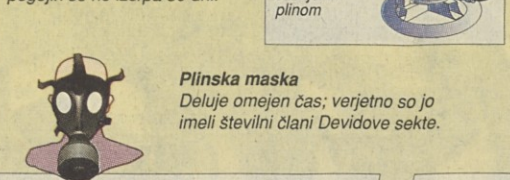
Ponedeljek, 19. aprila

*6.04: agenti FBI so morali kljubovati napadu s strelskim orožjem, ko so z oklopnimi vozili naredili luknje v zidu utrbe in začeli v postopje vbrizgavati solzljivi plin, ki pa ni bil ne vnetljiv ne eksploziven.

Solzljivi plin

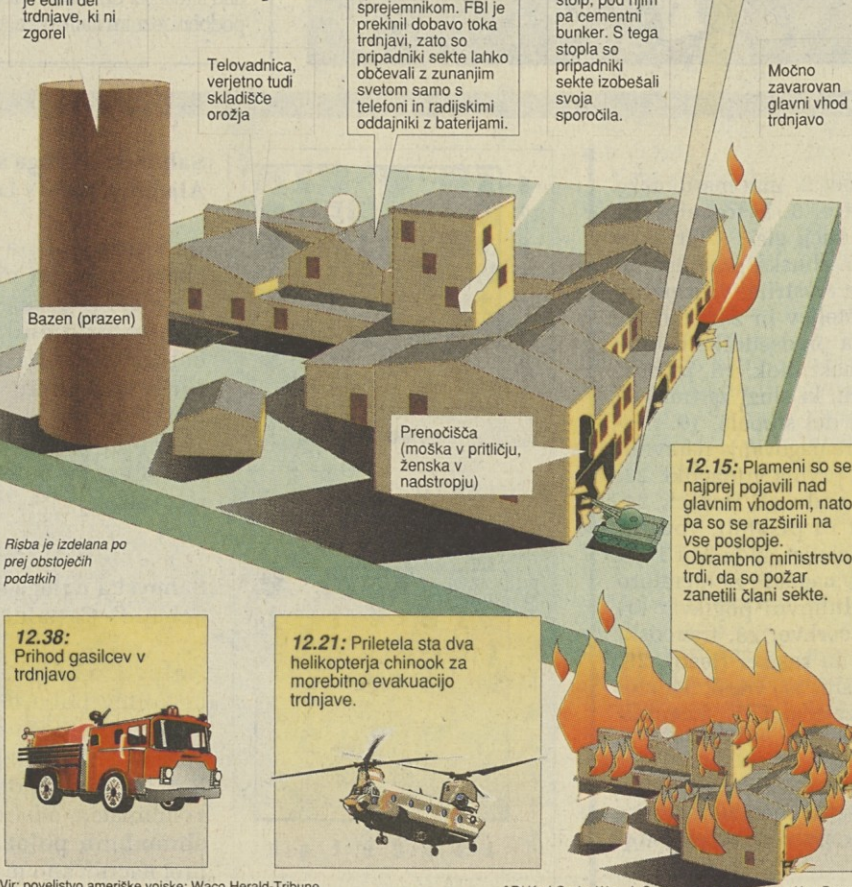
*se razprši kot oblak v zraku. *koža, oči, nos in grlo zgoje, na koži se pojavijo rdeče lise, oči se solzijo, pojavijo se kašelj in težave z dihanjem. *učinkuje pet do deset minut. *v normalnih vremenskih pogojih se ne izgora 30 dni.

Plinska maska

Deluje omejen čas; verjetno so jo imeli številni člani Davidove sekte.

Trdnjava

Vir: poveljstvo ameriške vojske; Waco Herald-Tribune.

API: Karl Gude, Wm. J. Castano, Dawn Desilets, Alan Basedan

ZDA / PRESENETLJIVI IZPOVEDI

Tragični požar na utrjeni farmi so nekote zanetili agenti FBI?

Petrolejske in plinske luči so ob prebijanju sten padle na tla

NEW YORK - Medtem ko se na pogorišču utrjene farme Koreshevih pristave pri taksaskem Wacu nadaljuje iskanje zoglenelih trupel, se v ZDA stopnjuje polemika. Dva od petih preživelih sta namreč zagotovila, da ni slo za srhljiv kolektivni samomor, temveč da so požar povzročili agenti FBI, ko so s tanki prebijali stene farme. Ker je bila farma brez elektrike so Koreshevi pristasi rabili petrolejke in plinske luči. Ko so te padle s sten na lesene pode, so po trditvah Rema Avrama, zanetile požar, ena pa je bila tudi v seniku, tako da je gorila slama ves položaj se poslabšala. To verzijo je potrdil tudi Derek Lovelock, britanski državljani, ki je v intervjuju za BBC jasno povedal, da je FBI pretirala dano besedo in je napadla farmo s solzilcem, ne da bi upoštevala, da so se v njej nahajali tudi otroci.

Te trditve bodo morale preveriti preiskave, prvo bo vodila komisija za človeške in ustavne pravice ameriškega predstavniškega doma. Položaj odgovornih za nasilni preboj v utrjeno farmo postaja iz ure v uro težavnejši. Predsednik Clinton in ministrica za pravosodje Janet Reno, ki sta pooblastila akcijo, se bosta resila s političnim madežem, popolnoma drugace pa bo za »operativce«. Ti so po vsemu sodec storili celo kopico napak, med drugim niso razmestili gasilcev pred napadom, kar bi brzkone omililo tako tragični obračun.

Tehnična preiskava bo morala obenem preveriti, če je uporaba solzilca se pospešila širjenje požara. Dosedanje ankete, ko se ni bilo znano, da so požar baje nehoti zanetili agenti FBI, so v glavnem potrdile pravilnost izbire. Kar 73% anketirancev je namreč podprlo akcijo FBI, le 18% pa jih je bilo mnenja, da je bila »preuranjena«. Kaksen bi bil rezultat ankete po zadnjih ugotovitvah, lahko samo domnevamo. Nedvomno bo tragedija se bolj pretresla ljudi, če bodo preiskave potrdile pravečanja obeh preživelih. Trenutno so na pogo-

riscu nasli kakih stiri-set trupel, na treh pa vidne znake krogel. Obdukcija bo morala ugotoviti, kdo je trojico ubil in ce so bili mrtvi že pred požarom.

V požaru, ki je napravil konec 51-dnevnemu obleganju je življenje izgubilo 86 pripadnikov sekte-Davida Koresha

Dva preživela, 67-letni Gladys Ottman in 64-letna Annetta Richards (Telefoto AP)